A

1369

I

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI
1964
FOTO
NR

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1897

KÉZIRATOK

FOLYTATÁS

Tekintetes Főtisztviselő Urakat!

Jelen naptárom megkezdődik az 1896-ik évre szóló adó-összeírás. Minthogy az adókivetés bizonyos szigorú eljárási körül folyik, hogy ha nem igazodom azt, hogy az Akadémia és helyettem Budapesten fizeti az állami adót is, azt itt én reám elrendelt kiszámítások szerint sok akadályoztatásom és a mindennapi teendőimben sok akadályoztatásom és hátráltatásom járna.

Kérem azért, hogy méltóztassék ügyemben bizonyítványt kiállítani, s azt hozzám tudtul adni:

A M. T. Akadémia részéről a főtitkár hivatal czímének igazolja, hogy mint rendes tagja az egyetemi és tanügyi szolgálatban, mint nyugalmazott tisztviselő és nyugalmazott szolgája lelkész, a fizetési osztályban, illetve nyugdíjosztályában állami adót, mint fizetése és óta, a Budapesten maga az Akadémia fizette, és fizetem pedig ezentúl is, megjegyezvén, hogy fizetésem 5 százalékos istván nyugdíjazási nyugdíjazási évi 1600 forint.

Kelt Budapesten 1897. (P. H.)

Lázár Ferenc
Takács László
Akad. Dr. főtitkár

Volt. 1897. nov 8.

564. ex.

1897.

Hivatalos bizonyítvány

arról, hogy Takács István
nyug. akadémiai irodasegéd
gató 1600 frt évi fizetése
után az állami- és községi adót
a k. t. Akadémia pénztára
(: k. főkincstárnoknak :) fizeti.

Budapesten, 1897. nov. 6.

főtitkár.

7o481. szám

A Hof- und Staats- Handbuch 1898.évi folyamának idezárt kefelevonat-részét azzal a felkéréssel van szerencsém a tekintetes Akadémiához megküldeni, hogy azt haladéktalanul átnézetni, a változásoknak megfelelően kijavittatni, s a kefelevonatot hozzám három nap alatt okvetetlenül visszajuttatni sziveskedjék.-

Budapesten, 1897 november hó 6-án.

A minister meghagyásából:

Gyurkovics Lajos

osztálytanácsos.

A tekintetes magyar tudományos akadémiának.-

K.

Erk. 97. XI. 60

565.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

ad 568
1897

M. gmk. ir.
1897

Méltóságos Főtitkár Úr!

A Magy. Tud. Akadémia palotáját és bérházát illető bevételekre és kiadásokra vonatkozó jelen elszámolásomat (: 1897. május 10 – nov. 10-dikéig :) szerencsém van Méltóságodnak azzal a kéréssel bemutatni, hogy annak átvizsgálása után részemre a felmentvényt megadatni méltóztassék.

Hó és Nap	A tárgy megnevezése	Nyugta Szám	Bevétel ft	Bevétel kr	Kiadás ft	Kiadás kr
	A multi elszámolásnál fönmaradt Kiad. többlet				50	81
Május 10	Villamos világítási Számla	1.			1	10
" 15.	A fahordó nyári pótléka május I. felére	2.			2	50
" 30.	91 db. puha mosatása	3.			3	64
" 31.	Villamos világítási Számla	4.			3.	—
" "	A bérházi kisegítő (: vice :) bére, májusra	5.			5.	—
" "	Árnyékszékek tisztántartásáért "	6.			4	10
" "	A vörös- és dísztéglaszín súrolásáért "	7.			3.	40
" "	A fahordó nyári pótléka május II. felére	8.			2	50
" "	Auer-féle világítási tárgyakért	9.			5	90.
Jún. 6.	A távbeszélő bérletéért, ápr.–jun.-ra	10.			18	75
" 15	A fahordó nyári pótléka jún. I. felére	11.			2	50
" 21.	Egy fénykép-ért a palotáért, fakartonok				—	50
" 26	Takarításáért a siami király fogadtatásához	12			6.	—
" 29.	Auer-féle világítási tárgyakért	13			3.	15
" 30.	Egy negyedévi Kapupénz a vicének (ápr.–jún.)	14			4	50
" "	78 db. puha mosása	15			3	12
" "	A bérházi Kisegítőnek (: vice :) bére júniusra	16			5.	—
" "	Árnyékszékek tisztántartásáért "	17			4	10
" "	A vörös- és dísztéglaszín súrolásáért "	18			3	40
	Átvétel					132.97

Hó és Nap	A tárgy megnevezése	Nyugta szám	Bevétel ft.	Bevétel kr.	Kiadás ft.	Kiadás kr.
	Áthozat:				132	97
Jún. 30.	A fahordó nyári pótléka jún. II. felére	19.			2	50
" "	Légszeszpánta	20.			1	66
Júl. 12.	A „Távbeszélő" bérletéért 1897. júl – decz.-re	21.			37	50
" 15	A fahordó nyári pótléka júl. I. felére	22.			2	50
" "	3 db. lakat a házmestornek	–			–	60
" 31.	A fahordó pótléka júl. II. felére	23.			2	50
" "	Ruhamosásért (: 78 D. :)	24.			3	12
" "	A bérházi kisegítőnek bére júliusra	25			5	50
" "	Árnyékszékek tisztántartásáért júliusra	26			4/2	10 —
" "	A lehordás és elszállításért 4 asszonynak					
" "	A vörös- és diszlépcső súrolásáért "	27			3	40
" "	Villamos világításért június és júliusra	28			4	40
Aug. 5	A főcsatorna eltömése és kitisztításáért (: éjjel is :)	29			32	—
" 7.	Szer'féle világító tárgyakért	30			1	15
" 15	A fahordó nyári pótléka aug. I. felére	31.			2	50
" 30.	Ruhamosásért (: 75 :) db.	32.			3	—
" 31.	A fahordó nyári pótléka aug. II. felére	33			2	50
" "	Szer'féle égő testek és hengerek	34.			2	10
" "	Árnyékszékek tisztántartása augusztusban	35			4	10
" "	A bérházi vice bére augusztusra	36			5	—
" "	A vörös- és diszlépcső súrolásáért augusztusra	37			3	40
Szept. 8.	Az alagutak eltömése és újra fölbontásáért	38.			45	—
" 15	A fahordó nyári pótléka szept. I. felére	39.			2	50
" 20	Őszi nagy (: általános :) takarításért	40			64	—
" 26	Kocsi a főudvarmesteri hivatalhoz, várakozással	:-			1	60
" 27	Kocsi elnök úrhoz és vissza	—			–	80
" 29.	A román királyi párlátogatása alkalmából díjtog.	41.			4	—
" 30	Árnyékszékek tisztántartásáért szept.-re	42			4	10
" "	A vörös és diszlépcső súrolásáért "	43			3	40
" "	A fahordó nyári pótléka szept. II. felére	44			2	50
" "	Kapupénz a vicének (: júl – Szept :)	45			4	50
" "	Ruhamosás (88 db.)	46			3	52
" "	Légszeszpánta	47.			–	55.
" "	A vicének szept.-re járó bére	48.			5	—
Okt. 4	Szer'féle izzótestek és hengerek	49			4	80
" 9	Vájtfiúknak éjjeli fonásáért	50			10	85
" 12	Kocsi József főkerepelyen és vissza	—			–	90
" 15	A fahordó nyári pótléka okt. I. felére	51.			2	50
	Átlátel				418	52

Hó és Nap	
Okt. 30	A
" 31.	A
" "	A
" "	E
Nov. 4.	E
" "	
" "	
" "	C

Szám	A tárgy megnevezése	Napi szám	Bevétel ft	Bevétel kr	Kiadás ft	Kiadás kr
	Áthozat:				418	52
Okt. 30	Rubanováért (1896.)	52			3	76
" 31.	Nyolcadrétek bizomántartásáért októberre	53			4	10
" "	A vörös- és dinkajegyzői tiszteletért "	54			3	40
" "	Egy új Karikáló a pártosnak	55			4	—
" "	A pénztárkönyvnek bevonatáért				2	—
" "	A berkási kisegítőnek bére okt-re	56			5	—
" "	A fahordó bére okt. II. felére	57			7	50
Nov. 4.	Czirjáry-ón javítás (a Képviselőnek)	58			3	—
" "	Tinkán szolgának kézitőpora	—			—	20
" "	Sarka Tinkán szolgának fizetési átalány 1897/8	59			15	—
	Összesen				466	48
	E kiadásra fedezésére fölvettem		456	25		
	Marad kiadási többlet				10	23

Pénztári kézhezvétellel

Budapesten, 1897. november 12.

Tóth Károly
gondnok

Gondnoki elszámolás.

1897. május 10 — november 10-ig

59. 96. mell.

Ell. 97. XI. 12

568

1897

MAGYAR GÁZ-IZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

BUDAPEST, ARANYKÉZ-UTCZA 6. SZ.

7424 szám.

Budapest, 1897. febr. 15-én

Számla

Tek. Magy. Tudományos Academia ur részére

ker., utcza sz.

Szállitott világitási tárgyakról:	Egyes ár	Összes ár
2 drb szabadalmazott Auer-féle gáz-izzófény-lámpa üveghengerrel	4·15	8 30 ✓
1 „ üvegernyő abroncstartóval		1 20 ✓
„ tulipán-üveg		
„ szemvédő-üveg		
„ tartó a tulipán- vagy szemvédő-üveghez		
„ micca-ernyő tartóval		
„ izzótest		
„ henger		
2 „ lámpa felszerelési dija		60 ✓
1 „ nagy opálgolyó tartóval		80 ✓
		10 90 mk.

1 kr. 7424

ÉRTÉKÉT FELVETTÜK
A MAGYAR GÁZ-IZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
PÉNZTÁRA

MÁSOLVA

Budapest, Légrády testvérek.

MAGYAR GÁZ-IZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

BUDAPEST, ARANYKÉZ-UTCZA 6. SZ.

2310 szám. Budapest, 1897. május hó 31-én

Számla

Tek. Tudományos akadémia Könyvtára ur részére

V. ker., Arany János utcza 1. sz.

	Szállitott világitási tárgyakról:	Egyes ár	Összes ár
	drb szabadalmazott Auer-féle gáz-izzófény-lámpa hengerrel		
	„ üvegernyő abroncstartóval		
	„ tulipán-üveg		
	„ szemvédő-üveg		
	„ tartó a tulipán- vagy szemvédő-üveghez		
	„ micca-ernyő tartóval		
4	„ izzótest	1.—	4.—
2	„ micca henger	0.80	1.60
	„ lámpa felszerelési dija		
	1 a jénai hengert		
			Ft. 5.

1 kr. 3216

3739

Értékét fel
A MAGY
fény rész
pénztára h

MÁSOLVA

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság. Budapest, Aranykéz-utcza 5/10 sz.

Munkautalvány **3216** sz.

Budapest, 1897. ápr. 2

Tek. Akadémia bírhóra dr. részére

ker. Arany János utcza 1 sz.

3. 1 drb. izzótest
____ „ közönséges henger-
____ „ ~~nem törék~~. üveg
____ „ jena „
____ „ tulipán
____ „ golyó
____ „ üvegernyő
____ „ abroncstartó
____ „ tartó a tulipánhoz
____ „ compl. Auer-égő
____ „ korona
____ „ bunsen-égő
____ „ ____ liter denat. szesz

Kovács Sándor

posta és távirda s[zolgálatban]

Kérjük a mellékelt számlát közegünknek okvetlen kifizetni.

Teljes tisztelettel

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság.

3205. F. S. T.

8310.

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság, Budapest, Aranykéz-utcza 5. sz.

Munkautalvány **3759** *sz.*

Budapest, 1897. ápr. 27.

Tek. Akadémia bérházára *ur* *részére*

ker., Arany János utcza 1 *sz.*

1 *drb. izzótest*
.... *„ közönséges henger*
.... *„ nem török. „*
1 *„ ~~jena~~ mica „*
.... *„ tulipán*
.... *„ golyó*
.... *„ üvegernyő*
.... *„ abroncstartó*
.... *„ tartó a tulipánhoz*
.... *„ compl. Auer-égő*
.... *„ korona*
.... *„ bunsen-égő*
.... *„ ....liter denat. szesz*

V. Nagy Sándor
karmester

Kérjük a mellékelt számlát közegünknek okvetlen kifizetni.

Teljes tisztelettel

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság.

205. F. S. T.

MAGYAR GÁZ-IZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

1689. ssám.

Budapest, 1897 aug. hó 7-én

MAGY. KIR. SZÁMLA BÉLYEG 1 KRAJCZÁR

Számla

a palotája

Magyar tudományos akadémia pénztárnoka részére

V. ker., Arany János utcza 11. ss.

Munka-utalvány szám	Szállitott világitási tárgyakról	Ár	Összeg
4710	2rb. ssab. »C« jelü Auer-féle gáz-izzófény lámpa hengerrel		
	» » »N« » » » » » »		
	» » »C« » » » » » magángyujtóval hengerrel		
	» ssab. »N« jelü Auer-féle gáz-izzófény lámpa magángyujtóval hengerrel		
	» opálüveg-ernyő abroncstartóval a »C« lámpához		
	» » » » az »N« »		
	» »C« tulipán		
	» »N« »		
	» szemvédő üveg		
	» üveg-golyó »C« lámpához		
	» » » »N« »		
	» »C« tartó a tulipán-, szemvédő- vagy golyóhoz		
	» »N« » a » » » »		
	» üveghenger »C« lámpához		
	» » »N» »		
1	» »C« izzótest cserébe		75
	» »N« » »		
	» lámpa felszerelése		
	1 „pamellánvédő"		40
		Frt.	1.15

Értékét felvettem
A MAGYAR
gáz-izzófény részvénytársaság
pénztára helyett

MÁSOLVA

FUCHS SAMU ÉS TÁRSA, BUDAPEST

ar Gázizzófény Részvénytársaság, Budapest, Aranykéz-utcza 5. sz.

Munkautalvány 4730 *sz.*

Budapest, 97 julius 3.

k. Akademia ... *úr* ... *részére*

... *ker* ... *sz.*

1 ... *drb. izzótest*
... „ *közönséges henger*
... „ *nem török.* „
... „ *jena* „
... „ *tulipán*
... „ *golyó*
... „ *üvegernyő*
... „ *abroncstartó*
... „ *tartó a tulipánhoz*
... „ *compl. Auer-égő*
... „ *korona*
... „ *bunsen-égő*
... „ ... *liter denat. szesz*

1 porczelan porvedo

Schellen Frics Jotvan

Kérjük a mellékelt számlát közegünknek okvetlen kifizetni.

Teljes tisztelettel

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság.

4026. F. S. T.

MAGYAR GÁZ-IZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

8929 szám.

Budapest, 1897. augusztus hó 31.

Számla

M. kir. tud. akadémia részére

ker., Akadémia utca 2 ss.

Munka-utalvány szám	Szállitott világitási tárgyakról	Ár	Összeg
4211	3rb. ssab. »C« jelü Auer-féle gáz-izzófény lámpa hengerrel		
	» » »N« » » » » » »		
	» » »C« » » » » » magángyujtóval hengerrel		
	» ssab. »N« jelü Auer-féle gáz-izzófény lámpa magángyujtóval hengerrel		
	» opálüveg-ernyő abroncstartóval a »C« lámpához		
	» » » » az »N« »		
	» »C« tulipán		
	» »N« »		
	» ssemvédő üveg		
	» üveg-golyó »C« lámpához		
	» » » »N« »		
	» »C« tartó a tulipán-, ssemvédő- vagy golyóhoz		
	» »N« » a » » » »		
2	» jena üveghenger »C« lámpához	-30	60
	» »N» »		
2	» »C« izzótest cserébe	-75	1 50
	» »N« » »		
	» lámpa felszerelése		
		a. é. fiz. 2 10	

Értékét felvettem
A MAGYAR
gáz-izzófény részvénytársaság
pénztára helyett

MAGYAR GÁZIZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Igazgatóság.

MÁSOLAT

MAGYAR GÁZIZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN

VI., VÁCZI-KÖRUT 3. SZÁM.

Rendelési szám 8929 Munkautalvány 4211 sz.

Budapesten, 1897 Augusztus hó 11.

Tek. Magyar Kir. Tud. Akadémia úr részére

ker., Akadémia utcza 2 sz.

	drb.	szab. „C“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül	hengerrel.
	„	szab. „C“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül, magángyujtóval	hengerrel.
	„	szab. „N“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül	hengerrel.
	„	szab. „N“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül, magángyujtóval	hengerrel.
	„	„C“ opálüveg-ernyő, abroncstartóval;	drb. „N“ opálüveg-ernyő abroncstartóval.
	„	„C“ tulipán;	„ „N“ tulipán.
	„	„C“ szemvédő üveg;	„ „N“ szemvédő üveg.
	„	„C“ üveg-golyó;	„ „N“ üveg-golyó.
	„	„C“ tartó;	„ „N“ tartó.
	„	„C“ üveghenger;	„ „N“ üveghenger.
2	„	„C“ Jena üveghenger;	„ „N“ üveghenger.
2	„	„C“ izzótest cserébe;	„ „N“ izzótest cserébe.
	„	„C“ izzótest koronával és hengerrel;	„ „N“ izzótest koronával és hengerrel.
	„	gyujtóbot;	„ borszeszgyujtó fémből.
	„	égő állvány;	„ argand-csavar.
	„		
	„		
	„	szerelés	

A fent részletezett tárgyak átvételét igazolom, és elismerem, hogy azok a számla kifizetéseig a Magyar gázizzófény részvénytársaság tulajdonát képezik:

Pados Istvánné kapus

(Aláírás.)

Megrendelő Schein Alajos

Tisztelettel

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság.

Jegyzék

a kiosztott újévi ajándékokról 1898-dik évben.

A megajándékozott.	Összeg	A megajándékozott.	Összeg.
		Átkozat:	150.—
4. Lakatos inas . . .	f. 2.—	A „Pesti Napló" kihordója	1.—
2. Bádogos "	1.—	„ Magy. Ujság" "	1.—
Csatornatisztítók	2.—	„ Pester Lloyd" "	1.—
Légszeszóra-olvasó	2.—	„ N. P. Journal" "	1.—
Kis Gulyás fiú (Kőnyamúzsa)	1.—	„ Magyarország" "	1.—
Strunkliu-szolga	1.—	„ Alkotmány" "	1.—
Utczaseprő . . .	1.—	Köztisztv. felügyelő.	1.—
A fővár. kertész emberei	2.—	fővár. közp. kézbesítő	1.—
Sürvolóasszonyok	2.—	A „Neues Pol. Volksbl." kihord.	1.—
2 Szenedes	2.—	„ Bpesti Szemle" "	—.50
Légoszeszlámpagyujtó	2.—	30-ad Szolga (Szánházi)	1.—
Kőnyúmúzsa-szolga	1.—	Az „Orvosi Hetilap" kihord.	—.50.
„Magy. Állam kihordó	1.—	A „Polit. Volksbl." "	1.—
" " Szemle" "	—.50	„ Társasági Ujság" "	—.50
" " Pénzügyőr" "	—.50	„ Polit. Ujdonságok "	—.50.
Könyvtári invalidus	2.—	„ Világ Kronika" "	—.50.
8. akad. Szolga	8.—	„ Jogtud. Közlöny" "	—.50.
Pénzes-levél hordó	10.—	„ Bolond Istók" "	—.50.
4. más " "	8.—	„ Uram Bátyám" "	—.50
Csomag " "	2.—	„ Budapester Tagbl." "	1.—
A Rákmezeieknek . .	5.—	„ Budapest" "	1.—
A mázsának	2.—	„ Borsszem Jankó" "	—.50.
A házi főtnek . .	2.—	„ Skánadok" "	—.50
Kéményseprőknek . .	2.—	„ Bpesti Közl." "	1.—
Kefekötő-inas . . .	—.50	„ Országos Hirlap "	1.—
3 rendőr	6.—	Akad. utczai postaszolgák	2.—
Athenaeum-szolga	1.—	„ Magy. Géniusz" kiltord.	—.50.
Ráth kör "	1.—	„ Külföld Szónoka" "	—.50
„ Egyetértés" kihordója.	1.—	„ Religió" "	—.50.
„ Bpesti Napló" "	1.—	„ Nemzet" "	1.—
" " Hirlap "	1.—	„ Nemzd. Szemle "	—.50
" " Szemle "	—.50	„ Hét" "	—.50
" " Közlöny "	1.—	„ Nyögvélzat."	—.50.
„ Pesti-Hirlap" "	1.—	Összesen: f. 176.—	
" Magy. " "	1.—		
" " Állam "	1.—		
Átvétel 150	—		

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

Ü. gomb. 22.
1898.

Méltóságos Főtitkár Úr!

A k. Tud. Akadémia palotáját és bérházát illető bevételekre és kiadásokra vonatkozó jelen elszámolásomat szerencsém van azon alázatos kéréssel bemutatni, hogy annak átvizsgálása után részemre a felmentvényt megadatni kegyeskedjék.

Hó és Nap	A tárgy megnevezése	Nyug. tk. szám	Bevétel fl.	Bevétel kr.	Kiadás fl.	Kiadás kr.
	A mult elszámolásánál fönmaradt kiad. többlet				10	23
1897. Nov. 10	Egy puttony javíttása					40
„ 15	A fakorsó bére nov. I.-ső felére	1.			7	50
„ 30.	Árnyékszékek tisztításáért november hóban	2			4	10
„ „	A vörös- és díszlépcső tisztításáért „ „	3.			3	40
„ „	Egy mica védő-hengert					40
„ „	A fakorsó bére november II. felére	4.			7	50
„ „	A bérházi kisegítőnek „ hóra	5.			5	—
„ „	Ruhák mosatására	6.			3	56
Dec. 15	A fakorsó bére decemberi I. felére	7.			7	50
„ „	Gázszolgáltató társ. számlája	8.			3	—
„ 20	Karácsony ünnep előtti takarításáért	9.			19	50
„ 30	Légöreszkámla	10			3	99
„ 31.	A fakorsó bére decemberi II. felére	11.			7	50
„ „	Villamos világ. számla	12			11	30
„ „	Árnyékszékek tisztításáért dec. ~~II. felére~~ hóban	13.			4	10
„ „	Kocsi Bárczayhoz és vissza				2	40
„ „	A vörös- és díszlépcső tisztításáért decemberre	14			3	40
„ „	Törülköző, porszívó stb. ruhák mosatásáért	15			3	12
	Átvétel				107.	90

Érk. 1898. május 28.

Gondnoki elszámolás.

1897. nov. 10 – 1898. május 28-ig.

328. 17.

1898.

1476/1898

Hó és Nap	A tárgy megnevezése	Nyugta száma	Bevétel ft.	Bevétel kr.	Kiadás ft.	Kiadás kr.
	Áthozat				107	90
1898:						
Jan. 1.	Telefonbérlet január hóra	16.			6	25
" "	A bérházi kisegítőnek dec. hóra	17			5	—
" "	Ugyanak kapupénz okt.—dec.-re	18.			4	50
" "	Újévi ajándékokra (jegyzék szerint)	19.			176	—
" 15.	A fahordó bére január I. felére	20			7	50
" 22	Két fedkő az utcai csatorna nyilására	21.			20	—
" 31.	A "vörös- és díszlépcső" súrolásáért dec. hóra	22.			3	40
" "	Árnyékszékek tisztántartása " "	23.			4	10
" "	Légoszeszpárna	24.			—	63
" "	A fahordó bére januárról II. felére	25.			7	50
" "	Törülköző, portörlő stb. ruhák mosatása	26.			3	40
" "	A bérházi kisegítőnek) januári hóra	27.			5	—
Febr. 3.	A palota udvarán levő fák megmetszése				1.	—
" 6.	A kapusnak egy pár kesztyű	28.			1	10
" 10	Kocsi két izben elnök úrhoz				1	80
" 13	Les fölhordásért a pinczéből	29.			6	—
" 15.	A fahordó bére febr. I. felére	30.			7	50
" 18.	Villamos világításáért	31.			8	70
" 23	A palota előtti két kis park gondozásáért	32.			40	—
" 28	Ruhák mosatása	33.			3	04
" "	A "vörös- és díszlépcső" súrolttatása febr. hóban	34.			3	40
" "	Árnyékszékek tisztításáért " "	35.			4	10
" "	A fahordó bére febr. II. felére	36.			7	50
Márcz. 5.	Gulyás szolgának a Tikos-emlék gyüjtő"ive körözése	37.			3	—
" 9.	Beszegett törlő" ruhák vétele	38.			8	80
" 15.	A fahordó bére márcz. II-ső felére	39.			7	50
" 20	Lakatokért	40			2	94
" 31.	A "vörös- és díszlépcső" súrolásáért márcz. hóra	41.			3	40
" "	Árnyékszékek tisztántartása " "	42.			4	10
" "	Légoszeszpárna	43.			2	46
" "	Ruhák mosatása	44.			3	52
" "	A fahordó bére márcz. II. felére	45.			7	50
" "	Pinczecajtó tokok készítése	46			12	30
	Áttétel				1..	

Hó és Nap.	A tárgy megnevezése	Nyugta száma	Bevétel ft.	Bevétel kr.	Kiadás ft.	Kiadás kr.
	Áthozat				490	84.
Márcz. 31.	Gázvilágító Társ. számla	47.			4	30
Ápr. 1.	A béházi kisegítőnek bére márczius.	48.			5	—
" "	Egy protatáska javítása, Enlyámnak	49.			2	—
" 5	Villamos világításáért	50.			3	75
" 3.	Tavaszi nagytakarítási munkáért	51.			18	—
" 12, 13, 14.	Kocsi elnök úrhoz 2-ízben s Báczay lakásához	—			5	50
" 15.	A fahordó bére április I. felére	52.			7	50
" 24	Nagy takarítási munkáért	53.			48	—
" 30.	A béházi kisegítőnek április hóra	54.			5	—
" "	Törülközők, portörlők stb. mosatása	55.			3	76
" "	A vörös- és diszlépcső súrolásáért ápr. hóra	56.			3	40
" "	Árnyékszékek tisztán tartásáért " "	57.			4	10
" "	A fahordó nyári pótléka ápr. II. felében	58.			2	50
Május 4.	Gázvilágító Társ. számla	59.			1.	—
" 6.	Villamos világításáért	60			—	80
" 15	A fahordó nyári pótléka május I. felében	61			2	50
" 16.	A palotabeli mosókonyha üstjének javítása	62			2	—
" 28.	Ruhák mosatása	63.			4.	64.
	Összesen				614.	59
	E kiadások fedezésére felvettem: 150+200+160+40=				550	—
	Levonva a bevételeket a kiadásokból, marad				64	59

Kiadási többlet.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1898. május 28.

Jónás Károly
gondnok.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

1844.

Méltóságos Főtitkár Úr!

A M. Tud. Akadémia palotája és bérhazát illető ki-
adásairól s az ezek fedezésére fölvett összegről való,
1897. febr. 20 – május 8-dikáig terjedő, elszámolásomat
37. eredeti melléklettel azon tisztelettel jelen kérelem,
mel terjedtem be, méltóztassék annak megvizs-
gálása után részemre a följegyzésnek megadatni.

Hó és Nap	A tárgy megnevezése	Sorozat szám	Kiadás ft	kr.
	A mult elszámolásról fennmaradt kiad. többlet	ft.	19	62.
febr. 16	Auer-lámpák alkatrészeiért	1.	10	90
„ 28	A vörös- és tűzlépcső felsúrolásáért febr. hóban	2	3	40
„ „	Szemétkosarak tisztántartásáért „ „	3.	4	10
„ „	Légszeszdíj	4	—	42
„ „	A fakordó bére február II. felére	5.	7	50
„ „	Villamos világításáért	6.	2	45
„ „	Ruhamosásáért (:869 drb:)	7	3	44
„ „	Ablakok tisztításáért	8	4	—
„ „	A palota előtti parkok gondozásáért	9.	40	—
„ 4	Az adóhivatalnak	10	2	—
„ „	Az adófelügyelőség 2544/97. sz. végzése kézbesítéséért	—		3
„ 15	A fakordó bére márczius I. felére	11.	7	50
„ 18	A Kál alagút bérletéért	12	50	75
„ 21.	Egy fekete nyakkendő, ezüst tűvel, a portásnak		2	—
„ 24	Éjjeli polgálatért 3 akad. polgának 7 napra	13	7	—
„ 30.	79 db. ruha mosatása	14	3	16
		Áttétel:	168.	27

Hó és Nap	A tárgy megnevezése	Nyugta Száma	Kiadás ft.	Kiadás kr.
	Áthozat:		168.	27
Márcz 30	Légkeresztszámla	15.	2	27
" "	A vörös- és díszlépcső tisztogatásáért márczius hóra	16.	3	40
" "	Irnyékszékek tisztántartásra " "	17.	4	10
" "	Egy üveg spiritus a portának		—	35
" 31.	Villamos világításáért	18	3	20
" "	A fahordó bére márczius II. felére	19	7.	50
Apr. 1	A bécsi „kisegítő" (=vice=) Kapupénze 1897 I - III=ig	20	4	50
" 6.	Egy új) Kalpag és egynek kijavítása a portásnak	21.	6	50
" 7	Auer-lámpák alkatrészeiért	22	5.	80
" 14.	2 tucat pohár	23.	2	40
" 15	A fahordó bére április I. felére	24.	7	50
" 22	Egy ikrót	25.	1	—
" 28.	A tanácsi nagytakarításánál 4 asszonynak	26	49	—
" 29.	Auer-lámpák alkatrészeiért	27.	6	90
" 30.	A fahordó nyári pótléka ápr. II. felére . . .	28	2	50
" "	Üveges számla, egy ablaktáblaért	29.	—	90
" "	A vörös- és díszlépcső tisztogatásáért április hóra	30	3	40
" "	Irnyékszékek tisztántartásáért " "	31.	4	10
" "	Ruhamosásért (:81 db:)	32.	3	24
" "	Szemét- és lerfölhordásáért a pinczéből	33	9	—
Május 3.	Ennek kifuvarozása (:10 kocsi:)	34	19	—
" 4	3 Auernek törölőruha és egy vég padlóruhának barchet	35	19	—
" "	Ennek bepréglésecért és a 36 db. puha mosatása	36	4	08
" 8.	Egy) öntöző" Kanne és 10 kr borravaló		2	90
	Összesen		340	81
	E kiadások fedezésére fölvettem		290	—
	Marad kiadási többlet		50	81.

Budapest, 1897. május 10.

Kiváló tisztelettel.

Tóth Károly
gondnok.

An die Akademie der
Wissenschaft in Buda-Pest.

Ich bin Professor der Physik im Gymnasium in Sofia (Bulgarien) und möchte Bulgarien in magnetischer Beziehung erforschern um eventuell eine magnetische Karte aufstellen zu können. Zu diesem Zwecke brauche ich eine magnetisches Teodolit und möchte die löbl. Akademie der Wissenschaft höfl. ersuchen, mir gefl. mitzutheilen, ob ich diesen Apparat leihweise erhalten kann. In diesen letzteren Falle hätte ich die nötige Documente meiner Person und die schriftliche Garantie des Gymnasiums vorgewiesen.

Sofia
14 November 1897

Mit vorzüglicher Achtung:
Georghi Stambolieff
Professor im Gymnasium
in Sofia - Bulgarien.

Eis. 97. XI. 17

572

M. KIR. ORSZÁGOS
METEOROLOGIAI és FÖLDMÁGNESSÉGI
INTÉZET.

501 sz. E.
1897.

Méltóságos úr!

Hivatkozással Méltóságodnak f. é. no-
vember hó 17-én 5772 sz. a. kelt becses levelére, van sze-
rencsém arra nézve válaszomat a következőkben
megadni.

Stambolieff sofiai tanár kérelmét
áramnyel vettem tudomásul, azonban azt legna-
gyobb sajnálatomra nem teljesíthetem, minthogy
a Meteorologiai országos intézetnek (s nem köz-pon-
ti) csakis egy magnetikus theodolithja van, azt
pedig nem adhatjuk ki, mert mindantalan szük-
ünk van reá.

Nemsokára egy nagy magneti-
cus theodolithunk van, amely az Observatoriumon
állandóan fel van állítva s így azt sem adhatjuk.

Általában Stambolieff tanár úr
ilyent kölcsön nem igen fog kapni, mert ez érté-
kesebb tárgy, semhogy akárvalamely intézetben dup-
licatumban lenne.

Ha azonban nevezett tanár úr egyet
készíttetni akarna, forduljon hozzám, szívesen kö-z-
bejárok, hogy ép olyant kaphassa mint a Bécsi
és a mienk egyrégesség kedvéért.

Budapesten 1897. nov. hó 18-án.

Kiváló tisztelettel:

Rentvolt Kegelljich

minisztk. tan. kir. igazgató.
ország. gyűl. képviselő.

Fig. 97

Pajor István

10

Kikötő:

3 drb arany Alexandrikka

574/1898. szhoz

A Magyar Tudom. Akadémia tekintetes Igazgató-Tanácsának
Budapesten

A f. 1898 évi február 27ikéri tartott ülése jegyzőkönyvéből kivont, boldogult Fajor Pistika, kisebban elhunyt kedves fiam emlékül, általam kitűzött kitűntetés mellett a t. Akadémia alapjának adományozott, igen csekély, de nekem és családomnak igen becses összegének tiszteletére tett kegyes intézkedéséért, mely szerint a Flárom db arany az Almanachbeli jegyzékbe állandóan felvételetni kitanzíttatott, fogadja a mélyen tisztelt Igazgató Tanács legőszintébb köszönetem nyilvánítását

Maradván Nagyszalontán 1898 március hó 14én

alázatos szolgája

Fajor István kir. tanácsos

Budapesten 17/XI. 97

Mélyen tisztelt főtitkári Úrnák!

Az 1. 2. alatt eredetiben mellékelt adatokból kitünik, hogy a hatvanas évek első felében, s kü-lönösen 1865-ben is, egy Lipsey István nevü illustrált kis lap jelent meg Pesten, a mely a twondott évben egy költeménye két cs. kir: aranyat tüzött ki jutalmúl, minthogy ez ezt a jutalmat „A megátkozott szőlő" címü pályanövemmel el-nyerten, a szerkesztőség is, mely a jutalom oszt-ványát elkalmasint maga is beütötte jakét ara-nyat még eggyel megtoldván, ezt a 3. db aranyat oly kérés[el] adta át az Akademia akkori pénz-tárnoka Tóth Lőrinczneki, hogy ez a kis összeg az Akadémia alapitójának czáltassék, meggya-nan ómenes évben (1865 april 15-én.) elhunyt kedves egyetlen fiam emlékére gyümölcsözőleg kezeltessék, a miről a czimzett pénztárnok úr is nak szintén eredetiben mellékelt nyugtája 7a. szerint.

Minthogy azonban nem tudom, vajjon az alapi tőkéhez osztalmi rendelet oszályba összeg, annyi év folyta

lefolyta után is, az alapító intentiójának megfele-
lően akkép kerelletik-e hogy az illető tételből ki-
tétessék, miszerint annak a pár ápi összegnek a kivatása
az, hogy a tőkét (Capitalt és annak nejét) örökösse.
tárá elhunyt, egyben oly szép reményekre jogosított
„Unigenitusunk" (:, ifjú Pajor Istvánt) pemlékét
a jövendő időkl tartamára is megóva maradjon,
tisztelettel és egyszersmind alázatos kéréssem a
T. nagymélt. águ. T. Akadémia előtt oda terjed
hogy engemet e tekintetben a mostani állapot-
ról kitanúltatni kegyesen méltóztassék, mire
nézve szabadjon véleményemül megjegyeznem,
hogy minthogy a D. arany a fő pecsétellel
lezárt levél elsőlapján foglalt feljegyzés szerint
tizenhat forint értéket képviselte, ennek a 16.
forintnak időközi vagyis 1865 ev 5 ikétől számí-
tandó kamatja a tőke kamatjával együtt, egy e
czéltól nyitott vagy illetőleg nyitandó tétel alatt tar-
tatnék nyilván; fölösleg hogy ez a kis változta-
tás az általános kezelésben semmi nagyobb akad-
mestelenséget ne okozna.

Mihez képest tisztelettel megbízva a mélyen tisztelt
Akademia bölcsesége és jóakaratában, maradtam kitünő tisztelettel

alázatos szolgája

Csalomjai-Pajor István k.[illegible]

*) 1865ik 13 julius

A nyitrai róm. kath. felsőbb leányiskolától.

13. szám

Nagyméltóságú Elnök Úr.
Kegyelmes Uram!

Az 1896/7 tanévvel megnyílt Nyitrai egy r. k. felsőbb leányiskola, melynek nagyméltóságod a nagyalkotói alapítója díjsl. és főtisztel. Bende Imre püspök Úr.

Az intézet nagy áldozattal épült fel bár, mindazáltal - miután Ő Méltóságának jubilaeus jótékony alapítványai más egyéb szükség fedezésére is kiterjedtek - helyiségeiben bár kevés kívánni valót hagy hátra, mégis nem pótolni valót igényel.

E végből, mivel a kezdet nehézségével küzdő intézet, tanári és ifjúsági könyvtárának gyarapítására nagylelkű pártfogóihoz Nagyméltóságodhoz alázatosan fordul azon kéréssel, hogy neki, hol a magyar Tud. Akadémia kiadványai vagy természettudományi kiadványainak ajándékokra van, vagy több példányaival rendelkezik, ilyenekből kegyesen juttatni méltóztatnék.

Mely alázatos kérelmet az intézet nevében megújítva, s nagyrabecsülő intézetet Nagyméltóságod kegyébe alázattel ajánlva, vagyok

Excellentiádnak

Nyitrán 1897 okt. hó

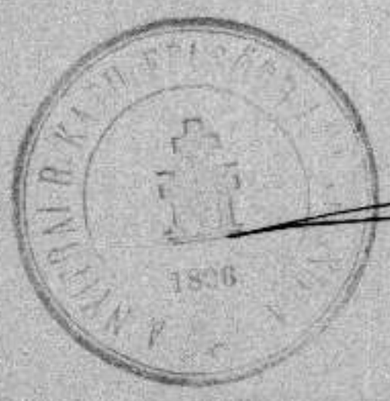

Zongor József
igazgató

Ed. 97. XI. 20

577

A róm. kath. felsőbb leányiskolák ministeri biztosától.

83. szám.
1897.

Nagyméltóságu Elnök Ur!
Kegyelmes Uram!

Van szerencsém a főfelügyeletem alatt álló nyitrai róm. kath. felsőbb leányiskola igazgatójának kérvényét, melyben iskolája javára ajándékkönyvet folyamodik az Akadémiához, Nagyméltóságodnak mély tisztelettel felterjeszteni.

Tekintettel arra, hogy a fróbant levő iskola könyvtárának anyagi viszonyai nem engedik meg, hogy nagyobb összeget fordítson tanári és ifjúsági könyvtára növelésére, tekintettel továbbá arra, hogy ezen iskola nemes missióját közmegelégedésre tölti be: bátor vagyok a kérelmet pártolva, a magam részéről is mély alázattal kérni Nagyméltóságodat, hogy ha csak lehetséges, méltóztassék az Akadémia kiadványaiból fölös munkákat a nevezett iskolának ajándékképen engedélyezni.

Alázatos kérésemet Nagyméltóságod magas kegyeibe ajánlva, hódoló mély tisztelettel maradok

Kassán, 1897. évi október hó 5-én.

Nagyméltóságodnak

alázatos szolgája

Dr Gerecsichmilly

áll. főreáliskolai igazgató, mint felsőbb leányiskolai minister biztos.

Nagyméltóságu Dr Báró Eötvös Loránd val. belső titkos Tanácsos, egyetemi tanár, stb. Urnak, mint a Magyar Tudományos Akademia Elnökének

Budapesten.

579
97

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Elismervény

N. Csergheö Géza pólyanyertes művének kéziratát (A magyar nemzetségek czimerei) a M. T. Akadémia főtitkári hivatalától két havi használatra átvettem.

Bpest, 1897. nov. 21.

Jajeréssatakyhánli

Kivont eredő.

a M. T. Akadémia III. osztályának 1897. novembe 22.-én tartott zárt ülésén felvett jegyzőkönyvből.

3. Szily Kálmán r.t. a Torda-bizottság nevében a következő indítvánnyal járul az osztály elé:

A Torda-alapítvány (Ügyrend, 101.l.) módosításáról olyképen, hogy a 3. pont a) alatti részének jelen szövege teljesen megmaradván, ez még folytatólag következőképen bővíttessék:

„vagy oly magyar állampolgárnak ítéletéről, a ki a földmívelés terén akár a tudomány előbbrevitele, akár a gyakorlati találmányok, szervezetek vagy szerzeteknek és intézményeknek fejlesztése és fölvirágoztatása szempontjából az illető évtizedben legnagyobb érdemeket szerzett.

Az osztály az indítványt a maga részéről elfogadja és illetékes tárgyalás végett az összes ülés elé terjeszti

A másolat hiteléül

Konig

580

97

7

Jelentés

a gróf Széchenyi Béla pályalomról

1. A gróf Széchenyi Béla-féle nyílt pályázatra egy tervezet nyujtatott be, melynek szerzője Sóbányi Gyula, állami polg. isk. tanár Bánffy-Hunyadon. A kiküldött bírálók Kövesligethy Radó és Eötvös Lajos l. tagok teljes elismeréssel nyilatkoznak a tervezet szakavatottságáról és indítványuk alapján az osztály ajánlja, hogy Sóbányi Gyula a pályadíj fölületlenül megfelelőleg bírassék meg a Duna-balparti mellékfolyók (Alsó-Nyerva, Vág, Nyitra, Garam, Ipoly) és a Zagyva tanulmányozásával, és számára a tanulmányban szükséges utazások költsége fejében a pályadíj felét előlegül kiutalványozottassék.

A munka beterjesztésének határideje 1899. decz. 31.

A M. T. Akadémia III. osztályának ülésében

1897. nov. 22.

Kont
osztály titkár

5 81

97

Jelentés a Tomori-pályázatról

Tomori-alapból kiírt
A nyílt pályázatra két levezet érkezett be Dr Beke Manó és Dr Surák József egyet. magántanároktól. Ezek közül az első munkájában a lineár differenciálegyenletekkel, a második pedig az algebrai függvényekkel kívánt foglalkozni az általános függvénytani bevezetés után.

A kiküldött bírálók, Kürschák József és Rados Gusztáv l. tagok elismerésével nyilatkoznak a mindkét levezetből kitünő morgalomról és olvasottságról; míg azonban a 2. levezet a részletek csoportosítása és egyes megkülönböztetése tekintetében bizonyos aggodalmaknak adtak helyet, addig a bírálók nyilatkozata szerint az 1. levezet az elméletnek összes alapvető részeit felöleli, és biztosan remélhető, hogy a munka megírásánál szerzett tapasztalatok egy módosításokkal a lineár differenciálegyenletek elméletébe első bevezetésül jól használható kivételes munka. Két nyer a magyar irodalom.

Az ezekre alapuló egyhangúlag javasolja, hogy az 1. levezet benyujtója, Dr Beke Manó egyet. magántanár birassék meg a pályázat föltételeinek megfelelő módon oly Kb. 25 ivre terjedő munka megírásával mely „a lineáris differenciálegyenletek elméletének alapjait, Kapcsolatban általános függvénytani bevezetéssel" tárgyalja

A munka benyujtásának határideje 1899. decz. 31

A M. T. Akadémia III. osztályának ülléséből
1897. nov. 22

Kont
osztály titkára

582

97

6

Nagyméltóságú Elnök Ur.

Kegyelmes Uram.

Ez év tavaszán abban a nagy megtiszteltetésben részesültem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia nagy-gyűlése a magyar ipar előmozditásáért a Wahrmann-dij odaitélésével tűntetett ki.

Attól a törekvéstől vezetve, hogy a Magyar Tudományos Akadémia magasztos czélját - legalább anyagilag - szerény erőmtől telhetőleg támogassam, bátor voltam, a mai napon a Magyar Földhitel-Intézetnél, mint a Magyar Tudományos Akadémia pénztáránál, 3000 forintot alapitványként a Magyar Tudományos Akadémia általános czéljai javára lefizetni.

Midőn Excellentiádnak ismételve köszönetet mondok az engem ért nagy kitűntetésért, kérem, fogadja legmélyebb tiszteletem nyilvánitását, melylyel maradok

Excellentiádnak

Budapest. 1897. november 22.

alázatos szolgája

Wodianer András

Nagyméltóságú

Báró E Ö T V Ö S L O R Á N T egyetemi tanár úrnak

mint a Magyar Tudományos Akadémia Elnökének

Budapesten.

Él. 97. XI. 24

584

7

Sz. 24,712

A m. Tud. akadémia
tekintetes Elnökségének
Budapesten

Budapest, 1897 nov 22én

Van szerencsénk értesíteni, hogy Vollech-
vart András úr ma lefizetett pénztárunknál
a m. tud. akadémia javára alapítványképp
o. é. 3000 frtot elismervény ellen. —

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITEL INTÉZET

Igazgatóság

gróf Széchenyi Istvánn

Világ vagy is felvilágosító körcsikrás némi hiba
2.— a clöitélet elhárítására. Pest. 1831. (Landerer)

A' Magyar Academia röül. Pest. 1842.
1—20 (Trattner Károlyé)

Stadium. Irta — 1831-ben. Kiadta
2.40 Z **** 1833-ban. I. rész. Lipcse 1833.
(Wigand Otto)

Néhány szó a' Löversenyröül. Pest 1838. (Heckenast)
3.—

Hitel. Negyedik kiadás. Pest 1832. (Trattner-Károlyi)
2.40

A Kelet népe. 1841. Második kiadás.
2.— Pozsony. 1841 (Wigand K. fr.)

12.00

Ők. Gulai Kálmánné

1

Ek. 97. XII. 14

582

Igen kérem tudomá-
som végett, hogy
az ország elsőbbségi
adósai közé
tartozik-e
Ruff

Kelt
Aussig
[illegible]

Erh. 97. XI. 26

587

Budapesten 1897. november 25-én

Méltóságos uram!

Megint bátorkodom szivességét két kelesi kézirat kölcsönkérésére nézve igénybe venni. Mindkét codex a leydeni egyetemi könyvtár tulajdona. Signatúrájuk:

a) ʿAbd el Kâdir al-Dimiśki: Thabt. (Codex arab. Amîn, no 50 Catal. Landberg.)

b) Imâm el Mahdi lidín allâh: Tuhfat al-ijâs etc. (Codex arab. Amîn, no 271, Catal. Landberg)

Midőn szivességeért már előre is

Köszönetemet kifejezem,

maradtam

kész szolgája

Goldziher Ignácz

az akadémia tagja.

A # -ftály a közlekedési bizottsághoz
ad hoc kiküldöttjeinek Hampel Zsigmond
r., ő Csekonics Károly gr. Degenfeld vitéz-
telbe &c.

Sámuelhoz
aláírásukkal.

El. 97. XII. 7

588

1725.

II oddělení

588

Tárgy: Kivitelt ostaly

Közoktatásügyi M. Kir. Minister Ur!

Folyó évi deczember hó 1-én kelt rendeletével a budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatóságának felhatalmazást adott arra, hogy a tanulók részére a tanév végén kiállítandó bizonyítványokban a magyar nyelv tanításának eredményét a jelen tanévben is a tanév végén megállapítandó osztályzat alapján állapíthassa meg.

Ezen rendelet folytán a budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatósága a tanév végén kiállítandó bizonyítványokban a magyar nyelv tanításának eredményét a tanév végén megállapítandó osztályzat alapján állapítja meg.

Budapesten, 1897 nov. 26

Stein
főigazgató

I, II, III osztály

588

1887

I. oddíl:

Simonyi

Sulády

Kivonat erintő.

a M. T. Akadémia III. osztályának 1897. december 13.-án tartott záró ülésén felvett

jegyzőkönyvből.

2. A folyó évi február 22.-én tartott összes ülés határozata értelmében a budget tárgyalások alkalmából az osztály az elnöknek és titkárnak bizottsági kiegészítésére „ad hoc" Vutasy Károly és Lengyel Béla r. tagokat küldi ki.

K. m. f.

A másolat hiteléül

Konig

osztálytitkár

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

588/1897.

Tisztelt Osztály!

Közelebbről az 1898. évi költségvetés megállapításának ideje, bátorkodom a T. Osztályt a f. évi február 22-dikén tartott összes ülés (l. Értesítő 87. füzet, 148 lap.) határozatára emlékeztetni s ennek értelmében felkérni, hogy az elnöki és titkári bizottságába „ad hoc" két tagját kiküldeni méltóztassék.

Budapest, 1897. november 26.

~~Wlassics t.~~
Lengyel r. t.
Klug r. t.

Szily Sándor
főtitkár

A Magy. Tud. Akadémia III. osztályának.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

588.xx
1897.

Tisztelt Osztály!

Közleedvén az 1898. évi költségvetés megállapítása végett a f. évi február 22-dikén tartott összes ülés (a Ért. 87. füzet, 148 lap.) határozatára emlékeztetni s ennek értelmében felkérni, hogy az elnöki és titkári tisztségek biztosságába „ad hoc" két tagját kiküldeni méltóztassék.

Budapest, 1897. november 26.

Szily Kálmán
főtitkár

A Magy. Tud. Akadémia II. osztályának.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

588. sz.
1897.

Tisztelt Osztály!

Közlendém az 1898 évi költségvetés megállapítására kitűzött határnapnak idejét, bátorkodom a T. Osztályt a f. évi február 22-dikén tartott összes ülés (l. Értesítő 87. füzet, 148 lap.) határozatára emlékeztetni s ennek értelmében felkérni, hogy az elnöki és titkári bizottságába „ad hoc" két tagját kiküldeni méltóztassék.

Budapest, 1897. november 26.

Szily Kálmán
főtitkár.

A Magy. Tud. Akadémia I. osztályának.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1897 november 30.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

méltóságos Szily Kálmán úr

által

1377 o. é. frt 03 kr., azaz: Egyezerháromszázhetvenhét forint

03 kr

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

Budapest, 1897. nov. 29.

Mélyen tisztelt

Méltóságos Uram!

Engedje meg Méltóságod, hogy tiszta tapasztalt nagyeltűségéhez, nemes szívűségéhez jelen helyzetemben is bizalomteljesen folyamodjam azon alázatos kéréssel: kegyeskedjék idemelléklelt törvényemet szíves elolvasásra méltatni, s azt hathatós pártfogásába fogadva, Elnök úr ő Nagyméltóságának, szíves ajánlása kíséretében, előterjeszteni. Mély tisztelettel

Méltóságodnak

alázatos szolgája

Lindner Ernő k.

Nagyméltóságu Elnök Úr!

Kegyelmes Uram!

Szelid szélhüdésem következményeinek ugyan, — a mennyiben testi és szellemi erőim épségét érintették, — orvosom biztosítása szerint, néhány hét alatt, — föltéve a kellő testi és lelki nyugalmat, — nyomtalanul el kell tünniök, — de másrészt ugyanezen következmények azon körülménynyel, hogy hat hétig engem képtelenné tettek, — akár mellékkereset által, akár más uton, — előteremteni azon pénz-összegeket, melyeket decemberhó 1ső és 11ik napján elhalaszthatlanul és okvetlenül kell fizetnem, mert egyrészt a fizetés becsületbeli dolog, másrészt pedig a nem-fizetés végrehajtás veszélyével jár: nekem Kétségbeejtő" s ezzel felgyógyulásomat is veszélyeztető helyzet okozóivá lehetnének, azon általam fel sem tehető esetben, ha e veszély elháritásának bizonyossága iránt táplált erős hitem csalatkoznék.

Ezen kétségbeejtő helyzet elháritása czéljából bizalomteljesen bátorkodom Nagyméltóságodnak sokszor tapasztalt nagylelkűségéhez és irgalmasságához azon alázatos kérelemmel járulni:

miszerint nekem, még december hó 1-je előtt — két hónapos okvetlen visszafizetési határidőre — három száz forintnyi előleg utalványozását engedélyezni kegyelmesen méltóztassék.

Kötelezem magamat erre háromszáz forint. nyi összeget minden esetre, legkésőbben 1898. junius 30-án, teljesen visszafizetni.

A legrosszabb esetben — ha t. i., minden biztosíték ellenére, nem valósulnának meg alapos közeli kilátásaim egy nagyobb pénz-segélyre, mely lehetővé tegye, hogy szabad időmet és munkaerőmet hosszabb időn át, anyagi gondoktól menten, műfordításaim végleges kidolgozásának és sajtó alá készítésének szentelhessem, — ebben a valószínűtlen leg-rosszabb esetben arra is vagyok eltökélve, hogy a fent kért 300 frtnyi előleget a fent jelzett határidőre, ha másképp nem lehet, még azon a rendkivüli uton is összeteremtem, hogy harminc jó emberemtől egy-egy tíz-forintos bankjegyet kérek tőlcsön.

Ezen szent fogadás után ujra esedezem Nagyméltóságod nagylelkűségének és irgalmas-ságának: méltóztassék könyörülni rajtam s kérelmem kegyelmes teljesítésével engem megmenteni betegség okozta kétségbe-ejtő hely-zetem elől.

Budapest, 1897. nov. 29.

Mély tisztelettel

Nagyméltóságodnak

alázatos szolgája

Lindner Ernő k.

592

Nagyméltóságú

Báró Eötvös Loránd úrhoz,

a M. T. Akademia Elnökéhez,

folyamodványa

Lindner Ernő,

m. t. akad. alkönyvtárosnak.

592

97

594/97 a

M. Tud. Akadémia Könyvtárának

Helyben

Az alább felsorolt könyvekkel akkal a kéréssel küldöm át, hogy átvételüket ezen a lapon elismerni szíveskedjék.

Budapest 1897 december 2-án

Schily
főtitkár

Könyvtár számára érkezett ajándék könyvek.

1. A m. k. állami számvevőszéktől:
"Jelentés az 1896 évi számvizsgálatokról"

2. Chyzer Kornél l. tagtól:
a) "A torjai Büdösön levő Bálványos fürdőről"
b) Chyzer Kornél Balneologiai munkái"
c) Les Sanitätswesen Hongrois
d) L'hygiène Publique de Hongrie"

3) A szent Ferencz rend tartományi főnöktől:
"Schematismus Reformatae Provinciae Hungariae ordinis Minorum S.P. Francisci.

4. gróf Nugent Laval-tól:
„Brescia 21 März 1849

5. Torma Zsofiától:
„A tordosi őstelep is huszánk népe
ösmythosának maradványai"

6. Öreg Jánostól:
„A jog is államböleselet kéri könyve"

7. Lando Landucci-tól
„Lex Aebutia."

Továbbá az alább felsorolt
könyvek értesítek a fötitkári hivatal-
ba, hibis esimzés következtében
(nem volt kitéve Bibliotek)

1. Register zu den Zeitschriften:
Sämler für Geschichte stb.
2. Zeitschrift des Ferdinandeums
3. 3 db. irkuczki kiadvány

A vörös ironnal alá huzottaknak
innen ment köszönő levél, a többiek
nek meltóztassék küldeni.

A fennevezett könyveket átvettem

Budapest 1897 dec. 7.

Heller
főkönyvtárnok

MAGYAR AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

596. sz.

1897.

Nagymélt.ságú vall. és közoktatásügyi Miniszter úr!

A M. Kir. Tud. Akadémia hajdani, t.e. elnöke, Gr. Teleki József 1854 június 10-én kelt végrendeletében a következő szavakkal rendelte el, hogy annak évenként a legjobb magyar eredeti drámai munkára kitűzendő jutalmat, a Kemzeli Szinház alapítványából fizessék: "Hogy a jutalmat nyert darabok a Kemzeli Szinház tulajdonát képezzék, de annak kiadásából a szerzőnek is bizonyos haszon biztosíttassék." Az alapítvány tőkéje 1857-ben Teleki József végrendeleti végrehajtóinak kezelése alatt 12.000 forint volt, mely összeg 5% kamatozása mellett évenként 600 forint jutalmat tett lehetővé. A végrendelet azonban megengedte, hogy a jutalom, ha a pályázatra beérkezett darabok közül egy sem érdemli meg a jutalmat, vagy ha a jutalmazott darab a Kemzeli Szinház tulajdonát nem képezi, a jutalom összege a következő évre tőkésítendő. Ez történt 1857-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1858-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1859-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1860-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1861-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1862-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1863-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1864-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1865-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1866-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1867-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1868-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1869-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1870-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1871-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1872-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1873-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1874-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1875-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1876-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1877-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1878-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1879-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1880-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1881-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1882-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1883-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1884-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1885-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1886-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1887-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1888-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1889-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1890-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1891-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1892-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1893-ban is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott. Ez történt 1894-ben is, midőn a Kemzeli Szinház a jutalmat nyert darabra igényt nem tartott, a jutalom összege pedig a tőkéhez csatoltatott.

Az Akadémia 1894. évi [illegible] bírálóinak, a 20-25 pályamű bírálatával járó munkálatok elvégzésére 10-20 forint tiszteletdíjat szabott meg s a midőn a Kemzeli Szinház [illegible] bírálóinak (erről) 1402 ex 1895 [illegible] a ch. Tud. Akadémia [illegible] hogy a Kemzeli Szinház bírálóit a ch. Tud. Akadémia elfogadja.

A M. Tud. Akadémia I. osztálya az ügyben illetőleg osztályai, az I. osztály, [illegible] a Nemzeti Színház részéről tett [illegible] a M. Tud. Akadémia tagjaitól tárgyban kapnok hírt, [illegible] Elek [illegible] világosítani fel. Ezen személyes értekezések [illegible] az lett, hogy mind az 1895-ik mind az 1896-ik [illegible] a Nemzeti Színház kerületében a M. Tud. Akadémia tól [illegible] ajánlat, hogy az Akadémia tól [illegible]

Az 1897-ik évi Költsége a Nemzeti Színház igazgatósága [illegible] a Színház két tagja, [illegible] a bíráltatban részt fognak venni. [illegible] a bíráltatban Nemzeti Színház igazgatósága [illegible] a Nemzeti Színház két tagja a bíráltatban Egyetemes, hogy a Nemzeti Színház két tagja a bíráltatban [illegible] a Akadémia díjai [illegible] a Színház Elnöke [illegible] a bíráltatból díjai.

A M. Tud. Akadémia I. osztálya a 1. alatt [illegible] a bíráltatban Elnök az ügy állásáról, arról a Elnöknek [illegible] a 40-ik évtől elmúltak [illegible] a "bíráló" bíráltatására [illegible] a "bíráló" bíráltatására [illegible] Akadémia [illegible] a M. Tud. Akadémia [illegible] az elnöknek [illegible] Elnök [illegible] a bíráltatból [illegible] a bíráltatból [illegible]

Budapest 1897. dec. 1.

[illegible]

A Nyelvtudományi Akadémia?

Prágában tudományos akadémia!

Éppen három évtizede a hazafiság gyakran alkalmával Szépkalom
és annyi nagyfülelmének fényében, fülemülén az 1858–1860-ik
évek alatt általános vált akkor gyakorivá és kedvesebbé tölte
ni el hazafiatlan napokat, éppenséggel nem hötelességek nélkül
járkálni ha az akkor még ott gondviselőnek vált hivatott fel
kantolhassam, a boldogok érdemén magamat midőn nagyatyám
dülederének indulva társaihoz, a melynek tulaprudából az össze
fűtő vashoperchok barbár kezek hiányából, fogás hiányával hiá
ányában. Ha közeledvén fárfi korom, által pályám fárlobbi vidé
kekre dobott és Szépkalmot tizenhat éven át nem látható
Sorsom azonban egy kis magával hogy ezen tizenhat évek el
multával mint állami tisztviselő Pamplin megye székhelyén két
pesi hivatalnok, és a midőn ez állomásom elfoglalására utaztam
ez közben azon fogadalmat tettem hogy addig magamat pihenek
még első sorban is Szépkalomra nem látogatandóknak. —

Az 1876-ik évi Julius közepe volt azon nap midőn angyi-
ros után Szépkalomra újra megtértem. Itt am első sorban is
a fárkor vezető és minden ottani kegyeletem adójául sorában ami
akkor szemeimben még ezen fok változásig a mi ezen angyi
nek alatt történt. — Az évi hói a melyet angyi ódon gyermekkorom
sében és kintelyes segnokai élnek, a melynek falai közöl olyatko
rime és kintelyes segnokai élnek, a melynek falai közöl nem
Geti irodalmunk körében olyatok ezében ás, világitó, mái
Akkor nem lehetett. Nem lehetett. De emelt helyen a nemzeti
kegyelet egyszerű helyen hol nagyatyám Kazinczy Ferenc ol
tok emlékének tettek éjelt ás virrasztó, egy ódon temp
lomok a honfiságnak perk templomái. Ez emlék mi felvál
ugyan épülve de minden emlékeztető tárgy nélkül ezután ál
kazinczy Ferencnek arcképe a melynek
kapcsán az 50-ik évem alatt pandek emlékére —
közöm megfogamzik nálam azon gondolat hogy minden
meglevő emlékirgyaból a melyek nagyfülemre emlékeztek
zek családunk körében össze gyűjtsem és ezen munka
ában elhelyezendem hogy azok ottan mint legillőbben
lyen örök őrhez letételemével a folyóirat fő-szerkesztő
megőrizzenek. — Ezen czél megvalósítása végett még

1861-ik évben folyamatban a mélyen tisztelt akadémiához, a mely és 1862-ik évi Martius 19-én 293 p. a. kelt határozatában azon díszruhás helyettesség fogatta és az emlékszerek elhelyezési és kiadások ügyében részletes szabályt és bírálatot. E szabályzat azonban az emlékszerek befogadására nem volt elegendő a minélfogva több darabot a mult évben készült könyvszekrénybe helyeztem el.-

Ezen emlékszerek nyitjait én gyűjtöttem össze és a nyitjakat pontosan megjegyeztem akkor nagyságos özvegy Ihrayné Ismeráné született Kaisersy Eugénia Kaisersy Jeremiás meg egyetlen élő gyermeke akkor Kegedűs Lajosné született Hrabovszky Éva unokahugának jelenlétében Kaisersy Jeremiás kezével, és akkor az én tulajdonaimnak képeztek, és azokat az ő megegyező akaratukkal oly feltétellel adtam és átvettem le a Kéthalmi Mausoleumba hogy azokhoz tulajdon jogunkat örökidőkre fenn tartjuk azon, de azokat a Mausoleumból sem nekünk sem maradékainknak kikérni és elidegenítési szabad nem lészen, kötelességünkben ne legyen azokat onnan kivenni vagy kiértetni a mi lyen tisztelt akadémia akaratja nélkül sem senkinek. — Ezen emlékszerekhez tartalmazó szekrények kulcsait mindig ezen Ládánk valamelyik tagja fogja fogván őrzeni.- Ugy a magam valamint a nevezett rokonaim nevében mélyen tisztelettel kérem a Mélyen tisztelt akadémiát mikép ezen elhatározásunkat figyelembe venni és arra jóvá hagyni kegyeskedjék. —

A Kéthalmi Mausoleumba elvitt és ezen leírás emlékszerek a következők. —

A 1-ső szám alatt van egy fekete keretben üveg alatt Kaisersy Jeremiás 33 éves korabeli hajfürtje, mellékelve kéziratával „tulajdon hajam 1792" és az én tulajdonom. —

A 2-ik szám alatt van egy ezüst keretben üveg alatt Kaisersy Jeremiás 1794 December 14-től 1795 Junius 5-ig pergett ide" alatt budavári fogságában nőtt szakála. Ezen fogpergett ide" alatt budavári fogságában nőtt szakála. Ezen fogság napjából 1795 Junius 5-ről. Ez az én tulajdonom. —

A 3-ik szám alatt egy üveg keretben üveg alatt Kaisersy Jeremiás egy hajfürtje 1825-ik évből. Az én tulajdonom.

A 4-ik szám alatt van egy üveglapok közötti dobozban Kaisersy Jeremiás különböző ínekből három darab hajfürtje. Az én tulajdonom. —

A 5-ik szám alatt van egy fekete keretben üveg alatt Kaisersy Jeremiás Groff Török Sophiának egy hajfürtje. Az én tulajdonom. —

A 6ik szám alatt van egy fiú teljes hollóval ábrázolt piros golyóbis. Ezen golyóbis által lett megsebesülve Karinszky Jeremi testvére László gyalogsági ezredes, a franciákkal vívott drebiói csatában. Lásd Karinszky Magyar Parthenonja 203-ik lap/ Hegedüs Hrabovszky Szinfulajdona. —

A 7ik szám alatt van Karinszky Jeremi jegygyűrűje a melyet halála napjáig balkezének kisujján viselt. Ezen gyűrű belső lapján ezen szavak olvashatók „Karinszky és Sophie 1804 Augusztus 24de"— A gyűrű története ez. 1804 körül az akkori szokás szerint a jegyváltások végett fiú és leány alakú és minden felirat nélküli egyforma gyűrűkkel történtek. Ilyenek voltak azon gyűrűk is a melyekkel Karinszky Jeremi és Gróf Török Sophie 1804 Augusztus 24én Nagy Károlyban egymást eljegyezték. — Azonban ezek multtával a Karinszky Jeremi által viselt jegygyűrű elpattant, és ő akkor egy pesti útja alkalmával mindkét gyűrűk mogával vive egy pesti aranyművesnek a kék gyűrűből saját szemei előtt ezen egyet készíttette, míg az aranyműves a gyűrűvel künen nem volt addig ő műhelyéből künn távozott nehogy az anyagot elcserélje vagy akár idegen anyagot vegyítsen. Karinszky Jeremi ujján ezen gyűrűvel hunyt el 1831 Augustus 23án, a melyet aztán legifjabb leánya Ephigenia Szerelmei Szerte Lajosné örökölt, kinek élete végnapjáig mint szent ereklyét őrizte és a- zután fiai nőtlen Szerelmei Sándor és Károly tulajdonában mint fiúnak nekem adta át további kegyelet megőrzés végett, így a jelenleg az én tulajdonom. —

A 8ik szám alatt van „Die Psalmen" czimü Mendelsohn Mózes által forditott könyv, a melynek Karinszky Jeremi tulajdona volt, ezzel való tulajdonos mint azt a könyv **belső** lapjának belső oldalán látható jegyzete Karinszky Jeremiaszt igazolja. Ezen könyv egyik meglevő borítékán Karinszkynak több jegyzetei, s legifjabb gyermeke Lajosnak megégett gyakorlatlan kézre való gyermekkori névirása látható. A könyv külső borítékának belső oldalán szintén látható Karinszky Jeremiaszt nyolcz sor fiú és más alig olvasható feljegyzése. —

A 9ik szám alatt van Karinszky Jeremiásnak czímzett könyve ugyszintén sötét borítékben. Ez imakönyv eredetileg a Karinszkyné atyja Gróf Török Lajosé volt mint látható Karinszky Jeremi által a könyv czimlapjának belső oldalára vetett feljegyzésből, ezen feljegyzés alá irta aztán később Karinszky Lajos Jeremiásnak legifjabb gyermeke

német nyelven ezen sorokat: „Die Schrift meines vaters" Ezen írás
bönye Gróf Török Lajosnak 1810ben Június 23án történt elhunyta után
jött Leánya Károlyi Jozsefné birtokába a hiány halálaig hiven
őrizte és kotemálta.— Károlyi Jozsefné 1841ik évi Február 14én
Nagyváradon elhalván ezen imakönyv ottan állomásozott fia
Károlyi Lajos akkor husárkadnagy birtokába jött. Károlyi Lajos 1847ben
tüzi vonzjáról lemondván a katonaságot ott hagyta; azonban bekö-
vetkezett az 1848iki szorgalmas napok és ő is a több ifjakról megtá-
madott hon védelmére sietett.— Ő ezen időben Szabadkán Gyulaha-
dnagy hon védelmére sietett.— Ő ezen időben Szabadkán Gyulaha-
záro tartott Sógora Szerbe Lajosnál időnkén ezen imakönyvet egyéb
apróbb ingóságaival együtt Sophigenia nővére Szerbe Lajosnénak ad-
ta hiány haláláig szenvedhetlen gyermeki évein által tovább és ő-
sítette, végy az én tulajdonom.—

A 10ik szám alatt van egy fehete keretben Károlyi Je-
zsefnének egy arcképmásolata idővel korából; vagyon ezen keretben
van elhelyezve Károlyi Jozsefnének egy papiros czeppentett karon czipp
vére, a mínek jelentősége és története ez: Egyik Károlyinénak dra vé-
re elindulván fiától. két darab papir szeletek vágva mindenikre
czeppentett három czeppekig; ezen szeletekből aztán mindenik
gyermekének adott egyet egyet hogy azok az ötök emlékül meg
őrizzék. Ezek közül ezen egyek ötöke meg Sophigenia leá-
nya az én Édes Anyám birtokára az én örökölten.—

A 11ik szám alatt van Károlyi Jozsefnek legifjabb
gyermeke Károlyi Lajosnak az aradi vértanunak kisdér ladik
korában egy barátja által festett arcképe, az én tulajdonom
A 12ik szám alatt van eredeti kéziratban egy „Ma-
gyar gramatika" melyet 1829ben az akkor 9ives Lajosfia
részére irt Károlyi Jozsefné Gróf Török Zsófia, az én tu-
lajdonom.— A 13ik szám alatt van eredeti kéziratban egy
„rövid deák Gramatika" a melyet Károlyi Jozsefné irt
Lajos fia részére; az én tulajdonom.—

A 14ik szám alatt van Károlyi Jozsefnének
egy tekenőskéka csontból készült burnót szelencéje, a mely-
ben azonban nem kozmálz husaroostabb ideig mint kozmálok
szőrben fedele a sarokánál elpattant; az én tulajdonom.—

A 15ik szám alatt van Károlyi Jozsefnének egy
fehete burnót szelencéje a melyet ő 50ik évében kezétül ka-
lálig kozmálz, Károlyi Jozsefnek legidősebb gyermeke a még
életben levő Eugenia ott Khuenik Imréné tulajdona. Módon
szerett nagynéném ezen szelencéik a mausoleumban elhely-
ezésének nekem ábrázta e követhez megjegyzés kíséretében
nyujtotta által „Áldott emlékű atyám élete utolsó éve-
iben fujjon anyagi körülmények közé jutott nem volt

Szellemi munkásságát fordította a magyar irodalom felvirágoztatá-
sára de ama anyagilag is sokat áldozott, emberül egyedül nép-
telhiv urnák is érzékenyen megcsalta a mi miatt csekély birtoka-
ik bérnyelen volt elzálogosítani. Három fordülő pénzünk megyer-
dületlen gyermekeik, nem volt miből neveltetni; gyakoran meg-
esett hogy házunknál három napon ak nem láttunk kenyeret.
Ily nyomorító helyzetben Szegény atyám gondjaitól gyötörve
gyakran töltött álmatlan éjjeleket, még most nyolcvan éves
korunkban is világosan emlékemben van kanyarú ak hallottam
a szomszéd szobából éjjelenkint mély sóhajtásait, s idő hiányában
a midőn bemotorni akart meg kopogtatását ak nem szelemé-
nek. —

A 16ik szám alatt van sokat Károlyi Jerem legifjabb gyermeke Lajosnak minta volt tollni kotonai növendékunk első szakála a mik-ő szeretett anyjának küldött. Ez az én tulajdonom. —

A 17ik szám alatt van Károlyi Jerem anyjának Bossányi Susánnának halotti értesítője egyuttal rövid életleirása és jellemvonásai Károlyi Jerem által szerkesztve. E műveske 14 nyomtatott oldalon terjed és Károlyi Jeremnek nehány sajátkezű bejegyzéseivel látható volta. Ez az én tulajdonom. —

A 18ik szám alatt van Gessner műveinek Károlyi Jerem által forditott és kiadott egy példánya a melyet sajátkezűleg tőra tartott meg; az én tulajdonom. —

A 19ik szám alatt van egy Károlyi Jerem által használt 1814ik évi naptár benne Károlyinak többrendbeli sajátkezű jegyzete látható; az én tulajdonom. —

A 20ik szám alatt van három darab régi Chinai porcellán tányér egy része arról Chinai porcellán pénznak a melyet Károlyi Jeremné egyik ős anyja Gróf Cholettnek a melyet Károlyi Jeremné egyik ős anyja Gróf Pálffy Károlina után gendorff Károly lajosné született Gróf Pálffy Károlina után örökölte. — Ezen készletből voltanak Édes Anyám Károlyi Ephigeniám négy darab tányér szállott, azonban már ez idő ve-
sztig csak e három van meg, a melyek az én tulajdonaim. —

A 21ik szám alatt van Károlyi Jeremnek dealis pecsétnyomója melyet ő 1818ik év óta használt. Ezen vá-
ga vérből készült pecsétnyomó czimer paizsán egy a Károlyi család
czimerének sisak díszében is látható béklábon álló és balkezében ká-
vom nyilak jobbkezében pedig almás tartó oroszlán van, ezen pa-
izs alólról felfelé kerítve egy tórbány hippó alakja ölelé. E pe-
esétnyomó nyelére e szavak vannak metszve „Simon Jenő 1818. hó-
ja a sisak és sisakdísz helyett csak egy kilenczágu korona látható
s a tárgy az én tulajdonom. —

A 22ik szám alatt van Károlyi Jeremnek leg-
fiatalabb gyermeke Károlyi Lajosnak az aradi vértanunak

pecsétnyomója melyanélkül készült, elaforteurok fogantyuval, nyomó
lapján a Kaineny család czimere, a czimer paizson egy fiaik véré-
vel táplálo Griff madár, és a pisaban menő dísz egy boglabon ál-
ló s balkezében három nyilak, jobbjában pedig egy almát tartó ember
kép. Az én tulajdonom. —

A 23ik pám alatt van Kaineny Jeremiának ezüst
bőröndje mely fogtója alatt is vala vólt Gyuláu Bécsbe
Oroszvárra Kufsteinba és Munkácsra 1794 — 1801 években. —
Az én tulajdonom. —

A 24ik pám alatt van Kaineny Jeremiának tükö-
re a melyet mint nemzetnek szüleitől belangyába kapott,
Ezen tükör eredetileg erős keretbe volt foglalva, azonban be
következtek a családra a fanyar napok, és az erős keretet el-
adatott, s helyette a mostani egyszerű fekete fa keret lett alkal-
mazva. Ezen állapotban adta azt Kaineny Jeremiás özvegye az
1836ik évben Bécsbe lajosfalvi fejkér mint Iphigenia leányának
mint szintén belengye darabok. Az én tulajdonom. —

A 25ik pám alatt van azon üveg palaczk melyet
Kaineny Jeremiás munkáési fogtójában hosnált, és bínoha-
badultával mint fogtójának emlékét onnan elhozott. E-
zen palaczk Hegedüs Hrabovszky Éva tulajdona. —

A 26ik pám alatt van Kaineny Jeremiának mun-
kái fogtójában hosnált üvö pohara, a melyet onnan mint
fogtójának emlékét szintén magával hozott. Gyermekei
e pohárból táplálták a családi hagyomány szerint Jordán
vízzel. — Hegedüs Hrabovszky Éva tulajdona. —

A 27ik pám alatt van Szilágyi Sámuelnek
a 18ik pámadban élt nagykörü debreceni superintendensnek
üvpohara, az én tulajdonom. Ezen darab nem tartozik u-
gyan szorosan véve a Kaineny emlékek közé, de mivel Szilágyi Sá-
muel e rendkívüli nagyerejü és nagytudományu férfiu Kaineny
Jeremiának a tudományokban egyik útmutató vezérévé volta vólt, a
Jeremiának a tudományokban egyik útmutató vezérévé volta vólt, a
Jeremiás emlékét a Magyar Pantheonjában oly szépen és hímeré-
Jően megörökítette, azt hínem helyes tettek tűnnek el hogy
ezen tárgyak is a Szépthalmi Mausoleumba helyeztessenek el. —
De különben ezen emléktárgy az én gyermekeimnek éppen oly-
lyan családi emlékök mint a szép atyjok Kaineny Jere-
se emlékezetét valamelyik emléktárgy, mivel Szilágyi Sá-
muel édes anyjok Szunyogh Éva ágán neteik is
ősatyjok vólt, így e két nagy emlékezetü ember vére
bennök egyesült. —

A 28ik pám alatt van Kaineny Jeremiás kutatási
Jőszlönéből a hiléstáts ábrázoló vaja, a melyet Ötvös szíve-
zett egy órba szépen hátulsó oldalára. Hagta Kaineny-

nak később rá veretett a következő tojás beni jegyzete „ A Kufstein vár második numerus alatt levő tornyom hínérein az úgynevezett Kayserberg felé, mely a vártól mintegy perczig várnyira emelkedett a rajta tenyésző fellhőig. Rajzoltam 1799be, s nem lévén festékem pluyósnon ceruzával lévagy málna czirkel festettem a rajzolásig. Kaininy Jerene" lemlékfüzegy Kraynitz Eugenia tulajdona. —

A 29ik pám alatt van egy üveg boritékba zárt Levelet, melyet Kaininy Jerene mint Kufsteini fogtájék jelző emlékül onnan hozott magával Kaininy által tojás penüleg rá veretett e hét rovból álló feliratal „ Kufstein 1800. Kiadá az Abaty által kiadott pályám emlékezete 182 lapjain" Emlékül egy Kraynitz Kaininy" Eugenia tulajdona. —

A 30ik pám alatt van egy 16 ad rét alatu pirosbőrbe kötött könyv mely Kaininy" Jerenenek a tanitási fogtájékban irt fordulóinak tartalmaira.- E következő müvek foglaltatnak benne: Emilia Galotti szomoru játék. Minna von Barnhelm vagy a katona szerencse vigjáték. Offiziánnak egy érzelem a Karlsbad-Thuna, és a Turképsző regéből a Kéksereneséten. Az egész könyv tinta helyett vas rozsdával van irva, elsőlapján Kaininyünak már betöltben tintával rá veretett e következő feliratu „ Dolgozotaim a tanitási várban 1800 és 1801. Minthogy az olvasóknak tintáik nem engednek vastagabbat hánytam czirkelbe, a papirosat pedig Kufsteinből Mintrainy tartó utunk alatt lapra szerentem. Kaininy" Jerene.- Kraynitz Kaininy" Eugenia tulajdona. —

A 31ik pám alatt van Kaininy" Lajosnak az akkor hatodik és 10 napos gyermeknek 1826 October 9dén anyjához irott levele, a ki akkor az ujhelyi hegyeken tartozkodott. A levél egy hat sorból álló versezetből áll, melyet a gyermek atyja Kaininy" Jerene elsőben ceruzával irt a papirosra, a tintával a kék festő tintával kifestett. Mellékelve van ezen levélhez a mama válasza a melynek hátlapján fejtében irva. Ezen levél az én tulajdonom. —

A 32ik pám alatt van fekete üregélyezett betűs üveglap között Christus Urunknak egy gyermekded képe a mint vállán fulyos keresztjét emelve éjtában kelni motyogyal fekete vesza egy utónna jövő" és hátán szintén keresztes emelő bárányhára. Ezen kis képet Kaininy" Jerene mint emléktárgyat adta akkor 12 éves Eugenia leányának. A képtáblapjára Kaininy" Jerene tajátkezüleg e következő emlékversekat irta „ keresztyéni vigasztalással és gondviselésbe bizva. Nincs szenki kereszt nélkül, a kegyelem fenteletlel és gondviselésbe bizva.

nem használ, még ingerli a fájdalmak, és a szenvedők megkeserítője. Menj — gedj nemes szenvedő! Isten vélt vigasztal meg a hol nem vártad. Ő tudja mik tesznek te nem tudod. - Áldás rajtad kedves Leányom. Martinelli

1820. - Ezenkívül tárgy Károlyi Eugenia tulajdona. -

A 33ik szám alatt van Fejér László Fordítására egy példánya amely Károlyi Jerenc tulajdona volt. Ezen könyv fedelének belső oldalán Károlyi Jerencnek némely e mire vonatkozó sajátkezű jegyzetei valamint fia a gyermek Károlyi Lajosnak névaláírása láthatók. Ezen tulajdonom. —

A 34ik szám alatt van egy tized tájképes ábrázoló vízfestmény melyet Károlyi Jerencné festett. - Ezen tulajdonom. —

A 35ik szám alatt van egy nagy foliáns alakú fekete bőrkötésben Matthioli Péter Andrásnak német nyelven írott növénykönyve a melyet Joachimus Camerarius megbővítve átdolgozott Nürnbergben 1586ban és kiadott nyomtatva Mojnai Frankfurtban 1600ik évben. Ezen terjedelmes műben 156 gyógynövény ismertetése foglaltatik. Ezen kiemelkedő van ívre a benne minden növénynek alakja tulajdonképa gyógyerejénél fogva mint belsőleg használva. A benne feltevődő növények rajzai még ma is igen szép élénk színűek. - Ekönyv a maga idejében mint természet tudói és nagyhiben állott Gróf Török Lajos tulajdona volt ő tőlle örökölte Leánya Károlyi Jerencné. Gróf Török Lajos az alkimiával is szenvedélyesen foglalkozott, s mint ilyen feltalálója volt egy arcanumnak a melynek készítési módja ezen nagyitóval alkalmazott a melynek segélyével a mikroskop nagyobb tárgyakat is százszoros nagyításban tünteti elő. - Gróf Török Lajos mint korának leghumánusabb s nemesebb szívű embere sokat foglalkozott a szegény sorsu betegek gyógyításával, mely szenvedélyét nagyban örökölte idősebb Leánya Károlyi Jerencné valamint ennek gyermekei is, a kik legnagyobb örömüket találják abban ha az ő házi szereikkel a szenvedő betegeken segíthettek. - Ekönyv az ő tulajdonom. —

A 36ik szám alatt van egy Zöld bőrkötésben, a melyet Károlyi Jerenc születésének 100adik évfordulói napján a magyar tudományos akademia által 1859ik évi October hó 12kén tartott ülésén a Károlyi Jerenc nevéhez méltóan vált meg honorálva. E tiszteletben a Károlyi Jerenc nevéhez méltóan vált meg honorálva. E tiszteletben után az akademia által Károlyi Jerenc legidősebb gyermeke Károlyi Ignácné Károlyi Eugeniának ajándékoztatott végy az ő tulajdona. -

A 37ik szám alatt van Károlyi Jerenc legifjabb gyermeke Lajosnak az Aradi érettségnek évben tett tanulói bizonyítványai vannak Edes Anyjához Károlyi Jerencnéhez írott levelei s emlékkönyve s végre egy testvére Sophiának emlékkönyve és több apróbb családi emlék tárgyak. - Ez ő tulajdonom. —

A 38ik szám alatt van két darab fehér márványtól készült s fekete márvány talapzaton álló hamvvedar, a melyek a Károlyi Jerenc író asztalán ékesítették és elégetett papírhamvakat tartalmaznak. Midőn Károlyi Jerenc 1794 December 14kén 1801 Junius 28ig tartott fogságában szenvedett annak idő alatt az akkor még hajadon Gróf Török Sophie szüleinek jóakaratja mellett jegyes vált Maximilien Comte de Etville Francia emigránssal, és a házasság akkorára határoztatott meg a mikor

folyja szemlélheti é de Etelka hamvaihoz visszatemetéséig. Végre kitörölte
lett az emigránsok listájából és Franciaországba visszamenésük
tan alatt egy gardasz polgár leányát és Párizsban közel egy falusi
szerett.- 1804 November 11én Kharinyi Jerem és Gróf Török Sophie
egybe keltek a mitsor után de Etellenek Török Sophiéhez intézett
levelei három eggyérül légyetek és azoknak hamvaik e kéz vonás
ban tartottak. Mindkét homvedet az én fulajdonom, tartalmuk
a hamvatok gyermekkorunkban mégláttam, azonban azok később
elkallódtak. —

Et 39ik szám alatt látható Kharinyi Jeremnek 33ives ko-
rában olajba festett igen hü arcképe, a melynek hátulyára Kha-
rinyi Jerem sajátkezüleg ezt irta „Kharinyi Jerem. Bécsben festet-
te Stunder János tabak dán születésü, olyföld hogy szavait predi-
tátor Terediki Sámuel engem soha sem látott, de a képet Stunder-
nél látta, és egyszerre reám ismert a midőn 1793ban hozzá beléptem.
Ezen képet Stunder 90 aranyért festette, eredetileg életnagyságu volt de
szárnyáról levétetvén és őszpeggyöngyöltetvén ez által az olajfestés sok
helyen kipótolhatatlan repedésekkel kapott, csak a fej és mell egyenes ma-
radt épségben. a mint az most is látható, a megrongált részek rólla
mégy nagyatyám által lettek eltávolítva. E kép az én fulajdonom. —

A 40ik szám alatt látható Kharinyi Jeremné Gróf Török Sophiának
gyermekkori olajba festett arcképe. Hátlapjára Kharinyi Jerem fajá-
tkezüleg ezeket irta fel: „Igen jól eltalálva festette 1787ben Schmesch
Gróf Török Zsófia ivadék leánya fajának Gróf Rogendorff Aloysiától
született 1780 februar 19én. E kép az én fulajdonom. —

A 41ik szám alatt van Gróf Rogendorff Jeremné Antalné szüle-
tett Götzen Mária Borbála Grófnőnek Kharinyi Jeremné anyai
nagy anyjának életnagyságu olajba festett képe. Ugyan ilyen
alakban megvolt családunk birtokában a Rogendorff Jeremné Antal
képe is, azonban az 1860 körül valamely költözködési alkalmá-
val elpusztult.- E kép az én fulajdonom.

A 42ik szám alatt van Kharinyi Jeremnek egy évnél
fiatalabb fiának Kharinyi Jánosnak a kép
fiatalabb korabeli fajának képe 1828ik évből, a kép alján látható Kharinyinak a kép
ze vonatkozó fajátkezüleg irt megjegyzése. E kép az én fulajdonom.

A 43ik szám alatt látható Kharinyi Jeremné atyja Gróf
Török Zsófiának képe vermetszésben, a melyet Schmesch által 1787ben
festett kép után Kharinyi Jeremné metszett. Az én fulajdonom.

A 44ik szám alatt van Kharinyi Jeremnek 1781ik évben készült
ármyképe, alatta a képre vonatkozó fajátkezü megjegyzése. A
mint e képen látható akkor Kharinyi a Maria Theresia hon-
belé dvas szerint hajáig még tartozva vétetett. E kép
az én fulajdonom. —

A 45ik szám alatt van Kharinyi Jeremné fiúpalotai la-
kának képe a mint az 1859ben állott. A kastonus ünnepben
e lakóhán lerombolt és helyén a mostani állo mausoleum

épittetett a régi hár fehérének arra sírén hol Kazinczy Ferenc
dolgozó szobája állott. E hely tulajdonom. —

A 46ik pám alatt van Kazinczy Ferenc síremlékének képe a
mint az az 1859ik évben állott. E síremlékes a mausoleumtól 185 lé-
pésnyi távolságra erős sírfala Kazinczy Ferenc elhalálozási évében emelt-
te Kazinczy örvegye. — Ez sírnak első lakója volt Kazinczynak első
szülöttje a kis Iphigenia ki 1806 augustus 18án egyévei és tíz na-
pos korában hunyt el. Hat nap multva a gyermek elhalta után
Kiss Sándorhoz irott levelében ezt irta Kazinczy „Lottyát sokáig
siratni fogjuk fekünni" ugy is történt. Elevül
nélkül én és Sophie fogunk fekünni" ugy is történt. Elevül
irása után éppen huszonöt év multva 1831 augustus 24én helyez-
ték Kazinczy Ferencet örök nyugalomra a kis Iphigenia hom-
lokára. még tizenegy év multva követte őket a szerető hitves
sokhoz, még tizenegy év multva követte őket a szerető hitves
és anyja kis gyermekei Nagyváradról, a hol 1842ik évi febru-
ár hó 14én elhalt, szeretőikre találtottak. E sírban három nyu-
godnak, Kazinczy Ferenc református vallása volt, neje és leánya azonban catho-
likok a mint ezt a mindkettőjök fejénél látható kis kőkereszt az emlékiratos
jelei. E síremlék keleti és déli oldalain olvasható feliratok Gróf Dessewffy
Józsefnek Kazinczyénak irodalmi és hebel barátja tollából származnak sorok
így hangzanak. A keleti oldalon „Látnok szemedtől tivatarnak tünde de-
sitéd. A homlok s magadat sujtalá a tivatar. Légyen! mondád a hang éjen!
vesztek el ön bár, Mutó förgeteg az, s a hara fénye örök. Most nyugtot
csillog homlokon fed Olimpus egében, Általad a hang él s él örökitni szeved. —
A déli oldalon Hattyu tiztelen ah, irónk disze vereze, Honnyet-
ünk gyönyöru tolla Kazinczy Ferenc. Sok multó foglon s hiven tul
élve meredten, Végre ive e fris Zöld kantonak alója berülz. Lelke
felette lebeg hatván mindenfele merkatz, Fris szellő hálói hon bebelek
ze vitni. —

A síremlék mint elején látható a fejeneke fejénél a sírnak éjszaki
végén állott, azonban a magyar tudományos akadémia 1861ben elhatároz-
ta hogy a sir diszes vastáccsokkal vétetnék körül, a mikor azután az
emlék oszlopa a sírnak déli végére vitetett által, s így az most a
sírban nyugvók fejeneinek nem fejénél de lábainál áll. — Ehép
sírban nyugvók fejeneinek nem fejénél de lábainál áll. — Ehép
sír an tulajdonom. —

A 47ik pám alatt a mausoleum pentélyi ebeka álló bronze pet-
ezés fels vészés diszitő Kazinczy Ferencnek ifjabb fiáról Vay Miklós által
ezüst domborművéből készített relief mellszobra, a mely szobor
a mausoleum a bővitő müvész ajándékából birja. —

A 48ik pám alatt a mausoleum pentélyi ebörének hő-
zepén diszes fehér márvány alapon áll Kazinczy Ferencnek igen
hiven sikerült fehér márvány mellszobra a mely szobor a magyar
tudományos akadémia tulajdona. Ezen szobor volt a magyar nemze
ti museum diszteremében az 1859iki October 2ikán tartott ünne
lyes ünnepély alkalmával fel állitva és koszoruval a 36ik pám
alatt látható babérkoszoruval. Később ez szobor a m. t. akadémia ülés
termében többször és egyéb fő diszely helyett. —

Eredeti

Esnobor eredeték a Kaineny születésére évszámadásunk emlékére
postott ünnepről kiadott emléktönyv ebben irja le „Jereney
István még 1827ben dolgozá mávámyban Kaineny fejét,
a mint látszik arcképek és gipsz szobor használatával, mely
1788ban készült. Kaineny maga megvitz ville elégedve. Ebből
jelenleg a meglévő művei egyébb mellszobrainál együtt festve
öttse Sárosy birtokában van. 1834ben Vörösey Jerene az or-
szággyülése alatt Pozsonyban a követek kívánt irgatott egy
Kaineny emlék mellett, de mindössze csak száz pénzbeli
forintok bejövén e célra gyüjtési ezetek midőn Szath-
mórba vissza tért Jáy András adta által, hi Petten
a nemzeti kaszinó tagjai közzé jóvoltokból a kiggyüjtés
a nemzeti kaszinó tagjai közzé jóvoltokból a kiggyüjtés
negyven számnyolcvan forintra szaporitván sőn
maga Ötvényi kiegészitvén, egy hitte legvégtelenül lehet
mellszobrok készittetni sark a Magyar tudományos akadémia
termében felállittatni. E végre szerződött és Jerenyi Szth-
vánnal az annál levő busti mintairánt, a mely azonban
midőn az 1854ben Pánaszombatban meghalt befejezetlen
nek találtatott. Ez adta tehát ák Jáy András az akadémi-
ának a mely akép kénytelen vólt a mű befejezéséről gondos-
kodni. Szepesi születésü derék művészünk Marsalkó Já-
nost kön megbizva, kinek gipsz lenyomat segitségével a
melyet Kaineny 1816ában Kolozsvárott vétetett magáról, egy
a körvonalokra és arányokra bizto támaszpontokat nyujtott,
ak Kaineny ismerői közül vallomást szerint szerencsésen
fejezte be.“

Ezobor a m. tudományos akadémia igazgató tanácsának 1882 October 8án hozott határozata folytán a lép-
csőnek jobb oldalán levő fülkében megkötve a melynek az
egyik főbb diszéül képezi.—

A 49ik pám alatt van Kaineny Jerenemek Dónáth által
olajba festett irányebb hasonlati életnagysága mellképe,
Kaineny Eugenia nagyszámú itélete szerint e kép minden kün
eltalálva. Ekép a m t akadémia által Jáy András örököseitől
vétetett és küldetett a Mausoleumba, hogy az akadémia tulaj-
dona.—

Az 50ik pám alatt van Kaineny Jerenemek egy ök élet-
nagyságban ábrázoló olajfestésü mellképe, festve Peszky nevü

festésén által 1828-ik évben. Az kép hátlapján Kaineczy Jeremnek kézzel írott sajátkezű feljegyzése olvasható „Bárd Vécsey Pál barátomnak emlékül. Szépkalom 1829 Junius 29én" E felirat alatt pedig e kézzel később feljegyezve van „Bárd Vécsey Pál a nejének Korán darabolta hogy patikából a szépkalmi Kaineczy emlékezetére. Végre Szerdahely 1875 September 17. Bárd Vécsey Gyula" Ezen vedrog szolgál ezen kép a Mausoleum tulajdona. —

Az 51-ik szám alatt van Kaineczy Jeremnek egy kinőtt alakos olajba festett mellkép kürmetolata. Ezen másolatot unokahugyának Kaineczy Eugénia készíttette 1890-ik évben és küldte a Mausoleum díszítésére. Az ő állítása szerint a másolat az eredetinek teljes hű mása és Kaineczy Jeremiásról a legkülönbben ábrázolja. E kép a nevezett nagyapjának ezéből a Mausoleum tulajdona. —

Az 52-ik szám alatt van a pesti nemzeti színházban 1859-ik October 27én Kaineczy Jeremi születésének százados ünnepén tartott díszelőadás jelvű színlapnak egy díszpéldánya. Kaineczy Eugénia özvegy Kraynik Imréné ezen kép a Mausoleum tulajdona. —

Az 53-ik szám alatt látható díszes barna keretben egy babérkoszorú, mely 1890-ik évben tizenegy napi időközben alatt Kaineczy Jeremiás mind a három élő gyermekét, először halt el és temettetett el Szépkalmon, Emil Trajan nyugalmazott cs. és kir. kamarás 49 éves korában, Eugénia Beerbehári Beerke Lajosné. Annak elhalt Martius 17-én, a pedig Martius 27-én. A még életben levő legidősebb testvér az akkor 82 éves Eugénia özvegy Kraynik Imréné ezen agg korában azon ép kézzel Szépkalomra siető és hazában tartózkodó Budapestről elvárandóknak tiszteletére tegnapra jelül tette le a koszorú testvérei sírjától, és onnan emlékezetére tegnapra jelül tette le a koszorú a Mausoleumba. —

Az 54-ik szám alatt látható Kaineczy Jeremiás igen kedves unokahugának Kaineczy Sofia Gróf Vay Ábrahámnénak képe a fenn 1844-ik évben Pesten hirtelen elhalálozván, ezen kép ötéves korában ábrázolja. Az ő tulajdonom. —

Az 55-ik szám alatt van egy kis nemzetiszínű zászló, a melyen zászlók közül való a nevezettel a szépkalmi sír felett 1859-ik december 30-án tartott ünnepély alkalmával szépkalmon volt feldíszítve. Ekkor zászlók az ünnepélyen jelenvolt Édes Anyám nővére magával minden emlékes és örökös halálaig. Az ő tulajdonom. —

Az 56-ik szám alatt van egy nagyobbra festmény a melynek tárgya Kaineczy Jeremiás és Kisfaludi Károly első találkozása. Emlékét Orlay Petrics Sámuel festette az 1859-ik évben, és az 1859-ik évi October 27én a Magyar tudományos akadémia által tartott Kaineczy ünnepély alkalmával a nemzeti Museum díszterme mellett vestibulumában volt kiállítva. Ennek létesülése Gróf Nádasdy kö-

pótné született Forray Julia Grófnőnek köszönhető a ki is a főemlékcsarnokban oltárkép rajzában e nagy művén szüntelen költséges költséges elő-
gyeit közben alkotás rajzában e nagy művén szüntelen költséges költséges elő-
fáradtságait közé fog tartani. Elhelyezendő lenne még ottan Kazinczy Ferencnek
a mélyen tisztelt akadémia tulajdonában lévő két kép a melyeknek
oda küldése határozatba helyeztetett. Ezeken kívül feltétlenül oda
kell helyezendő a Kazinczy Ferenc születés és anyai nagyatyjának Fa-
zsay Jeremiás ábrázoló négy darab eredeti és másolatban te-
hol nem létező olajfestmény. Ezen eredeti családi képek Sza-
bolcs megyében Petneházán lakó Toth Istvánné született Kazinczy
Erzsébet birtokában vannak, a ki mai napig szíves volt engedni,
hogy azokat a Mausoleumban elhelyezés végett elkészíthessem,
de másodlatok megváltoztatása miatt most mai élében azokat ásatni
nem hajlandó; de ígéretet tett arra nézve, hogy azokat a Mausoleumban
ha megjön hogy azokat nemsokára hogy lemásoltatni nem enge-
dő, de elkészítve tartja és megmutatni fog akarja.

Ily körülmények közötti nem ereklyék csak a nemzet mű-
halála után lesznek megkeresztelhetők, a mínek azután lesz-
dő felgyűjtésére a mélyen tisztelt akadémiák és utódainak me-
gen felkérem. —

Ezeknek tisztelettel való bejelentése után kiválóbb tisz-
telettel vagyok S A Ujhelyben 1894 Október hóban

A mélyen tisztelt akadémiának alázatos szolgája

Szerbhelyi Szeredai Bálint
nyugalmazott középiskolai tanár Kazinczy alapít-
ványi a Szépkalmi Kazinczy alapít-
vány tartó jogok felügyelője. —

A magyar tudományos a-
kadémiához intézett
fiúrtelettelyes elő terjesz-
tés. ——

Pozsarbetsári Pozsarke
Pálnak nyugalmazott pén-
pénzügyigazgatónak pénz
a Barátnéj alapból tartó
Szépkalmi jónak felügye-
lőjének, a Szépkalmi Mau-
soleumban elhelyezett em-
lék tárgyából. ——

M. KIR.
ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK
ELNÖKE.

1421 szám.
eln.

Nagyméltóságu Elnök Úr!

A magyar Korona országainak 1896. évi zárszámadásait a részletezésekkel együtt, valamint az állami számvevőszéknek arra vonatkozó jelentését, továbbá a Vaskapu szabályozási 1896. évi kiadásokról szóló zárszámadást, nemkülönben az 1896 évben nyugdíjazottak kimutatását van szerencsém Excellentiádnak az akadémiai könyvtár számára tisztelettel megküldeni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1897. november 5.

Ratvolszky

Nagyméltóságu báró Eötvös Loránd úrnak
a magyar Királyi tudományos akadémia elnökének

Budapesten.

KR. NAUTIČKA ŠKOLA
u BAKRU

Broj 341.

An
die löbliche kön. ung. Akademie
der Wissenschaften
in
Budapest

Die gefertigte Direktion ersucht die löbliche kön. ung. Akademie der Wissenschaften, dasselbe der Bibliothek dieser Lehranstalt gefälligst eine Sammlung der Publikationen der Akademie für Verfügung stellen zu wollen.

Für Direktion der kön. nautischen Schule.

Buccari, den 29. November 1887.

Jos. Lorenzy

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia I-ső osztálya 1897. november 20-dikán tartott ülése jegyzőkönyvéből.

67.) Közlik a Nyelvtudományi Bizottság f. é. november 19-dikén tartott ülése jegyzőkönyvének 8-dik pontja, mely szerint a Kereskedelmi minisztertől megjött a „Török-magyar szótár" segélyül engedélyezett 500 frt. Azonban a bizottság a kiadás megkönnyítése végett jónak látná, ha az Akadémia folyamodnék a bosnyák kormány vezetőjéhez Kállay Béni közös-pénzügyminiszterhez 1500 frt segélyért.

A Bizottság indítványa elfogadtatik azzal a módosítással, hogy 1500 frt helyett 1800 frt kéressék az elnökség által, a kéréshez azon okokkal támogatva, a melyek a Kereskedelmi miniszterhez intézett iratban bővebben kifejtettek.

Gyulai Pál
osztálytitkár

Erk 97. XII. 3.

600

Kivónat

a Magy. Tud. Akadémia Első osztálya 1897. november 20-dikán tartott zárt ülése jegyzőkönyvéből.

64.) Olvastatik a nyelvtudományi Bizottság jegyzőkönyve= nak f. évi november 19-dikén tartott üléseinek 3-dik pontja, mely szerint a bizottság új elnökül megválasztja Gyulai Pál r. tagot hat szavazattal kettő ellen.

A választás helyeselletvén, az összes ülés elébe terjesztetik megerősítés végett.

65.) Olvastatik a nyelvtudományi bizottság nak f. évi november 19-dikén tartott üléséről jegyző= könyvének 7-dik pontja, mely szerint a bizottság három új bizottsági tagot választ, illetőleg ajánl az osztálynak: Négyesy László, Riedl Frigyes l. tagokat és segéd tagúl Tóth Béla írót.

A választások helyeselletvén, megerősítés végett az összes ülés elébe terjesztetnek.

Gyulai Pál
osztálytitkár

Ex. 97. XII. 2

603.

Deva, 1897 november 30

Méltóságos Minister Tanános

Tötetkar Mr.

Többször tapasztalt jóindulatá-
tól bátorittatva egy ujabb kéréssel
folyamodom szeveségéhez. A mens
méltóztatik tudni az én régeszeti
kutatásam évvel ezve sarvo
labb vezetnek tahóhelyemtől.
Növeli ez utazások idő és pénzvesz-

teleges az i: hogy nincs lehetőleg
igazgató nyára szünidőn kívül
csak is vasarnapokkal vérbe
tek adatgyűjtés után 1 ez
huramban alig 2 napig maradt
betok ki: Igy mult csomba
vasarnap is a Kvassó Nerolon
holathoz utazva ez ezretlen
kirendelasom kösel 50 frt aldozatot
igazgatt. Ennyit pedig az en
166 frt havi fizetésemtől a nodr
5 fint kell neveltetnem (sőt 2
már ezeteknen jár) nem mindre
honapban tehát. E mellett a ku
nyedmeszei törtenelmi négyzetes
tarulat nincsenmat is 1881 tol

telszer dijtalan s puszta hazafiságból és tudomány
szeretetből igazgatom (sőt szerénytekenyeg ne legyen
megtermetteren. Teleszesen is fut az idő s a munka
ha vett buvarlatok anyagából vagyunk kevéssel
érkezem el. Hő obejtason volna tehát lehetőleg minel
gyakrabban kilátogatni a hely szinere s Bpesztel;
(kol mar 2 év nem jarhatom) - ertesszerni az altalam meg
nem szerezhető irodalom végett. Hogy ezt minél tobbszor
s minél kevesebb áldozatal tehessem kernem megkiszerleni David
baro ministernel hogy folg minemigazgatói minőségemre való
tekintettel 1898 ra szabadságszeret nyerhessek. Minden vidéki lis ugyag
szerkeltője, sat nem ez levelező tanja ezt Hatha a minister kerez
volna és tudományos szerkesztői (Erkönyv) minőségemet is ezt lap nagy
igyelembe venni i Kivalo kulelettel kenvolgy Teplichatar

A

Magyar Tudományos Akadémia

Tek. Könyvkiadó Bizottságának

Budapesten.

Tekintetes Könyvkiadó Bizottság!

Tisztelettel alulirott egy szerény ajánlatot bátorkodik tenni a Tek. Bizottságnak.

Tekintve a szoros kapcsolatot, amely hazánk és Stüsztria között századok óta fenáll, kivánatos volna, ha az akadémia könyvkiadó vállalata egy Stüsztria történetét tárgyaló művet venne föl kiadványai sorozatába.

Az e nemü munkák közöt a legkitünöbb Huber Alfonsnak, az akadémia külsö tagjának „Geschichte Oesterreich's" cimü műve, melyből eddig öt kötet jelent meg.

Szerény véleményem szerint ezt a művet kellene kiadni, és pedig elsö sorban a mohácsi vésig, illetöleg I. Ferdinánd trónrajutásáig terjedö részét. De nem egész teljességében, hanem a magyar vonatkozású fejezetek elhagyásával. Számitásom szerint ez a része Huber művének két kötetre terjedne s igy megjelentetnék a Könyvkiadó vállalat 1898 - 1901-ig terjedö ciklusában.

Forditására szivesen vállalkoznám, ha a Tekintetes Bizottság megbizna vele. A mü szerzöjének és kiadójának beleegyezését már sikerült kieszközölnöm. Tiszteletdijul a két kötetért, illetöleg az

1526-ig terjedő részért együtteseu 600 frot kívánnak.

Ki kell emelnem, hogy Huber úr művének átdolgozására is, újabb-kor. a magyar fordítás tehát az német eredetinek némileg javított kiadása volna, a mi annak becsét bizonyára emelni fogja.

Kiváló tisztelettel

a Tekintetes Bizottságnak

alázatos szolgája

Budapest, 1897. december hó 4.

L. Barótí Lajos
főv. főreál. iskolai tanár

Gróf Széchenyi István életrajzának az MTA Akadémia alapszabályainak az abszolút kormány által kiveretés megváltoztatása ellen, 1837 november 6-ról Felső Döblingből keltezve.

Tekintetes magyar tudományos Akadémia!

Gróf Széchenyi Istvánnak ezt az Akadémia történetét is közelebbről érdekli s annak idején egyenesen az akadémiai Igazgató tanácshoz szánt és itt eredeti levelét ismeretlen körülmények folytán soha el nem küldött memorandumhoz csatolandó "emlékirat-vázlat" és "emlékirat-kivonat" közül az utóbbi gróf Széchenyi István eredeti levelét tartalmazza. Kézirata 9 lemez félbehajtott papírlap, amelyek 37 cm hosszúak, 25.5 cm szélesek, vagyis alakra nézve papíron 1858 november 6-án Felső Döblingben írt 163 oldalra terjedő nagy levél, amelyből sorra van eredeti kéziratban és orthographiában is megtartva van közölve hű másolatban bemutatva.

A tn. tud. Akadémia legvállalkozóbb időszakából eredő tekintélyét csak-nem semmi sem igazolja; hogy az valaha az Akadémia tekintélyi hivatalokban vagy Igazgatótanácsaiban elgyöngülne volna. Ezen tekintélyt nagyban hozzá

er alsó negyedharában tövétkező" felirattal egyiratokat küld
prof testami: A Akademia tudós társasag ujonnan
választáshoz ejtett szives felolvasási végett a lyko
zelebbi ülésben Gr. Sz. J.

A levél átvevője még ezuttal durva eltelve a jóle
utáni kovetkeztetésig sokáig nehéz viselkedése
Baumlatos jovalelemü vonatkozásait épen a napjain
ban felmerült események hetenkenti fontolá tárgy
„A magyar nemzet elhivatásáról ... halálos hugyai
utan is jelen veszedelmei közt még ma is ezer
jelenet bizonyitja – sajátszerüleg minden hiva
vagyadásából kibontakozva az emberiség dicsőe
az ovat(rák) körbirodalom legbiztosabb talp
kövét – s a fejedelmi szék rendithetetlen sark
latát képezve alkossa". Vagy még alább

en ugy vagyok meggyőződve, hogy feliges uram
a fény hivatkozással Ferenc József czimai előbb utóbb; de
elvejre bizonyosan átfogja czimét: hogy a czélba vett
analogamisatioja és nemzetiségi a körbirodalmi nyelv
nek nem egyébb, mint a mostani állam forfiak ere
jicsarolott theoriája és kellő öszmüfificatio; hogy
szám tan legtöbb népei hogy egyuttes ziváskora
kerülnek az idők – mi alkalmasint nem ige
fog kelni – kifelé gravitalnak – mig a magyar
nak nem e világon volkara – nincs más hazája,
mint a negy folyam közti és a három lesz alatti elkel
mányos paradicsom. Hogy ehez képest a magyar

jóletét, versenyek boldogságát ennedül a diktatúra
lis és törvényes királynak vidpaixga alatt remélheti
Veszi lelketi- és hogy ennek fosva a felséges címmár
nemcsak nem fogja kérni ha majd egyes a legközelebbi
ibertelen kiüldetek ez állam ügyeiről, melyek az
ömer fővárosunkat a legproblematicusabb helyzetbe
ítéltek: kellőleg felvilágosítandják lelkét és
utatni kerdik legmagasabb isi kedélyét-
nemcsak nem fogja kérni mondom, ha majd egy
idő" beáll [nyílt ellenségeskedés hogy nem tudok kötelességem
hogy ezen vennetek gyengítik, gyilkolják, olvasnak,
melyek tovagi fejedelem, kik szent madarak
fogathat és melyiste kifejlesének bemületének
diccőségének nem engedi utját állani -tot-
... utolsó cep vérit kintani- minden kém
volt - és mesi- nap is minden pillanat
ban kéir volna."

De legszerencsésebb sorsa egyénnek akkal
legyobben igazolt panasz ez „Ez ért szeretem
hiszen: fiatal fejedelmünk ha látni és hallani
akar és egyedül saját velejének tanácsát követ
tendi és egyedül saját szive sugallatán indul-
bizony mindan Monarchiának tekintetében - még
Corvin diadó kardját is tornalba kívánandja"

A legnagyobb ellenségek sorában igazolták a „dobbingó vendég" jóslatait úgy a nemzetre, mint deák vallásosságára, amely bölcsőjét megrontásra az Akademiát a passiv resistentia útjára mint fátyol vonják vejei elkeseredésében a hatalom nyomása ellenében gróf Széchenyi-alkalmazni kívánt.

Akaratlanul illusztrálják ezt az utóbbi események is a grof Széchenyi rokonszenvének Bernolák: „látnoki ere" fogyvirág kiszáradásában a kiskakasos mindenpanaszával.

Arra a kérdésre hogyan kerülhetett az Akademia vagyonára sorsa oda nincsen ennek magyarázatában reliquiank illusztrálásra kiés fölöslegesnek tartjuk részletesebben megállapítanunk. Nekünk fegyverünk Bajza Zsigmond, a grof Széchenyi alatt minden inspectora mint családtalan vagyonát és kéziratait egyik unokaöcscsének Bajza Józsefnek hagyta. Ez pedig unokahugát Bajza Zsigmondnak, aki családjával együtt a Kossuth diktatura idejében Pestre ment. Ott Bajza Zsigmond állásánál fogva is hozzáférhetett a Széchenyi vagyonának irományaihoz, a grof Széchenyi Istvánnak Bajza Józsefhez intézett leveleihez is. Ezek közül a grof Széchenyi István végrendeletére vonatkozó levelek egy részét, a Széchenyi Akademiának szánt részt, Bajza Zsigmond 1872-ben Pesten elégette. Ezen levelek közül találta meg Fiersch Lajos Hanusdnerre fordulva

Ha valaki arról szólna, tapról lep — Téglárkáról

Tk: magyar tudós társaság
~~tudós magyar~~

A legalsóbb rétegekből, hol tányok buzogzitnak elmaradóit: hogy a nánynak mostani sorsára a magyar nemzetiség igenyeivel és érdekeivel szemközt áll, azt a legvakabb is észrevehetí: Nemzetiségünk nélkülünk maradozóknak becsesebb: mint a föld bármely kincse sőt életünk.

A magyar tornok között a nemzetnek elleggé nem bámulható életerején kívül szeplőtlen már majdnem csupán az akademiai nevet arra: nemzeti nemzetünk kiolvasva meg nincs.

S most még ezen utolsó igazán magyar intézet is kilegen sarkaiból forgatva? Fájdalom igen! mert hiven az academiai alapszabalyok szerint kétkedés megváltoztatása - legalább sajat kebelében előtt nem egyebb s nem kevesebb, mint oly főfés, mely könyörgyen kudalra veret

Kimagyarázhatatlan lelki szinokról árulóvé, egészen elszakadva szivével feléig temetve ily aggasztó körülmények közt kérdem: vajjon a magyar academia tekintetében ám mit miveljek, mit tegyek? és ki dicső elődeink utmutatását hű kegyelettel felfogjam, amelyben voltam 1825-ben egyre és sikerrel megperditeni hazai nyelvünk magasabra allitását! ... sikerrel minden és jobb sikerrel mint ők, mert a mély felfogás egyan sátétjuk, de nekem elégséges kevés vagyon és putat avtályaimnál, mely ellátul fájdalom a legnagyszerűbb és oly drágakban pazlagon hever!!

Halgassak és midőn tapasztalni vagyok kénytelen: hogy ezen nemes cél elhiportatik, mely szivemről szinte asszonyokként szólva elhalgalandó: mintsem a magyar, kinek életszavalóságát tanuim kivánt, halalos kérjei után, és jelen veszedelme közt még ma is ezen jelenet bizonyitja — sajátmagamtól minden hátramaradásából kibontakozva, az emberség szivére, az ott. közbevetendő legbiztosabb talpkövet — s a fejedelmi szék rendithetetlen sarkkövét keresse — akarja? Kérdem még fel a jajdulják, midőn látni vagyok kénytelen ez, kinek baja nem a legmélyes, de az igen és tiszta és minden aimtás nélküli látás: hogy dicső fejedelmi családunk, mint valamely bal égéket által felse vezetve, nemcsak éppen legjobbakra valóbját, mely fiuttalsága és kétkedhetetlen szeretetével fogva legdicsőbb kifejlésre képes-nem

vak hellő fizelemre nem méltatja – sőt ezt sajátságaihoz
kivethőztetni elvitbantatni engedi és ekkép ugyanolyá-n ma
ga alatt vagyis a fát! –

A Th: adakozásra bennü az ész eldöntését – o mennyiben
alapító állásoruál fogva ahoz nekem is van szállásom, vala
legnagyobb tisztelettel viseltetem minő keitiletileg, mind egyé-
nileg ezáltal, nem kivánom – nem akarom – nem fogom. –
Mert még fejem vállaim közt áll, velőm elmém olvadt és
szemem világát a halál köde ki nem oltja: mind addig a-
hoz, mihez fogam van – minden ranáuat szivesen és készséggel
fogadván – utolsóig is biron csak saját magam fogok ha-
tározni. Sugnan is:

én nagy vadrok meggyőződve, hogy felséges Urunk a fény körül-
sugárzó Ferenc József uránál előbb utoljára ide elvégre bizonyos
átfogja látni: hogy a célba vett amalgamizatiojá és annak
létére a közbirodalmi népeknek nem egyébbi mint a mostani
állami férfiak ész-szikramlott theoriaja és kisérni ön mistificatio;
Hogy vannak, kiknek legtöbb vérei, ha egyszer szivelava körülnek az
idők, mi alkalmainak nem igen fog kedni – képlé gravitálnek
még a magunknak nem oldagon rokona – nem más hazája
mint a nagy fohnam körül és a hóvám hegy alatti alkotmá-
nyos varadicum. Hova ehez képest a magyar jólétét – tes
vemiségét, boldogságát egyedül a dinastialis és törvényes
Király vak védpaizsa alatt remélheti – kérni, lehetni és hogy
remélhogya a felséges Uránál – nem csak nem fogja tűrni
ha majd egyszer a legkörelebbi tehetetlen kisérletek ár. állam
részéről, melyek az önnyes birodalmat a legproblematicu-
sabb helyzetbe sülyesztik; kellőleg felvilagositandjáuk helét
és mutatni kerdik legnagyob vér kedelyjét – nem csak nem
fogja tűrni mindem, ha majd ezen idő beáll, (mivel ön ehogy
sem tudok kételkedni) hogy ezen nemzet gyengitick – gyik
kolyak olvasztják, melyhez kivagi fejedelem kik mennek ma-
darak foghat és melyszive, ha kifejlésének – becsületének
dicsőségének – nem engedi utját állani – sőt ily kincsek-
nek kü pártolója – adaló esep vérit kiontani mindig kész volt – és
mai nap a minden villamatban kész volna és kész lesz.

Én arra vagyok kíváncsi fiatal Tapodalmunk. ha látni fogja akar is egyedül saját velejének tanúsítani képességét is egyedül saját szive világában indul - hogy minden Magyarország közönségében - még Corvin diadó koszát is homlokára borítandja.

Így látom a jövendőt és bizom a nemzeti végzésben melynek nemzetek - valamint Tejedelmeket is kibaiktási hivatást ugyan, de valamint lelkes vérüket megyújtókat nem engedi végtelen veszni hagyni és elvégre kivonyszan legyőzőjét magasztalni megáld. - Én mit nemzetemet és alattvalói jogaimat illeti: a megváltozott alapszabályokat, melyekkel kedvétől függ legkevésbé nem kívánok meghasonlásba jönni - s azokat jóravalóként változatlan fogadni - szívvel, de kevillapíthatlan kedvvel minden legkisebb megszorítás nélkül elfogadom. -

Egyszersmind szemben ünnepélyes óvást teszek: hogy a „justum ac tenaci propositi virum" dicső elve ellen a haza oltárára felt áldozatomnak tanúsítását - arra jellemtől kérdve feletti nem fogom: ha szabadságlis valaki kényelem vagy adományom de facto, mert kiszem szép szavakra és ígéretekre bárány én nem adok semmit is - más vágyaira mutattatnék mint az; mely a magyar academia eredeti célját vallásnak meggyőzi és jegyeinek kötött törvény által megerősítetten fel a vendégeket, mely ő szándékom szerint fiaiban örökösein is hiven és becsületesen elfogadnak, mikor akkor ha ezen szavam ellen - birodalom és minden jó szerencsé dacára tán még is behozzanak, ez valamint örökösein, az alattvaló levél érzelmében jövendőkkel a megigért academiától dacsán valami más hazai célra fordítandják - mely célt azonban saját magunk tiszteletből és foglalatosságtól mindenki más hatóságtól elmentesen - és a tehetőben csak anyagi erőnek hagyandó engedni. -

Pest Dobbing 1820 nov 6án 858

Tk. ha akarnak
Gr. Sz. István mk.

Sajat sorai

[Prof Szeberényi Lőrinc
titkário beadványa
az Akademiahoz 1857
novemb. 6-ról]

Az ügyek menete

A

Magyar kodex tárgyában igyekezett
választ nyerni vissza felelő
vétel végett a legközelebbi ülés
ben. —

Fr. Fr. J.

9. 31./1867

Méltóságos Minister Úr!
Tekintetes Úr!

Rendkívül nagy örömmel vettük
hogy az Akademia körében egy
Secretary választásával foglalatosok. Goethe
chemiának 1858 ben 6 volt a mi
Akademiánk Igazgatóságának
az alapszabályok értelmében ugy
választatása tetsik kell hogy
annyi személyeket lehessen ajánlani
[illegible] el vala 1 ruházni
ezen posztra. Akkora kevés a mi
kis számunk folytán ne tudjuk
Tekintetes Urunkat azok
számának ohetenkint

Tulajdonos neve helyesírás
és címzés szerint alábbiak
lesz cserélve. Sok címnek változás
van a helyes címek és
hiba esetén a Erkölcsök
és helyesírás szerint történő
javítás a levelek továbbítása
csak így lehetséges. Ez az ok.
helyesírás tán a lapokba is elmélet
ni / mintán ezen postalevelek pedig
sok bejelentésen igazolták.
Igen boldog ünnek. ha fogadtassa
mind megelégedésükkel kívánjuk
Pécs 1897 december 2a
alázatos szolgája
Tóthfalusi

Dr. FODOR SÁNDOR
köz- és váltó-ügyvéd
KECSKEMÉTEN.

Kecskemét, 1897 november hó 29

A Magyar Tudományos Akadémia
tekintetes Igazgatóságának
Budapesten
Akadémia útja

Vila mentül fel ez ideát, hogy Kecskemét tájáu a
nép nyelvén élő" ame szócska: „sipeki" -
ügy látszik, valami csúfos kifakadásfás - minő"
fogalmat fejez ki. Tekintve, hogy ily kérdések-
ben a tek: Tud: Akadémia illető" osztálya a fő-
tekintély, tiszteletteel bátorkodom a tekintetes
Igazgatóságot abbeli kérelmemmel meg-
keresni, miképp tisztán magánjellegű zél-
ra engem a kérdéses fogalom felől felvi-
lágosítani kegyeskedjék.

Szives fáradozásáért közönségemet előre
is kifejezem vagyok

kivált tisztelettel
a tekintetes Igazgatóságnak
legalázatosabb szolgája

Dr. Fodor Sándor

vélemény ily valamiről

609
97

Nagyméltóságú

Szilády Áron úrnak

a m. tud. akadémia

rendes tagjának

Halas.

mint a legközelebb tartandó közgyűlés, melyen választmányi tagot kell választani, Kérvén, kitudatik.

Kpest 1897 nov. 30

Szily
főtitkár

Sirdály Ottó r. tag,
értesíti:

A „Sipeki" szó a nyugati s bronti Sipék helynévre emlékeztet s valán a tanesti Sipet-re. Sokszor egyik másik falunak gyámoltalanabb hírben álló lakosai falujok nevével gúnyoltatnak. Ilyen általános a „majsai embör" kifejezés. Kockameét mondanak a Sipéktől is, a Sipestől is; - meg azért is kéjes a magyarázat, mivel csúfnév vagy gúnyoló szó még nem valami csúfos szitkozódás, a minőnek a „sipeki"-t Kockameéten tartják.

Ilyen szitkozódás félé csúfnév volt ma is az a törökösködő köpek = kutya szó. A török világban karáiban is nagyon járva gyaur köpeki = hitetlen kutyája! domuz köpeki = disznó kutyája!

Idegen nyelvből, kotkodás hangváltoztatással is tőszónak átvételek. A török a köpek

Tőr kyöjek-nek, majdnem tyepek-
nek ejti, arra olyan hangot hallat,
a mi a magyarban nincs meg. Erén
gondolható, hogy a sjeki onnan hár-
mazott; különben eddig nem hallottam.

660

Nagy Miklós úr!

Nagy Miklósnak Kállay Károly.

[Lásd beadással egyszerre tárgyalt tárgyat.

Nemcsak a magyar tudományos irodalom érdekeinek és általában a közönség és első szükségletének, hanem a közönség és első szükségletének, hanem a közönség és első szükségletének, hanem

Nagytekintetü Bizottság!

Ezelött két évvel, 1895 december havában, ajánlatot tettem a főtitkár ur ömeltóságának, hogy megirom az Akadémia számára Horvátország történetét, ki is örömmel fogadta ajálkozásomat. Akóta az anyagot Kukuljevics, Racski, Tkalcsics, Klaics, Lubics, Lopasics, Smicsiklász stb. munkálataibol összegyüjtöttem és most a munka megirásába szeretnék fogni, mely 25-30 nyomatott iv terjedelmü lesz és 1898 október 1-éig elkészül. – Nehogy esetleg hiába való munkát végezzek, tisztelettel kérem a Nagytekintetü Bizottságot, hogy engem arról értesiteni kegyeskedjék, hogy óhajtja-e hogy Horvátország története megirassék s elfogadja-e munkámat kiadásra, ha azt a biralat arra érdemesnek fogja találni?

Egyes értesitést kérve mély tisztelettel vagyok

Budapesten 1897 dec. 4én
Huszár utca 10.

alázatos szolgája
Dr Margalits Ede
egyetemi ny. rk. tanár

Es. 97. xii. 6

6 ii.

612

a

m. k. „Pénzverő“-Hivatal

t. igazgatóságának

Körmöcbánya.

A M. Tud. Akadémia egy ~~körülbelül 10~~ 8 centiméter átmérőjű és (100-125 gramm) súlyú (Feuerkeimet) ércpéldányt ~~ércpéldányt~~ óhajtana a körmöczi pénzverő intézetben kiveretni, a formálhozzá Scharff bécsi ellenőrző készüléket.

Bátorkodom a tisztelt igazgatóságtól a próba-verésekre kérelmi ~~ami~~ szükséges (Vorprägen-Stücke) formát és készíttetni vagy pedig nem?

Scharff úr azt hiszi hogy (arany pénzgyártásnál ugyan oly készülettel ez el is marad-hatna.

Továbbá kérem méltóztassék egy bélyegzőnyomatot is ~~illetékesítés~~ a m. tud Akadémia főbíztokai hivatalából kiküldeni.

2

1897-évi 2520 szám

A magyar tudományos Akadémia

Tekintetes Titkárságának

Budapesten

Folyó hó 6án 612 szám alatt kelt becses felszólítására van szerencsénk a tekintetes címnet értesíteni, hogy egy 8 /m átmérőjü, és 1/2 cm. vastag aranyérem a következő költségét fog igénybe venni, és pedig:

a fentebbi méretekben kiveretendő aranyéremhez szükséges

465 gramm 986 finom érem arany, melynek értéke /: aranyban fizetendő :/ . . . . 752 frt 37 kr.

Veredij . . . . . 2 frt 75 kr

Összes költség 755 frt 12 kr.

Arra kérdésére nézve, vallyon ezen érem veretéséhez az előverőtő /: Vorprág - Stanze :/ szükséges-e ? csak akkor adhatunk felvilágosítást, ha az eredeti verőtőket megláttuk, és ámbár az aranyöntvényt, mely ből az érem készítendő, igen jól nyujtható, mégis azon eset-

ben, hogy az érem vésete igen honorá és e sze-
rint az érem képe nagyon domború, a verőtők
kimélése végett ajánlanunk kell, hogy az elő-
verőtők is készítessenek.-

Hogy ezek nézve tisztába lehessen jönni,
felkérjük a tekintetes czímet, miszerint a
verőtöket hozzánk küldeni szíveskedjék.-

M. kir. pénzverő hivatal
Körmöczbányán 1897 évi decz. hó 6án

Reisner

Greiner

A M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA.

A M. N. MUZEUM IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST. 3839/97.

Kt. 525/97.

Méltóságos Főtitkár Úr!

Mult hó 16-áról kelt átiratomban arra kértem Méltóságodat, kegyeskednék Zolnai Gyula: „Nyelvemlékeink a könyvnyomtatás korában" cimü nagybecsü művét könyvtárunk részére megküldeni. — A köteles sajtópéldányok beszolgáltatása alkalmával könyvtárunk a székesfővárosi hatóság útján oly példánynak jutott birtokába, a melyből nemcsak a könyv értékes facsimiléi hiányoznak, hanem közülük egy egész nyomtatott ív is. Mivel a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának legfőbb feladata, hogy a magyar nyelv- és irodalom körébe eső összes műveket egybegyüjtse, tisztelettel kérem Méltóságodat, a mennyiben a M. Tud. Akadémia még teljes példányok felett rendelkeznék, méltóztassék könyvtárunkat e nagybecsü akadémiai kiadvánnyal gyarapitani.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapesten, 1897. december 4.

Fejérpataky László
egyetemi ny. r. tanár
igazgató-őr.

Méltóságos

Szily Kálmán

min. tanácsos, főtitkár úrnak.

Ed. 97. XII. f

613.

A II osztály 1897 dec. 3-iki üléséből

~~Kivonat a jegyzőkönyvből.~~

A II-ik osztály jelenti, hogy

~~Hampel József a magyarhoni Őslénytani Társulat~~
~~tiszteletbeli tagjának választotta meg,~~ a m. tud. Akadémia orsz. bizottsága folyó hó 19-iki tartott ülésében boldogult elnöke helyébe b. Nyáry Jenő m. k. A. tag urat választotta meg elnökéül.

~~Kiküldetik~~ F. ca. /

~~Budapesten 1897 november 29~~

Pauer
akadémiai titkár.

~~Hampel~~

az orsz. bizottság
előadója.

Evs. 97. XII. 7

614

II Oddělení

9.

69478. szám.

A nyomdatermékek tudományos célokra szolgáló köteles példányainak beszolgáltatásáról szóló törvényjavaslat időközben az 1897. évi XLI. t. czikkben szentesítést nyervén, az annak végrehajtására vonatkozólag kiadandó rendelet idecsatolt tervezete felett egy szükebb értekezletet szándékozom még tartani, melyre a Magyar Tud. Akadémia meghivásomat leg közelebb veendi.

Szivesked jék a Magyar Tud. Akadémia e tervezetet kikiildendő képviselőinek tanulmányozás végett átadni s őket nevemben felkérni, hogy a megtartandó értekezletre a tud. Akadémia szempontjából kivánatos módositásokat kész szövegezésben magukkal hozzák. –

Budapest, 1897. évi decz. hó 1-én.

A Magyar Tud. Akadémiának. –

67

Előadói tervezet.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister és az igazságügyi m. kir. miniszter körrendelete, a nyomdatermékek tudományos célokra szolgáló kötelespéldányainak beszolgáltatásáról" szóló 1897 évi XLI. t.-czikk végrehajtása tárgyában.

I.

Valamennyi törvényhatósághoz.

II.

Valamennyi kir. főügyészhez.

III.

A magyar nemzeti muzeum igazgatóságához.

IV.

A magyar tud. Akadémiához.

V.

A muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőjéhez.

VI.

A muzeumok és könyvtárak orsz. tanácsához.

VII.

A közalapitványi kir. ügyigazgatósághoz.

VIII.

Valamennyi kir. járásbirósághoz.-

Tovább lásd! /.

I- VIII.

A nyomdatermékek tudományos célokra szolgáló kötelespéldányainak beszolgáltatásáról szóló 1897 évi XLI t.-czikk 18. §-ában foglalt felhatalmazás alapján rendeljük a következőket:

1. §. Az 1897 évi XLI t.-czikk 1898 évi január hó 1-én lép életbe. Ez időponttól kezdve a nyomdatermékeknek tudományos célokra szolgáló kötelespéldányaira vonatkozó eddigi törvények és jogszabályok rendelkezései az idézett törvénycikk 16. §-a értelmében, az 1897 évi XXXV. t.-czikk kivételével hatályon kívül helyeztetnek.

2. §. A Magyar Nemzeti Muzeumot, illetőleg a Magyar tud. Akadémiát megillető kötelespéldányok, és pedig,

a.) az 1898 évi január hó 1-től 31-ig nyomtatott napi lapok február hó 1-je és 14-ke közötti; továbbá

b.) az 1898 évi január hó 1-től
március 31-ig nyomtatott s
általában gépi sokszorosítás
útján készült minden más
nyomdatermékből a kötelez
példányok 1898. évi április hó
1-je és 14-ke között szolgálta-
tandók be, a nyomdatermék
kimutatásokkal együtt már
az 1897 évi XLI. t. czikk rend-el-
kezéseinek megfelelően közvet-
lenül a Magyar Nemzeti
Muzeumnak, illetőleg a Magyar
Tud. Akadémiának.

Azontúl és minden követ-
kező évben a napilapok ha-
vonkint összegyűjtve, a kö-
vetkező hónap 1-je, és 14-ke
között, minden más nyomda-
termék kötelez példányai év-
negyedenkint összegyűjtve,
a rá következő január,
április, julius és október hó-
napok 1-je és 14-ke között
szolgáltatandók be a nyom-
datermék-kimutatásokkal
együtt.

3.§. A beszolgáltatásra kö-
telezett a kötelez példányokat,

/.

a kimutatásokkal együtt személyesen a illető leg meghatalmazottja útján kézbesíthető, vagy bérmentesen postán küldhető.

A kézbesítésnek a Magyar Nemzeti Múzeum, illetőleg a Magyar tudományos Akadémia által meghatározott hivatalos órák alatt, az arra rendelt helyiségben és az átvételre jogosított tisztviselő kezéhez kell történnie.

A postán küldött kötelespéldányok a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóságához, illetőleg a Magyar tud. Akadémiához czímzendők; ha a kötelespéldányok 250 grammnál súlyosabbak, vagy különböző alakúak, körülkötözendők; ha 1 kgrammnál súlyosabbak, erősen becsomagolandók és bélyegmentes szállítólevéllel ellátandók; ha 20 kgrnyi súlyt meghaladnak, több legfeljebb 20 kgr. súlyú csomagokra osztandók szét; a czím-

/.

lapra s a mennyiben szállító levél szükséges, arra is, mindenkor e feljegyzés irandó.

„Köteles nyomdatermék-példányok. Portamentes."

Ez intézkedésnek figyelmen kívül hagyása a portamentességet megszünteti s a Magyar Nemzeti Muzeum, illetőleg a Magyar tud. Akademia a postahivatallal szemben szállítmány átvételét megtagadhatja, mely esetben a beszolgáltatás meg nem történtnek tekintendő.

A Magyar Nemzeti Muzeum, illetőleg a Magyar tud. Akademia a kézbesítés, vagy a posta útján beszolgáltatott kötelés példányok átvételét megtagadhatja akkor is, ha a beszolgáltatott példányok egészben sérültek, vagy piszkosak, vagy ha a törvényben megkövetelt két-két azonos szövegü nyomtatványból csatolva nincsen.

5. §. A mennyiben a

beszolgáltatás kézbesítő könyv
mellett történnek, a személye-
sen vagy megbízott útján
beszolgáltatást köteles példá-
nyok átvételét, illetőleg a
beszolgáltatási kötelezettség
teljesítésének elismerését
a kézbesítő könyv aláírása
csak a beszolgáltatás meg-
története és ideje szempont-
jából igazolja.-

A Magyar Nemzeti
Múzeum és a Magyar Tud.
Akadémia a nyomdatermék-
kimutatásnak minkét axo-
nos példányát visszatarthat-
ja, mindaddig, a míg úgy
a kimutatást, valamint
az annak kapcsán érkezett
köteles példányokat át nem
vizsgáltatja s meggyőződést
nem szerez arról, hogy azok
a törvény rendelkezéseinek
mindenben megfelelnek.

A nyomdatermék-ki-
mutatásnak az átvevő
minden megjegyzése nél-
kül aláírt s a beküldésre
kötelezettnek visszaküldött

példánya igazolja csak a
kötelezettség szabályszerü
teljesitését.

A Magyar Nemzeti
Muzeum s a Magyar tud.
Akadémia gondoskodni tar-
tozik arról, hogy a köteles
példányoknak és nyomta-
vany-kimutatásoknak
átvizsgálása késedelmet
ne szenvedjen s a szabálysze-
rü átvétel tanusitásával el-
látott kimutatás, esetleg a
pótlások iránti felszólitás
lehetőleg a legközelebbi be-
szolgáltatási időpontjáig meg-
történjék; mindamellett a
törvény 11.§.-ában megszabott
elévülési idő alatt, jogaik ér-
vényesitésének fentartása
mellett.

6.§. A vallás- és közokta-
tásügyi ministerium által
valamennyi törvényhatósá-
hoz intézett 1867 évi decem-
ber hó 20-án 15.856/897 sz. a. kelt
körrendelet hatályon kivül
helyeztetvén, ezentúl nem
a törvényhatóságok utján

s nem a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz, hanem a kötelés példányokkal együtt közvetlenül a Magyar Nemzeti Muzeumhoz, illetőleg a Magyar tud. Akademiához kiadandók a nyomdatermék-kimutatások, minden csomag mellett két azonos példányban, az e rendelethez A.) és B.) alatt mintául csatolt rovatos lapok pontos kitöltése mellett.

Az A.) a külön kimutatásba csak a havonkint beszolgáltatandó napilapok foglalandók; míg a Magyar Nemzeti Muzeumnak, az 1897 évi XLI. t.-cikk 2. és 3. §§-ai szerint, évnegyedenkint beszolgáltatandó nyomdatermékek egyszerüsitésen a B.) alatti kimutatásban sorolandók fel; e B.) alatti kimutatásban a nyomdatermékek a következő fejezetek alatt csoportositandók: I. Könyvek és füzetek, II. Időszaki folyóiratok (a napi lapok kivételével)

III. Zeneművek, IV. Önálló képes ábrázolások (metszetek, könyomatok, térképek gépi eljárással készült fényképi sokszorosításak stb.), V. Vegyes kisebb nyomtatványok.

A P. alatti minta a Magyar Tudományos Akademiának, az 1897 évi XLI. t-cikk 4. §-ának megfelelően, e fejezetekre való megosztás nélkül, egyébként azonban szintén minden rovatnak pontos kitöltése mellett kitöltendő.

Az egy kimutatásba foglalt nyomtatványok összes elejétől végig futó, 1-től folyó számokkal látandók el. Ugyancsak a kimutatásnak szövege során, olvashatóan, tintával irandó, addig az ellenőrzés megkönnyebbítése végett a kimutatásokban előforduló folyó számok az illető nyomtatványra is feltűnő helyen irónnal feljegyzendők.

A kimutatásokhoz mellékelt nyomtatványoknak

folyó számok szerint rendezve és gondosan csomagolva kell lenniök. Ot mennyiben az egyszerre beszolgáltatandó nyomdatermékek súlya 20 kilogrammot meghaladna s a postán egynél több csomagban volnának küldendők, úgy a teljes kimutatás csak az egyik csomaghoz csatolandó.-

A kimutatások, Jegyzékovatába az ideiglenesen visszatartott de szintén ezen szerint beszolgáltatandó nyomdatermék beszolgáltatására kért újabb határidő jelzendő, a késedelem elháríthatlan okának előadása mellett. Olyanokat tüntetendő fel, a törvény 9.§-ában meghatározott egyetemleges kötelezettség esetében, a kötelezettek közöl annak neve, (czége) és lakása (székhelye), ki a kötelles példánynak beszolgáltatását elvállalta.

Az 1897 XLI. t. cikk 12§-ában, illetőleg annak 2. pont-

jában megállapított követ-
kezményekkel szemben csakis
az A.) és B.) alatti minták
szerint pontosan kitöltött
kimutatás szolgálhat igazolá-
sul.

7.§. Az 1897 évi XLI. t.-czikk
11. és 12 §§-aiban biztosított
igénynek illetőleg panasz-
nak érvényesítése czéljából
a 13.§. alapján, a beszolgál-
tatásra kötelezettre nézve
illetékes kir. járásbíróság előtt
a Magyar Nemzeti Muzeum-
mot a közalapítványi kir.
igazgatóság, a Magyar
Tud. Akadémiát igazoló ü-
gyésze külön meghatalma-
zás nélkül képviseli.

A követendő eljárás
szempontjából az 1880: XXXVII.
t.-czikk 44. §-a, illetőleg az
1880 évi augusztus hó 15-én
2265 sz.a. kelt igazságügy-
miniszteri rendelet irányadó.

A be nem küldött, vagy
nem pótolt kötelespéldány
vételárának végrehajtás
utján való behajtását, a

jogerőssé vált ítélet alapján az illetékes Pénzügyi Fő képviselője foganatosítja. Ellenben a törvény 14. §-ában említett pénzbüntetések behajtására és kezelésére nézve a kir. járásbíróságok részére 1880 évi augusztus hó 9-én 2106 sz. a. kiadott igazságügyminiszteri rendelethez mellékelt 6 sz. utasítás követendő, a pénzbüntetésnek befolyt összege a Magyar Nemzeti Muzeum illetőleg a Magyar tud. Akadémia hivatalos nyugtájára kés edelem nélkül kifizetendő s az idézett utasítás szerint elszámolandó.

8. §. Az 1897 évi XLI. t.-czikk 15. §-a értelmében hagyván a fennálló törvények és jogszabályok annak rendelkezéseit, melyek a nyomdatermékeknek sajtórendészeti czélokra szolgáló kötelespéldányaira és a nyomdatermékeknek sajtórendészeti szempontból

szükséges nyilvántartására vonatkoznak, ennek következtében az 1897/évi XLI. t.-cikk rendelkezéseinek végrehajtása szempontjából jövőre is szigorúan szem előtt tartandók különösen a következő rendeletek:

a.) az 1867. évi június hó 2-án ad. 307/eln. sz. a. és az 1867/évi július hó 17-én 487/eln. sz. a. kelt igazságügyministeri rendeletek, melyek szerint az 1847/8 évi XVIII. t. cikk 39 és 40 §§-aiban foglalt rendelkezésnek megfelelően, az összes nyomdatermékek egy-egy példánya, a megjelenés, illetőleg árúbabocsátás időpontjában, az e törvény 30. §-ának 4. pontjában foglalt büntetés terhe alatt, a helybeli hatóság elnöke helyett, az illetékes közvádlónak beszolgáltatandó; továbbá

b.) a földmivelés-ipar- és kereskedelemügyi minisztereknek 1867. évi decemberi

hó 4-én 3870 sz. a. kelt rendelete az esküdtszéki közvádlónak beszolgáltatandó köteles példányoknak postaszabadságmentessége tárgyában; továbbá

c.) nagyméltóságú a földmivelés-ipar- és kereskedelemügyi miniszternek 1884. évi október hó 23-án 48,184 sz. a. kelt s valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete, - mely szerint „az, aki nyomtatványt akar feláll[illegible]tani, tartozik mindenekelőtt az 1848 évi XVII. t. cikk (ipartörvény) 4. §-a értelmében az elsőfokú iparhatóságnál igazolványt szerezni s ezen igazolvány bemutatásával az 1848: XVIII. t.-cikk 39. §-a értelmében az illető törvényhatósági elnöknél (városmegyékben az alispánnál, törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesternél) jelentkezni;" továbbá

d.) a belügyminiszter-

nek 1891. évi február hó 8-án
4141/eln. sz. a. valamennyi
törvényhatósághoz intézett
körrendelete, mely szerint
az 1848. évi XVIII. t. cikk 39 §-a
kimondván azt, hogy „min-
den nyomdabirtokos tartozik
lakását és sajtóinak helyét
az illető törvényhatóság el-
nökének bejelenteni; ezen-
kívül köteles egy átszámozo-
tt és elnökileg lepecsételt
könyvet tartani, melyben
mindenféle kis és nagy
nyomtatvány elkészültének
ideje, továbbá alakja,
címe, vagy ismertető tar-
talma, a kötelek, példányok
ivek száma bejegyzendő"; —
ennek megfelelően elren-
deli, hogy a ki az 1848. évi
XVIII. t. cikk 39 §-ában fog-
lalt rendelkezések bármely-
ikének nem tesz eleget, az
1879. évi XL. t. cikk 1. §-a
alapján minősített kihá-
gást követ el s 100 frtig
terjedhető pénzbüntetéssel,
ismétlés esetében pedig

ha az utolsó pénzbüntetés
lefixetésétől, vagy az azt helyet-
tesitő elzárás kiállásától két
év nem mult el, tizenöt na-
pig terjedhető elzárással és 100.-
frt pénzbüntetéssel büntetendő,
végül

e) nyugtázzák a belügy-
minister ének 1895. évi márczius
hó 6-án 315/sz.res rendelete, mely-
lyel a vármegyei alispánokk-
nak s a törvényhatósági jog-
gal felruházott városok pol-
gármestereinek, személyes
felelősség terhe alatt, köte-
lességévé teszi, hogy nyugta-
olyan kimutatást, a mi-
lyet az 1867. évi decemberi
hó 20-án 15,856 sz. a. kelt val-
lás- és közoktatásügyi mi-
nisteri rendelet értelmében
a megjelent nyomtatvá-
nyokról évnegyedenkint
a vallás- és közoktatás ü-
gyi ministerhez felterjesz-
teni tartozik, jövőben min-
den évnegyedet követő hó
1-sö felében a területére
nézve illetékes sajtóbirósá-

mellett működő" saját ügyi közvádlóhoz is küldjön.-

9.§. Az előbbi szakasz a.)-e.) pontjaiban idézett rendeletek szigorú kötelességévé teszik a vármegyék alispánjainak és a törvényhatósági jogga felruházott városok polgármestereinek, hogy

a.) az illetékes hatáskörük alatt álló területen a nyomdáknak s általában nyomdatermékek gépi sokszorosítására berendezett bárhol másnemű ipari vállalattal (pl. papirnemű-gyárakkal, fényképészeti műtermekkel) kapcsolatos műhelyeknek birtokosaitól az iparhatósági igazolvány felmutatása a mellett jelentkezést megkövetelje.

b.) az 1848:-évi XLVIII. t.-cikk 39. §-ában előírt nyilvántartási könyvnek pontos és hiteles vezetését ellenőrizzék;

c.) az azzal teljesen

megegyező" nyomtatvanyának kimintatások hiánytalan beszolgáltatását a sajtóügyi közvádlók részére közvetlenül, mely kimintatás az 1867. évi 15.356 sz. a. kelt vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel kiadott minta helyett ezentúl a sajtóügyi közvádlók részére is, az A.) és B.) a. minták szerint lesz kiállitandó, azzal a különbséggel, hogy a sajtóügyi közvádlóknak az összes nyomtatvanyok megjelenésük, illetőleg árúba bocsátásuk után azonnal közvetlenül beszolgáltatandók, mig a kimintatások negyedévenkint küldendők.

10. §. A vármegyei alispánok, illetőleg a törvényhatósággal felruházott városok polgármesterei az érvényben levő, sajtórendészeti törvények és jogszabályok alapján a "Sajtóreferensi" nyomtatványoknak a gépi sokszorositásra be-

rendezett műhelyeknek nyil-
vántartására lévén köte-
lezve, az 1897. 4.-ezikk vég-
rehajtásának hatályosítása
és ellenőrzése érdekében
felhivatnak, hogy 1898. évi
február hó végéig a terüle-
tükön létező nyomdákról
és gépi sokszorosítással fog-
lalkozó műhelyekről pontos
jegyzéket, a jelzett határidőn
túl pedig évről évre minden változásról késedelem
nélküli értesitést küldjék meg
a Magyar Nemzeti Muzeum-
nak.

A Magyar Nemzeti
Muzeum e jegyzékek nyo-
mán, a hazai nyomtató és
gépi sokszorositással foglal-
kozó iparosokról (ez egyekről)
egy törzskönyvet vezet, mely-
be, a bevallgáltatási kötele-
zettség teljesitésének meg-
történtét és annak időpontját,
valamint a jegyzékben elő-
forduló minden kés, ábbi vál-
tozás bejegyzendő.

11. §. A Nemzeti Muzeum-

nál vezetett törzskönyv szol-
gál alapjául az 1897. évi
XLI. t.-cikk hatályának te-
ületén nyomtatott és gépi
sokszorosítás útján készült
nyomdatermékek pontos be-
szolgáltatásának ellenőr-
zésére.

Za obj kivitelt

A Magyar Nemzeti
Muzeumnál vezetett törzs-
könyvet a Magyar Tud. Aka-
démia megbizottja minden-
kor megtekintheti.-

Minthogy az 1897. évi XLI.
t.-cikk 1-§-ának utolsó be-
kezdése szerint a Horvát-
Szlavonországokban vagy a
külföldön nyomtatott, de
a jelen törvény hatálya a-
latt álló országrészekben
kiadott nyomdatermékek
kötelesek példányait a kiadó
tartozik beszolgáltatni; a
98-ban megállapított egyet-
lemleges kötelezettség szerint
pedig, abban az esetben, ha
a nyomdatermék egyes al-
katrészeinek kinyomatása
több nyomda között oszlik meg,

a beszolgáltatás kötelezettsége elvileg szintén a kiadóra hárul s minthogy végül a kiadók a törvényhatóság elnökénél vállalatuk megkezdését bejelenteni nem tartoznak - ezért a kiadók e kötelezettségének ellenőrzését a Magyar Nemzeti Muzeum s a Magyar Tud. Akademia a bibliographiai hivatásoknak és közleményeknek, előfizetési felhívásoknak, általában minden erre vonatkozó nyilvánosságra jutott adatnak gondos figyelemmel kisérésével gyakorolja.

12.§. Ha akár a Magyar Nemzeti Muzeum, akár a kir. főügyészségek arra a tapasztalásra jutnának, hogy a vármegyei alispánok, illetőleg a törvényhatósággal felruházott városok polgármesterei a 9. és 10. §§-okban megszabott feladataikat, fölszólitás daczára, egyáltalán nem, vagy hiányosan

Mint a II. I-ben

teljesítenék, a vallás- és közoktatásügyi, illetőleg az igazságügyi minisztériumnak jelentést tenni tartoznak.

135. Az 1897. évi XLI. t.-cikk 7. §.-ában foglalt rendelkezés, mely szerint „egyes nyomdatermékek beszolgáltatása alól, az érdekelt fél indokolt kérelmére, a vallás- és közoktatásügyi miniszter adhat időhöz kötött, vagy végleges felmentést," - csak az esetben érvényesíthető, ha az érdekelt fél a kinyomtatás, illetőleg a gépi sokszorosítás után azonnal, szabályszerűen bélyegelt kérvényt nyújt be a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, mely kérvényhez ~~a kérvényes nyomdatermékeknek~~ egy példánya és a fennforgó kivételes körülményeket igazoló okmányok is csatolandók, annak megítélése végett, hogy a beszolgáltatási kötelezettségének elhalasztására,

vagy végleges elengedésére elfogadható fontos-e igazolt~~ható~~, vagy sem.

A mennyiben a miniszter a kérelmet teljesíthetőnek nem találná, az erre vonatkozó elhatározás vételét követő legközelebbi beszolgáltatás alkalmával a kérelmes nyomdatermék a kimutatásba szintén befoglalandó és a többi nyomdatermékhez csatolandó.

14.§. Az 1897. évi XLI. t.-cikk 15.§-a a nyomdatermékek ama kötelés példányaira vonatkozólag, melyek a fennálló törvények és szabályok szerint a sajtóügyi közvádlónak átadandók be,- oly értelemben rendelkezvén, hogy,- a mennyiben azokra nézve további nyilvántartás, vagy kiadatali használat szüksége már nem forog fenn,- a Magyarországon létező, vagy létesítendő oly nyilvános könyv-

tárak gyarapitására forditandók, melyeket e czélból a vallás- és közoktatásügyi minister megjelöl," — minthogy továbbá Magyarország Királyhágón innenni részeiben az 1848. évi XVIII. t.-czikkben foglalt sajtótörvény, a Királyhágón túli részekben és Fiumében még az 1852. évi sajtórendtartás, a polgárositott határőrvidék területén pedig az 1862 December 17-én kibocsátott sajtószabályok, az ezeket kiegészitő rendeletek szabályozzák a sajtóügyi eljárást, de a közvádlónak beszolgáltatandó kötelespéldányok nyilvántartására és kezelésére nézve a jelen körrendelet 9. és 10dik alatt ide czikkelyek valamennyi törvényhatósághoz intézett rendeletek már eddig is egyöntetü szabályozását vették meg alapját, ezekhez képest és oly czélból, hogy a sajtóügyi közvád-

lónak beszolgáltatandó köteles példányokra nézve az 1897. évi XLI. t.-czikk 15 §-a teljesen és kifogástalanúl érvényesíthető legyen, a következő rendelkezések kivétetnek:

1.) 1898. évi január hó 1-től kezdve: a sajtóügyi közvádlóhoz beszolgáltatott köteles példányok, és pedig a napi lapok és időszaki folyóiratok külön, a többi nyomdatermékek szintén külön naplókönyvekbe igtatandók; a naplókönyv rovatai a napilapokra és időszaki folyóiratokra vonatkozólag a következők:

a.) a napi lap czíme
b.) a megjelenés helye és ideje;
c.) nyelve
d.) tartalma (politikai, szépirodalmi? stb.)
e.) a szerkesztő és a kiadó tulajdonos neve és helyisége

/

f.) a nyomtató neve (exége) és helyisége,
g.) a biztosíték letétele-lének megtörténte és ideje,
h.) az elhelyezési osz-tály megjelölése,
i.) észrevétel.

A többi nyomdatermé-kek naplója a B.) a. mellé-kelt minta rovataival bá-tandó el.

2.) a vármegyék alispán-jai, illetőleg a törvény-hatósági joggal felruhá-zott városok polgármesterei által beküldött nyomda-termék- kimutatások összeegyeztető átvizsgálása alapján az átvett köte-les példányok hiánytalan és kifogástalan beszolgál-tatását ellenőrizendő;

3.) ez ellenőrzési átvizs-gálás alkalmával a nyom-datermékek a kimutatá-sok folyó számai szerint rendezett csomagokban to-vábbi intézkedésig megőrzen-

sok;

4.) A be nem szolgáltatott, vagy hiányos példányok pótlása iránt, az átvizsgálás eredményéhez képest a törvényszerű eljárás azonnal megindítandó.-

15§. Az 1897 év végéig átvett nyomdatermékek őrzésére, rendezésére és értékesítésére nézve az eddigi eljárás követendő.

Ellenben 1898. évi január hó 1-től fogva, a közvállalóknak beszolgáltatott kötelés példányok átvétele, kezelése és nyilvántartása a jelen rendelet alapján leendő foganatosítandó, oly czélból, hogy az 1897. évi első felében átvett kötelés példányok 1899. évi január hó 1-je és 14-ke között és a folytatólag, minden következő félévben összegyűjtve őrzött kötelés példányok egy további félévet követő két hét alatt a vallás- és közoktatásügyi

minister által megjelölendő múzeumoknak és könyvtáraknak kiadhatók legyenek.

A sajtóügyi közvádlóhoz érkezett kötelespéldányoknak a kijelölendő múzeumok és könyvtárak részére való átadását, annak módozatait, valamint az átadás alóli kivételeket külön rendelet fogja megállapitani.

16.§. A közvádlónak beszolgáltatott, múzeumok és könyvtárak gyarapitására fordithető kötelespéldányok szétosztása, illetőleg e múzeumok és könyvtárak kijelölése iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszter a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőjének, a múzeumok és könyvtárak orsz. tanácsának meghallgatása mellett, előterjesztett javaslatára határoz.

Az országos főfelü-

gyelőnek e részletesen in-
dokolandó javaslatát, az
első" szétdesztás szempont-
jából, legkésőbb 1898 évi
majus hó 31-ig kell fel-
terjesztenie.

17. §. Az e rendelet-
ben foglalt intézkedések-
nek szigorú és kifogás ta-
lan foganatosítása, az
arra illetékes hatósá-
goknak, felelősség terhe
alatt, szoros kötelessé-
gét képezi; felhivatnak
egyszersmind a hatósá-
gok, hogy a terü-
letükön létező" nyomta-
tó vagy gépi sokszorosi-
tással foglalkozó ipa-
rosoknak (czégeknek) men-
től alaposabb tájékoz-
tatása végett az 1897.
évi XLI. t. czikket és a
jelen rendelet alkal-
mas módon kihirdes-
sék s úgy az idézett
törvényhez, mint a
jelen rendeletnek vég-
rehajtása felett a

legszigorúbb ellenőr-
zést gyakorolják.-
Budapesten, 1897-évi november 30-án.

.....
vallás- és közoktatás-
ügyi m. kir. miniszter.

.....
igazságügyi
m. kir. miniszter.

A minta

Az 1897 évi XLI. t.-ezikknek megfelelően az 1898 évi ..... hó 1-től (utolsó) napjáig a ..... nyomdájában (város, utcza, házszám) nyomtatott napi lapok kimutatása.

Folyó szám	A napi lapok czime.	nyelve	alakja (rét)	ivek száma	Jegyzet
1.					
2.					
3.					
stb.					

Az itt felsorolt nyomdatermékek a kimutatáshoz hiány nélkül csatoltatnak, az 1897-éri XLI. t.-ezikk 12. §-ában foglalt következmények terhe alatt.

A bekiildésre kötelezett nyomtató nevének (czégnek) aláirása:

B.) minta.

Az 1897. évi XLI. t.-czikknek megfelelően az 1898. év I. negyede alatt a (a nyomtató neve vagy czége)-nál (város, utcza, házszám) alatt sokszorosított nyomdatermékeknek kimutatása.-

Folyó szám	A nyomdatermék czime	Nyelve	Alakja (rét)	Kötetek, füzetek száma	Ivek, lapok száma	Megjegyzet.
1.	I. Könyvek és füzetek.					
2.						
3.						
stb.	II. Folyóiratok (a napi lapok kivételével)					
	III. Zeneművek					
	IV. Önálló képes ábrázolások (metszetek, könyomatok, térképek, gépi elgándással készült fényképi sokszorosítások stb.)					
	V. Vegyes kisebb nyomtatványok.					

Az itt felsorolt nyomtatermékek a kimutáshoz hiány nélkül csatoltatnak, az 1897. évi XLI. t.-czikk 12. §-ában foglalt következ mények terhe alatt.

A. beszolgáltatásra kötelezett-nek név- (czég) aláírása:

.....

BUDAPESTI KERESKEDELMI ÉS IPAR KAMARA

19208/1897 szám.

A magyar tudományos akadémia tekintetes Elnökségének

Budapesten
v. Fennec-József tér.

A kereskedelemügyi m. kir. minister úr Ő Nagyméltósága folyó november hó 1-jén 6332/eln. sz. a. kelt leiratával megküldötte az alulirt kamarának az 1896-iki ezredéves országos kiállitás jury-tanácsa, illetve juryje által a kerületbeli kiállitók részére megitélt okleveleket és érmeket.

A midőn ezt az alkalmat megragadjuk, hogy köszönetet mondjunk mindama testületeknek, ezégeknek és egyéneknek, a kik a kiállitás fényes sikerét részben közreműködésük, részint készitményeik, vagy tulajdonukat képező tárgyak kiállitása által előmozditották s igy nagyban járultak hozzá, hogy iparunk termelőképessége méltó és a jövő tekintetében sokat igérő módon képviselve volt, mi által az a fontos szerep is feltüntettetett, a melyet nemzetünk culturális haladásában az ipar és kereskedelem betölteni hivatva van, szives tudomására hozzuk, hogy a t. czim a kiállitási <u>diszoklevéllel</u> tüntettetett ki.

Midőn ezt az okmányt a t. czimnek tisztelettel megküldjük, van szerencsénk egyuttal fölkérni, hogy az átvételi elismervényt aláirva hozzánk visszajuttatni sziveskedjék.

Budapesten 1897 évi november hó 25-én.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara:

Spitz Péter
titkár.

Láng
elnök.

xll.7.97

666

1.

K. k. Universitäts-Bibliothek in Wien.

Z. 382

An

die löbliche Direction

der Magyar tudományos akademia

in Budapest

Mit Beziehung auf die geehrte Zuschrift vom 9. ~~ds~~. M Z. 620

~~werden~~ hiemit folgende 2 Werk e in 2 Bd. zur Benützung (bis 18. Juni 98 in d. Räumen d. Bibliothek)

übersendet: für Herrn Gen. Secretär D. C. v Szily

Calepini, Dictionarium III 141956 und 141957.

Empfangen

Einverstanden.
1897. Juni 26. 19.
Zsilinszky

Könyvnyomda és Könyvkiadóhivatal

HORNYÁNSZKY VIKTOR

BUDAPEST,

KÖNYVNYOMDA
ARADI-UTCZA 14.
TELEFON 22-87.

KÖNYVKIADÓHIVATAL
AKADÉMIA-UTCZA 4.
TELEFON 34.

Budapest, 1897. dec. 9.

Méltóságos

Szily Kálmán min. tanácsos úrnak,
a M. T. Akadémia főtitkárának

Budapest.

Ezennel értesítjük, hogy a M. T. Akadémia könyvtárából gr. Kuun Miklós „Adriai tengernek syrenaia" című művét, melynek könyvtári jegye: R. M. Tr. Qu. 109. nyomdai használatra átvettük s kötelezzük magunkat e művet használat után teljesen sértetlen állapotban Méltóságod kezeihez visszaszolgáltatni.

Mély tisztelettel

Méltóságod

alázatos szolgái

Hornyánszky Viktor

611/97

Professor Ostwald

Leipzig.

Zur Eröffnung des neuen Heims der physik.-chemischen Wissenschaft die herzlichsten Glückwünsche. Im Namen der Ung. Academie der Wissenschaften

Der Generalsecretär Szily.

Zur Eröffnungsfeier

des

physikalisch-chemischen Instituts

der Universität Leipzig

welche **am 3. Januar 1898, 11 Uhr Vormittags**

im grossen Hörsale des Instituts, Linnéstrasse 2–3

stattfindet,

ladet ergebenst ein

Prof. Dr. W. Ostwald

Direktor des Instituts.

U. A. w. g.

Es. 97. XII. 10

622

4

55. Nevern Square. S. W.

Mélóságos Uram
Kedves Barátom

Utóbbi beszélgetésünk alkalmával
kedves véleményedet fogyamodtam, végső
terveim iránt, Körösi Csoma Sándor emlékezete
illetőleg. Azt hittem akkor, hogy még arra
évben rendelkezhetek e tárgyban is elővigyázt.
lesz terveimet; de körülmények jöttek
közbe, melyek azt akkor megakadályozták.
Most már azonban szebbadabb kezem van
és ideiratom alapítványi levelemet az
Akademiához. Kérlek
egyelőre is ha netán valami megjegyzni
valód lenne, méltóztassál engem tudósítani.
dol szeretnélkedni, hogy a levél szöve-
gét, ha kell, kiigazítsam.

Az alapítványi tőke igen csekély
akkor képest a milyeneket tenni okoltatám
is ez az oka hogy az emlékbeszéd vagy előadás
tartását egyelőre csak minden második
évre indítványozom; még pedig Csoma születése

napja

napja (April 4) vagy halála (April 11)
évfordulójára, vagy más alkalomkor
az Akadémia közölje tagjaival.
Tudomásom szerint nincsen, és
de ési úgy hiszem, hogy Csoma
Sándor háromjában előbb utóbb sanss.
Kelétista és tibeti tudós csoport
fog képződni, kiválót ha Stein
Aurélnek mellé állás lesz biztos.
Sztvo Magyarországban, akkor
akad majd, magyar tudós, ki Csoma
tanulmányairól behatólag értekezzék.
Ha jól emlékszem, arra méltóztattál
mondani, hogy talán az Akademia
is maga részéről, anyagilag istápolná
a tervet.

Hl

Ha netán az Akadémia azt
határozná hogy mindjárt más a jövő
évben, Aprilisban, történjék meg a
kérdést; Kérem van nálam egy dolgozat,
t. i ismertetése, illetőleg közlése
magyar anyaban, két tekes munká-
latnak adnám fölül, mely bevezetésül
szolgálhatna a Adomafélé elvándorási
dolgozatnak. Utnak fogom inditani
(kijavitás végett) a kéziratot egy
külön borítók alatt, beesés vele-
ményedet alázan kikérve. Bár
csak magam olvashatnám azt fel,
de fájdalom, ezt azt meg nem igér.
= Lekem.

Vámbéry

Valóságos politikai időkre
jutottunk ismét. Adja Isten!
hogy őszszetartásunk és erélyünk a
Korona ügyek vezetésében
elnézésre ne találjon!

A Mélyvirágos Asszonynak
mély tiszteletem kifejezése mellett
és testvéreimmel őszinte családi
körökben, Karácsony és új év jó
kívánatokkal, magamat barátai
kegyeibe a jövőre is ajánlva
maradtam mint mindenkor

tisztelő hive
Deutsch Sándor

London
1897 ik December 6a

CERCLE DES ÉTRANGERS
DE MONACO

Salon de Lecture

Monte Carlo, Jan.r 4.n 1898

poste restante

Kedvelt Barátom

Ha valaki sürgősen keresne, a Kaszinóban, a Cercle des Etrangers-ben, a Salon de Lecture-ben, az asztalok mellett, vagy a Terrasse-on, mindig megtalálhatók vagyunk, időnk legnagyobb részét tehát egyszerűbb lesz ha Monte Carlo-ban keresnek minket. Ide a kollegák is hetenként, poste restante Monte Carlo-ra szoktak levelet adresszálni.

Köszönettel veszem itt üdvös levelednek megértését, fiam utánnam küldötte, ha

chirurgusson Londonból Kiszé
Késett volna, ott találta volna még
levelei, és Barthelemy St Hilaire
és Sir William Hunter eredeti
iratkait elküldötte volna magam,
korrád Angliából. Sok fiamnak
s remélem nem sokára Buda.
pesthe fognak megérkezni; nem
tudom hogy mi dolgos fogja vezni
fordításaimat, és az volt az
oka hogy az eredetit
kiküldeményemben nem csatoltam.
De most már hogy a Csoma Sándor
emlékezeti ügye az Akademiánál
rendben van, ohajtásom az, hogy minden
könyvem, irományom és jegyzetem a
mi Csoma Sándorra és a tibeti

nyelvre vonatkozik az Akademia
gondviselése alá, illetőleg birtokába
kerüljön. Ama eredeti tibeti könyvek
s iratok melyek néhai Dr. Thalan keze
által birtokunkba jutottak, alkal-
matúl egy külön szekrényben vannak
elhelyezve - Csomának tibeti nyelvtana=
=ból és szótárjából alkalmasint van
még egy példány az Akademia könyvtára=
=ban, azonkívül mellő helye lehetne tán
a Thalanféle iratok mellett, az ő példá-
nyának is felfogom ajánlani az Akademiá-
nak, valamint az "Asiatic Researches"
XX-ik kötetét, mely a Dalai Gyűr és a Stan Gyűr
elemzését magában foglalja; továbbá a
Georgi Alphabetum Tibetanum-nak
vastag kötetét, Jaeschke lexikonti
munkáját, az indiai Kormány által
megrendelni, és nagy kiadott, Csomának
könyvein alapuló, munkáit. st Gondvise-
lésnek különös rendelkezése folytán, oly körül-
mények közé lettem helyezve, hogy a tanuló
koromban, bámulatra indított szerencsét
Csoma felől,

későbbi éveimben majdnem megvalósítva
láttam. Ha szülőharám jobbjai előtt
képes lettem feltüntetni; arom nemes jelle-
met bámulásos kitartásában és becsüle-
tességében. mely, mondhatjuk a lelkesedő
idealismusnak képe — hogy ez és bevált, az általá-
nos tudományosság szolgálatára: ha mind
ezt némileg feltüntetni képes voltam
~~még vagyok elégedve~~
~~nem elégedve~~. St. Hilaire jóslata
is még bevalósúl még.

Egy kis történetkét akarok ide fel-
jegyezni. — A múlt évben az C.M.K.E. tisztelt
titkára, kivel addig nem volt szerencsém
levelezésben állani, megkeresett a végett (mint
arom kerület képviselője a dol (soma ügy
letett) hogy sorkönyvet aláírásokat (soma
emlékére Angliában, Ennek felállításáro ő
maga részéről már 100ft áldozott, azt is említi
hogy talán megtehetne szerezni arom emlékek
végett, mik az angolok már felállítottak
Ez ügyben felkérem hogy a tud. Akadémia már
kiadott egy könyvet (soma felol, a melyben
a kivánt rajz megvan (nem emlékszem
könyv szerzőjének nevét); de azt is megjegyzem
=tól nem lehetne ily czelra pénzt gyüjteni;
mivel az angol közönség nem ismeri (soma nevét,
a tudományos világ pedig a mely ismeri, tudja
azt is, hogy mik már Conferenciai Kegyeletük
tárgyai. Ez küldtem nekie egy emlék
lerovására. — de hogy kéznél jutott e sor Erdélyben?
ötletek nem tudom. Kívánom a jókívánatokat az
uj évre maradok tisztelő híved és dolgád

Dr Kattirador

London Kaiacton nappán
1897
55, Nevern Square, S.W.

Nagyon tisztelt Barátom

Kedves levelednek

é Soldrieher barátunk

körülményeiből, melyre vála-

szolnom, azt körülkertelem

hogy az akadémia elfogadja

alapítványomat, ide 2 arom

ezerét az ötvenes, Buda-

pesten élő rokkáiban

azon körülmények hogy

annak rendje

szenvedő viszonyában,

tartozásával.

Arra kérem Földvári
Urat, hogy kéréseimben leírtakat
alapítványi levelemet
kiigazítva, lehetőleg
siettesse kiállítva lenni.
Tisztelettel.

A Kérvényező úgy kívánja

'l, megérkezett Lozzád, ertem
Sir William Hunter és
M. Barthelémy St Hilaire
magyarra fordított cikkeik.
Boldog és áldásos
új évet kívánván a
Mélt.ságos Asszonynak,
és összes családjának,
barátai-közeibe ajánlott
Marad tisztelettel — udvözlettel
Gyulay Pál Mélt.tóságát
őszinte hived és szolgál
Arkossiványi
sajtó

Hála Istennek hogy oly
jó hírek adattak Arthur
úrról felül — ő bizony
nincs egy ember minden
tekintetben.

Ch'a jövő héten a
Rivierára utazom; hogy
hol állapodunk meg, azt még
nem tudom; ide küldött
levelemet, gyám, utánam
fogja menesztteni.

London: Decemb 19: 1897

55, Nevern Square, S.W.

Nagyságos Uram

Igen Tisztelt Barátom

Köszönettel veszem
becses levelét. A csomafélé
alapítványra nézve hives
tanácsát kikérem, a részle-
=tek iránti intézkedést pedig
az Akademia bölcs elhatározá-
=ra hagyni ohajtom.

Örülök, hogy az alapit-
ványnál a [illegible] cselekvő, a
[illegible]k ellen
kifogásom nincsen; az előadás

nagyára nézve is, hogy az
akadémiának határozni, t.i.
ne legyen az akadémia absolute
megbontva akár April 4 vagy
"ére és arra nézve sem, hogy
az előadás az összes ülésben
vagy az I-ső osztály nyilt ülésében
tartassék? mind ezen pontokra
nézve, nem lenne czélszerű,
az Akademiát korlátozni!

Némi aggodalmam volt
nekem is, hogy az elvándási tárgyak
sorsán kívül akár a irodalomra
is a Buddha-imaszavonat=
kozzanak; nagyságod tanácsa

Kövesd
va, és
levél h
"az Ak
"és int
"harmad
"ünnep
"az össz
"vagy a
"=ben, a
"vonatk
"tartas
az Ak
ha jövő
tartás
a ki
a tala

Kovetkeztében, ez el van adhat-
va, és e részint az alapitványi
levél szövegezése, talán igy állhat-
"az Akademia bővebb belátása
"és intézkedése szerint, minden
"karnadik évben, Kövesi Adam
"sándor emlékének tiszteletére,
"az összes Akademiae ülésében
"vagy az I.ső ohtóber nyilt ülésé-
"ben, az abbai világ kulturajára
"vonatkozó tudományos elöadás
"tartassék"; és talán lehetne
az Akademiát megkérni, hogy
ha jónak itéli; az elöadás
tartására oly tudóst is bizhassa,
a ki még nem Akademiai tag.
Ez talán ehhez megkönnyitené

az ügyek. Hanem, ezen pont helyesé-
gérül, én nem vagyok képes ítélni.

Mélóztassék tehát, a
fotikkar' kereiben levő levele-
met Kiigazitva Lozzám
visszaküldeni; hogy aztán, én
azt újra leirva, az Akadémia-
hoz juttassam; és végre, onely
{datumtól
naptol kiindva az Akadémia
hogy az alapitvány kezdödjék.

Az en egészségi állapotom
változékony, s ez volt az oka,
hogy Parisba nem mehettem s
meg kellett fosztva az alkalomtol,
hogy Barátaimmal és tisztelőimmel
mal találkozzam.

Sincs módomban Kedvesimet
és hazámat tovább mulattatni
Sinte hive és Tisztelője
Derkovits

Méltóságos t. Akademiai fő-Titkár Ur

Az irodalommal foglalkozó
Magyar ember jól tudja, hogy a philologia
érdekében mit tett Körösi Csoma Sándor; a
Székelyföld népe között még ma is, legendaszerü
fogalmak környezik a zarándok tudós
nevét; igazi érdemeit a Külföld tudósai
fogták fel kellően s melegen kifejezték
emléke iránti meltánylatukat. Elgön
még az idő, Barthélemy St Hilaire szerint,
hogy a "hálás és Csomára büszke Magyarország
"hozzá méltó szobrot emel emlékének"
és ezen kitüntetést, az általános tudomá"
=nyosságnak Magyar Bajnokai között,
mondhatjuk, nálánál senki jobban
Ki nem érdemelte. A tudományos

Akademia

Akadémia már tanusitotta kegyeletét
saját körében.

Azon célból azonban, hogy Körösi
Csoma Sándor emléke a jövőben is
ébren tartassék, bátor lennék, a magyar
tudományos Akadémia kezébe, kétezer
koronából álló, igen szerény alapitvá-
=nyomat azonnal letenni, oly kérelemmel:
hogy bölcs belátása és intézkedése szerint,
talán minden második évben, a boldogult
tagtársnak születése vagy halála
évfordulóján, az összes ülésben,
sanskrit, páli, és egyb keletázsiai
irodalmak tárgyai felül, ide értve

Buddha

Buddha vallásait is, egy előadási tartalék
Csoma Sándor emlekére.
A tőke után járó kamatok, pedig,
e célra még esetleg más forrásból is
befolyandó jövedelemmel együtt, tiszteled
díj fejében, az előadó számára folyóvá
tétessenek.

Az alapitvány elnevezése, a tudomá-
nyos ~~Akademia engedelmével~~, legyen ez:
"Duka Tivadar – Körösi Csoma Sándor féle
"alapitvány."

Azon reményben hogy a tudományos
akademia, igen tisztelt ügyan, de hasonlás
ajánlatomat elfogadni kegyeskedik, kivá-
tisztelettel maradok

a Méltóságos főváros kár ünnek

alázatos szolgája

Duka Tivadar

London
1897 évi December
6-ik napján.

Duka Tivadar „Körösi Csoma Sándor-alapítványa".

Duka Tivadar, a m. tud. akadémia lev. tagja, azon czélból, hogy hazánk halhatatlan tudósának, Körösi Csoma Sándornak emléke az akadémia körében ünnepélyes módon megörökíttessék, egy kétezer koronát tevő alapítványt tett. Az alapítvány ez első tőkéjének ugyszintén esetleg gyarapodásának kamatjövedelmét az akadémia a következő módon fordítja az alapító által kitűzött czélra:

a) A m. tud. akadémia I. osztálya arról gondoskodik, hogy minden harmadik év április havában (mint Körösi Csoma Sándor születésének és elhalálozásának idejében), a czélszerűséghez képest, vagy az I. osztály nyilt ülésén vagy az akadémia összes ülésén Körösi Csoma Sándor emlékének tiszteletére egy ezzel kapcsolatos szaktudós az ázsiai kultúra köréből tartandó tudományos előadást tartson. Vetési tanulmányról. Első torban ázsiai

b) Duka Tivadar ur alapítványának három év alatt esedékes jövedelme az előadás rendezőjének jutalmazására fordítandó.

c) Ha ezen alapítvány tőkéje a jövőben újabb adományok által gyarapodnék az előadás tiszteletdíja a gyarapodott tőke után adatnék ki. Az akadémiának azonban joga van arra, hogy az esetben az alapítvány [illegible]ának megszerzéséhez képest az előadások időközére

/.

nézve újabb intézkedést tegyen.

d) Az első „Körösi Csoma-előadás" ~~1899~~ 1900. április havában tartandó.

Kivonat.

a M. Tud. Akadémia I-ső osztálya 1898. január 8-ikán tartott zárt üléséről jegyzőkönyvéből.

9.) Olvastatik Goldziher Ignácz r. t. véleménye arra nézve, hogy Duka Tivadar alapítványa mint „Özvegyével igtattassék az Ügyrendbe.

A szöveg esetleg módosításokkal a következőkben fogadtatott el:

„Duka Tivadar alapítványa
Kőrösi Csoma Sándor emlékére.

Duka Tivadar, a M. Tud. Akadémia l. tagja azon célból, hogy hazánk halhatatlan fiának Kőrösi Csoma Sándornak emléke az Akadémia körében ünnepélyes módon megörökíttessék, kétezer korona összeg alapítványt tett. Az alapítvány ez első tőkéjének, valamint esetleg gyarapodásának kamatjövedelmeit az Akadémia a következő módon fordítja az alapítótól kitűzött célra:

a.) A M. T. Akadémia I-ső osztálya gondoskodik arról, hogy minden harmadik év április havában (: mint Kőrösi Csoma Sándor születésének és elhalálozásának idejében :) a körülmények szerint vagy az I-ső osztály nyílt ülésén vagy az Akadémia összes ülésén Kőrösi Csoma Sándor emlékének tiszteletére egy erre hivatott szaktudós a keleti tanulmányok, első sorban az ázsiai cultura körébe tartozó tudományos értekezését tartson.

b.) Duka Tivadar alapítványának három év alatt esedékes jövedelme az értekezés szerzőjének jutalmazására fordítandó.

c.) Ha az alapítvány tőkéje a jövőben újabb adományokkal gyarapodnék, az értekezés tiszteletdíja a gyarapodott tőke után adatik ki. Az Akadémiának egyébiránt joga van arra, hogy ez esetben az alapítvány tőkéjének magasságához képest az értekezések időközére nézve újabb intézkedést tegyen.

d.) Az első értekezés Kőrösi Csoma Sándor emlékére 1900. április havában tartandó meg."

Az így elfogadott ügyrendi szöveg, mielőtt az összes ülésnek kiküldetnék föl, az alapítóval közlendő, ha nincs-e ellene kifogása.

Dr. Kas Tivadar

Gyulai Pál
osztálytitkár.

KAISERL. U. KÖNIGL.

DIRECTION DER K.K. HOF-BIBLIOTHEK.

Z. 857.
1897.

Wien, den 15. December 1897.

An die Ungarische Akademie der Wissenschaften

ist in Erwiederung der geehrten Zuschrift vom 11. December l.J. Z. 624. die Mittheilung zu machen, dass dem Ersuchen um Darleihung der Handschrift 5167. „Rhetorica. Vocabularius latino-germanicus Exquo etc. etc." erst später entsprochen werden kann, da während der Zeit der allzufrequenten Postexpeditionen vom 13. December bis 6. Jänner die Versendung von Manuscripten aus Sicherheitsrücksichten unterbleiben muss.

Hochachtungsvoll

der k.u.k. Director der k.k. Hofbibliothek:

Zeissberg

Ἐπ. 97. XII. 16
624 [illegible]

KAISERL. U. KÖNIGL.

DIRECTION DER K.K. HOF-BIBLIOTHEK.

Z. 857.
1897.

Wien, den 15. December 1897.

An die Ungarische Akademie der Wissenschaften

ist in Erwiederung der geehrten Zuschrift vom 11. December l.J. Z. 624. die Mittheilung zu machen, dass dem Ersuchen um Darleihung der Handschrift 5167. „Rhetorica. Vocabularius latino-germanicus Exquo etc. etc." erst später entsprochen werden kann, da während der Zeit der allzufrequenten Postexpeditionen vom 13. December bis 6. Jänner die Versendung von Manuscripten aus Sicherheitsrücksichten unterbleiben muss.

Hochachtungsvoll

der k.u.k. Director der k.k. Hofbibliothek:

Zeissberg

Čl. 97. XII. 16
624 [illegible]

K. U. K. DIRECTION DER K. K. HOF-BIBLIOTHEK

Ad Z. 857.
1897.

Wien, den 7. Jänner. 1898.

Entsprechend der Zuschrift vom 11. December 1897. Z. 624. *über-*
sende ich in der Anlage das unten) verzeichnete* MS. der k.k.H:B. *zur Benützung*
durch Dr Johann Melich *in den Räumen der* ung. Ak. d. W.
Bibliothek auf die Dauer von vier Wochen —— *gegen Rückstellung des zu*
unterfertigenden Empfangscheines.

Die Versendungs- und Verpackungskosten betragen 30 Kr.

Es wird höflichst ersucht, den Namen des Benützers einzuzeichnen.

Der k. u. k. Director der k. k. Hof-Bibliothek:

Leitzelz

*) Cod. P.V. 5167. „Rhetorica. Vocabularius Exquo. etc. etc."

An die Ungarische Akademie der Wissenschaften
in Budapest.

Becs ord. Kaiban
van

1) Hugucio sive Hugutio,
Katholicon seu previlegus
i.e. Vocabularius „Exquo"
5767. (Univ. 903.) 12. alat.

2) Hugutio Liber derivationum.
5373. (Phillipps 1786) 12. dett.

A f. évi könyvkiadó vállalati
könyvilletményt utánvéttel mél-
tóztatott küldeni, holott a 6 ft 60 krt
1897. junius 28.-án beküldtem.
Kérem a postán a küldemény
feloldását az utánvét alól, különben
nem veszem át.

Tisztelettel

Pásky Jelly
ügyvét

art. atok wk. hogy
reclamálja

MAGYAR KIR. POSTA.

LEVELEZŐ-LAP.

Czim A m. tud. Akadémia tetes Főtitkári hivatalának

Budapest.

Akadémia

BUDAPEST 97 DEC 11. N 9 H FŐPOSTA

2

97 DEC. 10 N 3 E

Eö. 97. XII. 11.

627.

Rendelet a Nyelv-
tudományi Egyetség-
nek az I. osztályuak.

Ruszt

Sig
Kolinkar

Köln 9. Dec. 1897
Hohestrasse 125

len ist.
use der
end zeichne
achtung
ufer.

An die Ungarische Akademie
der Wissenschaften
Budapest

Hierdurch gestatte ich mir höflichst, bei der verehrlichen Akademie folgendes Gesuch einzureichen. Ich habe eine etwa 3-4 Bogen umfassende Arbeit vollendet, betitelt

„Studien zur Sprachwissenschaft der Tibeter
1. Heft: Zamatog. Einleitung, Analyse und Proben mit Commentar und Übersetzung. Nebst einem Anhang: Über einige bisher unbekannte Sprachen aus tibetischen Quellen."

In dieser Arbeit wird zum ersten Male ein Gebiet der Forschung berührt, das bisher noch niemand zu untersuchen unternommen hat, und ich möchte mir hierdurch die Anfrage erlauben, ob die Akademie vielleicht bereit sein würde, mir für die Herausgabe dieser Schrift eine Unterstützung zu teil werden zu lassen. Ich würde vielleicht diese Bitte nicht wagen, wenn ich nicht den Gedanken hegte, dass die Ungarische Akademie in dankbarer Erinnerung an den genialen Begründer der tibetischen Philologie, einen der grössten Söhne Ungarns, Csoma de Körös, sich für die Förderung dieses schwierigen und leider so stark vernachlässigten Wissenschaftsgebietes interessierte. Ich habe es mir zur Lebensaufgabe gesetzt, das gewaltige Werk Csoma's fort-

n ersten
be-
uand
hat,
die
nie
für die
ter-
n. Ich
wagen,
gte,
n dank-
n Be-
einen
ra de
es schrie-
achläs-
erte.
abe
's fort-

zusetzen und in den Bahnen dieses meines leuchtenden Vorbildes, soweit es in meiner Kraft steht, zu wandeln. Meine Absicht ist es, sobald sich mir die dazu erforderlichen Mittel bieten, Forschungsreisen in und um Tibet zu unternehmen, Handschriften und Holzdrucke zu sammeln, die Dialekte eingehend zu untersuchen, ethnographische Sammlungen anzulegen und die alte Geschichte und Litteratur des Landes wie den Lamaismus mit seinem Kultus zu studieren. Ich wäre der verehrten Ungarischen Akademie dauernd zu herzlichstem und aufrichtigstem Danke verpflichtet, wenn sie durch ihre gütige Anteilnahme meine Pläne und Arbeiten zu fördern geneigt sein würde, zumal da bei uns in Deutschland auf diesem Felde

so gut wie gar nichts zu hoffen ist.

Dem geneigten Beschlusse der Akademie bald entgegensehend zeichne ich

mit ergebenster Hochachtung

Dr. B. Laufer.

Ed. 97. XII. 12
628.

A könyvtárnak azzal a Gézéssel, hogy átvételét elismerni, s az illetőnek (Erzsébet-könt 56) köszönő levelet küldeni wiszkedjek.

Rusz

Fálitkár

Budapest December 11
1897

Méltóságos Ur!

Van szerencsém a Magyar Tud. Akademia Könyvtára számára megküldeni sajtóalól kikerült munkám Különlenyomatát „A Tüdőbetegségeiről"

Kiváló tisztelettel, Méltóságod

Kisz szolgája
Korányi Frigyes
lev. tag.

Kivonat

a M. T. Akadémia III. osztályának 1897. decemberi 13.-án tartott rendes ülésén felvett jegyzőkönyvből.

3. Osztálytitkár jelenti, hogy a mai napon a pénztártól az osztály számára az 1897-ki rendelkezésre állott összegből még 2111 frt 05 kr. maradékot tanulói fel. E maradéktól azonban még fizetendő a következő, nagyobbrészt ősz vagy legalább legkésőbb elkészülő munkálatok költségei:

Az „Értesítő" dec. 31.-ére megjelenő füzete, körülbelül ..... 450 frt

Chyzer és Vutkyevics „Araneae" ... 1560 „

Bolyai János appendixének ford. és ábrái ..... 400 „

Mihalkovics „Embryologia" rajzai ... 2000 „

Tehát összesen ..... 4410 „

úgy hogy jött a jövő évben még jelentékeny hiány lesz fizetendő.

Az osztály a jelentést tudomásul veszi és ez alapon úgy határoz, hogy a kimutatott maradék számára lehetőleg tartassék fenn.

K. m. f.

A másolat hiteléül:

Kovács,
osztálytitkár

Er 97. XII. 14

629

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 189 7. december 15.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

méltóságos Szily Kálmán úr által

4000 o. é. frt · kr., azaz: Négyezer forint befizettetett és

a magyar tudományos akadémia számadása javára iratott.

Tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

633/97

1897 nov. 1 Kaszpercsek elhalt
ápolónő Gasperini Józsefné születési Benc
Ilona 500 frt hogy az akadémiának.
az ügyiratok 97. XII. 16 a akad. ügyét
illető kiadatlak. —

Meghívó

A nyomdatermékek kötelés példányainak beszolgáltatásáról szóló 1897 évi XLI. törvénycikk végrehajtása ügyében

folyó évi december hó 16án, csütörtökön
délelőtt 11 órakor

a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium
államtitkári helyiségében
tartandó értekezletre.

A nyomdatermékek tudományos czélokra szolgáló kötelés példányainak beszolgáltatásáról szóló törvényjavaslat az 1897. évi XLI. törvénycikkben szentesítését nyervén, a most már szükségessé vált végrehajtási rendelet előadói tervezete felett egy szűkebb körű értekezlet tartatik, a melyre a folyó évi 69.478 sz. alatt kelt megkeresésre hivatkozással . . . . . .

. . . . . .

van szerencsém Méltóságodat ezennel meghívni, – kérve, hogy az előadói tervezeten esetleg szükségesnek találta módosításokat Méltóságod. kész szövegezésben magával hozni szíveskedjék.

Budapesten, 1897 évi december 13.

Ziemann
államtitkár

Méltóságos Szily Kálmán úrnak
a magyar tudományos akademia főtitkárának

Es. 97. XII. 15

634

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Buda-Pesten 1897. évi december hó 16-án az 1897: XLT. tcz. végrehajtása tárgyában kiadandó rendelet feletti értekezletről.

Jelen voltak: dr. Fajber Vincze, dr. Töry Gusztáv, Szily Kálmán, Szalay Imre, Kossuth Péter, Heller Ágost, Fejérpataky László.

Elnök: Zsilinszky Mihály államtitkár.
Előadó: Szmrecsányi Miklós oszt. tan.
Jegyző: dr. Peregriny János.

Elnök a d. e. 11 órára kitűzött értekezletet megnyitván, a megjelenteket üdvözli s felkéri, hogy az 1897: XLT. tcz. végrehajtása tárgyában kiadandó rendelet előadói tervezetére vonatkozólag nézeteiket és észrevételeiket adják elő.

Töry Gusztáv dr. kiemeli, hogy a rendelet egyfelől a tudományos s másfelől a sajtó-rendészeti czélokra beszolgáltatandó köteles példányokról intézkedik a nélkül azonban, hogy e kettőt teljesen szétválasztaná. A tudományos czélokra szolgáló köteles példányokról a közoktatási minister saját hatáskörében intézkedhetik; a sajtó-rendészeti példányok tekintetében a vallás és közoktatási és az igazságügyi ministerek a törvény szerint együttes intézkedésre vannak felhatalmazva, míg a pénzbüntetések kérdése és a kihágással kapcsolatos egyéb részletek csak is az igazságügyminister ügykörébe esnek. Ezen az alapon a maga részéről a szétválasztás mellett van

s ezért kívánja, hogy először a tudományos célokra szolgáló kötelespéldányokra vonatkozó 1–7., 10–11. és 13. §-ok vétessenek tárgyalás alá; aztán a sajtó-rendészeti szempontokat érintő 8–9., 14–16. §-okra kerüljön a sor s végre a mindkettőre vonatkozó 12. és 17. §. intéztessék el. Ha az előadó tervezet ezen sorrendben tárgyaltatott végig s az egyes szakaszok elég nyernek elhelyezést: mind a két minisztérnek meg lesz könnyítve a saját hatáskörében való intézkedés.

Szmrecsányi Miklós kiemeli, hogy mintán a sajtó-rendészeti czélokból beküldött kötelespéldányok utólag szintén tudományos czélokra fognak szolgálni: ezen kapcsolatnál fogva is, de meg azért, hogy a kérdés a maga egészében a végrehajtási rendeletben megoldást nyerjen, az előadói tervezet nem helyezkedhetek a különválasztás álláspontjára, nehogy függőben maradjanak azok az alkatrészek, a melyek premisái annak, hogy a N. Múzeum és a M. T. Akadémia ellenőrzési s nyilvántartási könyveiket berendezzék és jogaikat érvényesíthessék.

Az erre kifejlődött hosszabb vita után, melyben dr. Trajber Vincze, Szalay Imre, Töry Gusztáv, Szmrecsányi Miklós és elnök vettek részt, az értekezlet abban állapodott meg, hogy először az 1–7., 10–11. és 13 §-okat; az után a 8–9., 14. és 16. §-okat s utóljára a 12. és 17. §-okat veszi tárgyalás alá.

Következett az előadói tervezet részletes tárgyalása, a melynek során a czímben a II.-vel jelölt szöveg után felvétetett:

I. Az 1.§. Töry Gusztáv és Trajber Vincze felszólalásai s Szmrecsányi Miklós felvilágositásai után, mivel az 1897:XLI. tcz. 1897. évi deczember hó 11-én már életbe lépett,

„és kir. ügyészséghez."

kihagyatott, minek következtében a következő szakaszok számai s az esetleges hivatkozások ehhez képest igazitandók ki.

II. A 2. §-nál Töry Gusztáv azon köteles példányokra vonatkozólag kiván provisiót, a melyek 1897: XII. 11 — 1898. I. i. közt lévő időben megjelent nyomdai termékekből szolgáltatandók be. Szalay Imre az ez irányban való gondoskodást helyesli, mert ez átmeneti intézkedést képez a törvény életbeléptetése napjától a jövő év elejéig lefolyó időre.

Ez után a szakasz a következő szerkezetet nyerte:

1.§. A Magyar Nemzeti Muzeumot, illetőleg a Magyar Tudományos Akademiát megillető köteles példányok az 1897: XLI. tcz. hatályba lépésének napjától, vagyis 1897. évi deczember hó 11-étől közvetlenül a Magyar N. Muzeumnak, illetőleg a M. T. Akademiának szolgáltatandók be, még pedig:

a) az 1897. deczember hó 11-étől 1898. január hó 1-jéig megjelent napilapok köteles példányai a Nemzeti Muzeumnak: 1898. évi február hó első két hete alatt;

b) az 1897. deczember hó 11-étől 1898. január hó 1-jéig forgalomba hozott egyéb időszaki nyomdai termékek, valamint a füzetes kiadványok és minden más nyomdai termék kötelespéldányai pedig a M. Nemz. Muzeumnak és a M. T. Akademiának: 1898. évi április hó első

két hete alatt;

c) 1898. január hó 1-jétől kezdve minden következő évben a napilapok havonkint összegyűjtve: a következő hónap első két hete alatt; minden más nyomdai termék kötelez példányai évnegyedenkint összegyűjtve, a forgalomba hozatalt követő negyedév első két hete alatt szolgáltatandók be a nyomdatermék-kimutatásokkal együtt.

III. A régi 3., új 2. §-nál dr. Trajber Vincze az átadásra hivatalos órák megállapítását tartja kívánatosnak. Szily Kálmán pedig az Akadémiában a könyvtárt óhajtja átadási helyül kijelölni. Töry Gusztáv azonban a második bekezdésben azt kéri kiemelni, hogy itt arról van szó, a mikor a kézbesítés nem postai úton történik; az utólsó bekezdés két első sora helyett pedig ezeket tartja felveendőnek: „Ez utóbbi megjegyzés alkalmazásának elmulasztása".

Trajber Vincze újabbi felszólalása s Szmrecsányi Miklós felvilágosítása után a szakasz a következő szövegben fogadtatott el:

2. §. A beszolgáltatásra kötelezett a köteles példányokat a Magy. Nemz. Muzeumnak és a M. T. Akadémiának a nyomdai termék-kimutatásokkal együtt akár postadíjmentesen: posta útján küldheti be, akár pedig a kézbesítés más módját választhatja.

A kézbesítésnek, ha nem postai úton történik, a M. Nemz. Muzeumban hétköznapokon 9-től 1-ig s a M. T. Akadémia könyvtárában 11-től 1-ig az átvételre jogosított tisztviselő kezéhez kell történni.

A postán küldött köteles példányok

és kimutatások, a postai rendszabályok megtartása mellett, a M. Nemz. Muzeumhoz, illetőleg a M. T. Akademiához czímzendők. Ha a kötelespéldányok 250 grammnál súlyosabbak, vagy ha különböző alakúak, körülkötendők. Ha egy kilogrammnál súlyosabbak, erősen becsomagolandók és bélyegmentes szállítólevéllel ellátandók. Ha 20 kilogrammnyi súlyt meghaladnak: több, legfeljebb 20 kilogrammos csomagokra osztandók. A czímlapra s a mennyiben szállítólevél szükséges: erre is mindenkor ez a feljegyzés irandó: »Kötelespéldányok. Portómentes.«

Ez utóbbi megjegyzés alkalmazásának elmulasztása, a postai rendszabályokban meghatározott következmények felett még azt is maga után vonja, hogy a portómentességet megszüntesse s a M. Nemz. Muzeum, illetőleg a M. T. Akademia a postadíjjal terhelt szállítmány átvételét megtagadhatja, mely esetben a beszolgáltatás meg nem történtnek tekintendő.

IV. A régi 4., új 3. §. tárgyalásánál dr. Töry Gusztáv azt kívánja, hogy a sérült vagy piszkos példányok beküldői ajánlott levélben szólíttassanak fel a pótlásra, mert a kihágás elkövetése csak akkor áll be, hogyha a pótlásra így kitűzött határidő eredménytelenül telt el.

Dr. Fejérpataky László a könyvtárak érdekeit ezen szakasz felvétele nélkül is megóvottnak tartja, a mennyiben a reclamálási jog három éven belül mindenkor érvényesíthető.

Szmrecsányi Miklós felvilágosításai

után az értekezlet

V. A régi 5., új 3. §-nál dr. Trajber Vincze, a nyomdák és kiadók érdekeinek megóvása szempontjából, felveti azt a kérdést, hogy nem volna-e lehetséges a kimutatást azonnal aláírni és visszaadni? valamint arra vonatkozólag intézkedést felvenni, hogy a közintézetek késedelmével szemben a nyomdák és kiadók jogai biztosítást nyerjenek.

Dr. Tőry Gusztáv kiemeli, hogy az elismerés, illetőleg a kézbesítő könyv aláírása csak a beszolgáltatás megtörténtét és idejét igazolja s kérdezi, hogy miután a postai kézbesítésnél is történik ilyen aláírás, nem volna-e célszerű ezen rendelkezést a postai kézbesítés esetére is kiterjeszteni? és annyit mondani, hogy a postai vagy egyéb kézbesítés elismerése csak a beszolgáltatás megtörténtét és idejét igazolja. Különben pedig, minthogy a járásbíróság megbírálása alá tartozik az, hogy mit fogad el bizonyítékul: az 1. és 3. kikezdést kihagyandónak véli.

Hosszabb vita után e szakasz a következőképen szövegeztetett:

e szakaszt törölte.

3. §. A M. Nemz. Muzeum és a M. T. Akademia a nyomdatermék-kimutatásnak mindkét azonos példányát visszatarthatja mindaddig, míg a kimutatást és az annak kapcsán érkezett köteles példányokat át nem vizsgáltatja és meggyőződést nem szerez arról, hogy azok a törvény rendelkezéseinek mindenben megfelelnek.

A M. Nemz. Muzeum és a M. T. Akademia gondoskodni tartozik arról, hogy a köteles példányoknak és nyomda

termék- kimutatásoknak átvizsgálása kétséget ne szenvedjen és a szabályszerű átvételi tanúsításával ellátott kimutatás, esetleg a pótlások iránti felszólítás, a legközelebbi beszolgáltatás időpontjáig, mind a mellett a törvény 11. §-ában megszabott elévülési idő alatt, jogait érvényesítésének fentartása mellett, megtörténjék.

VI. A régi 6., illetőleg új 4. §. pontonkinti tárgyalásánál kifejlődött vitában dr. Trajber Vincze, Tőry Gusztáv, Fejérpataky László, Szily Kálmán és Semsrecsányi Miklós vettek részt és az általuk tett észrevételek alapján a szakasz ekként szövegeztetett:

4. §. A vallás és közoktatásügyi ministerium által valamennyi törvényhatósághoz intézett és 1867. évi decz. hó 20-án 15356/67 sz. a. kelt körrendelet oda módosíttatik, hogy ezentúl a köteles példányok kiséretében a nyomdai termékkimutatások nem a törvényhatóságok útján és nem a vallás és közoktatásügyi ministeriumhoz, hanem közvetlenül a M. Nemz. Muzeumhoz az A) és B), a M. T. Akadémiához pedig a B) alatt csatolt minta szerint készítve két azonos példányban küldendők be.

Az A) alatti külön kimutatásba csak a M. Nemz. Muzeum részére havonkint beszolgáltatandó napilapok foglalandók, míg az 1897: XLI. tcz. 5. §-a szerint évnegyedenkint beszolgáltatandó többi nyomdatermékek egyöntetesen a B) alatti kimutatásban sorolandók fel. Ezen B) alatti kimutatásban a M. Nemz. Muzeumot illető nyomdatermékek a követező

fejezetek alatt csoportosítandók: I. Könyvek és füzetek, II. Időszaki folyóiratok és hírlapok (a napilapok kivételével), III. Zeneművek, IV. Önálló képes ábrázolások (metszetek, kőnyomatok, térképek, gépi eljárással készült fényképi sokszorosítások stb.), V. Vegyes kisebb nyomtatványok, lehetőleg szám és természetök szerint csoportosítva; pl. falragaszok, színlapok, gyászjelentések stb.

A B) alatti minta a M. T. Akadémiához az 1897: XLI. tcz. 4. §-ának rendeletéhez képest az előző bekezdésben említett fejezetekre való megosztás nélkül, egyébként azonban szintén minden rovat pontos kitöltése mellett, küldendő be.

Az egy kimutatásba foglalt nyomdatermékek czímei elejétől végig futó, 1-től folyó számokkal látandók el. A kimutatások szövege tisztán, olvashatóan, tintával irandó. Az ellenőrzés megkönnyebbítése végett a kimutatásokban előforduló folyó számok az illető nyomdatermékre is feltünő helyen itónnal feljegyzendők.

A kimutatásokhoz mellékelt nyomdatermékeknek folyó számok szerint rendezve s gondosan csomagolva kell lenniök. A mennyiben az egyszerre beszolgáltatandó nyomdatermékek súlya 20 kilogrammot meghaladna s a postán egynél több csomagban volnának küldendők: a teljes kimutatás csak az egyik csomaghoz csatolandó.

A mennyiben elháríthatatlan okból valamely beküldendő kötelespéldány csatolva nem volna: ez okot és az utólagos beküldésre kért újabb

határidő, a kimutatásról jegyzetrovatába pontosan bejegyzendők. Ugyanott tüntetendő fel a törvény 9.§-ában meghatározott egyetemleges kötelezettség esetében, a kötelezettek közül annak neve (czége) és lakása (székhelye), ki a köteles példánynak beszolgáltatását elvállalta.

A mellékletek pedig a jegyzőkönyv végén látható minták szerinti szövegezést nyerték.

VII. Következett az előadói tervezet 10 §-a.

Törry Gusztáv a szerkezetet imperativ alakban óhajtja szövegezni; Szily Kálmán pedig annak kimondását tartaná czélszerűnek, hogy a hazai nyomtató s gépi sokszorosítással foglalkozó iparosokról és czégekről a helynevek betűrendjében lajstrom készíttessék s úgy ez, mint az ebben előálló változások nyomtatásban közzététessenek, a mi által elkerülhető, hogy az Akademia a N. Muzeum törzskönyveibe betekintgessen.

A kifejlett vita alapján a szakasz szövege ekképen állapíttatott meg:

5. §. A vármegyei alispánok, illetőleg a törvényhatósággal felruházott városok polgármesterei kötelesek 1898. évi február hó végéig a területükön létező nyomdáktól és gépi sokszorosítással foglalkozó műhelyektől pontos jegyzéket, a jelzett határidőn túl pedig esetről-esetre minden változásról késedelem nélkül értesítést küldeni a M. Nemz. Muzeumnak.

A M. Nemz. Muzeum e jegyzékek nyomán, a hazai nyomtató és gépi sokszorosítással foglalkozó iparosok-

ről (czégekről) a helynevek betürendjében egy, az egész országra kiterjedő teljes lajstromot készit, melyet évenkint, a benne előállott változásokat pedig negyedévenkint, nyomtatásban közzétesz és ekként egy törzskönyvet vezet, melybe a beszolgáltatási kötelezettség teljesitésének megtörténte és annak időpontja, valamint a jegyzékben előforduló minden későbbi változás bejegyzendő.

VIII. A régi 11., uj 6. szakasznak szövege a felszólalások figyelembevételével ekként formuláztatott:

6. §. A Nemz. Muzeumnál vezetett törzskönyv szolgál alapjául az 1897: XLI. tcz. hatályának területén nyomtatott és gépi sokszorositás útján készült nyomdatermékek pontos beszolgáltatásának ellenőrzésére.

A kiadóra az 1897: XLI. tcz. 1. §-ának utólsó bekezdése és 9. §-a szerint háruló kötelezettség ellenőrzését a M. Nemz. Muzeum és a M. T. Akademia a bibliographiai hirdetéseinek és közleményeinek, előfizetési felhivásoknak, általában minden erre vonatkozó nyilvánossága jutott adatnak gondos figyelemmel kisérésével gyakorolja.

IX. Az eredeti 13. §. tárgyalásának Tóth Gusztáv azt a rendelkezést, hogy a kétveny mellé a nyomdai terméknek egy példánya csatoltassék, igen súlyosnak tartja, mert sokan a beszolgáltatás alóli felmentést épen azért fogják kérni, hogy a nyomtatvány tartalma titokban maradjon, mi meghiusulhat, ha az hivatalos kezelés és elbánás alá esik.

Ehhez képest a szakasz ezen szövegben fogadtatott el:

7.§. Az 1897: XLII. tcz. 7.§-ában foglalt rendelkezés, mely szerint „egyes nyomdatermékek beszolgáltatása alól az érdekelt fél indokolt kérelmére a vallás és közoktatás ügyi miniszter adhat időhöz kötött, vagy végleges felmentést": csak abban az esetben érvényesíthető, ha az érdekelt fél a kinyomatás, illetőleg a gépi sokszorosítás után azonnal, szabályszerűen bélyegelt kérvényt nyujt be a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, melyben a fentforgó kivételes körülmények hitelt érdemlő módon igazolandók annak megitélése végett, hogy a beszolgáltatási kötelezettségének elhalasztására vagy végleges elengedésére elfogadható fontos ok igazolt-e vagy nem?

A mennyiben a miniszter a kérelmet teljesithetőnek nem találná: az erre vonatkozó elhatározás vételét követő legközelebbi beszolgáltatás alkalmával a kérdéses nyomdatermék a kimutatásba szintén betoglalandó s a többi nyomdatermékhez csatolandó.

X. Az előadói tervezet 7.§-ánál Trajber Vincze a 2-ik bekezdést kivánja elsőnek tenni s az első bekezdést, mint másodikat, arra való tekintettel, hogy a kihágás ezen esetben hivatalból üldözendő, tartja megszövegezendőnek. Ennek alapján az értekezlet e szakaszt a következő szerkezetben fogadta el:

8.§. A törvény 12.§-ába ütköző kihágások eseteiben az 1880: XXXVII. tcz. 44.§-a alapján kibocsátott és ez idő szerint hatályban lévő 1880-évi augusz-

tus hó 15-én 2265 sz. a. kiadott igazságügyministeri rendeletben szabályzott eljárás követendő.

A feljelentést (az eljárási szabályok 2. §-a értelmében) az 1897: XLT. tcz. 13. §-a alapján, a beszolgáltatásra kötelezettre nézve illetékes királyi járásbíróság előtt a M. Nemz. Muzeum képviseletében a közalapítványi kir. ügyigazgatóság és a M. T. Akademiának képviseletében annak igazolt ügyésze terjesztheti elő; de a vádnak és a pénzbüntetésre, valamint a be nem küldött vagy nem pótolt köteles példány vételárának megfizetésére nézve a tárgyalás során való közbenjárást az illetékes királyi ügyésztől is kérhetik.

A be nem küldött vagy nem pótolt köteles példány vételárának végrehajtás útján való behajtását a jogerőssé vált ítélet alapján az érdekelt közintézet képviselője az 1881: LIX. tcz. rendelkezései szerint kéri. Ellenben az 1897: XLT. tcz. 14. §-ában említett pénzbüntetések behajtására s kezelésére nézve a kir. járásbiróságok részére 1880. évi augusztus hó 9-én 2106 sz. a. kiadott igazságügyministeri rendelethez mellékelt 6. sz. utasítás követendő; tehát a pénzbüntetések ezen rendelet alapján vezetett nyilvántartási könyvben és pénznaplóban számolandók el. A pénzbüntetésnek befolyt összege azonban nem szálitandó be az adóhivatalba, hanem a hivatalból értesítendő M. Nemz. Muzeum, illetőleg a M. T. Akademia hivatalos nyugtájára esetről-esetre kifizetendő.

XI. Az eddig letárgyalt szakaszok

képezné az első sorban kiadandó végrehajtási rendeletet, a többiek pedig a sajtó-rendészeti szempontokat érintik, a melyeknek körvonalozásánál a szűkebb értelemben vett Magyarországon, az Erdélyben, a határőrvidéken és a Fiumében fennálló jogi viszonyokat kell szem előtt tartani. Tekintettel tehát úgyerre, mint azon körülményre, hogy esetleg a hátralévő szakaszokat más minisztériummal is kell közölni: elnök felkéri az igazságügyministerium jelenlévő kiküldötteit, hogy a még le nem tárgyalt és

az előadói tervezetben 8, 9, 12, 14, 15, 16. és 17 számokkal jelölt szakaszokat és az előadói tervezet 15. §-ában kilátásba helyezett külön közös rendeletet szövegezzék meg s mutassák be,

a mire, ha felettes hatóságaik útján nyernek felszólítást,

dr. Trajber Vincze s dr. Töry Gusztáv vállalkoznak is.

Erre az értekezlet d. u. 13/4 órakor véget ért és elnök a letárgyalt szakaszok szövegének hitelesitését a f. hó 17-én reggeli 9 órakor tartandó ülés napirendjére tűzte ki, hogy a véglegesen megállapitott szöveg az igazságügyminiszterrel oly kérelemmel legyen közölhető, hogy az emlitett rendeleteket sürgősen dolgoztassa ki, a melyeknek közvetlenül való tárgyalására a közoktatási miniszter készségét előre is bejelenti.

Zsilinszky Mihály s. k.
elnök.

A. Peregrinyi Zs.
jegyző.

A) minta.

Kimutatás

azon napilapokról, melyek az 1897: XLI. tcz. értelmében 189.. évi ..... hó 1-jétől ugyanezen hó utólsó napjáig terjedő időtől ..... által a M. Nemz. Muzeumba beszolgáltatandók.

Sorszám	A napi lapok czíme	Évi s folyó száma	Jegyzet
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			

.....

(A beküldésre kötelezettnek aláírása).

B) minta.

Kimutatás

azon nyomdatermékekről (a napilapok kivételével), a melyek az 1897: XLI. tcz. értelmében az 189... év .... negyedéről .... által [Lak.....-ban utcza (út, tér) .... sz. alatt] a M. Nemz. Muzeumnak (M. T. Akademiának) beszolgáltatandók.

Sor-szám	A nyomdatermék czíme (kötetek, füzetek sorszáma)	Alakja (rét)	Kötetek, füzetek, darabok száma, hírlapszámok.	Ivek száma	Jegyzet.
	I. Könyvek és füzetek.				
1	.....				
2	.....				
3	.....				
	II. Időközi folyóiratok és hírlapok				
4	.....				
5	.....				
6	.....				
	III. Zeneművek.				
7	.....				
8	.....				
9	.....				
	IV. Önálló képes ábrázolatok. (metszetek, könyomatok, térképek, gépi eljárással készült fényképsokszorosítások stb.)				
10	.....				
11	.....				
	V. Vegyes kisebb nyomtatványok. (szám és természetök szerint csoportosítva, pl. falragaszok, czímlapok, gyászjelentések stb.)				
12	.....				

..... (A szolgáltatásra kötelezettnek (czég) aláírása).

Jegyzőkönyv

Fölvétetett Buda-Pesten 1897. évi november hó 17-én az 1897: XLI. tcz. végrehajtása tárgyában kiadandó rendelet felett tartott értekezletről.

Jelen voltak: dr. Trajber Vincze, dr. Töry Gusztáv, Szalay Imre, Kossuth Péter, Heller Ágost és Fejérpataky László.

Elnök: Zsilinszky Mihály államtitkár.
Jegyző: dr. Peregriny János.

Elnök a reggeli 9 órára kitűzött értekezletet megnyitván a f.é. november hó 16-án tartott értekezletről felvett jegyzőkönyv pontonkint olvastatott fel

dr. Trajber Vincze s dr. Töry Gusztáv felszólalása alapján

a tárgyalt szakaszok szerkezetének végleges megállapitása s a jegyzőkönyv hitelesitése után

az előadói tervezet 12.5-a töröltetett.

Több tárgy nem lévén, elnök az értekezlet jegyzőkönyvének hitelesitésére Szalay Imre és Fejérpataky László urakat kéri fel s az értekezletet d.e. 10 órakor bezárja.

Zsilinszky Mihály s.k.
elnök.

Szalay Imre s.k.
Fejérpataky László s.k.
hitelesitők.

Peregriny s.k.
jegyző

635 Hoe

a Scientific periodical

XI 1958

Fe

A „Székely-Udvarhely“ szerkesztősége.

Nagyméltóságu

Vaisárox-naményi Eötvös Loránd báró úrnak,
mint a Magyar Tudományos Akadémia
Elnökének

Budapest

Tudományosunra jött, hogy a M. T. A. Bolyai Farkas és Bolyai János műveit magyarra lefordítva kiadatta, illetve folytatólagosan kiadja.

Miután nevezett irók összes kiadott és kiadatlan műveit az egyenes és kizárólagos jogutódoltá megvétel utján szerezte és vagyok magamnak nevezni, skives felvilágositást kérek Nagyméltóságodtól arra nézve, hogy mint" jogon oldta és adja ki a M. T. A. beleegyezésem nélkül ezen irók műveit?

./.

Nagybecsü felvilágosítását
elvárvén, vagyok és maradok

Nagyméltóságodnak

Székely-Udvarhelyt, 1897. decz. 15-én

alázatos szolgája

Bethlen Béla

Érk. 1897. decz. 17.

640. sz.

1897.

Kiadatik a k. t. Akadémia
III. osztályának.
Budapest, 1897. decz. 17.

Szily
főtitkár.

Magy. Kir. Operaház.

4785. szám.
– 1897. –

Nagyméltóságú Báró Úr!

Nagyméltóságodnak a gróf Teleki-féle pálya-díjra beérkező művek megbirálása ügyében a folyó hó 1-én 596. sz. a. a belügyminiszter úrhoz intézett felterjesztését ő nagyméltósága hozzám nyilatkozat tétel végett leküldeni méltóztatott.

Az ügy sürgősségénél fogva a kivánt nyilatkozat felterjesztésével egyidejüleg Nagyméltóságodat is óhajtottam értesíteni, mindenekelőtt megjegyezvén, hogy a nagybecsü felterjesztéshez csatolt osztálynyilatkozatban foglalt azon feltevés, mintha a bíralók díjazásának kérdésében én nem a báró Nopcsa álláspontjára helyezkedtem volna, hanem a báró Nopcsától feladott álláspontot foglaltam volna el, tévedésen alapszik, mert én a szőnyegen lévő kérdésben egyáltalán semmiféle uj állapotot nem teremtettem, hanem csak a báró Nopcsa álláspontjára helyezkedtem, melyet ő nemcsak hogy nem adott fel, – hanem ellenkezőleg ragaszkodott hozzá, miért is a mult évben a Nemzeti Színház részéről működött bíralók: Berczényi Béla és Vizvári Gyula urak nem is részesültek

Nagyméltóságú

Eötvös Loránd báró úrnak,

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének

Budapesten.

díjazásban.

Én eddig indíttatva nem érezhettem magamat arra, hogy hivatali elődöm elhatározását megváltoztassam, de most, miután a Nagyméltóságod fent idézett felterjesztéséből arról győződtem meg, hogy itt csak csekély, személyenként 10-20 forintra rúgó kiadásról van szó, s mivel a bírálat akadálytalan megtartása ellen nehézségeket támasztani nem kívánok, – a belügyminiszter úr ő nagyméltóságának utólagos jóváhagyása reményében a további eljárás végett értesítettem a Nemzeti Színház igazgatóját, hogy a színházi tagok közül kinevezendő bírálók részére ugyanoly tiszteletdíjat vagyok hajlandó a színház pénztárából utalványozni, a mi-lyet az Akadémia fizet a saját kebléből kiküldött bírálóknak.

Hogy tehát a tiszteletdíj kifizetése iránt annak idején intézkedhessem, tiszteletteljesen kérem Nagyméltóságodat, hogy az akadémiai kiküldöttek részére az idei bírálatért megállapított tiszteletdíj összegét velem közölni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Budapesten, 1897. december hó 11-én.

Alexander Kálmán

miniszteri tanácsos

641. sz.
1897.

Érk. 1897. decz. 17.

641. sz.
1897.

Kiadatik a K. T. Akadémia I. osztályának.
Budapest, 1897. decz. 17.
Szily
főtitkár.

Kelt. Schuszter Kelemen
min. tanácsos úrnak.
Bjerki

Folyó évi december
11-iki kelt, 4785. számú
becses átiratára szerencsém van értesíteni, hogy
a K. T. A. a "Tolaki" fölé
pályamunkák bírálói-
nak az idén, a bécsi
Rettl pályaműnek
arányában, szerénylem,
Kiné 20-20 forint fog-
kintalványokat. Bar,
Kerestt újdonsen 26. sz.
Sogorja stb.
Budapest, 1897. decz. 19.

elnök.

ad 643 fr.
1897

Wien 22. December 1897

Hochgeehrter Herr Collega!

Auf Ihre d.d. 18 December an mich gerichtete Anfrage erlaube ich mir Ihnen mitzutheilen, daß der Verleger meiner Geschichte Oesterreichs Friedrich Andreas Perthes in Gotha, mit welchem ich mich ins Einvernehmen gesetzt habe, und ich bereit sind, der ungarischen Akademie der Wissenschaften gegen eine an mich auszuzahlende Entschädigung von 600 fl. (sechshundert Gulden) das Uebersetzungsrecht für das erwähnte Werk bis zum Jahre 1526 zu

zu überlassen. Ich bitte mir aber durch den Uebersetzer genau mittheilen zu lassen, welche Partien ausgeschieden werden, weil ich an den zu übersetzenden Capiteln die nothwendigen Verbesserungen anbringen will.

Es zeichnet sich hochachtungsvollst

Ihr

ergebenster

A. Huber

Hoher ausschuss hoher College!

Die Landesvertheidigungs-Commission
Exp. Eduard hat in die Reihe der von
ihr demnächst vorzunehmenden Abstim-
mungen bei Perthes in Gotha erschienene Geschich-
te Österreichs aufgenommen d.i. jenen
Theil derselben, der sich auf die Zeit von
1526 bezieht, d.h. bis auf den Zeitraum von
dem an die Geschichte Österreichs von der Ge-
genwart nicht mehr getrennt behandelt
werden kann. Auf diesen Theil sollen
die auf die Geschichte Ungarns bezüglichen
Abschnitte wegbleiben. Die Übersetzung
soll Herr Prof. Barothy besorgen.

Meine Wenigkeit hat nun diesen, die
meisten die Zeit haben die gemeinsamen
Abschnitte bei der Abstimmung der Vertreter
Ungarns übersetzen zu wollen, beizu-
ziehen.

Hof.-Barothy in Anbetracht der dringlichen
Erklärung in Erwägung gezogen, dass
die Abstimmung in Räumen von 600 fl.
für diesen Zweck bewilligt werden.

Indem ich Ew. Hochw. Gnaden Col-
lege als Autor des Werkes ersuche die
Abstimmung in dieser Angelegenheit
gefälligst übernehmen zu wollen, zeichne
ich mit dem Ausdrucke ausgezeichneter Hoch-
achtung

Budapest, 18/XII 1877.

ergebenst

Kivonat

a M. Tud. Akadémia I. osztálya 1897. november 20-dikán tartott rendes ülésének jegyzőkönyvéből.

66. Elrendeltetik a vallás- és közoktatási miniszter leirata a M. T. Akadémiához, mely szerint nagyon óhajtandónak véli egy, a M. T. Akadémia I-sső osztályában egy állandó szótári bizottság felállításával, melynek feladata lenne az irodalmi nyelv fejlődésének éber megfigyelése s irányzása, a mutatkozó hiányok, lelek pótlása s a magyar nyelv szótárának folytonos tökéletesitése. Ha mindezekben a M. T. Akadémia is osztozik, hajlandó a fent jelzett szótári munkálkodás állandóságának biztositására a legközelebbi költségvetés tárgyalásakor a törvényhozástól éven kénti 2000 frt államsegélyt kérni s már a jelen évben is tárcrája terhére 500 frtot utalványozni, még pedig az utóbbi összeget az általánosan érzett s naponkint érezhetőbb hiányok sürgős pótlására: fordittatik egy kisebb fajta oly szótár összeállitására, melyben a legujabb időben lábra kapott idegen szók és idegenszerű kifejezések jó magyar értelmezései lennének feltüntetve.

A leirat örvendetes tudomásul vétetvén, határoztatik:

1.) Mielőtt az állandó szótári bizottság megválasztatnék, egy tervező bizottság választatik, a mely a majd megválasztandó állandó bizottság összeállitását, munkakörét és eljárása módját megállapitsa.

E bizottság tagjaivá megválasztatnak:

Joannovics György t.
Simonyi Zsigmond r.
Szinnyei József r.
Thewrewk Emil r.
Gyulai Pál r.
Szily Kálmán r.
Volnai Gyula l. t.

2.) A kisebb szótárt illető ajánlat átiratik

a Nyelvtudományi Bizottsághoz, hogy állapítsa
meg tervét, válassza meg szerkesztőjét vagy
szerkesztőit s tegyen jelentést az osztálynak.

Gyulai Pál
osztálytitkár.

Érk. 1897 decz. 18.

6045. sz.

1897

5.

Vivát ezikk

Az I-ső osztály 1897 dec 11-i turbol zárt ülése
jegyzőkönyvéből.

72. Olvastatik Goldziher Ignácz v. t. vélemenye Dr. Mehler Ede Egyiptologiai tanulmányok a chronologia köréből cz. mü a felsőoszás végett benyujtott értekezéséről. Az értekezés a tudományos dolgozat minden igényeinek teljesen megfelel s ig felsőoszandó. Egyszersmind a biráló arra is ajánlja, hogy a szerző értekezését szemelyesen olvassa fel.

Az értekezés felsőoszás végett elfogadtatik s egyszersmind az összes ülés felhivatik a személyes felsőoszás engedélyezésének megadására.

Gyulai Pál
osztálytitkár

8

1892

Dec. 1892 ad. 18

Kivonat

a M. T. Akadémia I. osztálya 1897. december 11-dikén tartott zárt ülése jegyzőkönyvéből.

74.) Olvastatik a Nyelvtud. Bizottság jelentése az elkerülhető idegen szók ügyében.

~~Ennek értelmében kéretik a bizottság~~

a.) E szótár csak az elkerülhető idegen szókat s helyes magyar egyértelmeiket tárgyalja.

b.) Csak olyan idegen szókat kell bevenni, melyek a szorosabb értelemben vett irodalomban, a sajtóban, politikában, közigazgatásban gyakrabban előfordulnak. Nem kell fölvenni a tudományos műszókat és a mesterszókat.

c.) A szótár minden irányban való túl, szóstól tartozékostól.

d.) A vallás- és közokt. miniszter úrtól fölajánlott 500 frt a szerzőknek és szolgozótársaknak díjazására fordítandó.

~~e.) Szerkesztőiül ajánlja a bizottság Szily Kálmán főtitkárt és Toldy Béla segédtitkárt.~~

~~Bizottság tagjai lapjait.~~ A kész munka a Nyelvtud. Bizottság üléseiben bírálat alá kerül s aztán mind a Nyelvtud. Bizottság kiadványa fog megjelenni.

A javaslat elfogadtatván, az összes ülés elébe terjesztendő.

a munkálat előkészítésével és gondozására albizottság választott, melynek Gyulai Pál r. elnöklete alatt, tagjai: Simonyi Zsigmond, Szily Kálmán, Szinnyei József r. tagok és Toldy Béla segédtag.

f. A kész munka a Nyelvtud. Bizottság ülésein bírálat alá kerül s aztán mind a Nyelvtud. Bizottság megbízásából készített kiadvány fog megjelenni.

A javaslat elfogadtatván, az ülés elé terjesztetik.

Érk. 1897. dec. 18.

646. fl.

1897.

6.

53641. szám

Minden ország akadémiája kiváló gondot fordit, szótári munkássága által is, a nemzet nyelvének művelésére és fejlesztésére. Az Académie Francaise egyedüli feladata a franczia nyelv szótárának folytonos tökéletesitése.-

A M. Tud. Akadémia elismerésre méltó munkásságot fejtett ki ez irányban is. Időnként, amint a korlátolt anyagi viszonyok engedték, közrebocsátotta még a harminczas években a magyar nyelv zsebszótárát s a tájszótárt, huzamos szünet után a magyar nyelv nagy szótárát, s a legutóbbi években a nyelvtörténeti szótárt és a tájszótár uj kiadását.

A szótári munkásságnak azonban folytonosnak kell lenni, valamint folytonosak a történelmi, régészeti és természettudományi kutatások, a melyeket az állam állandó évi segélyben részesit.
Ez okból nagyon óhajtandónak vélném a M.Tud. Akadémia nyelvtudományi osztálya kebelében egy állandó szótári bizottság felállitását, melynek feladata lenne az irodalmi nyelv fejlődésének éber megfigyelése s irányzása, a mutatkozó szükségletek pótlása s a magyar nyelv szótárának folytonos tökéletesitése.-

Ha e nézetemben a M.Tud.Akadémia is osztozik, hajlandó vagyok a fentjelzett szótári munkálkodás állandóságának biztositására, a legközelebbi országos költségvetés tárgyalásakor a törvényhozástól évenkénti 2ooo, azaz kettőezer frt államsegélyt kérni s már a jelen évben is tárczám terhére 5oo frtot kiutalványozni, még pedig az utóbbi összeget egy általánosan érzett s napról-napra érezhetőbb szükség sürgős pótlására.-

Már az ország gyűlési tárgyalások alatt is felszólalás tárgya volt a nyelvünkben mindjobban elharapódzó s közhasználatban megma-

A Magyar Tudományos A k a d é m i a elnökségének.-

radó idegen szók és kifejezések kiküszöbölésének szüksége, természetesen nem értve ide a tudományos műnyelv szavait és kifejezéseit.

E végből legczélszerűbbnek tartanám, ha a M.Tudományos Akadémianyelvtudományi osztálya mentől előbb egy oly kisebb fajta szótárkát állitana össze és bocsátana közre, a melyben a leginkább lábrakapott idegen szók és idegenszerű kifejezések jó magyar egyértékesei elő lennének tüntetve. E szótárnak a gyorsan dolgozó hirlapirodalom is, melynek egyes szók és kifejezések általános elterjesztésében oly nagy szerepe van, különösen jó hasznát vehetné.-

Budapesten, 1897.évi október hó 11-én.

Lanin

E. 97. X. 47

535

Közöld. mcn.

a közlést nem kér.

1, a.

Kiadatik az I. alp.
hálynak, mielőbbi jóváhagyás végett.
Budapesten 1897. X. 26.

Széll
Fölötthy

Vissot erikk

Az I-ső osztály 1894 dec 20-án tartott üléséből

75. Olvastatik a főtiszt átiratra f. évi nov 28-án kelt átiratra, mely szerint az osztály főtisztiteletik, hogy a f. évi február 22-én tartott összes ülési határozata értelmében az elnöki és két társai hivatalos eljárás ad hoc két tagjait kikül-deni szíveskedjék.

Simonyi Zsigmond és Szilády Áron
r. tagok küldetnek ki.

Gyulai Pál
osztálytitkár

Érk. 1897. dec. 18.

648. sz.

1897

Nmgs Minister úr!

A' sz. alatt kelt 3302/sz. számú b. átiratra méltóztatott Petrovo Selló községnek egy magyar nyelvkönyv iránti kérvényét, s ennek kapcsán a Tud. Akadémiához át, tenni.

Szerencsém van a M. T. Akadémia decemberi 20-dikán tartott ülése határozatából a pályázathirdetés (5 példányban valamint) végett 1. alatt a fenti átiratban az Akadémiához küldött mellékelt (:3 rb:) kötelet (példányt) hozzám leküldeni.

Fogadja stb.

Budapest, 1857. decz. 29.

A Vall.- és Közokt. m. Kir.

Minister helyett:

Pótitár:

Kivonat

az I. sz. osztály 1897. december 11-én tartott ülése jegyzőkönyvéből.

73. Határozatik a Nyelvtud. Bizottság jelentése a Petrovoszello község ajánlatára a nem zetiségek részére készítendő magyar nyelvkönyv ügyében. A Nyelvtudományi Bizottság arra nézve a következő fogalmazású pályázathirdetést ajánlja.

„Petrovoszelló történelmi község az ezredéves ünnep emlékére ezer koronát ajánlott fel, hogy a M. T. Akadémia oly magyar tankönyvet iratson, melyből a nem magyar ajkú nemzetiségek a magyar nyelvet a legkönnyebben és legalaposabban elsajátítják és melyet mint ilyent tankönyvül az elemi iskolák részére a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter is elfogad.

Az Akadémia elnével pályázatot hirdet olyan gyakorlati magyar nyelvkönyvre és hozzá való vezérkönyvre, mely oláh ajkú népiskolák III. és IV. osztályában volna használható. Az oláh szöveg a magyarországi oláh népnyelvet alkalmazza.

Pályázhatni nyiltan a szerző megnevezésével, esetleg nyomtatott munkával is.

Határidő 1898. december 31. Jutalma: Petrovoszelló község adományából ezer korona. A munka a szerző tulajdona marad."

A beérkezett munkák megbirálására az Akadémia három tagot küldene ki és hozzájuk csatlakoznának a vallás- és közoktatási miniszter úr megbízásából két paedagogus biráló, kik minnyárt véleményt mondanának, vajjon engedélyezhető-e az illető nyelvkönyv az iskolában.

A Nyelvtud. Bizottság véleménye elfogadtatván, az összes ülés elébe terjesztendő.

Gyulai Pál
osztálytitkár.

6. Az osztály átkülde Petrovoszelló kőzség ajánlatát ~~adományát~~ a nemzetiségek részére készítendő magyar nyelvkönyvi ügyében. A Ny. Biz. erre nézve a következő fogalmazású pályázathirdetést ajánlja:

„Petrovoszelló torontálmegyei község az ezredévi ünnepélyemlékére ezer koronát ajánlott fel, hogy a M. T. Akadémia oly magyar tankönyvet irasson, melyből a nem magyar ajku nemzetiségek a magyar nyelvet a legkönnyebben s legalaposabban elsajátithják s melyet mint ilyent tankönyvül az elemi iskolák részére a m. k. vallás- és oktatásügyi miniszter is elfogad.-

Az Akadémia ezennel pályázatot hirdet olyan gyakorlati magyar nyelvkönyvre és hozzá való vezérkönyvre, mely oláh ajku népiskolák III. és IV. osztályában volna használható. Az oláh szöveg a magyarországi oláh népnyelvet alkalmazza.-

Pályázhatni nyiltan a szerző megnevezésével, esteleg nyomtatott munkával is.

Határidő 1898 dec 31. Jutalma: Petrovoszelló község adományából ezer korona. ~~A vallás- és oktatásügyi kormány fogja kiadni.~~ A munkát ~~a vallás- és oktatás~~ a szerző tulajdona marad."

A beérkezett munkák megbirálására az Akadémia három tagot küldene ki és hozzájuk csatlakoznék a vallás és okt. miniszter ur megbizásából két pedagógus biráló, kik mindjárt véleményt mondanának, vajjon engedélyezhető-e az ill. nyelvkönyv az iskolában

Javaslat

a petrovoszellői pálya[illegible]ában.

Kiirt cikk

a Ny. Bir. 1897. XII. 4-i jegzőkönyvéből.

649

1897

NEMZETI SZINHÁZ.

Ad: 1541 sz.
1897.

Nagyságos Főtitkár Úr!

A Nemzeti Színháznak a gróf Teleki-jutalomért versenyző művek elbírálására kikiildendő két tagja honorálásának vitás kérdése – legnagyobb örömömre – megelégedésre intézkedvén el, – szerencsém van Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy az igazgatóság bírálókul Egressy Ákos (lakik: Csömöri út 30. fsz. a.) és Mihályfi Károly (lakik Kerepesi út 29. fsz. a.) urakat kérte föl, a kik a tisztséget a legnagyobb készséggel elvállalták.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem nyilvánításával

Budapesten, 1897. december 20.

Tisztelettel Auszy
igazgató.

Nagyságos

Szily Kálmán úrnak

a Magy. Tud. Akadémia főtitkárának

Helyben

Erk. 1897. decz. 21.

651. 22.

1897

Kiadatik a M. T. Akadémia
I. osztályának.

Budapest, 1898. január 1.

A titkár

652. sz.

1897.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Méltóságos
Magyarország Rector úr!

A M. Tud. Akadémia több év előtt adott megbízást a Mesterségek műszótárára magyar nyelven.

A megbízott szerkesztő e napokban egy jegyzéket adott be azon német nyelvű kir. kézi könyvekről (megjelentek Weimarban Voigtnál), a melyekre, a szótár négleges befejezése előtt, szüksége lenne.

A M. Tud. Akadémia könyvtára megvásárolhatná ugyan e kézi könyveket; de mindkegy kívánatos a budapesti könyvtárakban határozott irányokban való fejlesztése, kétségtelen, hogy ezen technologiai kir. kézi könyvek legjobban illenek bele a k. Jó. Gy. műegyetem könyvtára köébe.

Ez okból, azt a kérése bátokodom ~~[illegible]~~ [illegible] intégni, méltóztatnék jóváhagyni, hogy a Nagys. Rudos Gustáv könyvtárnak ugyanis rövid úton (már) átadott jegyzékből azok

a munkák, a melyek a Műegyetem
Könyvtárában még vinczenek meg, mi-
nibelőtt megrendeltetnek és a
M. Tud. Akadémia jótakára mellett
Elkötelezőnöghetők legyenek.

A M. Tud. Akadémia Elfrégét
nincsen szolgálatra ezennel felajánl-
na, megragadom ez alkalmat is,
hogy Méltóságdnak kiváló tiszteletemet nyilvánítsam.

Szilitha!

Méltóságos
Dr. Martha Vince
cz. minist. tanácsos Uranak,
mint a kir. Jozsefműegyetem
e. i. rektorának

ad. 2620. szám
1897.

Méltóságos

dr. Szily Kálmán, minis-

teri tanácsos úrnak, a magyar tudományos

Akadémia főtitkárának

Budapesten.

Hivatkozással Méltóságodnak
652-1897 számu becses átiratára, van
szerencsém közölni, hogy a Mesterségek
műszótára számára szükséges könyve-
ket a műegyetem könyvtára megrendel-
te azokat a tudományos akadémi-
ának szívesen rendelkezésére fogja
bocsátani.

Budapesten, 1897. december 27.

Vartha Vincz
e. i. rektor.

Nagyméltóságú M. Kir. Minister úr!

A Kisfaludy-Társaság ... évi ... [illegible] ...
... [illegible] ... magyar ...
... [illegible] ... meglepetés ... [illegible] ... [illegible] ...
... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...
... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...
... [illegible]

Kisasszonyi és társa
a. és kir. udvari cseremüárusok
részére

Budapest
IV. Kristóf tér 3. sz.

6 a meghívásról

A társas meghívása
Wörle Ábrányi Kornél jubileumi ünnepélyére a Kisfaludy-Társaság elnöki székéből Rákosiensel vesse; de minthogy legközelebbi ülésünk május 26-án tartatik, amiben minthogy 6 hasábravalóval végezni a társaság elé fogjanak.

A Kisfaludy-Társaság a nagyai tervbe vett írói jubileumáról a elnöki székből nincs tudomása. A társaság elnöke az irányban önkezdeményezés nem tehetett, hanem a társaság nagyai Rákosi egy ülésből, hogy e tárgyban ünnepélyes rendezésről határozzon, ezt megjelentheti.

Budapest 69/f. V. 18.

Méltóságos Uram!

Az Ön Kiválósága az Országos jubileumra vonatkozó iratokat szerencsével; de nem tudom megfelelnek-e, s nem szükségesek-e innen vagy túl a helyes határon?

Méltóságodnak mély tiszteletével

Önöme hálás tisztelője

Vargha Gyula

Budapest 1897. V. 18.

Méltóságos Uram!

Itt Kürtön az Arany-jubileumra vonatkozó ünnepségek rendezése; de nem tudom megfelelnek-e, vagy maradjak-e inkább vagy pál a helyes határon?

Méltóságodnak mély tiszteletel

Dániel Gyula

Budapest 69/f. V. 18.

Méltóságos Uram!

Az Erdőn az Arany-
jubileumra vonatkozó ira-
dob szerencsés; de nem tu-
dom megfelelnek-e, s nem
maradtak-e innen vagy
túl a helyes határon?

Méltóságodnak mély tisz-
telettel

őszinte hálás tisztelője

Szászvár

Kisfaludy Károly és Róza szerencsés házasságának megörökítésére a Kisfaludy-Társaság a Magyar Kisfaludy Társaság f. é. 21-én tartandó jubileumi ünnepélyére. Ehhez az előkészületek a társaság részéről már is ingyen ingyen ~~ingyenesítve~~, de felhívja a társaság ~~tagjait~~ tagjait szíves figyelmét az ünnepi ~~ünnepi~~ jubileumán, hogy a Kisfaludy-házban ~~házban~~ ~~házban~~ ~~házban~~

PETŐFI-TÁRSASÁG.

Budapest, 897. dec. 23.

Nagyságos Főtisztelt Ur!

A Petőfi-társaság ünnepélyes évi nagygyülését január hó 6-ik napján, mint a Petőfi halálának ötvenedik évfordulója, a M. tud. Akadémia dísztermében tartja megtartani.

Tisztelettel kérem Nagyságodat: szíveskedjék ebben értesíteni, hogy ünnepélyes nagygyülésünk megtartását a jövő évi január hó 6-dikára tegye át.

Közlöm vele.

Kiváló tisztelettel

Szana Tamás,

a Petőfi-társaság titkára.

Erk. 1897. decx. 24.

655. xz.

1898.

†

Pálffy Ferencz mint testvéröcs, továbbá unokahugai és unokaöcscsei: **Kremsperger Józsefné** szül. **Pálffy Piroska**, **Pálffy Lajos**, **Hannecker Istvánné** szül. **Pálffy Mariska**, **Kalmár Antal**, **Wittlin Győző**, **Zemplén Jánosné** szül. **Wittlin Janka**, **Kiss Ferenczné** szül. **Wittlin Viola**, **Kereszty Istvánné** szül. **Klebovich Ilon**, **Medveczky Árpádné** szül. **Klebovich Aranka**, **Klebovich László**, **Sándor**, **Gyula** és **Imre**, **Neweklowsky Hedvig és Hermin** — az egész gyászoló rokonság nevében, mélyen szomorodott szivvel jelentik forrón szeretett testvére, illetőleg nagybátyjuk

PÁLFFY ALBERT

a M. Tudom. Akadémia és a Kisfaludy-Társaság tagjának

életének 78-ik évében, folyó hó 22-én szerdán, délután 5 ½ órakor, hosszabb szenvedés után bekövetkezett csendes elhunytát.

A halhatatlan emlékü iró hült tetemei f. hó 24-én, délután 2 ½ órakor fognak a boldogult lakásán **(Budapesten, VIII. ker., Főhg. Sándor-utcza 25. sz.)**, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a kerepesi uti temetőben örök nyugalomra tétetni.

Lelki üdveért pedig folyó hó 29-én, reggel 9 órakor a józsefvárosi plébániatemplomban fog a szent miseáldozat bemutattatni.

Budapesten, 1897. évi deczember hó 23.

ÁLDÁS PORAIRA!

Entreprise des pompes funébres (kigyó-utcza. 1. sz.).

Ekt. 1897. doc. 28.

2.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Könyvtára' jelzésre érkezett ajándékok:

1.) A Kereskedelmi m. Kir. minisztertől: Jelentés az 1896. évi működésről.
2.) A földmüv. m. K. miniszter: Mezőgazd. Statisztika II. III. Kötet.
3.) A M. Kir. állami Számvevőszék: 1896. Számvizsgálatok.
4. Körányi Frigyes l. t.: „A tüdő" betegségei.
5. Radloff K. t.: Die alt-türk. Inschriften der Mongolei.
6. Landes-ausschuss Böhmens: Die böhmischen Landtags-verhandlungen v. Bischöfe II. Köt.
Gyulai Pál v. t.
7. Ivánka Zsigmondtól: Honti állapotok.
8.) Dr. Margalits Ede: 1.) Magyar Közmondások, 2.) Flores legiones.
9.) Herkelendy Béla: A Zala vízlecsapoló társulat története.
10.) Lauzy György: Horatius methodikája, s mások tevékenysége.
11.) Bán Károly tiszttárs: Pázmándy Horváth Endre Apjáról.
12.) Dr. Vigyázó Ferenc: Az oszt. magy. viszony rendezése.
13. Levasseur E.: L'enseignement primaire.
14. Dr. Stein Lajos.: Die soziale Frage.
15.) Dr. Richter tiszttárs: Bibliotheca botanica.

Stockum a Ham
főkönyvtárnok

ad 77935 szám.

Budapesti tud. egyetem tanácsa f. é. dec. 4-én 271 szám alatt pártolólag terjesztette fel hozzám dr. Fröhle Vilmos gyógyszerészi tanár folyamodványát az iránt, hogy gyakorlati török nyelvtana kiadását anyagi segélyben támogassam.

A/3

Minthogy tárcám keretében ilyen célokra fedezet rendelkezésemre nem áll, s minthogy a budapesti tud. egyetem bölcsészeti karának idevonatkozó jelentése szerint e hézagpótló, jeles munka kiadása valóban kívánatos, dr Fröhle Vilmos folyamodványát nyelvtanával együtt az Akadémiának azzal küldöm meg, nem esnék-e az Akadémia a saját hatáskörében a szóban forgó munka kiadását?

Budapest, 1897. december 23.

A miniszter meghagyásából:

dr Fóth Lajos.
osztálytanácsos

M. T. Akadémiának

Budapest.

Érk. 1897. dec. 31.

1/p. 2m.

660. ö.

1897

Átküldetik a M. T. Akadémia I-sö osztályához. /: 11 drb. melléklettel :/

Budapest, 1897. december 31.

Szily
főtitkár.

Vagyon. k. kir. vall.- s közokt. Minisztériumnak!

Folyó évi decz. 23-án kelt, ad 77935 szám alatti becses átiratára, szerencsém van a V. Gróf Vilmos gymn. tanár folyamodványát ezennel mellékleteivel /. és a M. Tud. Akadémia I. osztályának véleményét /: alatt :/ leiratával felterjeszteni.

Budapest, 1898. febr. 14

elnök

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1897 december 31.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába
méltóságos Szily Kálmán úr
által
3094 o. é. frt 21 kr., azaz: Háromezerkilenczvennégy fo-
rint 21 kr
befizettetett és
a magyar tudományos akadémia
számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

661. IV
1897.

KK V°. 1260. ft 62 kr.
Elad. könyv. 1833. 4 59 kr
összes. 3094 ft. 21 kr.

Budapest, 1897. decz. 31.

Kereskedelemügyi
m. kir.
MINISTER.

343. sz.
P. K.

A Magyar Tudományos Akadémiának

A *tisztelt akadémia*
előtt ismeretes, hogy a m. kir. ministertanács elhatározta, miszerint Magyarország az 1900. évi párisi nemzetközi kiállitáson hivatalosan részt veend s a kormány ezen intézkedését az 1897. évi XVIII. törvényczikkel a törvényhozás is megerősitette.

Nem kerülhették ki a *T. akadémia*
figyelmét sem, azon a mult év deczember hó 19-én a vezetésem alatt álló ministeriumban megtartott szaktanácskozmányon is teljes méltánylásra talált fontos politikai és közgazdasági tekintetek, melyek a kormányt és a törvényhozást elhatározásában vezérelték.

Franczia ország felhivásának minden idegen állam megfelelt, a munkás nemzetek közakarattal, méltó fénynyel készülnek berekeszteni századunkat, melyben a tudományos és a közgazdasági élet lendülete vérmesebb reményeinket is felülmulta, az időpont helyes megválasztásának tudatában bemutatásra kerül a világ egész kulturája.

Ő császári és apostoli királyi Felsége, legkegyelmesebb Urunk és Királyunk bölcs uralkodása alatt a magyar állam oly szellemi és anyagi fejlettséget ért el, mely méltán beilleszkedik az európai haladásba.

Tekintettel azon nagy arányu készülődésekre, melyeket minden állam folytat, hogy ezen a század zárkövét képező kiállitáson méltóan legyen képviselve, Magyarország nem maradhatott el a világ békés versenyéből, mely az egyes nemzetek életképességét és haladását tükrözi vissza.

Ha a magyar államot alkotó összes erőket, a szellemi, anyagi és erkölcsi téren való munkálkodásunk összes vivmányait az 1900. évi nemzetközi kiállitáson, a népek e nagy találkozóján méltóan bemutatjuk: önálló fejlődésünk gazdag feltárása, — meggyőződésem szerint — bármely más eszköznél sikeresebben fog küzdeni nemzeti önállóságunk tudatának terjesztése és megerősitése mellett.

De közgazdasági szempontból sem szabad hazánknak elmaradnia a békés küzdelem ezen szinteréről.

Magyarország 1878. óta nemzetközi kiállitáson nagyobb arányban részt nem vett, az elmult húsz esztendő haladását azonban két izben tettük szemlélhetővé, feltárva az ország egész gazdagságát, termelvényeinket, iparunkat és művészetünket, bemutatva országos nemzeti kiállitásokon a magyar szellem fejlődését.

Ez uton is sikerült felébresztenünk a külföld érdeklődését, nemzetközi vonatkozásaink körén tágitani.

A köztünk és a világ csaknem minden nemzete közt teremtett érdekközösség gazdasági politikánk további helyes irányithatása, nem különben a tudomány, művészet és irodalom terén kivánatos kölcsönhatás feltételezik és követelik, hogy a nehéz munka és áldozatok árán kivivott nemzetgazdasági előnyeinket, tudományos működésünk vivmányait és művészeti alkotásaink teljességét, a küszöbön álló párisi nemzetközi kiállitáson is érvényesitsük és az ujabb összeköttetések

megteremtésére kinálkozó alkalmat lehetőleg kiaknázzuk; alkalmat kell szolgáltatnunk a külföldnek hazai viszonyaink beható tanulmányozására, állami életünket, tudományos, művészeti és irodalmi működésünket más nemzeteké mellé kell állitanunk, hogy azoknak figyelmét megragadva saját önbizalmunkat is növeljük.

Az országnak a nemzetközi versenyben leendő méltó bemutatása tehát jelentős nagy nemzeti feladat, de sikeresen csak az összes tényezők buzgó közreműködésével oldható meg és bizalommal elvárom, hogy a t. akadémia mint az ország tudományos fejlődésének előmozditására első sorban hivatott testület a kormányt szándékba vett céljának elérésében támogatni fogja.

Az 1900. évi párisi kiállitás magyar osztályának szervezési munkálatai már megindultak, a kiállitási ügyek intézésére a t. akadémia tudomása szerint, elnökletem alatt országos bizottságot alakitottam, a részletes programm kidolgozására csoportbizottságokat szerveztem és a kiállitás ügyeinek végrehajtásával valamint a magyar korona országainak a párisi kiállításon leendő képviseletével Lukács Béla v. b. t. t. országgyülési képviselő urat biztam meg.

Az általános érdekü felvilágositásokat az 1900. évi párisi nemzetközi kiállitás idecsatolt szervezeti szabályzata foglalja magában, a részletesebb útmutatásokat a kiállitási kormánybiztosság készséggel megadja; viszont felkérem a t. akadémiát, hogy a kormánybiztos ur ez irányú megkereséseinek megfelelni s őt a kiállitás magyar osztályainak minél méltóbb bemutatásában hazafias buzgalommal támogatni sziveskedjék.

Azt hiszem a t. akadémia is meggyőződött arról, hogy Magyarországnak az 1900. évi párisi nemzetközi kiállitáson leendő méltó bemutatása állami létünk és szellemi fejlettségünk követelményét képezi és első sorban a t. akadémia van hivatva a kiállitás várható hatásának mérlegelésére. A kiállitás csoportbeosztása a legkiválóbb franczia irók és tudósok véleménye alapján állittatott össze, minden érdekkel számolva, bő tért engedve a tudományos kutatás anyagainak, a művészet és irodalom termékeinek és alkotásainak.

Különös érdeket kölcsönöz a kiállitásnak annak genetikus elrendezése; bemutatásra kerülnek az egyes termelvényekkel közvetlen kapcsolatban az előállitási eszközök, a felszerelések és az egész gyártási folyamat; minden nemzet termelési ágazatok szerint sorozott közös csarnokokban állit ki s tisztán kimutathatók lesznek az egyes eszméknek a külömböző nemzetekre gyakorolt befolyása. Kulturális szempontból tehát kiválóan tanulságos, uj és meglepő mozzanatok felmerülése várható.

Találkozni fog ezenkivül a nyugat egész kulturája a kelet minden kincsével; bemutatásra kerül az egész világ gazdasági haladása, a szellemi munkának minden megnyilatkozása.

Magyarországnak helyét méltóan kell elfoglalnia a kiállitásban; felkérem a t. akadémiát hogy a kiállitás ügyét hazafias lelkesedéssel felkarolva a magyar társadalom tudományos, müvészi és irodalmi köreinek érdeklődését ezen felhivásomnak széles körben való terjesztése által is felkelteni sziveskedjék, buzgólkodjék szóval és tettel a mellett, hogy tudományos vivmányaink, müvészi alkotásaink s irodalmi termékeink minél tökéletesebb bemutatása által kidomborodjék az ország szellemi fejlettsége, hogy mindenki tehetségének és szorgalmának legjavát állitsa ki, ugy, hogy bebizonyithassuk, miszerint haladásunknál és müveltségünknél fogva a nyugati államok kulturáját a kelet kapuja előtt méltóan képviseljük és nemzeti önállóságunkból erőt meritve a századok küzdelmeiben saját jellegünket s egyéniségünket megőrizni képesek voltunk.

Budapest, 1897. évi julius 17.

Bánffy

Érk. 1897. július 31.

2 m.

456. 82.
1897

A szervezeti szabályzatot
és csoportbeosztási füzet
et átvettem:
Budapest, 1897. jul. 31.
A. Hellebrand

A Pesti Magy. Kereskedelmi Bank

nagyérdemű Igazgatóságához.

Budapesten.

1892. ápr. 7-iki kelt alapító

levelében a K. T. Akadémiánál a

közgazd. és pénzügyi tudományok körében

magyar művelőinek támogatására

5000 frtnyi alapítványt méltóztatott

tenni.

A jutalom először az ez évi

nagygyűlésen adatott ki ~~és pedig~~

~~ítéletileg~~ ~~jelentés~~ ~~Vadnay~~ Károly

Vadnay Sándor, helyi érdemű vezetőtanárunk

tol pedig munkájának ítéltetett

oda.

Minthogy az alapítványt az alapító

Társaság Ezekel, Ésemen az esedékessé

vált 1000, azaz egyezer forint a K. T.

Akadémia pénztárnálnál (: M. Fővárosi

Takarékpénztár :) befizettem.

Kivonat hűtlen

Budapest, 1897. jul. 27.

Főtitkár

M. Földhitelintézet,

Budapest.

H 55. 5. kr.

1897

idemellékelt

A M. T. Ak. Nyomda

június 31. S. a. értel-

mében a Pesti Magyar

Kereskedelmi Bank Rötelezve

van minden őtödik

Oktoberben, t. m.: 1897-

ben, 1902-ben, 1907-ben

még továbbá 1000, azaz

egyezer forintot be-

fizetni.

Kérem a M. t. Ak.

e követelését nyilván

tartani és a határ-

idők lejártával neve-

zett intézetet az befize-

tésre felszólítani.

megjegyzem, hogy a

mai napon ily felszólí-

tást intézetem már

ahoz. az 1897-ben

esedékes 1000 frt kel.

Tekintve.

kiválló tisztelettel.

VII/27.

1897.

Fővárosi közmunkák tanácsa.

5-39/897.

A

magyar királyi tudományos academia

Magyarországi Tanácsának!

Budapesten

Van szerencsénk a fővárosi közmunkák tanácsa 1896 évi működéséről szóló hivatalos jelentés 1 példányát tiszteletteljel megküldeni.

Budapest 1897 julius hó 19-én

Baumgarten Nándor
alelnök

Kirchner
miniszteri tanácsos

Érk. 1897. július 24.

IV-jelentés.

452. IV.

1897.

A jelentést átvettem:
1897 július 24.
Hellebrand

Érk. 1897. júl. 27.

mellékl.

454. sz.

1897.

Széchenyi szobor
Stúrlapi czikkek

Sopron 897 26/7

Méltóságos Úr!

Sikerült a „Sopron" czimü lapnak azon példányait, mellyek a „Széchenyi" szobor leleplezésére vonatkoznak, az egyes elárusítóktól megszerezni. —

A lapokat keresztkötés alatt együdejüleg postára adtam.–

Az ezzel járó költség olly csekély, hogy arról szólloni nem érdemes.–

A midőn mindenkori szives érintkezéséről hálásan emlékszem meg, további szivességébe magamat ajánlva maradok

Méltóságodusk

tisztelője
Guzmics Lajos

Tekintetes Akadémia!

Van szerencsém jelenteni, hogy ezen megbízatásomnak folyó hó 18-án eleget tettem a M. T. Akadémiát Torockó-Szent-Györgyön néhai Brassai Sámuel szülöttsége házának emléktáblája felavatásakor. A Márki Sándornak ezúttal tartott beszédét az ünnepség leírásával együtt a „Kolozsvár" c. lap júl. hó.-i száma hozván, azt kiadóval mellékelem. A közben a M. T. Akadémiára inkább felköszöntője a Márki egy Torockó-Szent-György-re irányuló áldozatában Viszonozta.

A „Kiküldés" megbízatásának fogadja a Tek. Akadémia őszinte köszönetét.

Kolozsvár, 1897. júl. 20.

Dr. Szádeczky Lajos
Dr. Márki Sándor

Érk. 1897. július 23.

451. ix.

1897.

Brassai
emlékkönyv

Márki Sándor
és
Szádeczky Lajos
július 18-án

B.
2a

A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztertől.
2766. eln. szám.

Felkérem a tud. akadémiát, hogy az 1896. julius hó 29-én 2671. sz. a. kelt leiratom. mell a párisi „Commission des échanges internationaux" által a tud. akadémia részére megküldött munkákról tértivevényt kiállitani és aláirva hozzám póstafordultával megküldeni szives kedjék.

Budapest, 1897. évi julius hó 16-án.

A minister meghagyásából:

Wolcsó

osztálytanácsos,
elnöki titkár.

A magyar tudományos akadémiának.

Érk. 1897. július 23.

450 sz.

1897.

A nagymélt. vallás- és közokt. m. kir. miniszterium.

Budapest.

A. évi július hó 16-án kelt, 2766 eln. sz. nagybecsü átiratára Rosnetein van szerencsém tudomásul, hogy a Comptoir des échanges internationaux nevü könyvkülönnemüvére vonatkozó feritoenyt, cégjegyzéknek és postatakarékpénztárunk tanusága szerint amely f. évi április hó 27-én 257 sz. alatt történt bejegyzés folytán Budapesten 1897 jul. 23. kivalo tisztelettel

főtitkár.

450 sz.

1897.

BUDAPEST SZÉKES FŐVÁROS

TANÁCSA.

28975 szám.
1897 - VII.
27145 szám.
1897 - VII

A Magyar Tudományos Akadémia
tekintetes Elnökségének

Budapesten.

Midőn a „Ferencz József koronázási jubileumi díj" ez. alapítvány díjainak oda ítélése tekintetében javaslattételre hivatott bizottságok megalakítása tárgyában, mai napon felvett átirata alatt kelt határozatunk egy példányát megküldjük, egyúttal felkérjük a tekintetes Elnökséget, hogy miután a tudományos osztályra vonatkozó bizottságba az alapítványi okirat értelmében a Magyar Tudományos Akadémia részéről 3 (három) tag kiküldendő ki, tényleg azonban az ez irányú megkeresésbe becsúszott leírási hiba folytán eddigelé csak két tag küldetett ki, pótlólag a harmadik tagot is mielőbb megnevezni szíveskedjék.

Budapest, székes fővárosi Tanácsának 1897 évi július hó 2 napján tartott üléséből.

Ez az ügy el volt intézve
és az ügyet el kell intézni
a 355 szám alatt jegyzett
az illető jegyzőkönyv
kivonattal

Haberhauer
h. polgármester

o: Ferenc

Nyomtatv. minta. sz. 668. — [illegible]
g. h.

Érk. 1897. július 22.

1 m.

449. sz.

1897

449. sz.

1897.

Budapest székes főváros
Tekint. Tanácsához.
Budapest.

Tovatkozólag
f. évi július hó 2-diki
kelet beérkezett átiratára
jelentem van értesítve,
hogy a „Ferenc József Ko
ronázási jubileum-díj"
bizottságába a H. T. tt.
Eichy tnt. f. tagot (ak
I-ső- Pauler Gy. r. tagot
(:lakik Lánchíd-u. 2.:) s II-ik=
ső Thun Károly r. tagot (:lak.
Ilkovics-körút 4.:) a III. osz
tály elnökét kiküldöttem.
ke.

Budapest 1897. jul. 22.

főjegyző

28975 szám.
1897-VII.

27145 szám.
1897-VII

Tárgy: A Ferencz József koronázási jubileum-díj" cz. alapítvány tudományos, szépirodalmi és zenészeti szakok illető díjainak odaítélése tekintetében javaslattételre hivatott bizottságok megalakítása.

Jkr.

A tanács a Magyar Tudományos Akadémiának, a Kisfaludy Társaságnak, az Országos Magy. Kir. Zeneakadémiának és a Nemzeti Színháznak a Ferencz József koronázási jubileum-díj cz. alapítvány tudományos, szépirodalmi és zenészeti szakok illető díjainak odaítélése tekintetében javaslattételre hivatott bizottságokba tagok kiküldésére vonatkozó bejelentéseik tudomásul vevén, ehhez képest a jelzett bizottságokat a következő képen alakítja meg:

I. A tudományos szakok illetőleg:

1., A Magyar Tudományos Akadémia részéről: Pauler Gyula és Thaln Károly urak.

2., A széles fővárosi törvényhatósági bizottságának tagjai közül: Dr. Csiky Kálmán és Dr. Havass Rezső urak.

II. A szépirodalmi szakok illetőleg:

1., A Magyar Tudományos Akadémia részéről: Zichy Antal ur.

2., A Kisfaludy-Társaság részéről Gyulay Pál és Beöthy Zsolt urak.

3., A széles fővárosi törvényhatósági bizottságának tagjai közül Dr. Heltai Ferenc és Dr. Polnai Lajos urak.

/.

Nyomtatv. minta sz. 2220.
8. h.
Pesti könyvnyomda-részvény-társaság.

28975 szám.
1897-VII.

27145 szám.
1897-VII

Tárgy: A „Ferencz József koronázási jubileum-díj" cz. alapítvány tudományos, szépirodalmi és zenészeti szakok illető díjainak odaítélése tekintetében javaslattételre hivatott bizottságok megalakítása.

Határozat.

A tanács a Magyar Tudományos Akadémiának, a Kisfaludy Társaságnak, az Országos Magy. Kir. Zeneakadémiának és a Nemzeti Színháznak a Ferencz József koronázási jubileum-díj cz. alapítvány tudományos, szépirodalmi és zenészeti szakok illető díjainak odaítélése tekintetében javaslattételre hivatott bizottságokba tagok kiküldésére vonatkozó beérkezett jelentéseik tudomásul vevén, ehhez képest a jelzett bizottságokat a következő képen alakítja meg:

I. A tudományos szakok illetőleg:

1., A Magyar Tudományos Akadémia részéről: Paulet Gyula és Thaln Károly urak.

2., A cs. kir. udvari törvényhatósági bizottságának tagjai közül: Dr. Csiky Kálmán és Dr. Havass Rezső urak.

II. A szépirodalmi szakok illetőleg:

1., A Magyar Tudományos Akadémia részéről:

III. A szenészeti szakosz illetőleg:

1., Az Orsz. Magyy. Kir. Zeneakademia részéről: Mihalovich Ödön, Herzfeld Viktor és Thomán István urak.-

2. A Nemzeti Színház részéről: Hubay Jenő és Tomka István urak.

3., A székes fővárosi törvényhatósági bizottságának tagjai közül: Brogyányi Mihály és dr. Rozsavölgyi Manó urak.

Felkéri tehát a tanács a nevezett urakat, hogy a bizottságok ülésein és működésében részt venni szíveskedjenek.

Megjegyzendő, hogy az alapítványi okirat értelmében a jelen bizottságok a tudományos, valamint a szépirodalmi szakosz illetőleg három-három évenkint, a szenészeti szakosz illetőleg pedig két évenkint uj-ra alakítandók, továbbá, hogy minden egyik bizottság maga válassza elnökét és állapítsa meg elnöklési módozatait.

Egyidejüleg tekintettel arra, hogy az alapítványi okirat értelmében a tudományos szakra vonatkozó bizottságba a Magyar Tudományos Akadémia részéről 3 (három) tag küldendő ki, míg ez azonban ez ideig csak két tag küldetett ki, átiratban felkéretik a most nevezett intézet B. ülésének, hogy pótlólag a harmadik tagot is a kivel a szóban forgó bizottság kiegészítendő lesz megnevezni szíveskedjék.

Miről a megalakított bizottságok tagjai, továbbá a Oliosfalusi-Társaság elnöksége, az Orsz. Magyar Kir. Zeneakademia és a Nemzeti Színház igazgatóságai, végül a kan. VII. ügyosztály

felszeren, a Magyar Tudományos Akademia elnök-
sége pedig akkraibag értesíttetnek. –
Budapesten, székes főváros Tanácsának 1897.
évi julius hó 2 napján tartott ülésében. –

28975 szám.
1897-VII.
27145 szám.
1897-VII

[illegible]
h. polgármester

A Magyar Tudományos
Akademia tkr. Elnöksé-
gének.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1897. július 17

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába
Szily Kálmán úr által
287 o. é. frt 64 kr., azaz: Kettőszáznyolcvanhét frt 64 kr.
befizettetett és
a Magyar Tud. Akkademia
számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája.

446.
1897.

Eladott Könyvekért 1897. június
hóban befolyt

287 ft. 64 kr. a pénztárhoz
átvételtik.

Budapest, 1897. július 17.

446. K.

B97

9112 al.
1897

A
magyar tudományos Akadémia
Tekintetes titkári hivatalának

Budapest.

Folyóirat f. évi június 12-én 379/1897 sz.
megkeresésére értesítem arról,
hogy a Csanádvármegyei monog-
raphiájára megajánlott összeg
utolsó részletéből 1000 frtot a ma-
gyar tudományos Akadémia
pénztárába a mai napon fel-
küldtem.

Makón 1897 évi július 12-én

Mórica
aligazgató.

9112 al.
1897

A
magyar tudományos Akadémia
Tekintetes titkári hivatalának

Budapest.

Vonatkozással f. évi június 12-én 379/897 sz.
megkeresésére értesítem arról,
hogy a Csanádvármegyei monog-
raphiájára megajánlott összeg
utolsó részletéből 1000 frtot a ma-
gyar tudományos Akadémia
pénztárába a mai napon fel-
küldtem.

Makón 1897 évi július 12-én

Mórica
aligazgató.

Érk. 1897. július 16

445. sz.

1897.

9112 al
1897

A
magyar tudományos
akadémia Történeti
bizottsága irodalmának

Budapest

37527 szám

A M. Tudományos Akadémia által
a m. kir. Testőrség Könyvtárának gyara
pítására felajánlott és hozzám megkül
dött Könyvecskének átvételéről szóló ér
mesítésem alatt igazolom, hogy kultusz
tárcza a M. Tudom. Akadémiának
ez ügyben ingyen bocsátott szives kész
ségéért őszinte köszönetem kifejezé
sét.

Budapesten 1897. junius 24-én
A miniszter helyett

államtitkár

/.

A m. Tud. Akadémia Titkárságának
Budapesten

Érk. 1897. július 14.

Ln.

1

Festőnek
koronéle

444. 92.

1897

2.6

Az elismervényt átvettem
1897. jul. 14. -ikén

Méltóságos Főtitkár Ur!

Van szerencsém kivető tisztelettel nagybecsű tudomására hozni hogy több műfordítással rendelkezem; műfordításaim többnyire a történelem és philosophia köréből valók. Tudva azt hogy különösen ez utóbbi irányban irodalmunk nagyon lassan halad, bátorságot nélkem pótolni e követelő művek lefordításával:

Moore: Science of Laingage
Bacon. Essays.

Ezeken kívül fordítás alatt vannak:

The Life and Letters of Macaulay by G.O. Travelyan.
de Montaigne. Essais de et correspondance.
Edit Ch. Louandre.

Ezek mind igen értékes művek s bár remélhetem hogy a tud. Akadémia elfogadtatik kiadni s a szerény munkást némi jutalomban részesíteni: utasítani rendelni fogom s a jövő hónapban szerencsés fogok a fordításokat átadni.

Nagyon kevés erők szárnyra kitik ilyen művek átültetésével foglalkoznak; én erőlet szeretném ki magamnak, hogy a világirodalom legnagyobb elmékkel irodalmunkban megismertessem. S nem csekély fáradságomért, csekélyke elismerést s jutalmat óhajtok.

S hogy erőket mennyire érdemlem még: ez arra hivatottak megfogják bírálni. Tehát, mélkóztatnék nekem tudatni, hogy mire számíthatok említett művek lefordításával.

Magam kegyes figyelmébe ajánlva maradtam a.

Méltóságos Főtitkár urnak hű

Cserépfalu (Borsod m.) 897. VII/VII.

n. p. Bogács.

alázatos tisztelettel:
Kohn Károly.
B. Nagy Kálmán

Válasz esetében 15 kr. ára bélyeg beérkezése mellékelni.

Érk. 1897. július 13.

442. ü.

1897.

Válaszment
1897 július 17

3773/97.

A Magy. Tudományos Akadémia
Természettudományi Osztályának.

Budapest

Folyó évi julius hó 20-án kelt 441/97.
megtisztelő leirat folytán megkapta-
tom felszólítást, hogy a folyó évi augusz-
tus hó 2-ára Szt.-Pétervárott meg-
tartandó nemzetközi geologiai Congres-
susra a M. Tud. Akadémiát illető
örömmel tudomásul vevén a Congres-
sus elnökét és ügyvezető Titkárát a Congres-
sus elnökét és ügyvezető Titkárát a Congres-
sus elnökét és ügyvezető Titkárát

2894. eln. szám.

N a g y m é l t ó s á g ú E l n ö k Ú r .

Folyó évi július hó 10-én 2799/eln. sz.a. kelt leiratomra van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni, hogy a szent-pétervári nemzetközi geologia congresszuson leendő képviseltetés tárgyában becses válaszát velem mielőbb közölni méltóztassék.-

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.-

Budapest, 1897. július hó 17-én.

Wlassics

Nagyméltóságú

B á r ó E ö t v ö s L o r á n d Úrnak,

a Magyar Tudományos Akadémia Elnökének,

B u d a p e s t e n.

367.02.

A magyar tudományos Akadémia
Történelmi Társulatának
Helyben

T. C. Julius hó 17-ei t. cs. átiratában ez
ekhez csatolva volt mellékelt / alatti ide
zárása mellett van szerencsém közölni, hogy
a Budapesten nemrég tartott geologiai congres-
sus az eddigi megállapodásról szerint
Böckh János miniszt. osztálytanácsos,
a m. kir. földtani intézet igazgatója fogja
az intézetet képviselni.
A m. kir. földtani intézet igazgatósága.
Budapest, 1897 januárius 19.
Szabó József

Böckh János
miniszt. osztálytanácsos,
igazgató:

441. M.

1897.

Tisztelt Tagtársam!

A vallás- s Közokt. m. kir. miniszter úr f. évi julius hó 10-dikán kelt, 2799 szám alatti átiratával tudósított a M. T. Akadémiát, hogy a St-Péterváron f. évi augusztus hó 2-dikán tartandó nemzetközi geologiai congressusra képviseletének magát.

Szerencsém van t. tagtársamat felkérni, hogy a congressuson, a M. kir. földtani intézet képviseletében megjelenvén, egyszersmind a M. T. Akadémia képviseletét is elvállalni és erről a congressus elnökét St-Péterváron értesíteni méltóztatnék.

Budapest, 1897. julius 20.

Kivált tisztelettel.

Cserg
főigazgató.

— Eltűnt in negligentiabus —

Ng. Böckh János úrnak,
a M. T. Akad. l. tagjának.

2799 eln. szám.

Szentpétervárott folyó évi augusztus hó 2-ik felében egy nemzetközi geologiai congresszus fog megtartatni, a melyre a hazai tudományos világ képviselői is részvételre felhivattak.-

Minthogy a császári és királyi külügyminister úrtól nyert értesülés szerint Ausztria részéről - hasonló felhivásra - számos egyén fog e congresszuson részt venni, és felette kivánatos, hogy hazánk e tekintetben hátra ne maradjon és illőképpen képviselve legyen - annál is inkább mert tavaly számos orosz tudós hazai congresszusainkon részt vett.-

Van szerencsém az elnökséget tisztelettel felkérni, hogy ezen congresszuson egy-két tag kiküldetése által részt venni és eziránti válaszát velem mielőbb közölni szivesked jék.-

Budapest, 1897. július hó 10-én.

A minister helyett:

Zichy

államtitkár.

A m. kir. tudományos akadémia elnökségének,

Budapesten.

E1-97. VII. 11

441.

441. Kr.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

A. évi julius hó 10-é
Kelt 2799 szám alatt beér-
átiratában szerencsém
van tiszteletteljesen érte-
síteni, hogy a M. Tud. Akadémiát a szent-
pétervári nemzetk. geolo-
giai congressuson Böckh
János min. o. kir. tanácsosjá-
a M. Kir. földtani intézet
igazgatója és a M. T. Ak.
lev. tagja fogja képvi-
selni.

Fogadja stb.

Budapest, 1897. julius 20.

Elnök és megbízásából

Szily

főtitkár

Breslau 7-7-97

Der magyarischen Akademie
der Wissenschaften

spreche ich meinen
aufrichtigen Dank
aus für die gütigst Ü-
bersendung des Juni-
heftes der Nyelvtudo-
mányi Közlemények.
Ich bitte dieselben verspä-
teten Dank damit ent-
schuldigen zu wollen,
dass ich Wochenlang
abwesend war.

Ehrerbietigst

Heinrich Winkler
Breslau
Neudorfstrasse 34

7. VII. 09

439

PROGRAMA

para el concurso que, en cumplimiento del legado que DON FRANCISCO MARTORELL Y PEÑA hizo á la ciudad de Barcelona, abre el Excmo. Ayuntamiento Constitucional de la misma, bajo las bases siguientes:

1.ª

Se concederá un premio de *veinte mil pesetas* á la mejor obra original de Arqueología española que se presente en este concurso, si lo mereciere, á juicio del Jurado que se nombre.

2.ª

El expresado premio será adjudicado en el día 23 de Abril del año 1902, festividad de San Jorge, patrón de Cataluña.

3.ª

Se admitirán obras impresas ó manuscritas y de autores españoles ó extranjeros; terminando el plazo para la presentación en la Secretaría de este Ayuntamiento, el día 23 de Octubre de 1901, á las doce de la mañana.

4.ª

Podrá estar escrita la obra que se presente en el concurso, en los idiomas latino, castellano, catalán, francés, italiano ó portugués.

5.ª

La obra deberá presentarse anónima con un lema que corresponda al sobre de un pliego cerrado que deberá acompañarse, conteniendo el nombre y domicilio del autor.

6.ª

Serán jueces ó censores en este concurso cinco personas idóneas, que elegirá este Ayuntamiento; y será su Presidente honorario el Alcalde Presidente de la misma Corporación.

7.ª

El día 23 de Octubre de 1901, á las doce de la mañana, se constituirá la Comisión especial nombrada para llevar á cabo el legado de D. Francisco Martorell y Peña, bajo la presidencia del Excmo. Sr. Alcalde, y procederá desde luego á levantar acta de todas las obras que se hubieren presentado, y al nombramiento del Jurado, ó sea, de los cinco censores ó jueces de este concurso.

8.ª

El autor de la obra, á quien se hubiese adjudicado el premio, deberá publicarla dentro del término de dos años, contaderos desde la fecha de la adjudicación de aquél, debiendo entregar cinco ejemplares á la Corporación municipal. Si no estuviera escrita en castellano, deberá traducirla á este idioma para dicha publicación.

En el caso de que el autor de la obra no diere cumplimiento á las dos prescripciones que preceden, podrá el Ayuntamiento publicarla y traducirla á costas de la misma Corporación, reservándose los derechos de propiedad de la obra premiada, los cuales en caso contrario corresponderán al Autor.

Barcelona 17 Mayo 1897.

P. A. del Excmo. Ayuntamiento.
El Secretario,
José Gómez del Castillo.

El Alcalde Constitucional,
José M.ª Nadal.

8101—Henrich y C.ª—Barcelona

3928/97.

A közös külügyminister m. f. évi 25992 sz. alatti rendeletéből értesültem arról, hogy Barcelona városa 20.000 pesetás pályázatot hirdetett egy, a spanyol archaeologiát tárgyaló munkára.

A pályamunkák Kézirátban, avagy nyomtatva, legkésőbb 1901. évi október 23-ának déli 12 óráig küldendők be, Barcelona város Tanácsának (Községtanácsának).

A pályázat eredményét 1902. évi április hó 23-án fogja elbírálni az e célra kiküldött „szakértő" bizottság.

2. Miről pedig a pályázati feltételek szerint, a díjon nemcsak spanyol-, de idegen munkák is pályázhatnak, a feltételeket magában foglaló programm két példányát idemellékelve megküldöm a M. Akadémiának, Irodalmi- és saját kabinetjében leendő felhasználás végett.

Budapesten, 1897. évi julius 3-án

A miniszter meghagyásából

Könyöki

miniszteri tanácsos.

A M. Tud. Akadémiának

Budapesten

3928/97.

A közös külügyminister m. f. évi 25992/97. számú rendeletéből értesültem arról, hogy Barcelona városa 20.000 pesetás pályázatot hirdetett egy, a spanyol archaeologiát tárgyaló munkára.

A pályamunkák Kézirában, avagy nyomtatva, legkésőbb 1901. évi Október 23-ának déli 12 óráig küldendők be, Barcelona város Ayuntamientojának (Községtanácsának).

A pályázat eredményét 1902. évi April hó 23-án fogja elbírálni az e célra kiküldött „szakértő" bizottság.

2./ Miről pedig a pályázati feltételek szerint, a díjra nemcsak spanyol –, de idegen munkák is pályázhatnak, a feltételeket magában foglaló programm két példányát ide mellékelve megküldöm a M. Akadémiának, hogy azokat a saját hatáskörében levő felhajtásra nézve.

Budapesten, 1897. évi julius 3-án

A miniszter megbízásából

Környeyből

miniszteri tanácsos.

A M. Tud. Akadémiának

Budapesten

K.

Ei. 97. XII. 9

4938

Barcelonai
főkonzulátus

Az V. osztály 4937 szám. iratához.

Értesítjük az Arch.
Bizományi Irodalmi
Intézetet

Kiadtuk a II. osztály
mai határozatából kifolyólag.

Budapest 97. X. 26

Stein
f. t. titkár

Az arch. Irodalmi Int. 9. évi nov. 9-iki
Karton ülésében tudomásul
vette.

E. M. K. E.

Szám *374*—1897.

Felhivás.

Az E. M. K. E. igazgató-választmányának f. évi junius hó 30-án tartott ülése elhatározta, hogy mozgalmat indit *Bethlen Gábor grófj*, az E. M. K. E. első elnöke emlékének az egyesület kolozsvári palotája előtti parkban szoborművel megörökitése végett. Az ügy végrehajtásával a directoriumot bizta meg.

Fölöslegesnek tartván az eszme és czél hazafias fontosságát bővebben indokolni: felhivjuk ezennel az ország közönségét, hogy a czél javára nyujtandó adományát Kolozsvárra, Merza Lajos E. M. K. E. főpénztároshoz küldeni szíveskedjék.

Honfiui üdvözlettel

Kolozsvárt, 1897. jun. 30-án.

Az Emke igazgató-választmánya nevében:

Bartha Miklós,
alelnök.

Gróf Béldi Ákos,
alelnök.

Horváth Gyula,
alelnök.

Gróf Kuun Géza,
alelnök.

Gróf Teleki Domokos,
alelnök.

Biró Béla,
dir. tag.

Gróf Kornis Viktor,
dir. tag.

Deáky Albert,
dir. tag.

Merza Lajos,
főpénztáros.

Sándor József,
t. alelnök-főtitkár.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Balogh Károly,
jegyző.

Dr. Csernátoni Gyula,
jegyző

Eöry Ernő,
jegyző.

Fekete N. Béla,
jegyző.

Gáspár János,
jegyző.

Gajszágó Manó,
jogtanácsos.

Haller Rezső,
jogtanácsos.

Rádl Ödön,
jogtanácsos.

Reményi Antal,
jogtanácsos.

Gyárfás Benedek,
számvizsgáló.

Dr. Sárkány Lajos,
számvizsgáló.

☛ *Gyüjtőiv a 3-ik oldalon.*

N Gombos F. Kolozsv.

Ev1. 97. III. 6

433

An die löbl. Direction
des k. u. k. Militär-Geographischen
Instituts
Wien

Zufolge der heute erfolgten
Revision imprimire ich sämmt-
liche Karte zur Topographie
des Comitats Csanád. Ich ersuche
auf der rechten Seite (: rechts im
fortlaufenden Rand :) mit einem
Centimeter größeren Rand
zu lassen, damit die Karte
vor der Titelblatt einfachheft
werden könne. Es jedoch diese
Arbeit schon in Angriff ge-
nommen ist, wolle sein löbl.
Direction ihr Bestreben
dahin richten, die Karte zusammen-
zu haben bis zum 15 October
d. J. beendigen zu können. Sollten
bis dahin einige Karte (nicht ver-
tig gehoben werden können,
bleiben die Expedition zu gut
Theilen, zu 400, sobald sie
zu haben. u. zudem an das
General-Secretariat der
Ung. Acad. d. Wiss. portofrei
besorgen zu lassen.

Indem ich Ein löbl. Direc-
tion bestens bitte
zu ihr Gefälligkeiten zu gen-
genst starkes u. gutes Papier
für Correcturen zu verlan-
gen ist und Ungarn
die Schulbuchhandlung, welche die
vorfälligen u. nöthigen
Modelle einsendung der Karte
Einer löbl. Direction sämmt-
meine Dank entgegenstatten.
und zeichne

Hochachtungsvoll

Budapest, am 29. Jul. 1877.

Dr Borovszky

A ma kapott revisio alapjáw, a
3729. sz. a. készülő Csanád vármegye térképét
ezennel imprimálom.

Tölkérem, hog a jobb oldalon (: new
heraldikailag értve :) 1 cmmel nagyob margót
hagni méltóztassék, hog a térképet a
címlap elé lehessen ragasztani.

Minthog a munka befürése, melyhez
e térkép mellékelendő, már kezdetét vette,
méltóztassék a térkép nyomtatását azonnal
munkába venni és legkésőbb okt. 5-ikéig
elkészitésén bevégezni. Ha addig az összes levo-
rások elkészitése lehetetlen volna, mél-
tóztassék elég 400 példányt talán
két csapatban expediálni, elébb 400
példányt, azután 420 példányt, mindkét
esetben a M. Tud. Akadémia főtitkári
hivatalához portomentesen címezve.

Midőn még fölkérem, hogy a
levonatokhoz elég erős és jóminőségű papi-
rost használni, méltóztassék, megragadom
az alkalmat, hogy a térkép gondos és
ízléses kiállításáért köszönetemet nyilvá-
nítsam.

A másolat annak idején elvárva,
vagyok hochachtungsvoll

Budapest, 1897. szept. 29.

Bs.

432
/
897.

432/897.

An die löbl. Direction
des k. u. k. Militär-Geographischen
Instituts
zu
Wien

Hivatkozással a 1. Igazgatóságnak
№ 3729. V. C. átiratára, ~~kiséretében~~
~~megküldött~~ melynek kiséretében a meg-
rendelt térkép két próbanyomatát meg-
küldeni méltóztatott, értesítem arra
nézve, hogy a végleges nyomás előtt
a kikorrigált térképből még egy
lenyomatot kapnék, a melyet annak
visszajuttatása mellett kikorrigálva
erek egyik példányát kikorrigálva
(i. m. mit Bleistift)
a kikorrigált térképből még egy
lenyomatot kapnék, a melyet annak
visszajuttatása mellett kikorrigálva
a 1. Igazgatósághoz, hogy a térkép
jobboldali sarkán a katonai földrajzi
impriméknek.

Egyúttal arra kérelmet intézem

./.

Ehrenfreund auf Ihre gefällige Zuschrift Z. 3729. V. C. in Betreff Zusendung mir der Probedruck der bezeichneten Karte zugekommen, beehre ich mich, dieselben mit ergebenster Bemerkung zurückzustellen, dass ich Ihrer mir gefälligst gestatteten Weisung zufolge die Correctur der Karte nicht vorgenommen habe, sondern dieselbe unmittelbar an die k. ung. Steindruckerei in Budapest zur Correctur und Abdruck übersendet habe, wohin auch die diesbezügliche Correspondenz zu richten sein wird.

Mit dem Bemerken, dass die Correctur der Karte von Herrn Ludw. Löcsey unter der Leitung „A Kisfaludy-Társaság" in Pest 1886 ausgeführt wurde, von dem löbl. Institute aber die fertigen Exemplare zu beziehen sind,

Zeichne ich mich löbl. Institute

Ergebenster

Budapest, am 17. Sept. 1897.

F. wohlbest die Signatur gütigst einsehen ergebenst Bonsa Sigmund.

~~mutatom~~ arra, hogy ~~a~~ emü a Magy. Tud.

L tekintettel a ~~tárgyaláros magyar oldalra~~ intézet

Címét L— az odajegyzett szöveg szerint —

magyarul (: s nem németül :) signálni

méltóztassék. E részben bátor vagyok

Lóczy Lajos „A kínai birodalom"

~~Térképe~~ 1886-ban megjelent térképére

hivatkozni, melyen a katonai földrajzi

(magyar szöveg aláírásával)

intézetből Került ki

~~mint készítő és sokszorosító~~

~~intézet magyar czégjelzést alkalmazott.~~

Kiv. tiszt.

Budapest, 1897. szept. 17.

DBS.

hogy ennek a Magy. Tud. Akadémia megbízásából készült

l'l
olvasóra

eg steinat —

signálni

vagok

dalom"

térképére

i földrajzi

skorosiio

Kalmarott.

epl. 17.

BS.

K. und k. militär-geographisches Institut.

ad № 3729 V. C.

An

die löbliche ungar. Akademie
der Wissenschaften

in

Budapest.

Wien, am 14. September 1897.

1 Rolle

Mit Beziehung auf das Schreiben vom 14. Juli l. J. ad № 432, werden im Anschlusse 2 Probedrucke und 1 Original der bestellten Karte übersendet.

In Dienstverhinderung
des Instituts-Directors

3. A keresztnélküli falvak (: o jelzéssel :) 5c betűkkel vannak.

4. A pusztak vagy határrészek, melyeknek neve után mindenütt kis p. betű áll, ugyanaron rovat 6c vagy 7c betűkkel, volnának feltüntetendők (: ferde irással :)

5. Végül a fojók és vizek neve általában cursiv fajta betükkel vandók, természetesen a betük alakjával is jelezven esek, vagy kisebb voltát.

Midőn végül

Egyébként Egyebekben mindent a t. Igazgatóság tapasztalt belátására bizva, a kérve, hogy részemre correcturai küldeni szíveskedjenek, vagyok kitünő tisztelettel

Budapest, 1897. jul. 15.

Kedves Károlyom!

Csak itthon vettem észre, hog az iráspróbákat „feltünteto" ivet visszakivánjak. Rá van jegyezve. Még üres art mellékelni.

Egyúttal kérlek légy üres ujságpapirosképen még rá jegyezni az bécsi levélre:

„A kettős kereszttel ellátott

./.

helységek (: ☥ :) nevét lehetne talán

ugyanaron rovat (: 1. i. 1: 200000 :)

4a gew. betűkkel jelezni, hog így

kissé változatosabb legyen a térkép

szövege.* A kastélyt feltüntető helységek

(: ◇ :) nevének jelzésére pedig alkalmas"

nak látszanék a 4b gew. írás."

Rocsáss meg, hog a kapufélfánál

sem hagyok Neked nyugtot.

Üdvözöl szerető barátod

Samu

Folge Ihres gefl. Schreibens vom 12 ds Zl. 3729 V. C.
ersuche ich die löbliche Leitung die seine mitfolgende Karte in Farbdruck herstellen zu lassen in 820 Exemplaren die Kostenlegung zu wollen.

~~Zu bemerken wäre noch, daß~~ die einzelnen Lagerungsverhältnisse auf der Karte selbst zu viel Zeit in Anspruch nehmen würde, betreffs der Schreibart etc. wäre Folgendes zu bemerken:

1.) die Lage der Karte durch Breitengrade und Längengrade zu bestimmen, wie in der Schreibweise 1: 200000, und

3a

Irgan.

T. Igazgatóság!

T. ho 12-én 3729. V. C. szám alatt kelt érvén értesítésére szolgáljon, hogy az ide zárt térképet munkába venni és 820 példányban f. é. szept. közepére el" készíteni méltóztassék.

A küldött irásmintára T. nézve T. általában szolgáljanak útmutatásul a következők:

1. A térképen Versaliákkal megkülönböztetett várak és városok az irásminta 1: 200,000 rovatában megjelölt 3a betükkel tüntetendők fel.

2. A kerettel ellátott fal" vak (: plébániák :) ugyanott gen. betükkel vándok. 4c

T. magán a térképen az egyenlőre való megjelölések sok időt kívánnak ~~szerintek~~

2.) dem Inhalt der Karte durch Buchstaben entsprechenden Farben u. Striche in der Schriftweise 1: 200000, mit der 3a bezeichneten Buchstaben zu Irgan.

T. mindhogy

2 dem Inhalt gemäss durch Buchstaben Farben u. Striche mit der Bezeichnung: wie der Schrift etwa 4c. gen.

T
F ♁ jelzettel

K. u. k. militär-geographisches Institut

ad № 3729 V.C.

Das mit Zuschrift № 3729 V.C. vom 12. d. M. retournierte Buch wird hier dringend benöthigt.

Ich ersuche um gefällige ehebaldige Hersendung desselben.

Wien, am 24. Juli 1897.

Für den Director [illegible]

Correspondenz-Karte.

An

Seiner Hochwohlg. Dr. S. Borovszky

Nur für die Adresse

Kanzlei-Director der ung. Akademie der Wissenschaften

in Budapest.

Mit Bezug auf Ihre gefällige Zuschrift (vom 1. Sept. No 3729) ddto 12 July ersuche ich die Löbliche Direktion, mir auf postwendend ein Correctur Exemplar der Karte von Comitat Csanád vor dem endgültigen Druck gefälligst übersenden zu wollen.

1897. Sept. 10.

K. und k. militär-geographisches Institut.

№ 3729 V. Q.

Seiner
Hochwohlgeboren dem Herrn
Dr. I. Borovszky
Kanzlei-Director der ung. Akademie d. Wissenschaften
in
Budapest.

Wien, am 12. Juli 1897.

Auf das Schreiben № 432 vom 5. d. M. beehre ich mich mitzutheilen, dass 820 Exemplare der qu. minsten Karte 250 fl. kosten würden, und dass dieselbe bis Mitte September l. J. geliefert werden könnte.

1 Beilage
1 Beilage

Vor Beginn der Arbeit deren Herstellung bis Mitte Juli eingelangen müsste, wären um entsprechenden Originale etwa mittels Karte und Verbesserung die Schriften und Größe der Ortsnamen etc. näher zu bezeichnen und sich zu diesem Zwecke das ungefähre Schriftmuster zu erbitten.

An die löbl. Direction des k.k.

Militär-Geographischen Institut

Wien

VIII. Landesgerichts-

Strasse 7

A M. Tud. Akadémia megbizásából

készülő „Csanád vármegye története" czimü

munkához történeti térképet óhajtanek

mellékelni, melynek megconstruált eredetijét

szerencsém van ide csatolva átküldeni.

Tölkérem a 1. Igazgatóságot, méltóztas-

ék e térképet ugyanoly nagyságban, mint

az eredeti, 820 példányban lithographiai

uton előállittatni. A kiadásra

Minthogy e térkép a Generalkarte

im Massstabe 1:300,000 utáni van

másolva, a hosszúsági és szélességi

beosztás is innen vehető át. Mindazáltal

a vonalakat nem szükség kihúzni;

elég, ha csak a keretben alkalmazandó

számok jelölik majd a hosszúságot és

szélességet.

A térképen a régi vármegye

határa kármingpiros színnel tüntetendő

fel; a szöveg maga (: ü. m.

In den Index sind all jene Orte, welche mir der Revision vorkommen, aufgenommen. Übrigens verbleibt mir vor dem endgiltigen Druck die allenfallsige Correctur.

Für löbl. Direction mich zu gefälligen Verfügung stehend, verbleibe

Hochachtungsvoll

± Ebben egészemmel a hátul látható indexben kijelöltem azon helységeket, melyek a térképen is fel vannak tüntetve. Egészíteni, mielőtt a végleges nyomásra kerülne az ív, mindenesetre kérnék előbb correcturát.

a folyók, tavak, helységek stb.) feltüntetendő volna.

Az elkészítés ideje f. é. szeptember 15-ike.

~~Nagyon lekötelezne a t. Igazgatóság~~

~~ha~~

A munka egy példányát, melyhez a II. kötethez lesz mellékelendő a róla forgó térkép, ~~ide csatolva~~ szerencsém van egyidejüleg felküldeni.±

Nagyon lekötelezne a t. Igazgatóság, ha tájékoztatásul közölni szíveskednék, mennyit tesznek majd a térkép előállítási költségei.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1897. júl. 5.

„Tekintetes Országgyűlés!"

Veress Endre urnak „Oppeln és Ratibor vidéke Erdély történetében" cz. értekezését azzal a jelentéssel van szerencsém a Tekintetes Országgyűlés utasítása szerint felolvasás végett megküldeni, hogy felolvasására nem vállalkozhatom.

Kiváló tisztelettel

Dr. Ronay Gyula.

l. tag.

A M. Tud. Akadémia Tekintetes II osztálya-nak

Budapesten.

430

1897

Tek.

Kormány Elnök

Ő Excja

Jelen jelentés végett:

Jelentkezési-e az akadémiában?

megbízottak

Kérjük ezt is megjegyezni

Pauerbach

főtanácsos.

Tisztelettel alólirottnak az előterjesztés felolvastatása ellen észrevétele nincsen.

Buda 1897 május 19.

Dr Bonnaimé

E. M. K. E.

Szám *374*—1897.

Felhivás.

Az E. M. K. E. igazgató-választmányának f. évi junius hó 30-án tartott ülése elhatározta, hogy mozgalmat indit *Bethlen Gábor gróf*, az E. M. K. E. első elnöke emlékének az egyesület kolozsvári palotája előtti parkban szoborművel megörökitése végett. Az ügy végrehajtásával a directoriumot bizta meg.

Fölöslegesnek tartván az eszme és czél hazafias fontosságát bővebben indokolni: felhivjuk ezennel az ország közönségét, hogy a czél javára nyujtandó adományát Kolozsvárra, Merza Lajos E. M. K. E. főpénztároshoz küldeni szíveskedjék.

Honfiui üdvözlettel

Kolozsvárt, 1897. jun. 30-án.

Az Emke igazgató-választmánya nevében:

Bartha Miklós,
alelnök.

Gróf Béldi Ákos,
alelnök.

Horváth Gyula,
alelnök.

Gróf Kuun Géza,
alelnök

Gróf Teleki Domokos,
alelnök.

Biró Béla,
dir. tag.

Gróf Kornis Viktor,
dir. tag.

Deáky Albert,
dir. tag.

Merza Lajos,
főpénztáros.

Sándor József,
t. alelnök-főtitkár.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Balogh Károly,
jegyző.

Dr. Csernátoni Gyula,
jegyző

Eöry Ernő,
jegyző.

Fekete N. Béla,
jegyző.

Gáspár János,
jegyző.

Gajságó Manó,
jogtanácsos.

Haller Rezső,
jogtanácsos.

Rádl Ödön,
jogtanácsos.

Reményi Antal,
jogtanácsos.

Gyárfás Benedek,
számvizsgáló.

Dr. Sárkány Lajos,
számvizsgáló.

☛ *Gyüjtőiv a 3-ik oldalon.*

N Gombos F. Kolozsv.

Ed. 97 VII . 4

429

Epistole
Petkha Sabor
srobraia

Magyar Királyi Akademiai Történelmi
Osztályának!

Utólagosan tudomásomra vévén egy összehasonlító
tanulmányt a felső magyarországi mundart és Beszterbánya vidékének megtekintését is. E végből
legyen szabad egy októberig érvényes vasúti
jegy kiváltását másodosztályon
1. A Kassa – oderbergi vasutra Kassa
Oderberg is visszafelé
2. A rimaszombati vasutak rimaszombati
3 A miskolczi vasutra is Lucska Beszterczére is visszafelé.
utazásra Teglás Béla rajzoló
részére is Kérem Kegyelmes
Uramtól kérelemmel
Pest 1897 junius 30

alázatos szolgája,
Teglás Gábor

Ev1. 97. VII. 2

428

Kerdés inkább
Teljesarthe, hogy sok
van e mező ahol
nincs igazolás

Tekintetes magyar tudományos Akadémia!

A nemzeti köztudat már régen tisztában van azzal, a mit egyesek még mindig kutatnak, hogy nemzetünk nagy költője Petőfi, az 1849-ki julius 31-iki segesvári csatában elesett - nevetlen hősök közöt alussza sirri álmát.—

Ebben a tudatban alakult 1867-ben egy bizott-ság, azzal a kitüzött czéllal, hogy a nagy költő emlé-két, láthatóy jellel megörökíti - s' 30-ik évi fáradozásá-nak eredménye az, hogy sirhelyét, hól a csatában elesettek pihennek - emlékkel jelölhette meg - s' a sege-vári várban, annak a csatatérre nézőy pontján, a nagy költőnek sikerült érczszobrát felállithatta.—

E műemlékek leleplezési ünnepe a csata évy-fordulóy napján, a f. évi julius 31-én fog megtartatni, s' hitünk és nemzetünk szerint országos jellegü lesz. — Annak kell lennie, mert Petőfi nem csak a miénk, de az egész országé - sőt az egész vi-lágé, s' midőn elvesztése felett könnyeket hullatunk,

/.

./.

midőn czukkét hazafias kegyelettel megörökíteni óhajtjuk, a kegyeletes ünnepen részt venni, a kegyelet nyilvánításából részt kérni – joga van az országnak minden hazafiasan gondolkozó polgárának. –

Ilyen gondolatok által vezéreltetve, az ünnepet valóban méltó és országos ünneppé tenni óhajtva, mély tisztelettel kérjük a tekintetes tudományos

Akadémiát,

miszerint a f. évi julius 31én megtartandó ünnepet nagyobbszabású megjelenése által emelni s'e czélból körünkben megjelenni kegyeskedjék. –

Az ünnepély programmjának egy példányát tisztelettel mellékeljük. –

Hazafias tisztelettel lévén

a tekintetes magyar tudományos akadémiának

alázatos szolgái:

Szegszárd, 1897. junius 14én

A szegszárdi Szt. Ferenczrendi végrehajtó bizottság nevében:

Bethlen Gábor
elnök

Balázs Imre
titkár

427.
1897.

Tek. Bíróság!

A M. Tud. Akad. a l. b. ügyében

folyó évi június 14-diki
Kelt becses átiratát, mely
lyel az Akadémiát a tegesvári Petőfi-ércszobor
leleplezési
felavatásán ünnepére meg-
hívni méltóztatott
Köszönettel vette az Akadémia és Szalai Pál ft. tag urat
őtet az I. osztály küldé,
ezúttal, hogy az ünnepen
képviselje.

Budapest, 1897. július 9
Hazafias üdvözlettel

Szily
főtitkár

Petőfi

427. sz.

1897.

26

július 31-én
Szalai Pál
ut.

427
c. m. t. v.

426/97 Bánh

Nagyságos Úr!

Tisztelettel felkérem, méltóztassék országos ünnepélyünk emelésére odamüködni, hogy a meghivásunkhoz mellékelt ünnepély rendzében a Magyar-Tud. Akadémia alkalmi beszéddel közremüködzék.

Az ünnepély rendzének megállapithatása végett az

/.

esetleges Közremüködést szíveskedjék julius 11-ig velem tudatni.

Teljes tisztelettel:

Toroczkó Szt. György. 897. jun. 30.

Thorolczkay Lajos
bizottság elnöke.

Meghivás.

Kicsiny községünk unitarius papi lakásában szü-
letett tudos dr. **Brassai Sámuel** 1797 ev junius 15-én.
Szellemének az akkoriakéra, a mely születésének ide
csillant fel nemzetünk fejlödésének majd egy századát vi-
lágitotta be; humanizmus és az igazság fénye mellett
kutatva tudást, — szeretet és áldozatkészség erejének
láng ja mellett terjesztve tudást. — A tudomány min-
den ágának tudosa és tanitoja, — minden tudósok és
tanitók örege volt; — majd egy századnak igazságban
és haladásában neveléje. — A természet titkait ölát-
ta legélesebben, ismerte legjobban. — A magyar tudomá-
nyos szellemnek legtöbb tiszteletet és dicsőséget ő szer-
zett az ország és Europa határain messze túl. —

Községünk lakói hazafiságtól és egy dicső, nemes
és hasznu élet munkásságának tiszteletétől felbuzdulva
dr. **Brassai Sámuel** születési házát emléktáb-
vel jelöli meg, — ennek ünnepélyes leleplezését f. év
julius 15-én rendezi.

Tudos dr. Brassai Sámuel születési emlék-
táblájának leleplezése Magyarországon, — a nemzet
fejlödésére áldozta százéves életének minden tevékeny-
ségét, nagyelmejének minden tudását — hova a mélto-
an országos és nemzeti ünnepet kell legyen. —

Ezen magasztos célból a rendező bizottság az ün-
nepélyre tisztelettel meghivja a Magyar Tud. Akadémiát.

Torockó Szt. György 1897 junius 20.

Thorotzkay Lajos
bizottsági elnök

5.

Érkezés gyorsvonattal Tordára reggeli 8 órakor, Tordáról kocsin érkezés Torockóvalgyörgyre délelőtt 11 órakor.

Ünnepély rendje:

Ünnepi ima az unitárius templomban.
Emlékkő lelepleztése ünnepi beszédekkel.
Ünnepi közebéd.
Torockói népviselet bemutatása.

Kocsi szükséglet, közebéden részvétel a birtokosok ügyében Thorotzkay Lajos Torockóvalgyörgyön, postahivatalig julius 11-ig mulhatlanul bejelentendő. Közebéd czenélkül fizetendő,- Kocsik dija rendes árban lesz megszabva.

Él. 97. VII. 2

426

1 db melléklet

Tárgy: Thoroczky Lajosnak, hogy az Akad. Értesítő a Történelmi = Irodalmi = Régészeti Szakcikkek és Tárcák tagok fogyasztási kiegészítő részére

1897. jul. 12.

107. fr.

Kérelem.

A **SÜMEG és VIDÉKE** szép és kegyeletes eszmét penditett meg, melynek kivitele társadalmunk kötelessége.

Midőn Kisfaludy Sándornak, a mi halhatatlan költőnknek a sümegi temetőben szobrot emeltek, elválasztották őt imádott hitvesétől, SZEGEDY ROZÁLIÁTÓL. Pedig a költő végső akarata volt, hogy egymás mellett aludják örök álmukat.

Hódoljunk a költő óhajának és egyesitsük őket ujra, oltárt emelve ama nő kegyeletének, ki lantot adott Himfi költőjének kezébe, melyen oly fájón sirt a kesergő — és oly édesen enyelgett a boldog szerelem.

A társadalom nemeskeblüségéhez fordulunk kérő szózatunkkal:

Adakozzunk!

Járuljon kiki filléreivel a magasztos és szent czél megvalósitásához s juttassa adományát Darnay Kálmánhoz, Sümegre.

Sümegen, 1897. junius 16-án.

DARNAY KAJETÁNNÉ
a vörös-kereszt-egyesület elnöke.

SZÉKELY GUSZTÁVNÉ
a jótékony nőegyesület elnöke.

EPSTEIN VILMOSNÉ
az izr. nőegyesület elnöke.

Dr. LUKONICH GÁBOR
a kaszinó elnöke.

DARNAY KÁLMÁN.
a »Sümeg és Vidéke« munkatársa.

ÉLES KÁROLY.
a »Sümeg és Vidéke« szerkesztője.

Gyüjtő: .....

Folyó szám	Az adományozó neve	Lakhelye	frt	kr.

Et. 97. VII. 3

425

Gyöngyösi
Stegasch Rozalia
emlékére

A közoktatásügyi mennis
terhez ment a kutatási
engedélyt kérő alivis
313 n. május 19-
97
mi május 17 és kep-
tuk tehát itt nem
hevert, megsürgetési
nem lehet a mi
mistert.

Budapest, 1897. júl. 1.

Tekintetes főtitkári Hivatal!

Tisztelettel kérem. méltóztassék Dr. Veress Endre főreáliskolai tanár úr részére, ki a történelmi bizottság megbízásából legközelebb Galliciába és Oroszországba utazik levéltári kutatások czéljából, franczia-magyar nyelvű ajánló levelet, a szokott formában kiállítani, melyet ő e hó 8-ika táján átvehetne.

Továbbá kérem a mellékelt, részére szóló utalványnak beiktatás és aláirás után hozzám leendő juttatását, hogy neki e hó 8-án kézbesíthessem.

Végül kérném megsürgetését a varsói állami levéltárbeli kutatási engedély elintézésének, melyre nézve még május hó folyamán volt szerencsém a tört. bizottság nevében a tek. főtitkári hivatalhoz megkeresést intézni.

Kiváló tisztelettel

Fejérpataky Mátyás
a tört. biz. előadója

Érk. 97. VII. 3

424.

az utolvány és az
ajánló levél
tegyen atelyhez
hétfőn.

verfahren

BUDAI KÖNYVTÁR-EGYESÜLET
HELYISÉGE:
a II. ker. Toldy Ferencz-utczai iskola.

99. szám.
1897

A Magyar Tudományos Akadémia
tekintetes Elnökségének
Budapesten.

A tekintetes Elnökségnek m. év december 24-én 741. szám alatt kelt levelében biztosított arra nemes áldozatkészségért, hogy az akadémia régibb kiadványait, habár díjtalanul nem is, de tetemes kedvezménnyel hajlandó könyvtárunk számára átengedni, egyesületünk legutóbb tartott vál. ülésében kifolyólag hálás köszönettel nyugtázunk. Könyvtári hivatalunk a beszerzésre kijelölt könyvek jegyzékét legközelebb fogja összeállítani, miután arra a tek. Elnökségnek megküldeni szerencsénk lesz.

Legyen szabad azonban ez alkalommal azt a kérést intézni a tek. Elnökséghez, hogy legalább rendes évi kiadványait és az Akadémia kiadásában és támogatásában megjelenő folyóiratok egy-egy példányát könyvtárunk számára díjtalanul megküldeni szíveskedjék, melyet, mint tudomásunk van, más közművelődési intézmények is élveznek.

Kérjük, hogy ezen kérésünk elbírálását ne az iskolák és könyvtárakra általában alkalmazni szokott eljárás alá foglalni méltóztassék, mivel tudjuk, hogy ily messze menő kedvezmény harmadik valamennyi intézetünk és könyvtárunkra nem vonatkozik.

Könyvtárunk arra van, hogy legszélesebb körökben tudományos művelődésünk fokozására hasznos szolgálatokat tegyen, mindaddig, míg könyvtárunk a közkönyvtárrá fejlődni ki, mindeddig nem tud-

delkezik annak anyagi erkölcsökkel, melyek által a reá váró fontos feladatainak valóban megfelelhessen. Minden magasabb támogatás nélkül, fillérei csakis a társadalom nemes áldozatkészségéből nőnek.

Természetes, intézményünk nehezen szerzett fillérei be nem kívánatos megterhelésére szükséges összegeket fordítani nem volna képes s így könyvtárunk, mely nagyrészt ajándékozásokból 30 évi alatt is már 10,000 kötetnél többet tartalmaz, az Akadémia legújabb becses kiadványait és folyóiratait minden dij nélkülözni kénytelenülne.

Legyen szabad kimondanom, hogy a tek. Elnökség kellőleg méltányolva ezen kérésünk indokait, melyekre csakis intézményünk iránti kötelező gondoskodás, erőnk teljesztlen nívonalának fentartása vezetett, ebbeli kérésünk a tek. Elnökségnél visszautasítást nem talál.

Kiváló tisztelettel

a Budai Könyvtár-egyesület

elnök.

427

/97

Valami ekkénti-
tetten s alairá-
vegett az deák-
nadró csomagba
lenne elmenekülh
dott -

427/97.

Méltóságos Uram!

Ne méltóztassál rossz néven venni,
hogy mindig tapasztalt
jóindulatod alapján e
kérvényünket kegyeidbe a-
jánlani merészkedem.
Nagy tisztelettel
alázatos szolgád
Sz. jun. 19
Gombaferenc

Másolat

a M. T. Akadémia III. osztályának 1897. június hó 21.-én tartott zárt ülésén felvett jegyzőkönyvből.

4. Szily Kálmán r. t. előterjeszti azon levelet, melyet a Gauss – Bolyai levelezés ügyében Schmidt Ferenez építész úrnak írt, valamint a nevezett úr válaszát.

Az osztály készséggel vállalkozik e levelezés kiadására, és a módozatoknak Schmidt Ferenez úrral egyetértőleg történendő megállapítására végett Szily és Konkoly r. tagokat küldi ki.

A másolat hiteléül

Konkoly

Wolfgang Bolyai

AZ ERDÉLYRÉSZI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET

MÉLY GYÁSSZAL ÉS HAZAFIAS BÁNATTAL TUDATJA, HOGY

GRÓF BETHLEN GÁBOR

AZ **EMKÉNEK** MEGALAPÍTÁSÁTÓL FOGVA ÖNFELÁLDOZÓ S FÁRADHATLAN ELNÖKE

F. ÉV JUNIUS HÓ 25-ÉN D. U. 7 ÓRAKOR KERESDI KASTÉLYÁBAN RÖVID SZENVEDÉS UTÁN MEGHALT.

PÓTOLHATATLAN A VESZTESÉG, MELY AZ EMKÉT HALÁLÁVAL SUJTOTTA.

AZ **EMKE** VOLT AZ Ő CSALÁDJA: AZ Ő NEMZETI LELKESEDÉSE, VAS AKARATTAL TEREMTŐ EREJE VOLT AZ EMKÉNEK VEZÉRCSILLAGA.

Ő A MI HALOTTUNK!

TEMETÉSE »**KERESDEN**« FOLYÓ ÉV JUNIUS 27-ÉN, VASÁRNAP D. U. 2 ÓRAKOR LESZ, MELYRE A NEMZETNEK MINDEN HŰ FIÁT, AZ EGYESÜLET MINDEN TAGJÁT MEGHIVJA AZ EMKE.

KOLOZSVÁRT, 1897. JUNIUS 26-ÁN.

ÁLDÁS EMLÉKÉRE!

NY. GOMBOS F. KOLOZSVÁRT.

97 1897 poł

1 – 22.

1. – 22 ig

Jelentés

a „Péczely-féle pályázatról.

A „Péczely-pályázatra" – ~~Debrecen~~ Valamely hazai város közegészségének fokozása – egyelőre pályamű érkezett, annak sem sikerült feladatát megoldania. A mellett hogy e helyzetet egyszerűen kimondva ezen nyers munkáját a mű ismerete nélkül, tehát anyagában sem ismerő elegyet a pályázat közönségének, amennyiben pusztán csak a kassai város közegészségére vonatkozó részletei 44. oldalnyi gyűjtőlle össze és tanulmányba a pályázat alapjául az illető város közegészség-viszonyainak megismerését kívánta. Tagadhatatlan nyers hogy a részletes anyag, mely e munkában össze van gyűjtve és csoportosítva is nem igen sikeres, de feldolgozottsággal, nem tekinthető a kívánt megoldásának. Az előbbi a jutalmat nem tartja kiérdemlettnek.

J
Bíró B
Tlo.

Jelentés

a „Lukács Krisztinaféle" pályázatról.

A „Lukács Krisztinaféle" ~~bejött~~ folyóvizű pályakérdés: „Kívánatik az ujabb ismeretelmi elméletek kritikai ismertetése Kanttól kezdve" két pályamunka jutalmaztatott. Az I. számú, melynek jeligéje „Primus est sapientiae gradus Nb" két részből áll. Az egyikben szerző az ismeretelmélet feladatát, főproblémáit és a maga álláspontját jelzi; a másikban ezen álláspontról bírálja az egyes elméleteket. Fejtegetéseiben minutiöse és komoly behatolás és éleslátással található, hogy az elméletek álláspontjaikkal szemben igazságos legyen, s a maga álláspontját minél világosabban kidomborítsa, „de kelló" eredményre nem vezetett főképp a sok ellenmondás miatt, a melybe szerző gondolatában keveredik és álláspontjának lelkelmiatt a melyből

principiumok tanával annyira ellentétbe áll, hogy pedig pszichikai és erőtani hypothesisekkel semmiképp sem indokolható, a tárgyi bizonyítékról is pedig a „csőrök tüneteki" physiologiai magyarázatáról", a tárgyi-[redacted] tudományi Helmholtzot, du Bois Reymondot, Cotrel, Wundtot, Baint, Spencert: álláspontját a komoly gondolkodás előtt semmiképen sem tudja igazolni. Az osztály a feladatot ki nem adásai jogosnak.

C1

Választások:

Első kapus nyáltartók: "Szilassi Dezső" 31-8

Der. kapcsolat az 1) alatt említett kijelölésekből:

1) Bokor Tünde. 23 + 15 mérkőz.
2) Mónika Viktor. 33 - 6 nyert

Nyáltartók: Csiky Kálmán. 19 - 22 mérk.

A B) alatt említett kijelölésekből:

1) Tárnay Endre. 19 - 20 mérk.
2) Tarnóczi Károly 26-10 nyert
3) Kendey Tamás 12 - 19 mérk.

Nyílt Bajnokság: Horák Ferenc. 7 - 24.
Wosinszky Mór. 20 - 11

Ezen kijelölés valószínű, hogy Csiky Endre kapus helyett Kendey fog.

Jelentés

a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank" jutalomdíjáról.

A pesti magyar Kereskedelmi Bank jubileumán az utolsó öt év alatt magyar nyelven nyomtatásban megjelent, a közgazdasági élettel vagy a pénzügyi gazdálkodással gyakorlati fontossággal bíró tőkéjét kitevő tudományos készülettel dolgozó – vagy ily mű kiírásában a hazai közgazdasági és pénzügyi ~~gazdálkodás~~ ~~gyakorlati kérdéseket~~ ismeretek előbbre vitelében főmunkát végző irodalmi termékek pályáztak. A bíráló bizottság, mely az előadóról felvett kikötések kiegészítése mellett az 1892 - 1896 évek alatt megjelent öt ily irodalmi műveket, gondosan és alaposan mérlegelte és véleményét és részletes indokolását azon javaslattal járult az elnökség elé, hogy – kitüntetés 1000 forintnyi jutalmat: Dobriecky Sámuel „Helyi erőkből vasutaink alapítása, építése és üzelete" című jeligéjű munkájának ~~jeligéjére~~ szavazza meg, mint amely nemcsak nagy tudományos készültséggel, gyakorlati tapasztalatokkal és tapintattal, bőbeszédű, kiterjedt napról napra önálló adatgyűjtés alapján készült, de a pályázati feltételeknek is legjobban megfelel. Ha elnök a jutalmat: Dobriecky Sámuel említett munkájának kérem kiadni.

Jelentés

az I. M. áll. Bizosító-társaság gálgyázatáról.

Az „évi" ill. áll. Biz. Tár. gálgyáratán a „A mezei munkásviszonyok hazánkban" — két jálgyumuta eátvesz. Az 2. jámi s „A munkának gazdasági jelentőségéről ill. Albert" jeligével ellátott dolgozat még je- jasaban sárgyalja a bírálók. A II. jámi jeligéje: Prova fapiendis regibus mensam. Könyvjelzőjén Eötvös József egyenesét mű mutatja eátvesztésében is. Ez egyik indokai, a másik indokát Lechner utan halad. Az egyik indok (I.) strajkjában állapít, mely a viszonyoknak a jámokban való viszonylagosságát tartani. Jelentésében nem is fekel kivételénül a jelentőt kérdésre; hogy a „munkásviszonyokat hazánkban" oldja meg, nem a „mezei munkás kérdése." A másik (II.) munka inkább közgazdasági természetű, mert jámékosan kezeli — mint mondja — a kérdést általában és csak ill. az hazánkra magyarázatát. Ez a munka arra fogyatkozásban jam- vel, hogy tárgyát, tehát mozgó általánosságban a „talp" mozgás kérdését, gyakorlatban nagyon is határos módon tárgyalja a kérdést.

Jelentés

a „Bükk-László-féle ~~alapból kitűzött~~ pályázatról.

A m. t. akadémia 1890-ben megbízást adott Acsády Ignác lev. tagnak, hogy a Bükk László-féle alapítványból kitűzendő történeti munkák pályakérdését: „Magyarország három részre oszlásának történetét" írja meg. „Szerző" alapszavú műveknek feladásának, s a pályázók köre közti jeligés levelek felbontásának ügyében az akadémiának 1891. évi ~~ápril~~ április 6-án tartott ülésében a történelmi osztály javaslatára a következő határozat hozatott: A pályázat hirdetésében a program pontjai közül az „Előadás" megnevezések törültessenek, s az előadási határidő tekintetében az 1892. és 1893. évekre kitűzött határidők ~~közül~~ közül az utóbbi állapíttassék meg. Minthogy a pályázat hirdetése a program pontjainak ily módosítása mellett is 1891. évben történt, a pályázat határideje 1893. évi ~~ápril~~ április 6-ára tűzetett ki. A pályázat feltételei ugyanazok maradtak, a mik voltak. Ezen határozat alapján a pályázat hirdetése a következő módon történt:

A m. t. akadémia 1890-ben megbízást adott Acsády Ignác lev. tagnak, hogy a Bükk László-féle alapítványból kitűzendő történeti munkák pályakérdését: „Magyarország három részre oszlásának történetét" írja meg. „Szerző" alapszavú műveknek feladásának, s a pályázók köre közti jeligés levelek felbontásának ügyében az akadémiának 1891. évi április 6-án tartott ülésében a történelmi osztály javaslatára a következő határozat hozatott: A pályázat hirdetésében a program pontjai közül az „Előadás" megnevezések törültessenek, s az előadási határidő tekintetében az 1892. és 1893. évekre kitűzött határidők közül az utóbbi állapíttassék meg. Minthogy a pályázat hirdetése a program pontjainak ily módosítása mellett is 1891. évben történt, a pályázat határideje 1893. évi április 6-ára tűzetett ki. A pályázat feltételei ugyanazok maradtak, a mik voltak. Ezen határozat alapján a pályázat hirdetése a következő módon történt:

A m. t. akadémia 1890-ben megbízást adott Acsády Ignác lev. tagnak, hogy a Bükk László-féle alapítványból kitűzendő történeti munkák pályakérdését: „Magyarország három részre oszlásának történetét" írja meg. „Szerző" alapszavú műveknek feladásának, s a pályázók köre közti jeligés levelek felbontásának ügyében az akadémiának 1891. évi április 6-án tartott ülésében a történelmi osztály javaslatára a következő határozat hozatott: A pályázat hirdetésében a program pontjai közül az „Előadás" megnevezések törültessenek, s az előadási határidő tekintetében az 1892. és 1893. évekre kitűzött határidők közül az utóbbi állapíttassék meg. Minthogy a pályázat hirdetése a program pontjainak ily módosítása mellett is 1891. évben történt, a pályázat határideje 1893. évi április 6-ára tűzetett ki. A pályázat feltételei ugyanazok maradtak, a mik voltak. Ezen határozat alapján a pályázat hirdetése a következő módon történt:

Pehit

Történelmi Osztály

A t. osztály által javaslattételre a Történelmi Bizottsághoz állított pályakérdéseket illetőleg a nevezett bizottság a következőkben teszi meg javaslatát.

1. A Karinszky-alapból.

Kívántatik magyar történelmi korrajz, melynek tárgyát szerző a XVI. vagy XVII. századból szabadon választhatja. A munka a kitűzött korszak társadalmi és politikai állapotait tüntesse fel mintegy 10 nyomtatott ívnyi terjedelemben.

Jutalma Karinszky Károly alapítványából 300 frt.

Határnap: 1898. december 31.

A jutalom csak önálló becsű műnek ítélhető oda.

A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, de ha azt egy év alatt ki nem adja, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

2. gr. Vigyázó-féle alapból.

Kívántatik a magyar jobbágyság története 1514-től Mária Teréziá koráig.

Jutalma az ifj. tajári Vigyázó Sándor emlékére tett alapítványból 600 frt.

Határnap: 1899. szeptember 30.

A jutalom csak önálló becsű műnek ítélhető oda. A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, a ki köteles egy év alatt kiadni művét, ha ezt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

3. A Vitéz-alapítványból

Adassék elő az állandó magyar hadsereg felállításának története III. Károly korában.

Jutalma a Vitéz-alapítványból 40 arany.

Határnap: 1899. szeptember 30.

A jutalom csak önálló becsű műnek ítélhető oda.

A jutalmazott munkát a szerző egy év alatt tartozik kiadni; ha ezt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

4. Bük László-féle alapítványból.

(Nyílt pályázat)

Adassék elő Erdély története a nemzeti fejedelmek alatt tekintettel a művelődés történetére.

Jutalma a Bük László féle alapítványból 1000 frt.

A munka tervrajza, ezekkel valamely kidolgozott fejezet kíséretében, 1897. decz. 31-ig küldendő be.

A legjobb tervrajz megbízást kap. A jutalom, kedvező bírálat esetén, csak a kész munkának adatik ki.

5. A Forster-Scitovszky alapítványra.

A Scitovszky János herczegprimás emlékére Forster Gyulától tett alapítvány kamatjaiban a Történelmi Bizottság Beke Antal gyulafehérvári kanonokot javasolja részesíteni, jeladatául tevén, hogy az erdélyi egyház történetére vonatkozólag a római levéltárakban kutatásokat eszközöljön és az eredmény felől annak idején a M. T. Akadémiának jelentést tegyen.

Kelt a Tört. Bizottság 1897. január hó 27. és apr. 30-án tartott ülésében.

Fejérpataky László
elnök

Szilágyi Sándor
előadó

Pécs

1.

Fejtse ki pályázó, mily társadalmi és gazdasági okok idézték elő hazánk duna jobb parti részének némely vidékén a születések feltünő csökkenését, s mely intézkedésekkel lehetne a bajt megorvosolni?

Jutalma az Első Magyar Általános Biztosító-társaság alapjából 500 forint.

Határnap 1898. szeptember hó 30.

A jutalom csak önálló tudományos becscsel biró munkának adatik ki.

A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, de ha azt egy év alatt ki nem adja, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

2.

Fejtse ki pályázó, alkalmazható-e sikerrel a járadék-birtokok rendszere hazai viszonyaink között?

Jutalma az Ullmann-féle alapitványból 360 forint aranyban.

Határnap 1898. szeptember hó 30.

A pályadij csak abszolut becsü munkának itéltetik oda.

A jutalmazott munkát szerzője kiadni tartozik; ha azt egy év leforgása alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

154. fv. II. oszt.
97

A nemzetgazdasági és statisztikai bizottsághoz.

A m. kir. Akadémia II. osztálya.

Van szerencsém a bizottságnak f. évi április hó 8-án tartott ülésében formulázott kérdő pályakérdésre, tisztelettel megküldeni.

Pest, 20/IV 1897

Fenyes
bizottsági előadó

III.

Nemzetgazdasági pályakérdések.

Nagyrágói Bauer Imre akadémiai kir. tanár

Tekintetes Történelmi Osztály!

Tisztelettel alulirott azzal az alázatos kérelemmel járul a M. Tud. Akadémia tekintetes Történelmi Osztálya elé, hogy kegyeskedjék folyamodványát, melyet alulirott a Vallás- és Közoktatásügyi Minister Ur Ő Nagyméltóságához előterjesztés végett intézett, az illetékes forumhoz pártolólag felterjeszteni.

Több évek munkáját fordítottam annak az irónak a kiadására, kinek müve egy részét uj recensióban mellékelten a Minister Úrhoz czímzett folyamodványom mellé, mégis jól tudom, hogy nem vagyok illetékes munkám jelentőségét magam kiemelni, rámutatni arra, hogy mi vagy mennyi benne új?

Folyamodványomban, melyhez tavaly elutasitottak, hangsúlyoztam már, hogy családos ember vagyok, kinek birony lelki energiájába kerül 1200 ft fizetés mellett a fővárosban tudományt is ápolni. Most sem hangsúlyozhatok egyebet! Legyen kegyes a tek. Történelmi Osztály arra, hogy pártolólag terjeszsze fel kérelmemet, megcsóválni azt, nyomatékot adni neki.

Különben pedig engedje el nekem szíves, hogy kérelmemet egyéb okokkal is támogatni próbáljam, – nem mintha az emlitett okot elegendőnek tartanám, hanem mert igen nehezemre esnék a saját személyemről oly autokritikát mondani, melyről azt vélném, hogy kérelmem teljesítéséhez vezetendene.

Igy folyamodványom sorsát tehát a tek. Történelmi Osztály kezeibe téve le ismételve kérem kegyes pártolását, miként arra is kérem, fogadja annak kijelentését, hogy

kiváló tisztelettel vagyok kegyes szolgája

Budapest, 1897. március hó 23-da

Dr Vári Rezső

az I. ker. m. kir. áll. főgymnasium rendes tanára.

A m. tud. Akadémia

tekintetes Történelmi Osztályának

Budapesten

146. ju-897

Dr Vári Rezső
(Lakik II. ker. Krisztina-körút 33. sz.a)

tisztelettelje, kérvénye,

melylyel az Osztálynak jdrul, kérve, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úrhoz intézett, mell. folyam odvadt pártolólag kegyeskedjék föterjeszteni.

2 db. mell.

Kelt, Pesten, I. o. Váli u.
Kalman u. 19/b.

A

MAGYAR NEMZETI MUSEUM

ÁLLATTANI OSZTÁLYA

BUDAPEST.

Méltóságos osztálytitkár úr!

A Természetrajzi füzetek 1896 évi folyamának utolsó füzete még októberhavában kiadatott. Az 1897 évfolyam első kettős füzete, mintegy 14-15 ívben, két színes és négy színezetlen táblával s Frivaldszky János an.. tolyt arcképével 1897 februárhó 1-én fog megjelenni. A dolgo.. zatok már ki vannak szedve s csak a táblák nem készültek még el. E kettős füzet hozni fogja Richter Aladár tanár és franke Renő növénytani dolgozatait magyar és német nyelven, melyeket decz. hó 14-én Klein Gyula terjesztett elő az Akadémiában, dr. Dadaynak a tátrai tavak microscopikus faunájáról német nyel.. ven három ívnyi terjedelemben, melyet ő röviden novemberben terjesztett elő s végül Frivaldszky Jánosnak terjedelmes élet.. rajzát dr. Horváth Gézától, mely a januári ősgyűlésen lesz ívnyadban előadva.

Az 1897. évfolyam hátralevő két füzete számára csaknem készen van dr. Endr. Géza és dr. Daday J. értekezése 6 táblával az új-guineai microscopikus állatokról, dr. Horváth G. dolgozata a ceyloni és új-guineai Hemipteráról s másoké, melyek szintén az Akadémiában lesznek bemutatva.

Az 1895-ki év 560 ft deficittel zárodott dr. Daday J. monogra.. phiája miatt, mely egymaga 1330 ftba került. Ebből a mitől

1896. évben, daczára a füzetek terjedelmének (25 ív a rendes 12-14 ív helyett) s a drága színes táblának, mintegy 300 frtot törlesztettem, úgyhogy még 256 frt adósság maradt fenn ez 1897-ik évre.

A Természetrajzi füzetek ma több mint 130 példányban mennek szét három világrészbe. S mindén ténykedtem a folyóirat érdekes és érdekes voltát mindinkább emelni úgy terjedelemben, mint szép, színes rajzok által is – a mi Akadémiánknak is érdeke – nem veszi Méltóságod tőlem rossz néven, ha a tek. Akadémia által az osztály költségvetéséből tetszésemet engedélyezett 300 frtnyi rend. kivüli segélyt az 1897-ik évre is kérni bátorkodom.

Tisztelettel teljesen maradva Méltóságodnak

őszinte tisztelője

Budapesten, 1897. január hó 2-án

Mocsáry Sándor

1. (pót)
1897

1897. jan. 2.

A Magy. Tud. Akadémia építészeti bizottságának ülése 1897. február 1-jén.

Báró Eötvös Loránd akadémiai elnök úr elnöklete alatt jelen voltak:

Than Károly ig. t.
Szily Kálmán főtitkár,
Pecz Samu, építészeti tanácsadó,
Tónás Károly, gondnok mint jegyzőkönyvvezető.

1. Elnök úr Őkagyméltósága az ülést megnyitván, előterjeszti az Országos Képtár kormányzóságának bizottsági folyó évi január 30-án kelt és az akadémiai bérház III. és IV.-ik emeletének kibérlésére vonatkozólag, a történelmi képcsarnok és képmű-vészeti anyag czélgaira.

Mielőtt e kérdés tárgyalásába bocsátkoznék a bizottság, gondnok emlékezetébe hozza az igazg. tanácsnak egy, évekkel ezelőtt hozott elvi határozatát, mely szerint a bérházban, tekintettel annak gyönge alkatára, mindennemű bontás vagy falátfúrás kerülendő. ez okból mintegy hét évvel ezelőtt megtagadta az egyik lakó (: Kilényi Béla :) azon kérését, hogy lakásához, a komoházból, egy közfal átfúrása útján, egy ajtót csaloldhasson.

Az Igazg. Tanácsnak ezen elv kimondásánál főképp két körülmény

bírta: az egyik, hogy a csatorna-
rendszer átalakítása előtt majd
nem minden évben, néha két
ször is, elöntötte az árvíz a
bérház pincehelyiségeit; a
másik pedig a nyomdabeli gé-
pek folytonos zakatolása volt,
mely két körülmény a külön-
ben is nem nagyon lelkiisme-
retesen épült házat alapjában
megingatta.

Gondnok kéri a bizottsá-
got, hogy megnyugtatására és
felvilágosítása végett, ezen aggodalmai
jegyzőkönyvbe vételének és az
Igazgató Tanács elébe terjesz-
tésének.

A bizottság ezt, mielőtt nyi-
latkozna, elhatározza és az épít-
ügyi tanácsadó véleményének
meghallgatására után, a bérlet-
re vonatkozólag a következő fel-

hozzájárulását:

1.) A bérlet, illetőleg a bérbe ve-
endő helyiségek adaptatiójának
megkezdése előtt, f. évi május hó
első napjaiban, helyszíni szemle
alapján, az egyes helyiségek kályha-
tüzelőhely, fürdőszoba stb. beren-
dezéseit illetőleg leltár veendő
fel, a melyet egyfelől az Akadé-
mia építészeti tanácsadója és
gondnoka, másfelől az Orsz.
Képtártól erre nézve megbí-
zandó szakközegek fognak
aláírni.

2.) Az adaptatióról előzetesen
tervrajz készítendő, de a bérleti
idő alatt később is csupán oly át-
alakításoknak foganatosíthatók,

amelyekhez az Akadémia, épité-
szeti tanácsadójának véleménye
alapján, hozzájárul, válaszfa-
lak eltávolítására a III. emeleten csak
is az esetben engedélyeztetik meg, ha
a megfelelő válaszfalak a IV. eme-
leten is eltávolíttatnak.

3.) A majdani átalakítás, a
folyó év május hó első napjaiban
felveendő leltár s esetleg a kívánt
bi átalakítások alapján fog
megtörténni, kikötvén, hogy
a mostani magánlakások jó
állapotban fognak az Akadémia
rendelkezésére, a bérlet letelté-
vel, visszabocsátatni.

4.) Tekintetbe véve azt, hogy
a bérlet letelte után a lakások
egy nagy részre egy vagy két évig
is üresen maradhat, míg a mos-
tani lakókhoz hasonlókkal
ismét benépesülhet, ezen előre
látható veszteség pótlására az
évi bér kétezer (:2000:) forint-
ban állapíttatik meg.

5.) Ifrei Ferenez III. em. lakó
részére, ki most novemberben
költözött be a lakásába s feste-
mes befektetéseket tett, kétszáz
(:200:) forint kárpótlás lévén fizeten-
dő, ezen összeg az Akadémiának
megtérítendő lesz. Azon két laká-
val szemben, kik május 1-jére
vedtek föl a bérházban lakást,
a budapesti lakbérleti szabályok
az irányadók.

6.) A bérleti szerződés föltevé-
tekor a M. Tud. Akadémiát
ügyében, V. Sefcsopatsky Kálmán,

Látta:

Vértesi Lorán

a M. Tud. Akadémia

elnöke.

fogja képviselni.

Jegyezte:

Tóth László

gondnok.

A Magy. Tud. Akadémia

Építészeti Bizottságának

1897. február 1-jén

tartott üléséről szóló

jegyzőkönyv.

2 (pót)
1897

Jelentés a Forster-pályáról

A M. T. Akadémia részéről a Forster-alapítványból a vetőmag termesztése és nemesítése tárgyában hirdetett nyílt pályázatra két pályaterv érkezett be, mely pedig:

I. sz. „Vetőmag-termelés" írta Milhoffer Sándor

II. sz. „Mezőgazdasági vetőmagtermelés és magtenyésztés" írta Rázsó Imre.

A ügyrend értelmében alakult bizottság (Beke Albert, Imre, Galgóczy Károly, Magyary-Kossa Sándor a M. T. Akadémia, Szilassy Zoltán az Orm. Gazd. Egyesület, Teri Gyula az Orm. Ert. Egyesület részéről) a következőkben terjeszti elő véleményét a tervezetekről.

Az I. sz. munka nem öleli fel a pályatételben kitűzött a pályázási egész körét; mellőz oly szempontokat (mint p. a nemesítés módjainak kérdését), melyekre a pályázási kiírás súlyt helyezett. A mutatványnál mellékelt rézet a 4 millió értékű hazai kertészet átlagos mértékét is alig üti meg. Hiányzik végül a gyakorlati vagy empirikus alapon nyugvó vélemény vagy ítélet megokolása, és a honi más kertészeti ismeretekkel sem mentődik ki.

A tervrajz kiragadott volta, a mutatvány kárpgyalási módja, és számos hiány a részletekben is kitűnik, hogy az I. sz. tervezet szerzője ez alapon a munka kidolgozásával megbízható legyen

A II. sz. tervezet értelmében szerzője szakszerűen és rendszeresen óhajt tárgyával foglalkozni, a pályatétel szellemének megfelelőleg, melynek anyagát teljesen és helyes megfelelő beosztásával magában foglalja. A mutatványul kidolgozott rész bizonyítja, hogy pályázó a kívánt alapos ismerője e térnek megvannak, és megfelel a mai gazdasági irodalmunkban felállítható követelményeknek. A bíráló bizottság nem zárkózott el annyan a tervezet és mutatvány többrendbeli kifogása előtt, de ezeket a kidolgozásnál pótolhatóknak és elkerülhetőknek tekinti. Ez alapon a bizottság, ill a M. T. Akadémia III. osztálya ajánlja, hogy a pályadíj kidolgozásával Rázsó Imre a debreceni gazdasági tanintézet tanára bízassék meg

Ad 3281/13

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Indítvány
a Forster Gyulától Forster János nevére tett
alapítvány kiosztása tárgyában
szóbeli előadásom alapján.

Indítványozom, hogy a Forster-alapítvány
(lásd 101 l. Nyomd.) 2-ik pontja ekként módosíttassék:

2. "A pályadíj a.) oly munkának, találmánynak vagy
felfedezésnek juttatandó, mely a hazai föld-,
növény- és állatvilágnak, valamely ágában
történt előmozdítására nézve annak valamely ágában
szőlőmívelés és borászat, állattenyésztés, erdőgazdaság,
gyakorlati irányban ösmeretes legyen" határozat fejlett magában,
b.) vagy oly munkának, találmánynak vagy
felfedezésnek jutalmazandó, mely a földmívelés előbbrevitele, akár a gyakorlati életből
származik, szakegyletek vagy társaságoktól és ünnepélyes
pályák kitűzése és felvirágoztatása forrjanak,
akár az "illető" értekezlet legujabb érdemei
szerint szerzett."

A Forster-jutalom kiosztásában jövőre
való eljárás előkészítő bizottsági megbízásából
előterjesztem

Budapesten 1897 április 26-án

B/ prof. Szilasy-Hálmos
bizottsági tag.

Tekintetes Akadémia!

„Herpetologia Hungarica" czímü pályamüvemet, mely a mült napokban a Bérsán-féle akadémiai pályadijat nyerte meg, mély tisztelettel bátorkodom ezennel a Tekintetes Akadémiának Kiadásra felajánlani.

Teljesen a Tekintetes Akadémia bölcs belátására bizom, hogy nyolcz évi ernyedetlen munkásságom gyümölcsét mily honorariumra méltóztatik érdemesiteni, tekintettel azonban arra, hogy feleségem hat hónap óta sulyos beteg s hogy feltartózhatatlan csatastropha küszöbén állok, esedezem kegyeskedjék részemre egy ezer /: 1000 :/ ft előlegét engedélyezni.

Melyek után mély tisztelettel maradtam

A Tekintetes Akadémia

Budapesten 1897 évi május 12.

alázatos szolgája

Méhelyi Lajos

főreáliskolai tanár.

4 (négy)
1897

Másolat Bélyeg 5 Kr. Budapest, 1897. május hó 20án

Számla

A Magyar. magy. tudományos akadémia részére

1897 március 15ére Pados István kapus fraiciára 1 hosz-
szu gyolcs alsó ing 50 f. —
1 világos Rikk színű nadrág mellény 16 „ —
1 szines camgarn blouse öltöny 20 „ 80
Borsay Gyöngy számára
1 db. alsó öltöny 50 f. —
1 szines camgarn blouse öltöny 29 „ —
Gyujás Istvánné számára
1 szines camgarn blouse öltöny 29 f. —
Frölich János kazánfűtő „ 29 „ —
Király István „ 29 „
Hoffer Antal „ 29 „
Fokos István „ 29 „
Schmidt Alajos tűzs. rendőrnek
1 alsó ing 34 „ —
1 szines camgarn blouse öltöny
egyenes élelve 29 „ —
2 2 drb. M. T. A monogramm a 90 kr. 1 „ 80
21 „ szinlőtt gombokkal gomb á 10 kr. 2 „ 10
Borsay nak felülvizsgálás 10 „ —
Pados István postásnak állása ja-
vítás, mely felülvizsgálás volt és előbbeni
állapotba visszahelyezés . . . 5 f. —

Összesen 420 f. 25 kr.

Kiegyelítve
Imre Nagy Lajos

26286 — 97. Máj. 26.

altiszti
Előterjesztés

5
1897 (pót)

1897. máj. 20.

~~Ugyan~~ felszólítva lett
a pultosnak versenyzőkre —
ajánlat keretében is felvett
it 29 fotos pultosból 28 fotós
választa el és ig finomította a
az első nihen kerültek finomba
és első finomba összege is jóval
kevesebb vagy.

199/10

426.15
199.10

227.15

50
16
28
34
28
28
28
28
28
28
28
34
28
19.80

307.80

307.80

16
16
21

219.80 stb } 393.80

174 db

17.45

it finálisokat rutinok egyáltalában
használ kategóriának versenyző
a pozíción (finálmellény, nadrágok
minták a gatyák, a mellények kevés-
sék) ~~a mezők~~ ~~Zakar~~ annyira
rossz, hogy az folyamán semmilyen
a pályákban fogyott tavaszi rutinban
kívül nyugodtan rendelve 2. díjra
nagyon egész vékony a 1. átalla
a melyek különböző javítási
darabjai a vékony nyílásban
új is használhatók, az egyik
darabnak átlagos még mint is
felpreparált nagyon még pedig
az utolsó előtti felpreparáltak
10 fő nem jártak, mert a pró-
kaptak a pultját a nyereményekre
Kiegészítő Telgenen pozíciókon finálisai
és a finálisok jelentkezési jogosultsági
ingyen rovatok. Hogy a pozíciós finá-
lisok nagyobb arányban a finálisban
használtatott átlagosan nyereségi
hozzájárulás.

Szakértő: Czobor János Reál-
tanoda és egyéves ipari rend.
Lakás Baross utca 25.

Szakértői vélemény összefoglalója

1) Király István ruhájának gabára jó, kettőnek hosszúságú, mint kifogásolható.

2) Borzay György ruhája szemgébe gabára, de megfelelő hordható.

Dicsőruhája ezek igazításai való van, a zsinórozat fordé, a gallér bűn, a leffentyűk hosszúak és kibánnak, általszában rosszul néz ki.

3) Tuchs István ruhája jó.

4) Trokán János ruhája jó.

5) Gulyás István ruhája jó.

6) Horn Antal ruhája csupán bő, szűkíthető, a kabátos nem ehet kijavítani, új készítendő.

7) Kalus István egyenruhája szemgébe gabára, kis igazításával használható, újjak rövidek, nem tartoznak átvenni.

Dicsőkabátja hibás, zsinórozat, a leffentyűk bővek, a vállon megtapadására alkalmas.

8) Schmidt Alajos egyenruhája jó.

Dicsőkabát. zsinórozat hibás, leffentyűk bővek, csak csupán üres igazítással lehet rendbehozni, alkalmas az átvétel megtapadására.

Egyesség

Felperes az eperjesi ruhákért dobként 29 fl. helyett 28 frt követelt csak, a vitatott részek javítási és felpárnázásért fizetendő tételek elején, — üzlet kora követelését 393 fl 80 kr pálinkig le.

Alperes tartozik ebből 219 fl. 80 kr s napi kéjrehajtási terhe alatt megfizetni.

Felperes tartozik a kibá ruhákat kijavíttatni illetőleg újat készíttetni és napon alul, amely megtörténte után kötelessége ezen ügyben 14 napon belül, azonnali a költségekkel együtt megfizetni.

Ha felperes ily napon túl pálinkáig a kijavított ruhákat, alperes azokat más nem tartozik átadni.

9/0

Vegyes.

Tekintetes kir. Járásbíróság!

A Magyar tudományos akadémia tartozik ne-
kem a szolga személyzete részére rendelt és
átvett ruhaneműek vételára és javítások
munkabére fejében 426 ft 25 kral - amint
A, az az ide Aza. csatolt számlából kitünik.

Miután adósom felhivás daczára sem
fizet — kénytelve vagyok őt perbe venni
B, és Bj alattiban igazolt ügyvédem által az iránt
eljárni:

miszerint jelen sommás keresetem —
mielőbb kitüzendő tárgyalására alperest mél-
tóságos Báró Eötvös Lóránt, akadémiai igazgató elnök
úr Pestre kézbesitendő keresettel Worladon
megidézni s befejezett eljárás után őt a kereseti 426 forint
25 kr. tőke, ennek 1897 évi március 15-éjétől 5 %
kamatai és a felszámitási szerint okozott
költségeimnek 15 nap alatt kiüönben végrehaj-
tás terhe mellett leendő megfizetésére illetőleg
kötelezni méltóztassék. —

Költségek:

kereset szerkesztése . .	15 ft	kr.
" 2 pld. s 2 mell. tér.	3	" "
" bélyegei . . .	1	" 95 "
tárgyalási dij . . .	15	" "
jegyzőkönyvi és iratok bély.	5	" 50 "
Össz:	40 ft	45 kr.

Tisztelettel

Turi Nagy Lajos

26286/97

12/1 8 vm.

Idéző végzés.

Meghagyatik a feleknek, hogy e kereset sommás tárgyalására az 1897 évi június hó 11 napján d. e. 9 órakor e kir. járásbiróság előtt (VIII., Baross-utcza 13 ~~földsz. 1. em.~~ 1) személyesen vagy képviseletre jogosult és igazolt meghatalmazott által a törvényes következmények terhe alatt jelenjenek meg; egyuttal felhivatnak, hogy a tárgyalásra az ügyre vonatkozó eredeti okiratait és a lehetőség szerint egyéb bizonyitékait, nevezetesen tanuikat is hozzák magukkal.

Kelt Budapest 1897 évi május hó 27-ik napján.

A 8 ker. kir. járásbiróság.

kir. járásbiró.

Idéző végzés keresetre. (1893: XVIII. t.-cz. 18. és 19. §§.)

Szerkesztette: Dr. Szente Gyula.

26286 — 97. MÁJ. 26.

jul. 9. d. e. 9. ó.

A tekintetes budapesti 8-10 ker. kir. Járásbirósághoz

Jelen sommás keresete

Juri Nagy Lajos bej.

férfiszabónak Budapesten IV. Kigyó utca 8. sz. lépve

Dr. SZENTE GYULA
köz- és váltó-ügyvéd
Budapesten, IV. Rózsa-tér 6. sz.

Tóvári Károly Akadémiai épületében

Magyar tudományos akadémia (Budapesten V. Akadémia palota) - Báró Eötvös Loránd elnök ur Részéhez (lak. ugyanott. magánlakás VIII. ker. Esterházy-utca 7. sz.)

426 ft 25 kr. számlabeli tőke és jár. iránt

II-od példány

50 kr. 2

A magyar Tudományos Akadémiának
mély tisztelettel.

A fény és Világosság Istenének Reggelméből.

Nem a tudás vágya, hanem a Kincs vágya lesz képes arra amire ez irigység és Kapzsiság a fanatizmus a bujaság és az ezekből eredő" emberi gyülölet egyenes utonvan nem mehet, hogy a földet lakállanná, Kietlenné és rondává tegye. —

Igen, mert a Kincsnek Kincsre halmozása teszi örültekké az embereket, ez megtanítja őket vadolni, gyilkolni, tudva avagy nem tudva oly dolgokat végbe vinni, a mely dolgok által sokszor milió és milió életet öl.

Az örök hatalmu Isten, az Egyedül létező a való a nem Szülő asszonytól született de a saját Énjéből való Isten azt mondja! Védd magadat ember és őrizd, akkor Én is védelek és őrizlek!

Az örök hatalmu Isten szabad Kezet engedett az embernek úgy a jóra mint a rosszra, így születnek emberek kik az emberiség boldogságáért és boldoggá tételeért mindenre Képesek. Viszont születtek és születnek emberek, kik a más ember társaik boldogságát és boldogulását sőt életőket is irigylik itt a földön. ezek azért még saját éltők föláldozásával is arra törekednek, hogy ha lehetséges minden földi élőt Rajtuszthassanak a földről, mit sem törődve sem Istennel, kiben nem hisznek (Oh ezek az Őrültek) sem ember társaikkal sem a világgal sem magukkal nem törődvén. —

A örök nagyhatalmu Isten az embernek örök lakásul a földet rendelte, neki, az embernek adta azt, hogy a földet művelvén itten éljen az ki született s kitől elni engedhogy éljen s alkosson magának munkája és szorgalma után paradicsomot és élvezze annak gyümölcseit. —

Megengedte az embernek hogy lehatolvan a föld gyomrába elő hozza onnan a Nagy Alkotó által elrejtett Kincseket. —

Megengedte az embernek hogy a tenger mélyeit megismerhesse, s ismerhesse annak titkait. —

Megengedte, hogy mint a madár az égfelé a légbe repülhessen s onnét magasból lássa az Ő alkotását s ismerje meg az Ő nagy hatalmát. —

Tehát a földön a földben és légben szabadsága van az embernek valamint a tenger mélyén.

De van Cél pont a földön a melyet elérni végtől fogva törekszik az ember és azt soha de soha elérni nem fogja sem szemmel meglátni nem fogja! S miért? Mert azt az Úr a végtelen Bölcs alkotó nem engedheti, hogy azt valaha emberi szem meglássa, mert ez volna az összes emberiségre az utolsó ítélet és az utolsó jaj, többé leung nem lenne se baj se jaj se nyomor se boldogság a földön mert azon a napon letolgára fordulna meg a föld tengelye körül. —

Oh az a Bölcs, az a nagyhatalmu Isten még a föld és ember alkotásakor tudta és látta azt, hogy az ember Kis Ő Vegy elemből és jóságból alkotott és plántált a földre, egyszer a Kincsvágy miatt vele ellen Kezébe jön és hogy az Ő alkotásának útjában lesz.

Azért vuházta fel ezen Cél pontot az emberre nézve örök jég páncélával, hogy az hozzá férhetetlen legyen; annak neve az oda közelítő emberre nézve a halál országa legyen. —

És! és Igaz az Ő gondolata, és igaz az Ő Bölcs intézkedése most és mind örökké! —

Mert betelyesedett az Ő Kerdetbeli tudása, és bebizonyult az embernek az Őrült Kincsvágya. —

Mert nem azért akarják ma már az északi vagy déli sarkot felkeresni feltalálni az embereck hogy az alkotott ismeretekkel a Nagyhatalmu egy Igaz Istent megismerjék és annak alkotásában Őt meg bizgobb szeretettel és imádattal tiszteljék! Oh nem ez már egészen mellékes dolog (mert szerintük Isten nem létezik) Mert fő dolog nálunk az az álkozott Kincs szomj, Kincs vadlás. —

Ezekik az embereknek Kincs Kell haber Vas és nikkel alakjában is. — És erre a dollárok hazájában már miliókat és miliókat gyüjteni igyekeznek, hogy ott az Isten erősségét ostromolják!

Oh te Őrült ember, ki a Nagy alkotó által teneked ajándékozott paradicsom Kertet az földet, az Éden Kertet birod lakásul most, ez neked nem elég? Minek neked az északok hazá-

ja minek neked a jég hazája s minek a holtak országa?

Avagy talán másnak a földön már mind kiveszett a veszett Kinessomójadat enyhítő Kines, az érez?

Ne nyúlj hozzá, hozzá ne nyúlj te ember az éjszaki vagy déli sark jegéhez; Hanyja az éjszaki és déli sark szikláit szüzen esendben vejleni és nyugodni ott az Istennek a Bölcs alkotónak Kinecsei; mert az már nem a tied sem a jég világa ország sem annak Kinecsei, Az már az Istené. —

Hiszen, ha a Bölcs Alkotó úgy akarnoi, neki csak egy lehelletébe Kerülne, hogy az a jégtől szabad legyen és az emberek által lakott vidék, De ezt nem akarhatja soha ismerve az emberekuek örült Kinecsaságát. S mert akkor a föld léteznoi megszünne. Azaz az emberek által lakhatóvá soha többé nem lenne!

Egyszer egy görög bölcs azt mondá: mutassatok nekem egy pontot a földön Kivül, ahol egy emelő vidat megtámasztathatok és — Kimozdítom a földet sarkából. Ez igaz! Csakhogy ezen bölcs nem találta meg a földön Kivüli pontot; sőt még akkor megsem találhatta, mert még azon földön Kivüli pont csak embrió volt. Az éjszaki és déli sark már megvolt a földön Kivüli pont pedig és az emelő vas a dinamit. —

Nem elég az embereknek az hogy az Isten azt megengedi, hogy a földet a dinamittal s más robbanó anyagokkal sokszor mértéken felül is hasba vagdossák, pedig egy igazi hasba vagás már sokszor és sok embernek halálát hozott. Igy lesz a két sarkon való Dinamitozás kor halál a földre és annak összes lakóira? —

Ha találnak a Bölcsek és a tudósok egy olyan számot amely ezen számmal 3125 osztható maradék nélkül, akkor ezen állitásaim nem igazak és bátran mehetnek az éjszaki és déli sarkot osztogatni. —

De Kérem az emberiséget hogy addig amig azon számot meg nem találják ami ezen számmal maradék nélkül elosztható nem lesz, Kérem a Bölcseket és tudósokat hogy az éjszaki és déli sarok megközelitését ne eszközöljék!

Tehát Keresztetik egy olyan szám a mely ezen számmal osztva maradékot hagy. — vagy is maradék nélkül el nem osztható. —

Nagy méltóságu Elnök úr és Tudományos Akadémia!

Ha nékem megengedtetik, hogy ezen 3125-ik a Kövve vonatkozó magyarázatát adjam, Kérem csak két szóval ismegem tudósítani hogy: megengedtetik. — Avagy hogy hogy megnem engedtetik Kerném magamnak mitsemtartás végett, ezen dolgozatomat mit az egész emberiség érdekében a jelenben bekűldök a vétel napjától 14 nap alatt nekem vissza küldeni szives Kegyeiket. —

Es soha többé a Tudományos Akadémiának terhére nem leszek. —

Hódoló mély tisztelettel

Halas, 1897 junius 17

(pH) 6 1897

Terencsik Károly
nyug. nép és tanonctanító
a Kör tudora és doktora.

Azok, kik az Isten erősségét a földnek két sarkán levő fundamentomát ostromolni akarják, olyanok lesznek, mint azon ember, ki a fára mászván annak egy ágára ált, és az ágat levágván, maga is a földre esett az ággal együtt. —

Azonban, ha a földes sarkából kivesik, valyon melyik földre fog az hullani?

Avagy talán azt várják az az emberek, hogy a jó Isten maga kiáltsa az emberek fülébe: Itt nebanto engemet ember, hanem térjetek a te paradicsom hazádba. Nejöj a halál országába!

Ilyen példa által elégszer mutatta már Isten, hogy oda tilos a bemenet, ott az Emberre halál vár, és várjon is ötökre!

1897. junius 17.

Tekintetes Főtitkári Hivatal!

A Magy: Tud: Akademia folyó évi nagygyülésén a III. ik osztály által kitüzött pályatételre, tervezetemet kivonatával ide mellékelve, van szerencsém beterjeszteni.

A Tekintetes Főtitkári Hivatalnak,

Bánffy-Hunyadon, 1897. szeptember 18. án

alázatos szolgája

Lóczányi Gyula

Véleményes Jelentés

Sóbányi Gyulának a gróf Széchenyi Béla adományából kiírt nyílt pályázatra: „A magyarországi Duna-szakasz balparti nagyobb mellékfolyóinak geographiai leírása, különös tekintettel a tervszerű képződményekre" tárgyú tervezetéről.

Sóbányi Gyula tanár úr világos, kimerítő és célirányos tervezete szerint a pályázati határidő lejártáig a Duna balparti mellékfolyói közül a Morva alsó folyásával, a Vág, Nyitra, Garam és Zagyva egész vízterületével, továbbá a Zagyva és mellékvizeinek forrásvidékével kívánja foglalkozni. Ha azonban a Tekintetes Akadémia a Tiszát és Temest is hasonló tekintetbe venné, akkor tervező a határidőnek 1900. december 31-ig való meghosszabbításával kérné. Ezen kérés hivatkozással az új módon óriásilag megnövekedett beutazandó-területre teljesen jogos és még nem túlzott.

A megírandó dolgozat 1) bevezető és 2) leíró részből fogna állani. Amaz bemutatná ellenőrző példáktan a bejárt területet és szükség szerint leírásban, rajzolványokban, térképvázlatokban és fényképekben tüntetné fel a tanulmány alapjául szolgáló jelenségeket, a minők pl. folyómeanderek, zátonyok, törmelékkúpok stb. sorsát. A második leíró rész az egész terület hydrographiáját s az egyes folyó~~vidékek~~ völgyek egyéni sajátságait adná.

A hydrographiai viszonyok tanulmányozásába a tervező belevon minden számbavevő faktort, nevezetesen az egész forrásvidék kutatását, a vízvállalatokat s az itt nyilvánuló hátráló eróziót, a hegyi medencéket és ezek eredetét, a folyó az ömés munka-nyilvánulásait: lehordó és felépítő tevékenységét. Belevonja a folyómeandereket, a holt medreket, az elágazásokat, a törmelékkúpokat. Felkeresi az erosio különböző határairól mondott nyomokat valamint a Duna mellékfolyóinak az Alföld peremén található egykori deltáit. Az ezekben található kövületekből meg-

állapítja eredeti korát és erek alapján a hozzátartozó vilgyek korát, egykori alakját, kiterjedését és változásait.

Minderen tanulmányokban kiválóan ügyel ved a megfelelő vidék geologiai felépítésére és morphologiájára, a melynek tényezői a folyóvölgyek és a velük kapcsolatbanálló terraszképződmények megértéséhez szükségesek. Tervező valószínűvé teszi, hogy tanulmányai alapján majd előre kijelölhet jelölni azon pontokat, melyeken a vizet a jövőben építeni és szabályozni fog.

Sóbányai Gyulát személyesen is ismerem, megjegyzem tőle azon jeles megfigyelési tehetségéről, minden tekintetben komoly és megbízható voltáról. Tervezete teljesen reális, nem igér többet, mint a mennyit tarthat s eredménye kétségtelenül becses lesz. Eddigi tanulmányai s különösen legujabb saját tanulmányi tartózkodása teljesen minősítik tervezőt az elvállalt feladat megoldására.

Javaslom tehát a Tekintetes Akadémiának:

hogy Sóbányai Gyula tanári ir bizassék meg tervezetének végrehajtásával, meg pedig azon korlátoltabb keretben, melyet ő maga választ. És a tervezővel együtt én is kérem a Tekintetes Akadémiát, hogy a pályadíj felét neki költségei utazásainak erkölcsileg kiutalványozni kegyeskedjék.

A korlátoltabb keret választása mellett szól a lapályosabb folyási Tisza egyéren eltérő jellege, mely talán kiegészítésképpen későbbi dolgozatnak lehetne tárgyát.

Budapesten, 1897. novemberhó 3án.

Kövesligethy Radó

A magyarországi Dunaszakasz balparti nagyobb mellékfolyóinak geografiai leírása, különös tekintettel a terrasse képződményekre.

(Tervezet.)

Midőn a M. Tud. Akademia Gróf Széchenyi Béla áldozatkészségéből e pályatételt kitűzte, kedvező alkalmat nyujtott ahhoz hogy a Duna balparti mellékvizeinek hydrografiája önálló kutatások alapján legyen megismertetve. E területnek azonban nemcsak folyóvizeit, hanem völgyeinek keletkezését, fejlődését, különböző elváltozásait is tanulmány tárgyává kell tennünk; ha a pályatétel kivánsága szerint a terrasseképződményeket különös figyelmünkre akarjuk méltatni: ki kell tehát figyelmünket terjeszteni az erózió összes jelenségeire.-

Az erózió jelenségei bár nagyon szembetünők, részletesen tanulmányozva még nincsenek. Csak tapogatódzás e téren egész tudásunk. Ahol a folyók és patakok mély szurdokokban rohannak tova, ott megbámuljuk az erozio vájó erejét,- de még itt is kétségeskedünk: vajjon nem hasadékvölgy van é előttünk?

A széles völgyrészletekben, hol az árterületet nagyszerü murvaleraködások boritják, gondolkozóba eünk; vajjon nem vetődött völgyrészleten állunk e - és e völgy keletkezését nem árkos vetődésnek tulajdonitsuk e;? hiszen a viz vájó hatásának itt semmi nyoma; csak feltöltést, feliszapolást látunk mindenütt. Mondanom sem kell hogy e kétségeskedés onnan származik hogy az erosio müködését és a velejáró jelenségeket nem ismerjük. A völgyek képződésénél nem tudjuk mit és mennyit tulajdonitsunk az erosionak s mit egyéb geodynamikai hatásoknak.. Geologno és geografus egyaránt érzi e hiányokat.

Mily tág mező nyilik meg az előtt aki ilynemü tanulmánnyal foglalkozni kíván, azt mondanom sem kell. Az erosió visszavezet minket a legrégibb geologiai időkbe, az első szárazföldek kialakulásának idejébe. Ettől kezdve az idők folyamán meg nem szünik az erosió romboló és épitő" munkája - épen azért a föltünk felületét átalakitó faktorok közt az erosiónak kell az első" helyet tulajdonitanunk. A lefolyó vizek munkája a multban és jelenben hasonló eredményekre vezetett; csakhogy mig a mai árterületeken teljes épségben látjuk feltünni a zátonyok törmelékkupok és hegyomlások anyagát; addig a multból csak kevés olyan jel maradt vissza a melyből az erosió munkájára, a völgyek egykori alakjára s kiterjedésére következtethetünk. - E nyomokat, jeleket ép úgy fel kell keresnünk, mint a mai árterületek képződményeit. - Hogy azonban a multra nézve következtetéseket vonhassunk le, mindenesetre a jelenlegi árterületek tanulmányozásából kell kiindulnunk.. Nem azért szóltam fel e hiányokat hogy olyat igérjek, ami erőmet és képessé-

gemet meghalaadja; csupán azt igérem hogy ha a Tekintetes Akademia munkatervemet elfogadja, igyekezni fogok a jelzett területen megérteni a vizek lefolyásának s működésének nagy titkát.-

Ez esetben a pályazatnak megfelelőleg a Morva folyó alsó folyását a Miava beömlésétől Dévényig, a Vág, Nyitra, Garam és Ipoly folyókat forrásvidéktől a Dunába beömlésökig s végül a Zagyva és mellékvizeinek forrásterületét bevizsgálni és tanulmányozni. Ha azonban a Tekintetes Akademia a Duna balparti mellékfolyóihoz a Tiszát és ennek egész vízkörnyékét is hozzászámitva a kutatásokat a fentemlitett folyóvölgyeken kivül a Zagyva, Rima, Sajó, Hernád, Tarcza, Topolya, Ondava, Laborcz, Ung, Latorcza, Borsova, Nagy Ag, Taracz, Talabor, Visó, Iza, Tur, Szamos, Berettyó, a Körösök, a Maros, Aranyos, Kis és Nagy-Küküllő", valamint a Temes folyók vízkörnyékére is kiterjeszteni óhajtja; ez esetben is szives készséggel vállalnám el a megbizatást oly feltétellel hogy a munkálat benyujtásának határideje egy évvel, vagyis 1900 deczember 31. éig meghosszabbittassék. Ezen időhalasztásra feltétlenül szükségem van, mert két év ily nagy területnek a legfelületesebb áttekintésére sem elegendő". - A nevezett folyók közein emelkedő hegységek geologiai szerkezetét megismerni szükségeo, ha a folyóvölgyek kifejlődését akarjuk figyelemmel kisérni. Törekedni fogok tehát arra hogy egész területemnek geologiai felépitését legalább nagyjából áttekinthessem. -

A hydrographiai viszonyokat tanulmányozva a folyók forrásterületein megvizsgálnám a különböző kőzetfajokból kibuvárgó rétegforrásokat, az esővizgyüjtő területeket s az ezeken előforduló vízbaszivárgásokat, árkokat, omlásokat. A forrásterületek vízgyüjtő árkai felvezetnek

egészen a vízválasztóra. Itt tűnnek szembe a vízszabható vagy más szóval hátráló erózió jelenségei, benyergelések, áttörések alakjában. Még az az eset sem ritka hogy egyik folyó hátráló erózió ja elhódítja egy másik folyó vízkörnyékét.-

Gyakran találunk a magas hegységekben medence szikla falaktól körülvett medenczéket, melyekben tavak, mocsarak foglalnak helyet s ezek partjain murvahalmok vagy szikla-törmelékek ütnek. Ki kell mutatni a biztosan felismerhető" jelenségek alapján hogy e medenczék egyikét a fokozott mérvü vermelés eredményei é - vagy pedig egykori gletscherek finomrajzú" medenczéi.?-

A patakok és folyók völgyei-be keresztbe, jobban szembetünik a folyóvíz munkájának eredménye. A folyóvíz működése:

1.) a hegyképző kőzetek elmorzsolásában,
2.) a völgyvésében és tágításában,
3.) a törmelékanyag továbbmozgatása, koptatása, kiszállítása és felhalmozásában nyilvánul.

A hegyképző" kőzetek elmorzsolását számtalan feltárás mutatja oly völgyrészletekben a hol a folyóvíznek véső" vagy völgytágító hatása van.-

A mélyítés és völgytágítás bár közvetlenül szemlélhető" jelenségek, ezek okai csak részben ismeretesek. Hasonlóképen ez ideig nincsenek számbavéve meghatározva azon pontok sem, a hol a folyó törmelékét halmozza fel, tehát épít. Számos medencék völgyfalait számos feltárásaiból követhetjük hogy a folyó vés, vagy völgyet tágít; - a szélesebb árterületeken szembetünő" anyagfelhalmozódásból pedig hogy épít: az okokat azonban nem ismerjük. Szükséges pedig az okok felderítése, mert e nélkül nem a jelenkori árterületeken látható folytonos változásokat és átalakulást,

sem pedig a multban végbement völgyképzödési folyamatot meg nem érthetjük.-

A folyóvizek építö, feltöltö munkája az árterületeken szemlélhetö. A kavicszátonyok és iszaptakarók, minden szélesebb völgyfenéken ott találhatók s ugyanott láthatjuk a folyókanyarulatokat, a holt medreket és a víz elágazásait. Itt tanulmányozhatjuk lerakat; a feltöltés, a kitérések irányváltoztatásait. Ily völgyrészletekben a kisebb mellékpatakok sök az idöszakos vízárkok is nagy törmelékkúpokat halmoznak fel a völgyoldalakon s ezek igen gyakran okai a folyó kitéréseinek, irányváltoztatásának. Megfigyelem tehát a törmelékkúpok fejlödését. E képzödmények alakja nevezetes változásokon megy keresztül. A kúpot a rajta végigfutó patak részekre oszthatja, vagy más szóval bemetszheti; róla letérve, azon völgyfaltól a melyre támaszkodik elválaszthatja; maga a föfolyó is alámoshatja, anyagát részben elhordhatja s ekkor a kúp már terrasz alakjában emelkedik a völgyfenéken.-

A törmelékkúpokhoz nagyon hasonló alakban foglalnak helyet a völgyoldalakon a hegyomlások; bár ezeket az említett képzödményektöl elválaszthatni nagyon könnyü. Nevezetes sök föszerepük van ezeknek a völgyképzödésnél oly helyeken, hol a folyóvíz völgyvájó hatása igen nagy.- Ha mindezen képzödményektöl, melyek compáru a völgyfenekek szélein fordulnak elö, eltekintünk és a talajvonalképeni árterületet figyeljük meg; akkor igen gyakran észlelhetjük azon árhatetlen jelenséget hogy a völgyfenék hosszanti irányban lépcsözetes. Egyes helyeken a közetek minöségében keresték és találták meg e jelenség okát; de nem elégedhetünk meg e magyarázattal ott a hol egy és ugyanazon közetben is lépcsözetes völgyfeneket találunk.-

Feltűnnek a völgyekben a terraszok, melyek leggyakrabban fluviatil képződményekkel s régi omlásokk vagy törmelékkúpokkal vannak borítva. Ezek tehát régi völgyfenekek maradványai. Vannak azonban, oly terraszok is a melyek nem ide tartoznak. Általában anyagukk és képződésükre nézve megkülönböztetünk:

1.) réteglépcsőket
2.) kőzetterraszokat és
3.) kavicsterraszokat (Accumulationsterrassen)

A réteglépcsők ott fordulnak elő a hol igen mállékony és nagy összetartású rétegek váltakoznak a völgyoldalakon. E lépcsők a rétegek települését híven feltüntetik, de a völgyfenék lejtésének irányát nem követik.-

Kőzetterraszok ott vannak a hol a folyóvizek egy plateaut tagolnak szét árokszerü völgyekkel. A plateau ez esetben terraszszerüen emelkedik a folyó fölé. E terraszokon folyóbeli lerakodások ritkán fordulnak elő.-

A kavicsterraszok a diluvialis képeni régi völgyfenekek. Ezeken egykor a folyóvíznek feltöltő hatása volt. Tanulmányozásuk erről a rajta található kavicstelepek. Később a víz mélyítő, bemetszö hatása következteben, a völgyfenék mint terrasz, az új áttörület szélén viszamaradt. Fontos körülmény itt hogy mi okozta a folyó tendentiájának megváltozását.- Miért vés ma a folyó ott a hol egykor munkáját felhalmozta?- Minél régibbek a terraszok, annál inkább elvesztik eredeti alakjukat.- A folyóba ömlő patakok a terraszokat átmetszik, részekre tagolják úgyannyira hogy a legrégibb terraszok már csak mint kapcsolók láthatók a völgybe nyiló hegyoldalon. Mindezen képződmények (terraszok és kapcsolók) azonban közös jellemvonásokat bírnak, t. i. a mai völgyfenékkel párhuzamosak,

san, szabályosan lejtenek s ezzel igazolják azon föltevést hogy valóban régi völgyfenekek.-

A jelenkori árterületeket tanulmányozva és összehasonlítva a terraszok és hajdani árterületek maradványaival; talán érthetővé válik majd a folyóvizek tendenciája az egyes völgyszakaszokban; talán képesek leszünk előre kijelölni azon pontokat a hol a víz jövőben építeni vagy rombolni fog.-

A Duna mellékfolyói egykoron a Magyar medencét borító tengerbe ömlöttek s összes hordalékukat ennek partjain halmozták fel deltáik alakjában. E deltáik csúcsai az Alföld peremén keresendők, mert ezek mutatnak azon völgyekre, a melyekből a felépítéséhez szükséges anyag elhordás történt.- A vizek lecsapolódása után e deltaképződmények részben mint a folyók által átmosott és szétdarabolt terraszok, részben mint elmosott halmok maradtak vissza. Települések és a bennök foglalt művületek alapján tanulmányozandó lesz ezek kora s ha ez meghatározatott, ki fog derülni a hozzájuk tartozó völgyek kora; bemutatható lesz azok egykori alakja, kiterjedése és pusztulásának napjainkig.-

A terület bejárása és tanulmányozása után megírandó dolgozatom két részből t. m: bevezető" és leíró részből állana. A bevezető" részben a bejárt területről vett jellemző" példákban lennének bemutatva a folyók árterületein és környékén észlelhető jelenségek. Ezekben, profilokban fényképfelvételek és fényképeken lennének feltüntetve pl. a folyótanyarmlatok, zátonyok,

törmelékkúpon 156. fejlővése és elváltozásai.
A leíró részben az egész terület hydrografiája és az egyes folyóvölgyek egyéni sajátságai lennének ismertetve. E rész a bevezető rész előzetes átolvasását feltételezné.-

Tervezetem elfogadása esetében, az utazási költségek fedezésére, a pályamű felett kimutatványozását kiválasztásomon kérem.-

Bánffy-Hunyadon, 1897. szeptember 18. án.

Lóczy Lajos

Nyílt parancsot
kap. Szécheni Béla az
ausztriai

Izsán.

III. 1057.

7. (pót)
1897

Tekintetes Uram

a Gróf Széchenyi Béla féle nyílt pályázatra, mely „a Duna - Balparti magyar mellékfolyók geographiai leírására, különös tekintettel a terrasse képződményekre" kitűzetett - beérkezett egyetlen pályázati tervezet felett.

A tervezetben, annak benyujtója, Sótányi Gyula állami polgári iskolai tanár Bánffy-Hunyadon mély búvárlattal fejti ki a pályatétel feladatának megoldását. Előterjesztéséből kitűnik, hogy ismeri e pályatétel czélját és tendenciáit és hogy tudatában van azon nehézségeknek is melyekkel e feladatok teljesítése jár.

Tervezetéből azt a benyomást nyeri, hogy abban az esetben ha a pályatétel nem csupán a tulajdonképeni Duna-beli partvidéki folyókra (Morva, Vág, Nyitra, Garam-Ipoly) hanem a Tisával beömlő folyókra is (Tapgya, Bánya, Sajó, Hernád, Tarcza, Topolya, Ondava, Laborcz, Ung, Latorcza, Borsova, Nagy-Ag, Tarnócz, Tarabor, Visó, Iza, Tur, Szamos, Berettyó, Körösök, Maros és Temes) kiterjesztetnének, a munkálat beterjesztésének határideje 1900 deczember 31-ig meghosszabbíttatnék.

A megírandó dolgozat két részre van tervezve:
Az bevezető általános és egy leíró részre.
Az előző részben a bejárt területről vett jellemző példák ismertetnék meg a folyómelléki jelenségeket irásban, profilokban, térképvázlatokban, fényképekben illustrálva azokat; a második részben az egész területet

hydrographiai leírása és az egyes folyók egyéni jellemzése foglaltatnék.

Ezek előterjesztése után ajánlom a Tekintetes pályázati bizottságnak, hogy Sóbányi Gyulát tervezetét elfogadva őt a pályázattal megbízza és pedig alyképen: hogy a tulajdonképeni Duna-halpenti mellékfolyókra (Morva alsó szakasza a Becsva-Marosával, Vág, Nyitra, Garam, Ipoly) terjedjen ki a tanulmány és ezen a szomszédos folyók felső szakaszai a vízválasztó környékén vonassanak be a kutatási körébe; azonban a Zagyra egész hosszában még nincsen tanulmányozandó.

A tervezet közvetlen kifejtéséből, hogy milyen elvek szerint volna a feladat megoldandó. A folyómedencék és a vízválasztók geologiai és tektonikai megismerése szolgálna alapul; fölkeresendők volnának a folyókat táplálló források, a folyóterületek vízgyűjtői; a folyóvíznek mélyítő tágító és feltöltő működését nyomoznák, keresve a rétegleépcsőket legyfokokat és a kavicsterraszokat és kutatnák a törmelékkupokat meg a hamadkori lerakodmányokat folyók oldalán.

Ezen széleskörű feladat teljesítésére Sóbányi Gyulát kívalottnak tartom; valtozatosságát igazolják eddigi munkái: 1. A legyek tavmenti lejtőinek keletkezése (Természettud. Közlöny 24. köt., 1892, 197. lap). 2. A törmelék-kúpok keletkezése (Földrajzi Közlemények 21. köt., 1893, ii. lap). 3. Alluvialis

telep fejlődése a Sebes-Körös forrásterületén (Földtani Közlöny 25. köt., 1895. 97. lap). 4, A Kanyapta-medencze környékének fejlődési története (Földt. Közlöny 26. köt. 1896. 193 lap); ezen dolgozatai mint egy kerdőnek munkái bizáltalák meg ugyan ole egyenesmind szerzőjüknek igen nagy megelégedésére is jeles megfigyelési tehetségéről adnak bizonyosságot. Sóbányi a mult nyári félévet Zürichben Heim Albert oldala mellett töltötte és a svéczi alpokat valamint a Juraheggységet szorgalmasan bejárta.

Melegen ajánlom mindenekfelett fogva, Sóbányi Gyula szerzetet elfogadtatva őt a Dunabalparti nagyobb mellékfolyók (Alió-Morva, Váj, Nyitra Garam Ipoly) és a Tagyra vegzett geografiai tanulmányozásával megbizatnék.

Mivelhogy Sóbányi kutatásait az egész tanulóifjuság tüzetes bejárására kívánja alapitani, méltányosnak tartom abbeli kérésének teljesitését hogy utazási költségeinek fedezésére a pályadij felét előlegként folyósitsa.

Budapest. 1897 okt. 20-án

Lóczy Lajos

Közoktatásügyi Miniszter

Erk. 97. I. 11

26

Kiadatik a III. osztály-
nak
Kmf

főtitkár

1897. X. 1.

M. KIR. ORSZÁGOS
METEOROLOGIAI és FÖLDMÁGNESSÉGI
KÖZPONTI INTÉZET.

Budapest, 1897. 10. I.

Méltóságos uram!

Van szerencsém a f. h. 18-án tartandó III-ik osztály ülésére a következő tárgyakat bejelenteni:

1., Az 1892 évi Üstökös végleges pályapá-mitása. Dr. Steiner Lajostol. (az országos meteorologiai intézet assistensétől. előterjesztő Konkoly Miklós tiszteleti tag.

2., Konkoly Miklós tiszteleti tag engedélyt kér Bogdánfy Ödön Mérnök számára, hogy: „az eső járása Magyarországon" czi-mü munkáját felolvashassa.

3., Konkoly Miklós tiszteleti tag jelentést tesz az Akademiának, hogy 1898 évi Augusztus havában az internationalis csillagász társulat két évi nagygyülé-sét Budapesten fogja megtartani.

Magamat ajánlom s maradok kivá-ló tisztelettel Méltóságod

Nép polgája
Konkoly Miklós

(pót) 8/1897

Bizottsági jelentés a Tomori-pályadíjról.

A M. Tud. Akadémia idei nagygyűlésén a Tomori-alapból a következő pályakérdésre tüzött ki nyilt pályázatot:

„Kivántatik egy oly munka, mely körülbelül 25 nyomtatott ivnyi terjedelemben a függvénytani szakirodalom gondos és rendszeres felhasználásával az analytikai függvények általános elméletének alapelveit tárgyalja és e mellett annak alkalmazását valamely fontosabb specziális függvényosztály elméletének kifejtésére bemutatja. E specziális függvényosztály lehetne az algebrai, az elliptikus, illetőleg Abel-féle függvények osztálya, vagy pedig bemutathatná a munka az n-ed rendü lineár differentiálegyenlet függvénytani elméletét és az eráltal definiált függvényosztályokat.

Az Akadémia ezúttal önál
ló buvárlaton alapuló uj ere
ményeket nem kiván, és inka
arra helyez súlyt, hogy a be-
nyujtandó munka általán
függvénytani bevezetésével e
együtt a választott specziális
függvényosztály tanulmány
zására alkalmas, jól átteki
hető kézikönyv legyen."

E pályakérdésre f. é. szeptem
30-káig, a kitüzött határidő le
táig a következő két pályamu
ka érkezett be:

1. „Az analytikai függvénye
elméletének tervezete," dr. Be
Manó egyetemi magántan
tól.

2. „Általános függvénytan
alkalmazása az algebrai függ
nyekre," dr. Szeták József eg
temi magántanártól.

E pályaművek elbirálásá
val a M. Tud. Akadémia a
alulirottakat bizta meg. A k
adott tervezeteket alaposan
vizsgálván, egyhangúlag a
vetkező véleményben állapo
tunk meg: Az 1. számu terve
készitője a lineár differentiál
egyenletek integráljaira és i
tegratiójára vonatkozó elm

séges jellege szenved, e kétf
le tárgyalás gondos kifejtése
már magában véve is teljes
kitöltené azt a 25 ivnyi kere
a mely szerző rendelkezésére
lana, úgy hogy tehát az I
rész 2. szakasza, amely párhu
mosan Weierstrass elmélet
vel a Cauchy-féle tárgyala
adja, kihagyandó. E szaka
ból csupán Cauchy residuum
tételei, valamint Laurent so
volnának Weierstrass elmé
téhez csatolandók, mint an
lyek a lineár differentiálegyp
letek elméletében hévöbb alka
mazást találnak.

2. A 3. szakasz, noha az ál
lános függvénytan szempon
jából alapvető fontosságú
désekkel foglalkozik, a tervez
munka főtartalmával csak
za összefüggésben áll és igy
kiszabott kereten belül helye
nem találhat.

3. Vélekedésünk szerint a
munka használhetősége,
teljessége csak nyerne ha a
II-ik főrészben [a helyet adna
ma formális vizsgálatoknak
is, a melyek Lagrange, Tho
és Frobenius ide vonatkozó

[a melyben a szerző a lineáris differentiálegyenletek behatóbb elméletét mutatja be;

kutatásaikban vannak letéve és a melyekben a lineár differentiál-egyenlet és algebrai egyenletek elméleteinek alaki megegyezése lép előtérbe. Ezek között csak példaképen említjük a Lagrange-féle multiplicator és az adjungált, valamint az associált differentiálegyenletek tanát. Helyet kellene továbbá teremteni e munkában a lineár differentiálegyenlet rendszerek tárgyalásának is, a melynek alapelvei Sauvage ide vonatkozó dolgozataiban kész és jól felhasználható alakban megtalálhatók.

4. Végül a munka főtartalmához képest annak czime is oly módon volna megváltoztatandó, hogy belőle kitünjék a munka rendeltetése, a mely a lineár differentiálegyenletek elméletébe való bevezetést czélozza.

A 2. számú tervezet czime: „Általános függvénytan és alkalmazása az algebrai függvényekre," és e czímnek megfelelőleg két részre oszlik.

Az I. rész az általános függvénytan, öt fejezetből áll, ezek kö-

zül azonban csak az első három valóban általános függvénytan tartalmú. Az 1. fejezet „Bevezetés" címén a hatványsorok némely tulajdonságaival foglalkozik. A 2. és 3. fejezet az „egyértékű függvények"-ről és a „többértékű függvények"-ről szól, s a Cauchy-Riemann-féle és a Weierstrass-féle függvénytani módszerek alapelveit tárgyalja, továbbá az alapelveken messze túlhaladva szükebb speciális vizsgálatba bocsátkozik. Ezek: Weierstrass, Mittag-Leffler tételei a függvények analytikai kifejezéséről, bebizonyítása annak, hogy az analytikai kifejezés és az analytikai függvény fogalmai nem azonosak; lacunaris függvények előállítása; alkalmilag az automorph függvények értelmezése és szerkesztése, továbbá néhány vizsgálat arra vonatkozólag, hogy adott hatványsorból miként határunk következtetéseket annak analytikai függvény természetére, melynek egyik elemét az a sor ábrázolja.

Mindebből a kitűzött pályakérdés csak a függvénytan alapelveit kívánta, azokat is csak bő-

zetésül egy specziális függvény-
osztálynak vizsgálatához, a
pályázó esetében az algebrai
függvényekéhez. A szerző ily
bevezetés helyett, mint már mű-
vének czíme is mutatja, egy
meglehetősen terjedelmes álta-
lános függvénytant akar nyúj-
tani, sőt kiterjeszkedik olykér-
désekre is, melyek egyáltalá-
ban alig találhatnak he-
lyet az analytikai függvények
elméletében. Pl. a Laurent-féle
sorral kapcsolatban szóba ke-
rül a Fourier-féle sor is. Igaz,
hogy e sor ily alapon is levezet-
hető, de csak oly tetemes meg-
szorításokkal; melyek egyetlen
egy oly esetben sincsenek kielé-
gítve, midőn a Fourier-féle
sor alkalmazása valóban szük-
séges. Továbbá az egyértékű
függvények elméletének utolsó
része rationális együtthatók-
kal bíró hatványsorokkal fog-
lalkozik és Eisenstein ide vo-
natkozó tételeinek tárgyalá-
sával merőben számelméle-
ti talajra lép.

E fejezetekről szólva, nem
hagyhatjuk említetlenül, hogy
a pályázó egy helyen ezt a

8

Kroneckertől használt és azóta a mathematikai szakirodalomban classikussá lett kifejezést „rationalitási tartomány" a rendestől meröben eltérő értelemben használja. Ez mindenütt hiba volna, de oly munkában, mely az algebrai függvényekkel foglalkozik, s oly szerzőnél, ki éppen az arithmetikai jellegü vizsgálatokra helyez különös súlyt, ~~nyilvánkább~~ megkülönböztetésünk ~~czélja~~.

Az I. rész 4. fejezete a periodikus függvényekkel foglalkozik, az 5. fejezet pedig az összeadási és szorzási theorémával biró függvényekkel. Ez utóbbiaknak vizsgálata sem az algebrai függvények elméletére nem készit elő, sem az általános függvénytanba nem tartozik s a tervezett műben egyáltalában helyre igényt nem tarthat.

A II. rész hét fejezete az algebrai függvényekről, azoknak integráljairól és az integrálok megfordításáról szól.

Az 1. fejezet az $f(x,y) = 0$ algebrai egyenlet definiálta függvény singularitásainak tanulmá-

nyozásával foglalkozik. Hogy erre mily módszereket használ, arról a terveret hallgat; csak annyit mond, hogy e tárgyalás középpontja Nöther amaz fontos tételének bebizonyítása lesz, mely szerint minden algebrai görbe birationális transformatióval oly alakra hozható, hogy önmagát sehol sem érintse.

A 2. fejezet a Riemann-féle felület szerkesztésével és egyszerüen összefüggő felületté való átalakitásával foglalkozik. Valjon a szerző ezen a helyen, vagy talán már az első fejezetben a rationalis transformatiókkal kapcsolatban szándékozik-e a nem (Geschlecht) fogalmával s a vele összefüggő fontos elmélettel foglalkozni, azt a terveret nem mondja meg, sőt ez az alapvető fogalom, valamint a Riemann-féle algebrai függvény osztály egyéb invariánsai, az algebrai modulosok az egész terveretben még csak emlitve sincsenek.

A 3. fejezetről a terveret csak annyit mond, hogy ebben az

(x, y) egyértékű, azután pedig racionális függvényeinek a Riemann-féle felületen való tanulmányozásáról lesz szó. E fejezet tartalmát pontosabban részletezni a pályázó nem tartotta feladatának.

Általában a II. rész összes fejezetei közül csak a 4. tartalmáról ad a tervezet bővebb felvilágosítást. E fejezet Dedekind és Webernek a függvénytestekre vonatkozó vizsgálatait nyújtja, továbbá Hensel dolgozatainak és Kronecker „Ueber die Discriminante algebraischer Functionen einer Variabeln" című értekezésének feldolgozását. Úgy látszik a szerző ezen arithmetikai jellegű vizsgálatokat szánta az egész mű középpontjának.

Az utolsó három fejezet rendre az algebrai függvényidálokról, az algebrai függvények integráljairól, végre ezeknek megfordításáról szól. E fejezetek tartalma oly szűk szavakkal van körülírva, hogy még azt sem tudjuk meg, hogy a megfordítási problémája, kivéve az elliptikus integrálok megfordítását, nem egyes in-

C.

tegráloknak, hanem bizonyos integrálrendszereknek megfordításával foglalkozik.

Mint a fent mondottakból kitünik, a szerző az első részben ugyan nem tartotta szem előtt a pályakérdésben kitüzött czélt és keretet, de ez a rész a fölösleges fejezetek törlésével még könnyen ki volna javitható. Azért itéletünk megalkotásában csak a második résznek tartalma volt a döntő. Hogy ebben a részben a szerző a pályakérdésben említett függvények közül éppen az algebraiaknak tárgyalását választotta, csak helyeselhetjük. E függvények valóban több tekintetben kiváló szerepet játszanak. Egyrészt ezek a legegyszerübb analytikai függvények s mint ilyenek legkönnyebben vezetnek be a függvénytanba; másrészt elméletük mintát szolgáltatott számos magasabb függvénytani vizsgálathoz; végül e disciplina puszta a terminologia megváltoztatásával az algebrai görbék fontos elméletét is kész alakban adja meg. Annál inkább sajnál-

Tanári-biz.

juk, hogy a terveret e részre nem nyujt elegendő biztositékot arra, hogy a pályázó megbirálása esetén az algebrai függvények tanulmányozására alkalmas, jól áttekinthető kézi könyvet irna. A tervezet oly vázlatos, hogy abból általában kitesitendő mü tartalma nem vehető ki eléggé tisztán. Némely alapfogalom, pl. a normé, számos alapfeladat és alaptétel egyáltalában emlitve sincsen, igy hogy nem tudhatjuk, valjon a munka fogná-e ezeket is tárgyalni s ha igen, akkor mely helyen és mily módon. Sőt úgy látszik, hogy a pályázó előtt egyáltalában még nem lebegett egy jól átgondolt egységes tárgyalásnak képe, mert tervezetében a legellentétesebb módszerek sa legkülömbözőbb tárgyak válogatás és szerves kapcsolat nélkül vannak egymás mellé állitva.

Összefoglalva a fent kifejtetteket ugy véljük, hogy az 1. számú terveret készitője dr. Beke Manó tervezetének kidolgozásával megbizandó, ha késznek nyilatkozik az ajánlott módositásokat magáévá tenni.

Budapest 1897. november hó 20-án.

9/1897 (prót)

Kürschák József
l. tag.

Rados Gusztáv
l. tag

Általános Függvénytan

és

alkalmazása

ov

Algebrai Függvényekre.

(Tervezet.)

Jelige:
A tudomány a legnagyobb hódító.

Stomori

21

97

Általános függvénytan
és
alkalmazása
az algebrai függvényekre.

(tervezet.)

A függvénytan elméletének kifejtéséhez a legkiválóbb mathematikusok járultak hozzá különböző irányú munkálkodásaikkal. Ha tehát a függvénytan szervezetét s szépségeit méltatni akarjuk, akkor kell, hogy egy egészszé tudjuk egyesíteni mindazokat a törekvéseket, melyek nagy függvénytani problémák megoldását célozták s hogy össze tudjuk egyeztetni azokat a különböző utakat, melyeken a nagy célok elérése szempontjából az egyes mathematikusok jártak. A Cauchy-, Riemann- és Méray-Weierstrass-féle módszerek egyesítése, összeolvasztása már tényleg gondolkodásuk tárgyát képezi a jelenkor franczia és angol mathematikusainak. Azonban a németeknél csak H. Burkhardt hódolt még ennek az iránynak.

Én is ennek a munkámnak a megírásánál arra törekszem, hogy az említettem különböző módszereket úgy összeolvassam, hogy azok teljesen egységes egészet alkossanak.

Az egész munkát két részre szándékozom osztani u. m.:

I. Általános függvénytan.
II. Az algebrai függvények elmélete.

Az első rész fontosabb fejezetei lennének:

1.) Bevezetés.
2.) Egyértékű függvények.
3.) Többértékű függvények.
4.) Periodikus függvények.
5.) Összeadási és szorzási theoremával bíró függvények.

Az automorph függvények általános elméletének tanulmányozására külön fejezetet nem tartok fenn; mindazonáltal az egyértékű függvények tanulmányozása alkalmat nyújt majd azok definiálására és konstruálására.

A második rész a körvetkező fejezeteket tartalmazná:

1.) A $f(x,y)=0$, y-ban irreducktibilis egyenlet tanulmányozása.
2.) A Riemann-féle felület.
3.) Az algebrai függvények viselkedése a Riemann-féle felületen.
4.) Algebrai függvénytestek.
5.) Az algebrai függvényideálok
6.) Algebrai integrálok
7.) Az algebrai integrálfüggvények megforditása.

I. Rész.

1.) A bevezetésben a komplex számokkal való műveletek geometriai értelmezéséről s a hatványsorok oly fontosabb sajátságairól emlékezem meg, melyek a függvénytanban különös alkalmazást nyernek s így azok levezetése miatt nem kell a tárgyalást folytonosan megszakítani.

2.) Az egyértékű függvények általános elmélete képezi az első rész legfontosabb fejezetét.

A függvény fogalmát Riemann szerint állapítom meg; erre mindjárt azok osztályozása és a konform reprezentációra megoldásra vonatkozó tételek. Ezután pedig rendre jönnek:

a.) Az egyértékű monogen függvények általános tulajdonságai.

β.) Függvények lényegtelen szinguláris pontokkal.

γ.) Függvények lényeges szinguláris pontokkal.

δ.) Függvények szinguláris vonalakkal.

ε.) Függvények szinguláris területekkel.

ζ.) A függvények racionalitási körének meghatározása alakjukból.

η.) A függvények racionalitási kritériumai.

Az α.) pont alatt az egyértékű monogen függvényekre vonatkozó Riemann- és Cauchy-féle integráltételeket állapítom meg; ezután a függvények sorbafejtését - a Cauchy- és Laurent-féle tételeket, majd a Laurent-féle sor alapján a Fourier-féle sorbafejtést mutatom be. Végül a szingularitásokat osztályozom s a függvényeknek a szinguláris pontok körüli viselkedését vizsgálom meg.

A β.) pontban kezdődik a függvényalakoknak szoros értelemben vett Méray - Weierstrass - féle tanulmányozása. Miután reguláris pont körül a függvény hatvány sor alakban jelenik meg, azért mi sem természetesebb, mint a hatvány sor alakban adott függvényeket tanulmányozni. Ennek a hatványsor a függvényt csak a konvergencia területén belül definiálja, de megtörténhetik, hogy ugyanazt a függvényt más hatványsorok segítségével még a konvergencia területén kívül is folytatható s ezek a hatványsorok együttesen az ugynevezett olotropia területén az analitikai függvényt definiálják. A függvény szingularitásai határolják az olotropia területét. Először azoknak a függvényeknek analitikai sajátságait állapítjuk meg, melyeknek olotropia területét csak lényegtelen szinguláris pontok képezik.

β.) Aztán térünk át oly függvényeknek a tanulmányozására, melyeknek olotropia területét határoló pontok között már lényeges szinguláris pontok is vannak, melyeknek száma lehet véges vagy végtelen. További felvilágosítás szempontjából elégnek tartom ezen a helyen Weierstrass és Mittag-Leffler nevét megemlíteni.

A 5.) pontban oly függvényekkel foglalkozunk, melyeknek szinguláris vonalaik vannak. Már Weierstrass kimutatta, hogy vannak oly függvények, melyeknek olatropiás területét szinguláris vonalak határolják. Már most az a kérdés, hogy a síknak szinguláris vonalakkal bekeritett különbörő részein egy s ugyanazon analitikai kifejezés ugyanolyan függvényt definiál-e? Weierstrass mutatta ki először, hogy a monogen függvény fogalma s a műveletekkel kifejezett analitikai alak fogalma nem födik egymást, amennyiben egy s ugyanazon analitikai kifejezés a síknak különböző, szinguláris vonalakkal bekeritett részeiben már előre adott függvényeket definiálhat. Weierstrass ugyan maga is adott módszert ily függvények konstruálására, melyet azonban Fannsery később egyszerüsitett. Ujabban pedig Picard és Painlevé másféle módszereket is szolgáltattak.

A 6.) alatt azt a kérdést döntjük el, hogy hogyan lehet oly függvényeket konstruálni, melyek csak a síknak előre adott területén léteznek.

Megjegyzem itt, hogy a szinguláris vonalakkal és területekkel biró függvények tárgyalásánál megvilágitom a differenciálhoinyados létezésének kérdésénél előforduló ismeretes különösségeket is.

Miután a függvények természetébe bepillantottunk s szingularitásaik segitségével megtudtuk őket határozni. Hátra van még, hogy adott analitikai alak révén tanulmányozzuk őket. Ezt a kérdést tárgyaljuk majd a 7.) és 9.) pontok alatt; és pedig a 8.) alatt különösen azt a kérdést tárgyaljuk, hogyan lehet valamely pont körül a függvény racionalitási tartományát meghatározni. Legyen elég erre vonatkozólag Hadamard nevének a megemlitése. 9.) alatt pedig főleg arra szoritkozunk, hogy kritériumokat állitsunk fel annak az eldöntésére - vajjon a függvény az egész síkban racionális-e? (Weierstrass). Ezt a kérdést is általánositani fogjuk; midőn arra nézve keresünk kritériumot, hogy a függvény algebrai vagy differenciál egyenletnek tesz-e eleget. S kimutatom hogy ha racionális koe együtthatókkal biró hatványsor lineáris differenciál-egyenletnek eleget tesz, úgy nem csak ennek a differenciál egyenletnek a rendszámát, hanem magát az irreducibilis differenciálegyenletet is egész könnyüséggel meg lehet határozni.

3.) Az egyértékű monogen függvények integráljainak tárgyalása s a racionális függvények tanulmányozása közben felmerült tételekből rögtön következtetést vonhatunk a többértékű függvények letételére. Ezután az elágazási pontokat két csoportba osztjuk u. m. transzcendens- és algebrai elágazási pontokra, a szerint amint hozzájuk végtelen vagy véges számú függvényág tartozik. Eszerint azután a több-értékű függvényeket is két főcsoportba osztjuk u. m. transzcendens és algebrai többértékű függvényekre, a szerint amint transzcendens elágazási pontjaik vannak, vagy nincsenek. Az algebrai többértékű függvényeket is két csoportba osztom; az egyikcsoportba tartozókat algebroidoknak nevezem, ezeknek az algebrai elágazási pontjaikon kívül még transzcendens szingularitásaik is vannak; a másik csoportba számítjuk a többit s ezeket egyszerűen algebrai függvényeknek nevezzük.

Az általános megállapodások után áttérünk a véges egy számú ággal bíró függvények tanulmányozására. Megállapítjuk analitikai alakjukat az elágazási pont körül; megmutatjuk hogyan kell a függvény összes ágait meghatározni - ennek egy különös esete az algebrai egyenletek függvénytani megoldása -. Kimutatjuk, hogy a függvény akármelyik ágából áttérhetünk a másikba s végül bebizonyítjuk, hogy minden többértékű algebrai függvény annyiad fokú irreducktibilis egyenletnek tesz eleget ahány ága van, és pedig az algebroidokat definiáló irreducktibilis egyenlet együtthatói egyértékű transzcendens függvények; az algebrai függvényeket definiáló irreducktibilis egyenlet együtthatói racionális függvények.

Ezzel a többértékű függvényekre vonatkozó általános fejtegetéseket bezárom s az algebrai függvények részletes tárgyalását a legutóbb elmondott tétel alapján kezdem majd meg.

4.) A periodikus függvények a 4. fejezet fejtegetéseit képezik; létezésükre a transzcendens többértékű függvények létezéséből következtetünk. Az egyszeresen és kétszeresen periodikus függvények alapsajátságainak bemutatása után áttérek a periodus fogalmának általánosítására; a linearisan periodikus függvények általános elméletét s a multiplikative periodikus függvények megkonstruálását

mutatom be. Végül az úgy nevezett pseudoperiodikus függvényekkel foglalkozom, azok az úgy nevezett első és második fajú periodikus függvényekkel. (Rausenberger Theorie der periodischen Functionen).

5.) Ebben a fejezetben azokat a függvényeket tárgyalom, melyekre nézve az összeadási és szorzási theorema érvényes. Az összeadási theoremával bíró függvények tárgyalásánál a excentrumot Weierstrass tétele képezi Phragmén bizonyításával. A szorzási theoremával bíró függvényekre nézve irányadóul szolgálnak Poincaré kutatásai.

II. Rész.

1.) Az első fejezetben az y-ban irreducktibilis racionalis együtthatókkal bíró $f(x,y)=0$ egyenlet definiálta y függvény singularitásainak a tanulmányozása s azon fontos Nöther-féle tételnek a bebizonyitása képezi a tárgyalás középpontját, mely szerint racionális substitutiókkal segitségével minden algebrai görbe oly módon transformálható, hogy többszörös pontjaihoz csak egyszeres érintők tartozzanak, azon kivül hogy a többszörös pontok ne legyenek elágazási pontjai a függvénynek.

2.) Ebben a fejezetben a Riemann-féle felületet konstruáljuk meg s azután transformáljuk egyszeresen összefüggő felületté. Különösen azon normálalakját mutatom be, mely az algebrai integralfüggvények periodusainak geometriai szemléltetésére szolgál.

3.) Ebben a fejezetben először (x,y) egyértékű - azután pedig racionalis függvényeit tanulmányozom a Riemann-féle felületen.

4.) Míg eddig (inkább) az egy osztályban tartozó függvényeket egyenkint tanulmányoztuk, ezután az egy osztályban tartozó függvényeket - az algebrai függvénytesteket - mind egyszerre vesszük vizsgálat alá. Ez a tárgyalás hasonló a számtestek elméletához.

Azonban a Dedekind - Weber megteremtette elméletet aráltal, hogy Hensel lejtegetései alapján az algebrai egész függvények fundamentalis rendszerét megtudjuk határozni, teljesen megfosztjuk idealis jellegétől s igy az egész elmélet a maga igazi nagyszerüségében jelenik majd meg. A fundamentalis rendszer meghatározását teljesen elemi úton racionális müveletek s az elemi osztók segitségével eszközlöm. Csakhogy mig Hensel a fundamentális rendszer meghatározásához szükséges kanonikus rendszert csak egy lineáris faktorra nézve tudja megállapitani, azért még módszere nem elég tökéletes s inkább elméleti jellegü. Én oly módszert mutatok be, melylyel ~~azonnal~~ a fundamentalis rendszert tisztán racionális müveletek, az elemi osztók s a homogen lineáris egyenletrendszerek független megoldási rendszereinek a segitségével meg lehet határozni.

Miután a fundamentalis rendszereknek racionális műveletekkel való meghatározását bemutattuk, az algebrai függvények tárgyalásánál alapul szolgáló azon föltevést fogjuk teljes szigorúsággal bebizonyítani: hogy minden algebrai görbe racionális transzformációkkal olyan görbévé transzformálható, melynek csak szétesö érintökkel bíró kettös pontjai vannak. Kimutatjuk ugyanis hogy a diszkriminans lényeges osztójának (Kronecker) lineáris tényezöi az elágazási pontokat, lényegtelen osztójának lineáris tényezöi pedig a kettös pontokat határozzák meg. A lényeges osztó invariáns minden racionalis transzformációra nézve, ellenben a lényegtelen osztónak alkalmas racionális transzformáció végrehajtása után csak kétszeres lineáris faktorai lesznek, melyek mindegyikének megfelel egy kettös pont. Ezt a tételt Kronecker mutatta ki. Bebizonyítható még az is hogy a kettös pontokhoz csak egyszerü érintök tartoznak. A tárgyalás folyamán kiderül, hogy a diszkriminans lényeges osztója azonos a fundamentalis rendszerböl alkotott összes konjugáltak determinánsával; a lényegtelen osztó pedig, mint bizonyos transzformáció determinánsának a négyzete fogható fel. Ezekután kutatásainkat kifogjuk terjeszteni egy tetszölegos modulus szerint egész- és az elsö fajú algebrai alakok fundamentalis rendszerének a megszerkesztésére is. A tárgyalást mindig kiegészítjük azzal, hogy a Hensel bevezette transzformáció segítségével a végtelen távoli pontokat is bevonjuk kutatásainkba körébe, s az általános elméletet alkalmazásaként bemutatom a Riemann féle felület teljes meghatározási módszerét.

Az alapvetö fejtegetések után a fundamentális modulusokat és kongruenciákat tárgyalom.

5.) Ebben a fejezetben az algebrai függvényideálok alapsajátságait s azokat a Riemann féle felület definíciójának s meghatározására való alkalmazásukat mutatom be.

6.) A 6.) fejezetben az algebrai differenciálokat és integrálokat határozzuk meg majd a fundamentalis rendszerek, majd pedig az algebrai függvényideálok segítségével.

7.) Végül az integrálok periodusait s az integrálfüggvények megfordításából eredö függvényeket mutatom be; s ezzel mint egy nagyszerü elméletnek az alapköveit letesszük egyszersmind munkálatunkat is befejezzük.

Megjegyzem még, hogy az általános elméletet mindenütt példákkal akarom megvilágítani; azonban a függvények konstruálására vonatkozó feladványokat, mindig úgy választom meg, hogy azok egymásnak mintegy folytatásait képezzék. Végül célszerünek tartanám, ha egyszerü és klasszikusabb feladványokból összeállított példatárt fűznénk

a munkához, a melyben ezenkívül még a feladványok szerzőinek a nevét is szükségesnek tartaniám megemlíteni.

A munka terjedelme körülbelül az előirt 25 ív lenne; az elkészítéséhez pedig - úgy hiszem - két évre volna szükség.

Ezzel maradtam

1897. évi szept. 18.

A Magyar Tudományos
Akadémiának
Igazgató Titkárja.

Tekintetes m. tud. Akadémia

II. Osztálya!

A Tek. Akadémia Kegyes volt Embryologiai Kiállításaim, illetőleg ábrázolt vaki állatásaim 2000 ft-ot megszavazni, abból 1000 ft a mult évi Kötségvetésbe felvétetett.

Kérem ezen 1000 ft-ot az idei Kötségvetésbe átírni, s ezen a másik 1000 ft-ot is felvenni, mert ezen új Laboratóriumi szükségek Kerülnek.

A munka 2 fűzetben lesz megjelenni, mindegyik mintegy 18-20 ívnyi terjedelemben. Kérem az első 1000 ft-ot az állatok elhúzásához szükséges Krisztalóvegyszerekre, - ha ez elhúzást (az optikai), akkor az 1-ső fűzetet fenmaradó összegből a másik 1000 ft-ot pedig Krisztalóvegyszerekre.

Kelt Budapesten, 1897. Jan. 12-én

Mély tisztelettel

Dr Mihalkovics Géza
Akadémiai r. tag

10/a
1897

Tekintetes Akadémia!

Hazamadése a Tek. Akadémiához folyamodtam egy emberfejlődéstani Kézikönyv kiadásának lehetővé tételére segélyért. A Tek. Akadémia akkor 2000 ftot volt kegyes az ábrák előállítási költségeire megszavazni.

További súlyos betegségem lehetetlenné tette, hogy a megkezdett Kéziratnak záró alá rendezésébe függhettem volna. Az idézi pedig egyéb megkezdett vizsgálatoknak befejezésével voltam elfoglalva, - amelyről a Frankfurti társulat kiadásában megjelenő 3 kötetre tervezett anatómiámnak teljes átdolgozása oly sürgős volt, hogy minden időmet igénybe vette.

Az elmondottakkal indokolva a kérelmet, kérem a Tek. Akadémiát kegyeskedjék a 2000 ftot az 1898. évre átvinni, melyről végig reménylem, hogy a megkezdett s kéziratban nagyobbára kész munka megjelenhetik.

Kelt Budapest, 1897. Decz. 3-án

Mély tisztelettel

a Tek. Akadémiának

hű szolgája

Entz Géza

r. tag.

10/b

1897.

Iglói 1896/1.

Hogy a Iglói bánya- és kohómű-társulat
bányáinak és kohóinak [illegible] egyben
tiszteletét a mai n. gyűlés alkalmával, ezennel
elismerem.

Csajághy
a társ. főnök.

Budapest, f. é. [illegible] hó 22-én.

11/a.
1897 (pót.)

Semsey-pályázat.—

Magyarország közgazdaságáról.

Jelige: „Magyarországot föl kell szabadítani gyarmati helyzetéből."
Rajner főhercseg 1809-ben

Tervezet.

Bevezetés.

Magyarország közgazdaságának vázlatos rajzával kapcsolatban a munka anyagának elrendezése, az elrendezésnek, a módszernek és a felvolgozásnak elvadása.

I. rész. Termelés.

(Terjedelme 20 nyomtatott iv.)

A nemzeti termelés vázlata az egyes termelési ágak kijelölésével, fontosságuk, arányuk és kapcsolatuk mérlegelésével.

1., Fejezet. Az őstermelés.

A földtulajdonra vonatkozó birtokjogok formái; az ősi kollektivizmus, a bárkösségek, a falukösségek, közbirtokosságok; a nemesi-, apanázsi- és a jobbágy-birtokok, az ősiség, az urbéri rendezés, a földtehermentesítés, a tagosítás, arányosítás, maradvány földek; a kitelepítményes és a holtkéz birtok, az ingatlan birtok mobilizációja s ennek korlátjai.

A földtulajdon időnkénti és mai megoszlása, forgalma.

Gazdálkodási rendszerek: saját kezelés és különféle bérletek. —

Üzem rendszerek: a régi művelési kényszer, vetésforgási és vállógazdasági rendszerek, szabad gazdálkodás.

Termelési ágak részletesen történetükkel együtt:

a.) Mezőgazdaság; halászat, vadászat, állattenyésztés növénytermelés.

b.) Kertészet; gyümölcs-, zöldség-, virágkertészet.

c.) Szőlőmívelés -

d.) Erdészet, mint termelés és mint klimatológiai tényező.

e.) Dánya mívelés.

f.) Mezőgazdasági iparok: szeszfőzés, cukorgyártás, gyümölcs- és zöldség feldolgozás.

Telkesítések, földjavítások, öntözési rendszerek, gépek alkalmazása.

A mezőgazdasági munkaerő.

A tőke szerepe az őstermelésnél s ennek kapcsában az őstermelés hiteligényei.

A termelés kockázatai, a károk. Az őstermelés válságai.

Az állam feladatai az őstermelés terén. Az oktatás ügy. Gazdasági egyesületek. Kiállítások, múzeumok, mintagazdaságok, laboratóriumok s kísérleti állomások, versenyek auctiók, meteorologiai szolgálat, mezőrendőrség.

2.) Fejezet. <u>Ipar.</u>

A hazai ipar története, különösen részletesen az iparosztály szervezése; az iparjog, a czéhrendszer az iparszabadság s ennek korlátai. Ipartestületek, kamarák s hatóságok.

Az üzemrendszerek: nagy-, kis-, házi s vándoripar; gyáripar, kézi ipar. Munkafelosztás és munkaegyesítés. -

Az ipar csoportok ismertetése, az iparágak területi megoszlása. A gépek szerepe

Az ipari termelés kockázatai, károk, válságok. -

Az üzleti hitel szükségletei a tőke ipari szerepével kapcsolatban. -

Az iparfejlesztés eszközei: oktatás, tanoncügy kiállítások szabadalmak védelmi vámjaink rendszere.

Iparpolitikánk s az állami támogatások.

3./ Fejezet. Kereskedelem.

Története.

Mai kereskedelmünk részletes leírása az egyes kereskedelmi ágak és üzemrendszerek ismertetésével.

Az üzleti kockázat, károk válsága.

A tőke szerepe a kereskedelemben s a hitel szükséglet. –

Régi és uj mértékrendszereink ismertetése.

Vásárok, tőzsdék közraktárak, árucsarnokok, auctiók.

Kereskedelmi testületek, kamarák.

Kereskedelmi és vámszerződéseink, vámszövetségünk.

Konzulátusok.

Kereskedelmi törvényhozásunk és politikánk.

II. rész. Forgalom.

(Terjedelme 12 iv nyomtatva.)

1./ Fejezet: Áruforgalom.

A forgalom tárgyai, terjedelme, hatásai.

A termelt javak forgalomképessége s ennek kapcsolatban a kereslet és kinálat mértéke. –

Belföldi és külföldi áruforgalmunk adatai és mérlegei.

Az árak története. Az árténgerek működésének elemzése.

2./ Fejezet: Pénz és hitelforgalom.

Pénzrendszereink története. Papirpénzeink s ezüst valutánk hatása, agiunk keletkezése, változásai és hatásai. A pénz értékének csökkenése. –

Valuta-rendszerünk s valuta változtatásunk okai feltételei, következményei.

Hitelrendszerünk. A bankok története, szervezetei, működése az üzletágak szerint. A jegybank térfoglalása, feladatai és állapota részletesen.

Fizetési mérlegeink.

3.) Fejezet: Közlekedési ügy.

Története a mai rendszere.

Vasuti utaink hálózata, jelentősége és jövője.

Vasuti jog. Vasuti hálózatunk állapota fejlesztésre üzemrendszere, tarifa rendszere. Államvasutaink szerepe. –

Vízi utaink rendszere. Hajózási és tengeri jog. Folyamhajózásunk, tengerhajózásunk története, mai rendszere. Működése, hatásai a fejlődés kívánalmai.

Helyi közlekedésünk.

Postai, sürgöny-, és telefon-hálózataink. – Forgalom tarifák. –

4.) Fejezet: A tőke forgalmi szerepe.

A forgalomban szereplő tőkék. A forgalom korlátozásai tárak és válságok.

5.) Fejezet: Forgalmunk kritikája.

Árforgalmi fizetési és kereskedelmi mérlegeink elemzése.

III. rész. Törvényelem.

(Terjedelme 14 nyomtatott ív.)

1.) Fejezet: A munkabér.

A munkabérek historiája, fajtái, magassága az egyes foglalkozások szerint. Változásainak okai következményei, az átalakulás iránya.

2.) Fejezet: A földjáradék.

A földjáradék nemei, nagysága, változásai. Emelkedésének és süllyedésének speciális okai historiai adatokkal. A föld árának emelkedése. Az üzemrendszerek átalakulása.

3.) Fejezet: A tőkekamat.

A tőkekamat története, hullámzásai, állandó csökkenő irányzatának okai és következményei. A tőkekamat ~~(története)~~ nagysága a befektetések és biztosítékok szerint. – Az országos közép tanulmányok, a törvényes szabályozás. Uzsora törvények. Külföldi tőke.

4.) Fejezet: A vállalati nyereség.

A vállalkozói nyereségek a vállalatok szerint: az ős-termelés, ipar kereskedelem jövedelmezősége.

5.) Fejezet: A nemzeti jövedelem.

A jövedelmek eloszlása, ezek állandósága és biztosítása nagyon részletesen.

Tőke fogyása szaporodása. Válságok.

IV. rész. Fogyasztás.

(Terjedelme 10 nyomtatott iv.)

A nemzeti szükségletek fajtái, az elsőrendű szükségletek nagyságának megállapitása a fiziologiai módszer alapján.

A tényleges fogyasztás megállapitása.

A nélkülözések mértéke, okai következményei.

Drágaság, olcsóság, éhségek, betegségek, lakásügy.

Takarékosság, fényüzés, pazarlás.

Absentizmus.

Az áraknak s a jövedelmeknek hatása a fogyasztásra.

Az állam teendői a fogyasztás terén.

V. rész. Társadalmi politika.

(Terjedelme 14 nyomtatott iv.)

A lakosság száma, szaporodása, területi megoszlása hajdan és most.

A gazdasági viszonyok hatása a népesség sürüségére, foglalkozására, müveltségére és erkölcseire.—

A munkakérdés története. A középkori magyar bányák és ötvös strikeok; az ujabb szociális mozgalmak.

Az ipari munkások helyzete; az őket védő törvények és saját egyesületi tevékenységök; balesetbiztositás, birtosítás munkaszünetek.—

A mezőgazdasági munkások helyzete. A telepitések.

A szegénység a magyar társadalomban és magyarországban; története, okai, veszélyei. Szegénygyüjtő tövé-

nyeink, intézményeink, magánjótékonyságunk.—
A technikai nevelés, a szövetkezeti ezme.
Állami feladatok.—

IV. rész. Összefoglalás.

(Terjedelme 10 nyomtatott iv.)

A magyar közgazdaság multjában és jelenében elvi-
nyeiből és elnyomott gazdasági törvények pragmatikus is-
meretéve és ezekkel kapcsolatban a gazdasági haladás jö-
vendő utjai.—

—.—

Tárgy és névmutató.

—.—

Grafikus táblák és térképek:

1.) Térkép a kötött és szabadforgalmu ingatlanok
feltüntetésére.
2.) Térkép a földbirtok megoszlásának feltüntetésére.
3.) 6 térkép a mezőgazdasági termelési ágak terüle-
ti megoszlásának ábrázolására.
4.) Térkép a jelzálog terhek feltüntetésére.
5.) Térkép az iparágak területi megoszlásának fel-
tüntetésére.
6.) A kereskedelmi kamarák és testületek területeik s
székhelyeit feltüntető térkép.
7.) Egy grafikus táblázaton áruforgalmunk összes érté-
kének és mennyiségének változásai, s a főbb csoportok vál
tozásai tüntetendők fel.
8.) Egy térképen áruforgalmunk irányai a mennyiség
és érték szerint tüntendők fel.
9.) A bankműveletek grafikus táblája.
10.) Közlekedési hálózatunk térképe
11.) A földárának, a tőkekamatnak s a bérárakna
összehasonlító táblája.

12.) Néhány fontosabb árucikk árának és fogyasztásának változásairól egy összehasonlító grafikus táblázat.

13.) A lakosság területi megoszlásának térképe.

14.) A mezőgazdasági termelésnek, a bunaáraknak, a születési és halálozások számának kombinált grafikus ábrája. —

27.

Gemsey közgazd.

Erk 1895. XII 31

2 szám

ad 12/1897 (pót)

12/1897

Semsey - pályázat.

29.

Magyarország közgazdasága.

Jelige:

„Magyarországot föl kell szabadítani gyarmati helyzetéből."

Rajner József 1809.-ben.

— · —

Ezzel ajánlatom irója ide mellékelve elöterjeszti a Semsey - pályázatról 6. sz., Magyarország közgazdasága "című kéziratát azon kérelemmel:

1.) 80, azaz Nyolczvan nyomtatott ívre terjedő munkájának részletes bevezetését;

2.) az I. számú füzetben „A magyar kollektivismus formái." (a II.- III. sz. füzetekben pedig „A magyar kereskedelem története" a szabadságharczig terjedő korra vonatkozólag) —

Ezek kapcsában tisztelettel ajánlkozik arra, hogy megírja akár megbizásképen, akár nyilt, vagy korlátolt pályázatul a szóban forgó munkát a következő feltételek alatt.

1.) Akár megbizatására, akár pályázatra érdemesítése esetében az ajánlkozót az Akadémia, a felszólítás alkalmával 400, azaz Négyszáz forint előlegre volna szüksége.

2.) Minden 10, azaz Tiz nyomtatott ívre terjedő részlet benyujtása alkalmával utalványozna az Akadémia mindig csak előlegül 3-300, azaz Három-Három száz forintot az ajánlkozónak s igy az első 400 forintos előleggel együtt a munka teljes elkészítéséig kapna az ajánl-

koró összesen 2800. azaz Kettőezernyolczszáz forintot dí-
legül.

3.) Ajánlkoró köteleli magát arra, hogy az Akadé-
mia nagybecsü feldolgozásától számitva legkésőbb 2 év le-
forgása alatt az epés művet el fogja készitteni, ast a bi-
rálo bizottság itélete alá bocsátandja s a bizottság által
kivánatosnak tartandó javitásokat, pótlásokat és átalaki-
tásokat az ide vonatkozó utasitások kézhez vétele után
záros határidő alatt legigazabb szaadásával teljesitendi.

4.) A mennyiben pedig a munka elkészülése után
a biralo bizottság által kivánandó átalakitásokat az ajánl-
koró nem tudná, vagy nem akarná megfelelően elkészite-
ni, ugyhogy a munkát a bizottság sem az elsö, sem a más.
jutalomra nem tartaná érdemesnek; ez esetre ajánlkoró
köteleli magát arra, hogy az elölegül felvcendö 2800 fo-
rintot s ennek a bizottság ide vonatkozó határozatától
számitandó 4% os kamatait az Akadémiának visszafize-
tendi, illetöleg részletekben ugyanannyi idö alatt törlesz-
tendi a mennyi idö alatt az elölegek neki utalványoztak.
E kötelezettségét illetöleg ajánlkoró kész az Akadémiának
teljesen jogérvényes kötelező irásbeli nyilatkozatot adni, a
melyben a férfi szó erkölcsi értékén kivül teljesen megfele-
lő nagyságu személyes keresetét köthetné le biztositékul.

5.) A mennyiben az elkészitendö munka akár az
elsö, akár a masod jutalomra érdemesittetnék, az elölegül
felvcendö összegek a pályadijba beszámitandók lennének.

Ezen kötségtelenül szokatlan feltételek mentségé-
ül legyen szabad ajánlkozónak két szóval hivni fel az
Akadémia becses figyelmét. Az egyik az, hogy az elö-
terjesztett igénytelen ajánlkozás sem az Akadémia pénztá-
rára, sem az érdemes alapitóra semmi néven nevezendö

új terhet nem róna. A második föltétel az ajánlkozónak azon szubjektiv körülmi valója, hogy az idő szerinti kenyérkereső foglalkozása mellett már csak a fizikai idő hiánya miatt sem volna képes ily nagy munka elkészítésére s azért kéri az előlegeket, hogy a családja eltartására szükséges jövedelem elkerülése biztosíttatván, önmaga egyénnemű munkája alól felszabadulván, ambicziójával szentelhesse egészen a szóban forgó munka elkészítésére.

Az ajánlkozó kitünően ez igénytelen előterjesztés megtételére csakis az érdemes alapitónak azon köztudomású megjegyzése bátoritotta fel, melylyel Ő Nagysága a tudományos vizsgálódásra képes és hajlandó egyének támogatásában találandó örömét nyilvánitotta. —

Budapesten 1895. December 31-én.

Tekintetes Semsey-féle Bizottság!

A Semsey-féle állattani pályakérdésnél-Kisvárutánik magyarország faunájával megírása - akarom véleményünk szerint az eredeti tervezetet minden tekintetben megtarthatónak mert az állattani Kézikönyv megírásáról a Vallás- és Közoktatási ügyi minister urunk mai ügyis gondoskodott - de különben az akadémiának csak nem lehet feladata kézikönyveket compilaltatni - továbbá mert megírását nagyban megkönnyíti az, hogy a természettudományi Társulat épp most állítottaja össze a magyar fauna névjegyzékét - így tehát több évi tervezgo munka alapján a Nagyhelyi Akademiának Kívánsága értelmében az egész munka könnyen megírható.

A tervezetet kegyesekbe a következő javaslattal bekebelezni megy kiegészíteni:

1) Kívántatik külön fejezetben a magyar zoologia történetének könnyen megérthető megírása,

2) Hasonlóan a magyar zoologusok életrajza külön-külön megirandó lenne, amennyire lehetséges minden egyiknek arcképe is csatolandó.

3) A rendszeres állattani képnél a külföldi állatok csak oly mérvben ki-terjedésben tárgyaltatnak a mennyire a terület szoros szükségét megkívánja.

4) Az Adriai tengerben élő s így birodalmunk Fiume környékén is előforduló állatok tekintetében feltétlenül kívántatik.

5.) A magyar faunára nézve bárminő összefoglaló fontos és jellemző állatképes rajza, továbbá minden egyes gerinczből legalább egy- két szines természethü ábrája okvetlenül szükséges. Hasonlóan a fajok körülhatárolására szolgáló u. n. kétmatitás ábrák is.

6.) Az egyes vidékek, családok, alcsaládok, nemek vagy még kisebb csoportok jellemzése csak úgy mértékben adandó, amennyiben okvetlenül szükséges az egyes fajok körülhatárolására és leirására. Hasonlóan az általános képben is az egyes szervek vagy biologiai momentumok különösebb szaporodási módok stb. bárminemü alkalmával is a kellő mértékben tartva, úgy hogy az egész mü egy olyan alapvető mü legyen, mely mellett kiegészitője a Kir. magy. Természettudományi Társulat által kiadandó magyarfaunának és a Vallás- és Közoktatásügyi miniszterium megbizásából Kiss Elek állatrajzának. Akkor e hármas munka egy oly szerves egészet fog képezni a melyet egy magyar állatbonyzatának összefoglalása tekinthetünk.

Mindezen okoknál fogva bátorkodunk ajánlani hogy a pályázat hasonló határidő értelemben újra öt évre meghosszabbitandó lenne, s ha eredmény mindazáltal ujra elég ígéretes lenne akkor is határozni és intézkedni.

A 10.000 forint kamatját pedig a második díjhoz lehetne csatolni, hogy mindazáltal legalább az is nagyobb legyen s szakfüzetekat jóttam tudtára szám.

Kiváló tisztelettel

alázatos szolgája.

1895 December 3án Kárász

A
„Magyar Szabadalmi Közlöny"
szerkesztősége
és kiadóhivatala.
TELEFON.

BERGL SÁNDOR mérnöki- és szabadalmi-irodája.

Technisches- und Patent-Bureau von ALEX. BERGL, Ingenieur.

Budapest, VI., [redacted]. szám.

Redaktion
und Administration
des
„Ungarischer Patent-Anzeiger".
TELEFHON.

Pályázati-Kérvény

Heinrich József Kolozsvári szappangyárosnak

a „Wahrmann féle 1000 frtos pályadijára

a Heinrich
József Kolozsvári
szap. gy. megbízásából
a Wahrmann dij pályázatra
irományokat a mai napon
Kezemben vettem
tisztelettel
Gubodi Gyula
Bpst 1897 Oktober
hó 12-én

13/1897 pág.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

13.

a

M. Tud. Akadémia II. osztályának.

Helyben.

Tisztem a t. osztályt tisztelettel értesíteni, hogy a Bródy-bizottságba Ballagi, a Warthon-bizottságba Ballagi Károly választattak s nevezettek annak idejében a pótlékozási határozatot hozni.

Az 1896 december 21-i ülésről pályázatokra a következők jelentkeztek:

Bródy-jutalom

1. Szászvárosi Jenő
   " Gondos Ferenc
2. Szabó Jenő
   a) közlekedési ügyünk
   b) vasúti politikánk
   c) Baross Gábor eredményei.

Et m. kereskedelmi bank-jutalomra

1. Weiss Ármin
   " A mezőgazdasági hitel
2. Molnár István
   " A magyar államvasutakról

3. Walther Rezső
" Bankügylet "

4. Ambrozovits Béla
a) a magyar zóna díjszabás
b) az ár és fogyasztás
c) a vasutakból eredő körgazdasági
hatás és kiküszöbölése.

~~5. Walther Rezső~~ "
~~" Bankügylet~~

5. Pólya Jakab
"A biztosítási vállalatok
a Wahrmann feltalálmánya

1. Leske Győző találmánya
" kúpos szekrény "
2. Ripper Károly találmánya
" kihúzható szerszám "
3. Csapó Imre találmánya
" kihúzható asztal "
4. Hauser Ferdinand találmánya
" Villamos távjelző "

5. Hegedüs Sándor r. tag gondja
" Mechwardt tudós urak.
6. Goldberger M. találmánya
számító gép.
7. Heinrich találmánya
" Szappan "
8. Pálfi Andor találmánya
„állomás jelző" és „ébresztő" készülék
9. Névtelen találmány a (zeliszi levél)
" fonó gép
10. Wojnovits Sándor találmánya
" Mübor "
11. Szászvárosi „Seno" találmánya
" domború aquarel "
12. Erdös Ferencz találmánya
„ ügyitások a ceruzákon "
13. Remény Arnold találmánya
" turista cipö ".

Budapest 1897 januárius 7én

Schmidt
főkapitány

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

~~324.~~

Prückler J. C. úrnak a Nagyságainak

Helyben

A M. Tud. Akadémiához Nagyságod ajándékából beérkezett s alább felsorolt könyvekért szerencsém van Nagyságod előtt a M. Tud. Akadémia köszönetét tolmácsolni és tisztelettel értesíteni, hogy a könyvek könyvtárunkba helyeztettek.

Budapest 1897 május hó 20án

kiváló tisztelettel

Szilasi Lajos
főtitkár

1. Journal de Francfort. I köt.
2. Geschichte der Hugenotten. két köt
3. Geschichte des Municipalrechts két kötet
4. Anthropologie von I. Kant. 1 köt.
5. Geschichte des neuern Griechenlands. 1 kötet.
6. Geschichte Ludwigs des Elften. 1 kötet.

Tisztelt Akadémia!

Az Irodalomtörténeti Bizottság folyó évi március 20-án tartott ülésében oly értelmű indítvány terjesztetett elő, hogy régi magyar codexeink szövegeinek eredeti, latin vagy más nyelvű forrásai – ide nem értve a bibliai könyveket – szedessenek össze s a legcélszerűbbnek látszó módon szerkesztessék, egy vagy két kötetben sérelmesek közzé, mivel mind irodalomtörténeti mind nyelvtudományi tekintetből kívánatos, hogy azok az eredeti művek, codexeink tartalmához való viszonyukban mindenki által könnyen feltalálhatók s használhatók legyenek.

A bizottság az indítványt helyeselte, mert irodalomtörténeti szempontból nemcsak azt tartja nevezetes jelenségnek, hogy irodalmunk mely időben mily erőmértékben hódolt, milyenek által termékenyült, miféle érintkezésben volt a külföldi irodalmakkal; hanem minden egyes műre nézve azt is, vajjon magyar író eredeti művével van-e dolgunk vagy fordítással s ebben az utóbbi esetben azt, hogy a mű – akár a stílus akár a szerkezet tekintsük, – miféle eredeti műből s hogyan van fordítva vagy átdolgozva? Nyelvtudományi szempontból tekintve az indítványt, kétsen nem tulajdonítható neki csekélyebb fontosságot, mivel codexeink tartalma, nyelvkincsünk egyik, s a régiségre nézve kétségtelen hitelességű bányája, melynek minden szava helyesen értelmezendő. Ezek értelmezése körül a tudományos combinationak nagyon legbiztosabb alapja az, ha a szónak s fogalomnak valamely korbeli értelmét használata, teljes szabatossággal s minél több példával bizonyítható. Codexeink fordított darabjai kisebb-nagyobb mértékben legtöbbnyire olyanok, hogy a fordításbeli hűség, az eredetihez való szoros ragaszkodás, sokszor annak félreértéséig, igen sok eset-

ben nemcsak egyes szónak, hanem mondatoknak is homályossá teszi valódi értelmét. – A Nyelvtörténeti Szótár anyagának összegyűjtése sok kéz munkája által történvén, a Szótár egyszer-mástor hiányosnak tapasztalható. Sok oly régi szó kimaradt belőle, a melyet a gyűjtő vagy hibás leírásának tekintett, vagy abban a hitben, hogy más gyűjtő világosabb példát fog rá találni, – s a mi neki nem sikerült – helyes értelemmel fogja feltüntetni – egyszerűen mellőzött. Ily esetekben, ha tudjuk hogy a fordító mit fordított, vagy egészen értjük a szót s mondottot, vagy legalább biztos irányban indulhat meg a combinatio. A bizottság azt hiszi, hogy a codexek fordított tartalmának eredeti szövegei alapján a Nyelvtörténeti Szótár hiányainak nagy része pótolható lenne, ha előbb nem, akkor, midőn az Akadamia ennek újabb kiadását határozna el.

A mi az eredeti szövegek közrebocsátását illeti, arra nézve azt véli a bizottság, hogy mivel codexeink teljes kiadása a Nyelvemléktárban foglaltatik, melynek utolsó köteté még sajtó alatt van: leghelyesebb lenne a megfelelő latin vagy más nyelvű szövegeket a Nyelvemléktár befejező egy vagy két kötete képen temni közre. Minthogy pedig a Nyelvemléktár közrebocsátása előtt 25 évvel a Nyelvtudományi Bizottság teendői közé sorozta tett: az Irodalomtörténeti Bizottság, az általa helyeselt indítványt azzal a kéréssel ajánlja a Tisztelt Osztály figyelmébe, hogy azt a Nyelvtudományi Bizottság meghallgatása után elfogadni s a Nyelvemléktárnak befejező kötete gyanánt az illető eredeti szövegeknek kiadását elhatározni s ennek eszközlésével a Nyelvtudományi Bizottságot megbízni méltóztassék.

Az Irodalomtörténeti Bizottságnak 1897. évi március 20-án tartott ülésében

15/1897

Szilády Áron
mk.
bizottsági előadó.

Gróf

Tisztelt Osztály!

Van szerencsém jelenteni, hogy a Classica philologiai reális encyclopaedia költségeinek fedezésére szolgáló kérdésről a Class. philol. Bizottság f. é. márt. 27. tartott ülésében foglalkozván s ezzel a következő határozati javaslatot terjeszti a T. Osztály elé.

A Bizottság az említett munka megjelenését nemcsak kívánatosnak, hanem szükségesnek is tartja s ezért most is hajlandó volna költségeinek fedezéséhez hozzájárulni. Minthogy azonban az idén csak is a tagsziikségletek összege áll rendelkezésére, idei költségvetésébe ezt a tételt bele nem iktathatja; de megjegyzi, hogy 1898-ra, 1899-re és 1900-ra 500-500 forintot ezen tétellel encyclopaedia támogatására fordítani. Ebbeli határozatát a cél előmozdítására nézve remélhetőleg semmi nehézséggel sem jár, a mennyiben az encyclopaedia kiadóhivatalai úgy is csak a jövő évi esedékben fog megjelenni.

Budapesten, 1897. márt. 27.

Simonyi Thewrewk Emil
biztos. előadó.

Fichy Antal
biztos. elnök

Méltóságos bizottsági előadó Úr!

A m. k. akadémia mathematikai és természettudományi bizottsága által a f. évre kitüzött nyilt pályázatokra alulirottak szemmel látszólag a következő tisztelettel mellékelt tervezetet benyujtani, mely szerint hazánk felhőzeti viszonyait tanulmányozni akarnák. Remélik, hogy a pályázatot 1–1½ év alatt elkészítik, melyért 500 frt tiszteletdijat kérnek.

Minthogy az eredeti feljegyzéseket az meteorologiai intézet kiadni nem szokta s az itt tanulmány csak is az eredeti feljegyzések alapján eszközölhető meg a tervezetben kitüntetett terjedelemben: ugyanezért vállalkozunk ketten, kik közül az egyik meteorologiai intézeti tisztviselő, a munka elkészitésére.

Kiváló tisztelettel

Méltóságodnak

Turkeve, 1897. márczius 28-án

Budapest, 1897 márczius 29. én

Kész szolgái

Hegyfoky Kalocsay k.

Dr Inderka Aurél k.

Magyarország felhőzeti viszonyai tekintettel a viszonylagos nedvességre „Kimmi" Tolgyakat szerzette.

I. A felhőzet.

1. Az évi periódus a havi átlagok alapján, lehetőleg minden állomásunk 1871-től 1894-ig, esetleg 1895-ig terjedő adatai szerint, ha az 1895-ik évkönyvek Kelló" időben adja ki meteor. Közp. intézetünk.

2. Az évi és havi átlagok valószínű" hibája s annak kimutatása, mennyi kellene folytatni a megfigyelést, hogy ekkora hiba lehetséges minimalis értéket érjen el. Az még nem elkülönített magyarországi állomások e tekintetben" felülvizsgálata. Alkalmazhatók-e a rendelkező helyekre?

3. Az napi periódus az ország különböző" vidékein alkalmas állomások 7, 2, 9 órai megfigyelései szerint.

4. Az borultsági fokok (0-10) gyakorisága a terminus órákban vidékenként a derült és borult napok helyett, melyeket meteor. évkönyveink nem mutatnak ki.

5. Az állandósulásra való törekvés, egy és több napra terjedő" derült (0-1·9), borongó (2·0-8·0), borult (8·1-10·0), valamint kötött időszakok gyakorisága néhány típikus állomás szerint.

6. Esetleges kiterések egy két állomás rendkívüli szélirányára.

II. A viszonylagos nedvesség.

Az évi és napi periódus az ország különböző" vidékein levő" néhány állomás szerint lehetőleg ugyanazon időszakokból, mint a felhőzet.

A meteorológiai állomások mappája Merkator-projectióban az évi, esetleg évszaki átlagos felhőzettel.

Grafikonok az évi és napi periódust illetőleg.

A Tolgyakat valószínűleg 1-1½ év alatt készülne el s költsége 500 ft lenne.

Kelt Turkeven 1897. március 22-én. Hegyfoky Kálmán.

Budapesten 1897 március 26. án Dr Inderkó Aurél.

Mélyen tisztelt Bizottság!

Majdnem három évtizede annak, hogy Herrman Antal jeles magyar zoológus intett és kutatótársunk levélbeli felhívására anyagot kezdtem gyűjteni egy magyar állatkani szótárhoz, melyben lehetőleg együtt legyen minden az a szókincs, mely a nép ajkáról s irodalmi forrásokból összehalászható, s mely bizonyára zoológiánknak nemzetközi alapon való további fejlesztésére hasznos szolgálatot tesz.

Ezen idő alatt alig telt el nap, hogy ne foglalkoztam volna ezzel a gyűjteménnyel, mely ma már igazában tekintélyessé nőtte ki magát.

Az eddig összegyűjtött anyag terült:

1. A nép ajkáról: Szilágy-, Szatmár-, Kolozs-, Torda-Aranyos-, Maros-Torda-, Udvarhely-, Háromszék- és Csíkmegyék területéről személyes összejegyzéseim alapján; korábbi megbízható ismerőseimnek, barátaimnak az ország különböző részeiből származó bejelentéseiből, és végül a M. Nyelvőr mintegy évi folyamából;
2. irodalmi forrásokból: u.m. Mikszáth-Szikszay, Molnár Alb., Pavir Pápai, Bod Péter (1801) szótáraiból és a múlt században s a jelen század

elején megjelent terepkutatási munkákból.

A gyűjtemény főbb csoportok szerint áll:

a., Állat-nevekből, (ebben rendek, nemek, fajok, ivarok, korbeli állapotok stb. jelzésére szolgáló kifejezések);

b., testrészek, alak, nagyság, szín stb. szókból;

c., a biológiai jelenségekre (hang, éneklés, táplálkozás, mozgás, párzás stb.) vonatkozó szókból;

d., állat-mondókák, gyermek-versecskék stb.

e.) kevés számmal kisebb, nagyobb néprajzi adatokból;

f.) volk-kozmogónia, közszokás, népi babona stb.-ból.

Minden kitétel körülbelül 12.000 = Tizenkétezer adatot, melyből több mint 7000 állatnév. Minden adat külön cédulára jegyezve, mely 105 × 85 mm. terjedelmű; igen kevés kivétellel, mindenikénél pontosan jegyezve a forrás: irodalmi munkáknál könyv és lapszám, esetleg folyószám, a saját gyűjtésű népies adatoknál a helység, megye, feljegyzési év és nap, sőt legtöbb helyen a beszélő neve is.

Az állatok, testrészek, színek, hangok, párzás stb. magyar megnevezései mellett ott vannak a latin (sokszor a német) equivalensek is; s a keresés megkönnyí-

-tésének czéljából minden ilyen név két czédulára van jegyezve, egyiken a magyar-lakin, másikon a lakin-magyar név áll, s mindenik megfelelő betűsorba beosztva. A magyar nevek Kelet-Kerési korának megállapíthatására végett a régebbi iróknál talált minden adatot kiirtam, miből aztán következtetek, hogy magyarosan nér ismétlődve, több czédulán is előfordul.

Ezen mellett czédulárva vannak a felhasznált irodalmi források teljes czimei, továbbá az idézetekn-él használt rövidítések magyarázatai.

Az összes czédulák száma 36,000.

Most, miután czidő szerint budapesti lakos vagyok szabad időmet szeretném a gyűjtemény tovabb fejlesztésére a czélnak megfelelő rendszerrel használni fel, főként abban a tekintetben, hogy az irodalmi forrásokat időszerinti sorrendben kiszakasam át, másfelől pedig a nyári szünet alatt Csik megyébe óhajtanék kirándulni, mint a hol az egészségi tekintetekből szükséges üdülés mellett igen sok érdekes és fontos népnyelvi adatot gyűjthetnék, különösen a fő-út vonalaktól távolabb eső s még tevébe feltevetett vidékeken.

Hogy ezt megkönnyessem, kérem, Kegyes-kedjék a Nélyen tisztelt Bizottság részemre a jelen évi rendelkezésre álló 1000 ftnyi összegből 300 frtot, vagy legalább 250 frtot juttatni és pedig olyan formán, hogy ebből 100, illetőleg 50 frt. még április hóban,

200 frt. pedig julius-ban két részben folyóvá.

A 100, illetőleg (a 50 frt) a lakás bérlésnél kell igénybe vennem, hogy jól világított és irói munkára alkalmas szobára lehessek szert; ellenkező esetben vagy a jó világításról, nem el, vagy pedig szabad időmet, helyetlen keresetül más nemü munkával kellene értékesítenem, hogy a lakásra várakozzak; pedig (helyett) már az én korombau s még nem is egészen egészséges állapotommal, nem lehet egy ilyen nagy munkától, (amilyen is sok idő multva készülhet el) kár nélkül elvonni. A 200 frt. pedig vidéki kirándulásra (Citkmegye), vasúti és fuvaros utazás, 4-6 heti ott tartózkodás alatt szállás, élelmezés, szekeres kirándulások, vagy gyalogos excursiokra szükségre sat. tartalékul bevonásával elég lenne.

Az ügyet kegyes támogatásába ajánlva
a kisebbet kérésemet megújítva maradtam a

Mélyen tisztelő Bizottságuknak

Budapesten 1897. márcz. 30.

Tanuzlyczky
a magy. Orsz. központhoz
nolg. kérelmet benyújtó tanár.

30, marcius 97.

A magyar Tudományos Akadémia
Mathematikai és Természettudományi
Állandó Bizottságához
Budapesten

mely kimenettel beadott kérése

17 (pót)
1897

Pungur Gyula tanárnak (Budapest, Nemzeti Museum)

az iránt, hogy magyar zoologiai szótári munkálatokra
300 frttal segélyeztessék.

Tekintetes Akademia!

Nehány év óta részesít engem a tud. Akademia kisebb-nagyobb támogatásban. Főleg ez a körülmény tette lehetővé, hogy én a tudományos búvárkodás ösvényén megmaradhattam, — dolgozataimat a „Természetrajzi Füzetek" 1887–1897. évi köteteiben, a tud. Akademia III. ort.-nak üléseiben, külföldi folyóiratokban stb. előadhattam, illetőleg publikálhattam, — és épen nem a jelenlegi budapesti áll. gymn. tanári állásom. Tudományos ambitio vezetett bár a fővárosi falai közzé, az u. n. »fixtes-rendezés és rangosztályozás« szerencsétlen korszaka óta a középiskolai tanári „állapot" rosszabb a fővárosban, mint valaha. A szolgálati idő quantuma igen, de a tudomány érdekében tett szolgálat nincs sem számítva a »megszámozott« tanárok listáján! Budapest és Trsztena ma aequivalens fogalmak. Ezzel óhajtottam indokolni a tek. Akademiához intézendő alázatos kérelmemet.

A tud. Akademia elnöke, Eötvös báró úrnak Nagyméltóságának biztató szavai, — hogy: engem — a nápolyi vegetatiót illető s a nápolyi »Stazione zoologica«-ban végzendő növényphysiologiai s anatomiai tanulmányomban az erre hivatott n. t. „Semsey-bizottság" támogatni fog, —— indítottak engem arra, hogy a mm.

Cultusministeriumban szabadságoltatá-
sát folyamodjam. Ezt f. é. április-hó
1-ől számítva elnyerném, — a fent
tisztelt Senatus-bizottság segélye ezúttal
jóllehet eddigi munkásságom több rend-
beli bizonyítékával szolgáltam, — fáj-
dalom — elmaradt.

Erkölcsi kötelességem, bármilyen áldo-
zat árán is — az, hogy a már folya-
matban álló szabadságomat tud. kuta-
tásaim érdekében (az előrehaladott sai-
son miatt: Nápoly helyett) a gráczi egyete-
men, Haberlandt a kitünő növény-
physiologus s anatomus laboratoriumában
dolgozva — felhasználjam. A nyári se-
mester végeztével a leydeni és a brüssel-
lesi természetrajzi muzeumokban olvajta-
mám az »Artocarpaceae és Conocephaleae«
anatomiai monographiáját illető tanul-
mányomat befejezni, a melynek érdeké-
ben már eddig is hosszabb időt töltöt-
tem München, Paris, London, Kew s Ber-
lin botanikai muzeumaiban.

Ezen öt hónapra terjedő növény-
physiologiai, anatomiai bővítkodá-
som s tanulmányutam kellő sikerének
érdekében kérném a tek. Akademia se-
gélyét.

Eddig megjelent tanulmányaim, fő-
leg pedig az a nagyobb szabású munká-
latom, a mely kellő pártfogás hiányában
itthon években át sehogysem érvényesülhetett
és a mely 13 folio táblával f. é. május-hó
folyamán fog Berlinben megjelenni;
— talán nem lesz bizalmatlanság nyilvánnak az
iránt, hogy a tek. Akademia pártfogá-
sát egészen méltatlanra pazarolni nem
fogja.

Midőn tisztelettel, a tek. Akademia

Budapest, 1897. évi apr.-hó 18-án

alázatos szolgája

Dr. Richter Aladár

8.

A magyar tud. Akadémia-hoz

Ék április 21. 97.

Budapest.

intézett kérvény 18 (hó) 1897

Dr Richter Aladár

budapesti I. ker. áll. főgymn. r.
tanárnak,

a melyben
a <u>grácz</u>i tud. egyetemi
növénytani intézetben,
a <u>brüsselles</u>i s <u>leydeni</u>
botanikai muzeumokban végzendő növény-
physiol.- anatomiai vizs-
gálatai érdekében a
tek. Akadémia segélyében
részesítsék.

(: Czím sept.-hó 26-tól:
<u>Graz</u>, Botan. Institut des

Méltóságos Uram!

Az ide csatolt értekezést azon alázatos kérelemmel bátorkodom Méltóságodnak megküldeni, miszerint ezt a magyar Tudományos Akadémia legközelebbi osztályülésén előterjeszteni méltóztassék.

Hazafias üdvözlettel

maradok

Méltóságodnak

legalázatosabb szolgája

Budapest 1897. novemb. 5-én

Dr. Mahler Ede

lak.: I. Vár, Országház-utca 12.

19 (bis)
1897
nov.

3. A bizottság új elnökül megválasztja Gyulai Pál osztálytitkárt (6 szavazattal 2 ellen, mely Szinnyei J. r. tagra jutott).

5. Az előadó az új nagy szótárra való tekintettel szükségesnek találja a régi pótlevő Arany-szótár és mestersz ótár összegetését. A bir. elhatározza, hogy az Arany-szótár ügyét szóvá kell tenni a legközelebbi osztályülésen, a mestersz ótárról pedig szerkesztője jelentést tesz a jövő bizottsági ülésen.

6. Az elnök szóvá teszi a Nyelvemléktár, melynek sajtó alatt levő XV. kötete Volf György elhalálozásával gondozó nélkül maradt. A bir. legcélszerűbbnek tartaná, ha a kötetnek befejezésével az osztály Szilády Áron r. tagot bízná meg, a ki a Nyelvemléktár pótlékául úgyis szerkeszteni fog egy latin nyelvű forrásgyűjteményt.

7. Az előadó indítványára a bir. három új bizottsági tagot választ, illetőleg ajánl az osztálynak: Négyessy László és Riedl Frigyes l. tagokat és segédtagúl Tóth Béla írót.

8. Szily Kálmán főtitkár élőszóval előadja, hogy a kereskedelmi miniszter úrtól megjött a török szótár segélyül engedélyezett 500 frt, hogy tehát e nyomdával való megegyezés után hozzá lehet látni a szótár kiadásához.

Kúnos Ig. indítványozza, hogy a kiadás megkönnyítése végett folyamodjunk még 1500 forintnyi segélyért a bosnyák kormány vezetőjéhez, Kállay B. közös pénzügyminiszter úrhoz. A bir. ez indítványt mint jó sikerrel bírtatót elfogadja s felkéri az osztályt a további intézkedés foganatosítására.

Kivonat

a Nyelvtudományi Bizottság

1897. X. 19. tartott ülése

jegyzőkönyvéből.

20 (pót)
1897

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Mélyen tisztelt Osztálytitkár Úr!

Hurutom miatt nem mehetek az ülésre, de itt küldöm a Ny. Biz. jegyzőkönyvének mindazon pontjait, melyekre nézve az osztály helybenhagyása vagy további intézkedése szükséges.

Tudakoltam a párizsi akadémia szótári szabályzatát, de az ide csatolt levélben azt a feleletet kaptam, hogy a szabályzat csak általánosságokról szól. Nézetem szerint az eljárás módjáról s a legközelebbi teendőkről a most megválasztandó bizottságnak kellene mentül előbb javaslatot tennie. A bizottságba egyelőre talán elég lesz hat tagot választani, nyelvészeket és írókat.

Tisztelettel vagyok

alázatos szolgája

Budapest 1897. XI. 15.

Simonyi Zsigmond

2. A Kis szótár ügyében kiküldött albizottság a következő ja-
vaslatot terjeszti elő:

a.) A ~~Kis szótár~~ Kis szótár csak az elkerülhető idegen szókat s helyes magyar egyértelműeket tárgyalja.

b.) Csak olyan idegen szókat kell benne fölvenni, melyek a szorosabb értelemben vett irodalomban, a sajtóban, politikában, közigazgatásban gyakrabban előfordulnak. Nem kell fölvenni a tudományos műszókat és a mesterszókat.

c.) A szótár minden irányban való túlnövéstől tartózkodjék.

d.) A v. és vKt. miniszter úrtól fölajánlott 500 frt a szerkesztők és dolgozótársak díjazására fordítandó.

e.) Szerkesztőkül ajánlja a bizottság Szily K. főtitkárt és Pőch Béla [a nyelvtudományi Doktori szigorlatot] óta. A kész munka a Ny. Biz. ülésein bírálat alá kerül s [Lauer] után mint a Ny. Biz. kiadványa fog megjelenni.

A Ny. Biz. e javaslatot elfogadja s a kiküldött öt tagot továbbra is megbízza a munkálat előkészítésével és gondozásával.

A kis adótárról

való javaslat.

Kivat czikk a Ny. Bizottság

1897. XII. 11-i jegyzőkönyvéből.

Jelentés

az 1896-ra szóló Sámuel-díjról.

Az 1896-ban megjelent nyelvészeti értekezések közül sok tekintetben kiválik Szilasi Móricznak a Nyelvtudományi Közleményekben megjelent ily című dolgozata: „A finn-ugor névszói összetételek. I. Névszói összetételek a vogulban." Igen érdekes s a legfontosabb forrástanulmányon alapuló kísérlet ez annak megállapítására, hogy a magyar nyelvrokonság körében s így magában a magyar nyelvben is melyek az összetételnek legősibb módjai. A szerző nem a ~~rendet~~ megszokott nyelvtani kapcsolatára vonja az összetételeket, hanem azt vitatja, hogy az ősi összetételek bizonyos tárgyi csoportokra szorítkoznak s hogy innen lélektani úton magyarázandó az összetételnek további fejlődése. — E munkát alapossága és felfogásának eredetisége egyaránt érdemessé teszik a jutalomra.

E mellett dicsérettel említhető Melich Jánosnak a M. Nyelvőrben megjelent Vatalé című kis tőfejtő értekezése, melyben figyelmet érdemel a módszer biztossága s a sok különféle nyelvben való tájékozottság.

Bpest, 1897. V. 2.

Volf György
Simonyi Zs.

Jegyzőkönyv

1897. évi március 6-án a M. T. Akadémia I. osztályának Zárt üléséből kiküldött kijelölő bizottság üléséről, melynek tagjai Zichy Antal l. tag elnöklete alatt Simonyi Zsigmond és Volf Gyula rendes, Munkácsi Bernát és Némethy Géza lev. tagok.

Tárgy: kijelölés a tagságra ajánlottak közül.

Minthogy az Ajánlatban megjelölt három levelező tagsági helyre összesen három ajánlás történt, a bizottság egyenlő helyen jelöli mind a három ajánlottat, vagyis sorrendben:

Balassa Józsefet, a magyar nyelvészetnek,

Szilasi Márkust az ugor-magyar összehasonlító nyelvészetnek,

Zolnai Gyulát a magyar nyelvészetnek művelőjét.

Budapest 1897 március 6-án.

Zichy Antal a bizottság elnöke.

Némethy Géza l. tag, mint a bizottság jegyzője.

Az 2rsü (nyelvi és képviselői) osztály értekezlete.

Tizenegyedik ülés

1875. jun. 5én

Hunfalvy Pál r. t. helyettes elnöklete alatt

Jelen voltak

Bunkler József.
Gregussi Ignácz
Szász Károly r. t.
Toldy Ferencz t. t.
Gyulai Pál
osztálytitkár.

47. Olvastatik a maj. 23án és 24én tartott ülések
jegyzőkönyve

hitelesittetik.

48. A titkári jelenti, miszerint a néhai Kriza János
t. t. feleségének

Tervrajz

a magyar hirlapirodalom történetéhez.

A Magyar Hirmondó megindulásától 1780-tól a magyar időszaki sajtó tartalmára nézve háromféle u. m.:

1. szorosabb értelemben vett hirlapi-politikai;
2. szépirodalmi;
3. tudományos.

Felosztás:

1780 – 1840-ig encyclopaediai,
1840 – 1850-ig politikai,
1850 – 1867 ig a politikával kapcsolatban társadalmi-belletristicai irányu

Bevezetés.

Az időszaki sajtó eredete. A fontosabb történeti események időszerü közrététele. Időhöz nem kötött rojtvek. A legrégibb ujságlevelek. Az első magyarországi hirlap: Mercurius Veridicus ex Hungaria 1705. Bél Mátyás: Nova Posoniensia 1721. A magyarországi időszaki német sajtó: Merkur, Pressburger Zeitung, Ungrisches Magazin stb. stb.

Első fejezet.

I. Az első magyar hirlap megindulása; Bél Mátyás: Magyar Hirmondója. Irodalmi s culturalis közállapotok a XVIII. század végén. Magyar Kurir, Hadi s más nevezetes Történetek, Magyar Mercurius, Magyar Hirmondó (Uj folyam 1792–1805) Magyar Hirvivő (Kolozsvár 1791)

II. Időszaki szépirodalmi sajtó: Magyar Musa, Magyar Almanach, Uj Magyar Musa, Mindenes Gyüjtemény, Vasvári Magyar Museum, Orpheus, Urania, Aurélie.

. A magyar hírlapirás 1830-ig. Korai (és külföldi) Tudósítások Kultsár István jóakarói burgólkodásai. A politikai sajtó létrejöttének akadályai.

IV. A tudományos időszaki sajtó előzményei. A tudományos és vegyes tartalmú német folyóiratok irányának jellemzése. A magy. tudományos folyóiratok: Erdélyi Museum, Tudományos Gyüjtemény, Felsőmagyarországi Minerva, Élet és Literatura, Muratori, Társalkodó, Sas, Kritikai Lapok, Tudománytár.

V. Első fontosabb jelentőség a napi és szépirodalmi sajtó terén. Jelenkor, Erdélyi Hiradó, Hirnök, Athenaeum (Figyelmező") Az 1832-36-iki ország. gyülés küzdelmei a sólás szabadságáért és szabad sajtóért. Kossuth: Országgyülési - és Törvényhatósági Tudósításai. Az első magyar Revue (Szalay: Budapesti Szemle-je 1840.)

Második fejezet.

I. A censura felállítása 1840-ben. Br. Wesselényi Miklós. A politikai hírlapirodalom első termékei. A Pesti Hirlap. Kossuth Lajos mint hírlapiró kortársai. Gróf Széchenyi István.

II. A magyar conservativ politika organuma: Világ. Gr. Dessewffy Aurel mint hírlapiró. A politikai küzdelem.

III. A centralisták: Szalay, Eötvös, Csengery. Gr. Dessewffy Emil: Budapesti Hiradó, Erdélyi Hiradó, Mult és jelen.

IV. A politikai journalistica 1848-49-ben. A kiválóbb hírlapok általános jellemzése. Elnémulás. Az időszaki sajtó szünetelése. Egyetlen magyar hírlap: A Debreczen-Nagyváradi Értesitő".

Harmadik fejezet.

I. Uj korszak. A szépirodalmi sajtó újraéledése. Szilágyi Sándor: Forradalmi Emlékiratai, Pesti Röpivek. Szépirodalmi vállalataink.

II. 1850-ben megindul a Pesti Napló (Császár, Törökd. Csengery, Falk, Kemény) A politikai hírlapirodalom a husvéti erőkig. A politikai pártok jellemzése.

/.

Tizennyolcadik akadémiai ülés

Az Ikvő (nyelv- és segítudományi) osztály ötödik nyilt ülése

1897 május 3-án

Lichy Antal t.t. ei osztályelnök elnöklete alatt

Jelen voltak
az illető osztályból

Beothy Zsolt
Gruin Károly
Simonyi Zsigmond
Volf György v. tt.

Bánóczy József
Munkácsi Bernát
Nemethy Géza
Pasteiner Gyula.
Pecz Ferdon.
Riedl Frigyes. l. tt

mai osztályokból

Nagyszám Tételhez Nr. 1

Az I-sö osztály f. é. maj. 29-éi tartott üléséből a körében erö jutalom pályakérdései-re nézve a következö javaslatokat terjeszti a nagygyülés elébe:

I. A Gorove 100 # jutalomra ~~kitüzendöket~~ a következö tudományi tételt: „A modern realismus a szépirodalomban" ajánlatik

II A Lónyay 500 ft jutalomra ~~kitüzendö~~ a következö irodalomtörténeti tétel: „Pálóczy élete és munkái" ajánltatik.

III A Lukács 1000 forintos jutalomra nézve elöször is felkéretnek a nagygyülési ama-gyarázatra, hogy a jelen esetben ~~az~~ az Ugyrendben megkülönböztetett sorrend: ~~elsönek~~ 1882 tudomány, ~~második~~ 1883 nyelvtudomány — megfordíttassék s a nyelvtudományból tétessék ki pályakérdés, miáltal mind a Gorove mind a Lónyay-jutalom a szépirodalom és irodalomtörténet köréböl ~~adatnék~~ s a nyelvtudomány köréböl semmikor sem lehetne kitüzni. A Pályakérdések ~~kitüzendök~~ a következök ajánltatnak: „Kifejtendö a magyar nyelv egyes életében (a régi s új irodalomban és a népi nyelvben) hogyan szerepelnek a mondattanak határozó részei. Tekintetbe vétendök egyes nyelvtanok analog szerkezetei s különös figyelemre fordítandó a részben a rokon nyelvekre s azon ~~is~~ nyelvekre is, melyek a magyar elemeknek fejlödésére befolytak.

A Vadnay-féle Petrik-pályamunkát, a Számadási valamint a függöben levö pályázatok a szokott módon kéretendök.

Tekintetes Történelmi Osztály!

Tisztelettel alulirott azzal az alázatos kérelemmel járul a M. Tud. Akadémia tekintetes Történelmi Osztálya elé, hogy kegyeskedjék folyamodványát, melyet alulirott a Vallás- és Közoktatásügyi Minister Ur Ő Nagyméltóságához előterjesztésért intézett, az illetékes forumhoz pártolólag felterjeszteni.

Bár évek munkáját fordítottam annak az irónak a kiadására, kinek műve egy részét uj recensióban mellékelten a Minister Úrhoz czímzett folyamodványom mellé, mégis jól tudom, hogy nem vagyok illetékes munkám jelentőségét magam kiemelni, rámutatni arra, hogy mi vagy mennyi benne új?

Folyamodványomban, melyhez tavaly elutasittattak, hangsúlyoztam már, hogy családos ember vagyok, kinek birony lelki energiájába kerül 1200 ft fizetés mellett a fővárosban tudományt is ápolni. Most sem hangsúlyozhatok egyebet! Legyen kegyes a tek. Történelmi Osztály azzal, hogy pártolólag terjeszki fel kérelmemet, megerősíteni azt, nyomatékot adni neki.

Különben pedig engedje el nekem szívesen, hogy kérelmemet egyéb okokkal is támogatni próbáljam, – nem mintha az emlitett okot elegendőnek tartanám, hanem mert igen nehezemre esnék a saját személyemről egy autokritikát mondani, melyről azt vélném, hogy kérelmem teljesitéséhez vezetendene.

Igy folyamodványom sorsát tehát a tek. Történelmi Osztály kezeibe teven le ismételve kérem kegyes pártolását, miként arra is kérem, fogadja annak kijelentését, hogy

kiváló tisztelettel vagyok kegyes szolgája

Budapest, 1897. március hó 23-da

Dr Vári Rezső

az I. ker. m. kir. áll. főgymnasium rendes tanára.

A m. tud. Akadémia

tekintetes Történelmi Osztályának

Budapesten

146. ju.-897

Dr Veér Rezső

(Lakik II. ker. Krisztina-körút 33. sz.a)

tisztelettel jelzi, Kérvénye,

mellyel az Osztályhoz járul, Kérve, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úrhoz intézett, mell. folyamodványát pártolólag leppykeljék föebrjesztení.

2 db. mell.

Magy Paeo. I. o. tb. Urnak
Kalman u. 19/b

Pécht

1.

Fejtse ki pályázó, mily társadalmi és gazdasági okok idézték elő hazánk duna jobb parti részének némely vidékén a születések feltűnő csökkenését, s mely intézkedésekkel lehetne a bajt megorvosolni?

Jutalma az Első Magyar Általános Biztosító-társaság alapjából 500 forint.

Határnap 1898. szeptember hó 30.

A jutalom csak önálló tudományos becsszel bíró munkának adatik ki.

A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, de ha azt egy év alatt ki nem adja, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

2.

Fejtse ki pályázó, alkalmazható-e sikerrel a járadék-birtokok rendszere hazai viszonyaink között?

Jutalma az Ullmann-féle alapítványból 300 forint aranyban.

Határnap 1898. szeptember hó 30.

A pályadíj csak abszolut becsű munkának ítéltetik oda.

A jutalmazott munkát szerzője kiadni tartozik; ha azt egy év leforgása alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

154. fr. II. opt.
97

A nemzetgazdaságí és
statistikai bizottság.

A m. tud. Akadémia
II-ik osztályának.

Van szerencsém a bi-
zottságnak f. évi április
hó 8-án tartott ülésében
formulázott kérdő pá-
rokra nyert, kitöltés-
del megküldeni.

Pest, 20/IV 1897.

Kiss Gyula
ig. előadó

III.

Mezőgazdasági
faiskolákról.

Pehr

Nagyrágói Faiskolai Igazgatóság

Pesti

Történelmi Osztály.

A 1. osztály által javaslattételre a Történelmi Bizottsághoz áttett pályakérdéseket illetőleg a nevezett bizottság a következőkben terjeszti meg javaslatát.

1. A Karizsay-alapból.

Kívántatik a magyar történelmi korrajz, melynek tárgyát szerző a XVI. vagy XVII. századból szabadon választhatja. A munka a kitűzött korszak társadalmi és politikai állapotait tüntesse fel mintegy 10 nyomtatott ívnyi terjedelemben.

Jutalma Karizsay Károly alapítványából 400 frt.

Határnap: 1898. december 31.

A jutalom csak önálló becsű műnek ítélhető oda.

A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, de ha azt egy év alatt ki nem adja, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

2. gr. Vigyázó-féle alapból.

Kívántatik a magyar jobbágyság története 1514-től Mária Teréziá koráig.

Jutalma az ifj. tajári Vigyázó Sándor emlékére tett alapítványtól 600 frt.

Határnap: 1899. szeptember 30.

A jutalom csak önálló becsű műnek ítélhető oda. A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, a ki köteles egy év alatt kiadni művét, ha ezt nem teszi, a tulajdonjog az akadémiára száll.

3. A Vitéz-alapítványból

Adassék elő az állandó magyar hadsereg felállításának története III. Károly korában.

Jutalma a Vitéz-alapítványból 40 arany.

Határnap: 1899. szeptember 30.

A jutalom csak önálló becsű műnek ítélhető oda.

A jutalmazott munkát a szerző egy év alatt tartozik kiadni; ha ezt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

4. Bük László-féle alapítványból.

(Nyílt pályázat)

A magyarok elő Erdély történetének tekintettel a művelődés történetére. jutalma a Bük László féle alapítványból 1000 frt.

A munka tervrajza, esetleg valamely kidolgozott fejezet kísérletében, 1897. dec. 31-ig küldendő be.

A legjobb tervrajz beküldője a mű megírására megbízást kap. A jutalom, kedvező bírálat esetén, csak a kész munkának adatik ki.

5. A Forster-Scitovszky alapítványra.

A Scitovszky János herczegprimás emlékére Forster Gyulától tett alapítvány kamatjaiban a Történelmi Bizottság Bellé Antal gyntapelkénvári kamatokat javasolja részesíteni, feladatául tevén, hogy az erdélyi egyház történetére vonatkozólag a római levéltárakban kutatásokat eszközöljön és az eredményről annak idején a M. T. Akadémiának jelentést tegyen.

Kelt a Tört. Bizottság 1897. évi márcz. 27. és apr. 30-án tartott ülésében.

Pauler Gyula
elnök

Fejérpataky László
előadó

II.

Fürst. Palffy a Erdödy 2.

Jelentés

a „Bükk-László-féle ~~alapból~~ ~~kiírások~~ ~~nyílt~~ pályázatról.

A m. t. Akadémia 1890-ben megbízást adott Arany Ignác br. tagnak, hogy a Bükk László-féle alapítványból kiírandó drámai pályázatok közül maradt pályaművek felülvizsgálása: „Magyarország három részre osztásának történelmi jogosultsága" című „Szerző" alapon működő bírálóbizottság elnöke lépjen. Ez a pályázatok minőségi a programm szerinti „Szerző" mondatainak körül-viszonyok minőségi a programm szerinti „Szerző" mondatainak körül-forduljunk, s az elnöki hatáskörében és működésében fogadja és bocsássa fogadja és bocsássa, minden kötelezettségek és jogosultságok nélkül hagyja a kitűzött cél felé. A műbírálók és bírálatok nélkül hagyja a kitűzött cél felé. A műbírálók felkérésével és irodalmi „illetőleg": tok egészen új és magyar" érdekű anyagot találunk ill. először és jól feldolgozva új mű e tekintetben a mű kidolgozása minden jogosan tekinthető igényét határozottan és teljesen kielégíti. Minthogy alapján a pályázat Dr. Arany Ignác br. tagnak a jutalmat kiadatni kéri.

Jelentés

az I. M. áll. Bizt. Int. gálgyázatáról.

Az első áll. áll. Biz. Int. gálgyárától — „A mezei munkásbiztosítás hazánkban" — két pályamunka érkezett. Az 2. jelmű „A munkások gazdasági jelentőségéről ált. Albert" jeligével ellátott dolgozat négy fejezetben tárgyalja a témát. A II. jelmű jeligéje: Parva sapientia regitur mundus. Kényszerű körülmények egymásután mindig sokkal több egyéni intézkedést, a miért indítják Lehnert utasítani. Az egyik mindig (?) [illegible] jelentőségében, a másik pedig [illegible] mozog általánosságban a „talán" mellett, gyakorlatban nagyon is határozott módon tárgyalja a feladatot.

—

Jelentés

a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank" jubileumáról.

A pesti magyar Kereskedelmi Bank jubileumán az utolsó öt év alatt magyar nyelven nyomtatásban megjelent, a közgazdasági élettel vagy a pénzügyi gazdálkodással gyakorlati fontossággal bíró kéziséget kellő tudományos készültséggel tárgyaló – vagy ily mű készítésében a hazai közgazdasági és pénzügyi ~~gazdálkodásban gyakorlati tapasztalattal~~ ismeretek előbbre vitelében feltűnő irodalmi érmekek pályáztak. A bíráló bizottság, mely az előterjesztett javaslatok felülvizsgálatával megbízta Kiss Károlyt, Balkiújfalussy Sándort és Lengyel Pált, alatt megjelent öneg ily tudományos művekkel, gondosan és alaposan mérlegelte a beküldött munkákat és részletes jelentésében arra javaslattal járult az előtte alá, hogy – tekintve a 1000 forintos jutalmat: Dobriecky Sándor „Helyi érdekű vasutaink alapítása, építése és üzelete" című jeligés munkájának ~~jutalmazás~~ figyelmen kívül hagyása mellett, mivel annak nemcsak nagy terjedelmű nagy képviselőséggel, gyakorlati tapasztalatokkal és tapintattal, bőbeni, körű napnépet önálló adatgyűjtés alapján készült, de a pályázati feltételeknek is teljesen megfelel. Ez előterjesztés a jutalmat: Dobriecky Sándor említett munkájának közzétételét.

Választások:

Első kerület székhelye: Szilágyi Dezső 31-8

Dr. Lengyel Gyula a Hazafias Egyesület:

1) Bokor Ferenc. 23 + 15 mérges
2) Mariska Viktor. 33 - 6 megyei
—
Ajánlatot: Csicsy Kálmán. 14 - 22 mérnök

A Bl. szabadgondolkodók Egyesülete:

1) Fáncsy Sándor. 19 - 20 mérnök
2) Tagányi Károly 26 - 10 szerkesztő
—
3) ~~Kendeffy Ádám~~ 12 - 19 ~~mérnök~~
— ..—
Ajánlatot: Horák Ferenc. 7 - 24.
Wosinsky Mór. 20 - 11

Ezen kétharmados többség kerek szám, de hány szavazat?

Bíró B

Jelentés

a „Lukács Krisztinaféle" pályázatról.

A „Lukács Krisztinaféle" ~~Lajos~~ tárgyakra pályakérdése: „Kívánatos az újabb ismeretelmi elméletek Kritikai ismertetése Kanttól kezdve" két pályamunka jutalmat. Az I. szám, melynek jeligéje „Primus est sapientiae gradus ~~Hb~~" két részből áll. Az egyikben szerző az ismeretes feladatát, főproblémáit és a maga álláspontját jelzi; a másikban ezen álláspontról bírálja az egyes elméleteket. Fejtegetéseiben mindenütt őszinte és komoly beszédmód és éjszakai tájékozottság, hogy az ellenfelek álláspontjukkal szemben igazságos legyen, s a maga dolgát minél világosabban kidomborítsa, de kellő eredményre nem vezetett főképp a sok ellenmondás miatt a melybe szerző gondolkodása keveredik és álláspontjának bekebelezésénél fogva, mely még a ghelinex-féle szkepticizmusnál is tovább, mely még a ghelinex-féle szkepticizmust is jogalap nélkülivé teszi, a ghelinex-féle végső feladatául a puszta tényekből rendszerét kritikátlan elfogadni. Mindhez a pályadíj csak abszolut becsű munkának adható ki, e mű nem jutalmazható, hanem a szorgalom, igazságszeretet, s azok általismeretű összeállítása, általában az elismerésre méltó komoly törekvés, s a tanulságokban egy gondolati energia, mely a munkában ~~elismerendő~~ elismerendő, ~~jutalmazzák~~ jutalmazzák javaslatát megállapodtak a mellőzést. – A II. számú „Az érzéleknek ontologiai, metaphysikai jelentősége van" jeligével ellátott pályamunka feladatát egészen új, a ghelinexi tárgyalásban fordulatot jelentő álláspontról igyekszik megoldani. Ezekhez ez az álláspont nagyon közel áll, ellentmondásai, s a tanulságokban egy

principiumok tanával annyira ellentétbe áll, hogy pedig physikusaink és orvosaink legnagyobb része inkább, a tárgyat közelebbről is tekintve a „csodás tünetek" physiologiai magyarázatánál", a tárgyi-[redacted] szerkezetre Helmholtzot, du Bois Reymondot, Cotrel, Wundtot, Baint, Spencert: álláspontját a komoly gondolkodás előtt feltétlenül jogosultnak tartja igazolni. Az osztály a jelatom ki nem adását jóváhagyja.

C1

Jelentés
a „Pécsely-féle pályázatról.

A „Pécsely-pályázatra" – ~~Bécsből~~ Valamely hazai város ötvösségének fölszólítása – egyelőn pályamű érkezett, amely sem fölszólítás feladatát megoldania. A mellett hogy a helyszűk az ügyet egészében ki nem irva egyes munkáktól a mű ismétlése nélkül, lenne" amúgy sem lett volna a pályázat körülményeinek, amennyiben jelesen csak a kassai város ötvösségét vonatkozó cikkeit 44. szakaszát ügyvédje ötvös és kapcsolatba állj", holott a pályázat ez adatok alapján az illető város ötvösség-törvényének megismerését kívánta. Szükségtelen ugyan hogy a cikkeket amaz, mely e mesterségben ügyes mesterek és czéhgyakorlók is nem igen értékes, de jelentőségtelenül, nem tekinthető a kívánt megoldásának. Az előbbi a jelentőnek nem tartja kiemelésének.

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1897

KÉZIRATOK

FINIS

VEGE